

TABL. 36. EMISJE LISTÓW ZASTAWNYCH I OBLIGACJI INSTYTUCJI KREDYTOWYCH

Wyszczególnienie	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1935	1936	1937	1938
	w milionach złotych									
Stan emisji listów zastawnych i obligacji w dn. 31.XII										
Ogółem	1098,2	1550,8	1836,8	2070,8	2226,1	2268,6	1971,8	2014,1	1973,9	2013,3
Tow. kredytowe:										
ziemskie	418,5	453,4	475,2	503,4	546,8	559,1	455,6	386,7	379,0	383,7
miejskie	138,6	202,0	229,8	287,7	333,7	333,4	315,5	311,2	312,8	325,7
Tow. Kredytowe Przemysłu Polsk.	40,7	61,3	68,2	67,7	56,5	47,9	34,8	32,9	31,1	22,6
Banki:										
hipot. prywatne w tym Wileński	59,0	86,2	127,0	133,9	135,8	131,8	104,4	103,0	101,0	99,4
Bank Ziemi	38,2	53,9	94,9	103,1	103,5	100,4	83,3	82,3	79,0	78,2
komunalne	8,7	9,5	12,9	20,3	23,0	24,6	25,0	24,1	30,1	37,6
państwowe	432,7	738,4	923,7	1057,8	1130,3	1171,8	1036,5	1156,2	1119,9	1144,3
listy zastawne	112,0	235,4	324,0	415,6	483,3	515,3	437,9	524,4	535,2	556,3
obligacje	320,7	503,0	599,7	642,2	647,0	656,5	598,6	631,8	584,7	588,0
Emisje listów zastawnych i obligacji w ciągu roku										
Ogółem	389,6	489,9	289,9	281,7	195,7	85,9	65,0	155,0	74,0	91,8
Tow. kredytowe:										
ziemskie	91,5	52,5	36,6	36,7	26,4	2,9	49,7	0,5	15,3	13,6
miejskie	37,3	68,0	32,6	63,7	52,1	10,9	0,2	0,4	6,5	8,8
Tow. Kredytowe Przemysłu Polsk.	9,7	21,7	7,9	0,5	0,7	—	—	—	—	0,5
Banki:										
hipot. prywatne w tym Wileński	8,5	29,4	7,6	12,8	8,7	—	12,6	2,7	2,6	1,8
Bank Ziemi	2,9	17,3	6,9	12,8	7,0	—	12,6	2,7	0,4	1,3
komunalne	8,6	1,5	3,3	8,2	3,6	2,7	1,4	0,4	6,4	8,0
państwowe	234,0	316,8	201,9	159,8	104,2	69,4	1,1	151,0	43,2	49,1
listy zastawne	81,1	128,4	93,8	100,2	80,0	49,8	1,1	95,6	29,9	36,9
obligacje	152,9	188,4	108,1	59,6	24,2	19,6	—	55,4	13,3	12,2

U w a g a. Emisje państwowe i samorządowe ob. dział XXIV, tabl. 3—6 i 34 str. 372, 373 i 393.

TABL. 37. LOKATY DŁUGOTERMINOWE ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ
Stan w dn. 31. XII

Wyszczególnienie	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1936	1937			
								Ogółem	w tym		
									papieru wartościowe	pożyczki hipoteczne ^a	nieruchomości
w milionach złotych											
Ogółem	195 ^b	293 ^b	448	567	745	807	1105	1184	625	174	361
w tym papiery wartościowe	48 ^b	86 ^b	165	218	306	329	549	x	626	x	x
Ubezpieczenia społeczne	137	214	314	404	554	601	875	956	522	152	282
Inne ubezpiecz. zakłady publ.	22	32	43	47	52	53	72	76	48	6	17
zakłady pryw.	36 ^b	47 ^b	91	116	139	153	158	152	56	16	62
krajowe	36	47	63	76	86	89	86	78	25	10	36
zagraniczne	28	40	53	64	72	74	31	6	26

^a Łącznie z pożyczkami pod zastaw hipotek. ^b Bez zakładów zagranicznych.

TABL. 38. ZOBOWIĄZANIA I NALEŻNOŚCI ZAGRANICZNE POLSKICH INSTYTUCJI KREDYTU KRÓTKOTERMINOWEGO ^a

Stan w dn. 31.XII

Siedziba wierzycieli i dłużników	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1936	1937		1938	
								Ogółem	w tym płatne natychmiast	Ogółem	w tym płatne natychmiast
w milionach złotych											
Zobowiązania											
Ogółem	382	524	663	625	398,3	290,7	215,1	185,0	93,0	173,1	96,1
Anglia	54	110	135	179	94,7	56,1	34,5	36,0	4,2	33,0	6,6
Belgia	8	11	39	11	10,9	10,3	9,1	1,2	1,0	3,8	3,6
Francja	71	90	99	104	66,1	56,3	37,9	37,4	17,5	39,0	20,7
Gdańsk W. M.	20	19	22	36	11,4	8,1	13,5	15,2	13,0	11,6	9,5
Holandia	22	46	40	40	34,4	19,1	15,0	5,6	4,8	4,2	2,7
Niemcy	29	86	116	83	93,3	71,9	45,3	44,1	35,0	37,8	34,0
Austria	34	67	97	64	42,7	31,4	5,7	3,7	2,0		
Stany Zj. Am.	59	61	65	65	15,8	11,6	3,0	3,7	2,3	4,5	2,4
Szwajcaria	9	19	38	29	16,8	12,7	10,0	10,4	2,9	13,8	6,0
Szwecja	72	3	3	5	7,7	5,3	0,9	2,5	0,5	2,9	0,4
Włochy	1	8	3	3	3,3	3,4	29,0	14,4	1,0	12,3	1,7
Z.S.R.R.	}	3	4	6	1,2	4,5	1,8	0,7	0,7	0,3	0,3
Inne kraje											
Należności											
Ogółem	138	197	184	180	137,6	124,4	77,6	74,6	55,6	63,3	55,5
Anglia	28	39	36	33	16,6	7,3	25,6	17,1	15,7	23,9	22,2
Belgia	0	1	1	1	0,4	0,5	0,6	0,6	0,4	1,9	1,5
Francja	8	3	8	13	11,6	11,9	3,7	3,4	3,0	2,0	2,0
Gdańsk W. M.	6	17	11	12	10,6	8,9	8,1	11,8	1,3	5,3	1,2
Holandia	7	14	6	8	4,0	4,3	0,5	0,8	0,8	1,0	1,0
Niemcy	25	20	18	14	18,9	28,3	17,7	18,1	17,1	11,8	10,8
Austria	4	7	9	7	3,0	3,2	2,0	1,7	1,4		
Stany Zj. Am.	52	72	75	67	32,0	26,2	10,5	11,3	9,9	11,6	11,6
Szwajcaria	3	7	6	5	5,0	4,9	1,2	1,5	1,5	0,4	0,4
Szwecja	3	1	9	13	10,1	0,3	0,6	0,5	0,5	0,3	0,3
Włochy	1	1	1	1	0,3	0,4	0,2	0,5	0,5	0,7	0,6
Z.S.R.R.	}	1	15	4	6	25,1	28,2	0,3	0,3	0,0	0,0
Inne kraje											

^a Bank Gospodarstwa Krajowego, Państwowy Bank Rolny, Bank P.K.O., banki komunalne, banki prywatne i domy bankowe.

TABL. 39. WSKAŹNIK OBIEGU WEKŚLOWEGO I PROTESTY WEKŚLI^a

Wyszczególnienie	1929	1930	1931	1932	1934	1935	1936	1937	1938
Wskaźnik obiegu wekślowego ^b	.	.	76,7	47,5	31,7	31,7	34,8	45,0	54,2
Weksle zaprotestowane:									
liczby weksli w tys.	5 545	5 526	5 115	3 584	1 495	1 486	1 581	1 736	2 232
sumy w mil. zł	1 255	1 366	1 328	838	280	231	215	213	268
Stosunek sumy weksli zaprotestowanych do sumy weksli płatn. w % ^c	9,5	11,7	12,9	12,3	6,9	5,8	5,0	4,5	4,7

^a W ciągu roku. ^b Rok 1928 = 100. ^c Obliczenia szacunkowe Instytutu Badań Konjunktur Gospodarczych i Cen.

D. Wkłady
TABL. 40. WKŁADY W INSTYTUCJACH KREDYTOWYCH
I OSZCZĘDNOŚCIOWYCH

Stan w dn. 31.XII

Instytucje Rodzaje wkładów	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1935	1936	1937	1938
	w milionach złotych									
Bank Polski	422	451	446	189	196	208	188	237	294	206
Rachunki żyrowe	422	451	446	189	196	208	188	237	294	206
w tym kas państwowych	238	268	269	27	6	12	1	1	35	1
Bank Gosp. Krajowego	230	325	255	244	238	261	287	378	540	481
Wkłady: terminowe	59	136	116	104	99	97	84	115	175	154
a vista	140	162	107	82	80	106	133	190	278	251
na książeczki oszcz.	11	19	24	35	46	53	58	50	54	53
Różne salda kredytowe	20	8	8	23	6	5	12	23	35	23
Państwowy Bank Rolny	34	50	68	68	60	60	108	130	178	171
Wkłady: terminowe	24	23	25	30	32	32	59	71	100	95
a vista	10	22	41	37	27	27	46	57	74	73
na książeczki oszcz.	0	5	2	1	1	1	3	2	4	3
Banki komunalne ^a	19	30	30	34	28	29	39	45	59	62
Wkłady: terminowe	7	14	19	16	12	11	16	16	21	19
a vista	6	10	6	7	8	9	10	12	7	8
na książeczki oszcz.	—	—	—	—	0	0	1	3	5	6
Rachunki bieżące	6	6	5	11	8	9	12	14	26	20
Banki prywatne i domy bankowe ^a	696	866	959	1018	609	512	463	467	556	627
Wkłady: terminowe	190	303	364	381	215	182	114	99	114	122
a vista	191	253	246	221	144	121	129	135	128	147
na książeczki oszcz.	66	104	123	173	81	76	96	89	130	148
Rachunki bieżące	249	206	226	243	169	133	124	144	184	210
Oddziały banków zagranicznych ^a	79	75	78	73	55	52	48	63	62	75
Wkłady: terminowe	17	11	24	24	8	9	11	12	17	10
a vista	6	14	9	14	12	12	8	10	6	3
na książeczki oszcz.	1	6	7	7	4	—	—	—	4	7
Rachunki bieżące	55	44	38	28	31	31	29	41	35	55
Pocztowa Kasa Oszczęd.	201	315	384	432	510	623	881	896	1038	1094
Wkłady: na książeczki oszcz. czekowe	68	122	173	254	332	445	679	664	782	789
.	133	193	211	178	178	178	202	232	256	305
Komun. kasy oszczędn.	201	330	404	535	563	587	677	687	795	851
Wkłady na książeczki oszcz.	183	296	362	491	522	544	617	607	700	748
Rachunki bieżące	18	34	42	44	41	43	60	80	95	103
Centralna Małopolska Kasa Oszczędności ^b	20	28	37	46	39	40	34	32	34	32
Ukraińska Szczadnica	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Gminne kasy pożyczko- wo-oszczędnościowe	1	2	4	6	7	7	8	8	10	11
Spółdzielnie kredytowe ^c	121	210	339	406	343	307	266	263	288	299
Centr. Kasa Sp. Rolnicz. Wkłady na książeczki oszcz.	2	3	4	5	4	3	6	8	11	12
.	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Salda kredyt. r-ków bież.	2	2	3	4	3	2	2	2	2	3
Lokaty spółdzielni kred.	—	—	—	—	—	—	3	5	8	8

^a Dane za lata 1937 i 1938 nie są całkowicie porównywalne z danymi za lata poprzednie z powodu zmiany układu bilansów, ^b Do 1938 r. Galicyjska Kasa Oszczędności we Lwowie, ^c Zrzeszone w związkach rewizyjnych, Dane Rady Spółdzielczej.

TABL. 41. WKŁADY I OBROTY NA KSIĄŻECZKACH OSZCZĘDNOŚCIOWYCH W P. K. O. I K. K. O.

Wyszczególnienie	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1935	1936	1937	1938
Stan wkładów w dn. 31.XII										
Pocztowa Kasa Oszczędności										
Wkłady w mil. zł	68	122	173	254	332	445	679	664	782	789
zwykłe	57	92	133	208	277	380	618	599	716	713
premiowane	1	2	5	7	9	10	16	21	30	45
w zł w złocie: krajowe	1	1	2	3	12	21	17	19	13	11
z zagraniczne	—	0	1	2	3	5	8	8	8	8
zwaloryzowane	9	27	32	34	31	29	20	17	15	12
Książeczki w tys.	180	298	434	606	761	953	1 892	2 287	2 920	3 406
Na 1 książeczkę w zł	378	409	399	419	436	467	359	290	268	232
Komunalne kasy oszczędności										
Liczba kas uwzgl. w oprac.	241	314	353	374	379	376	363	362	355	353
Wkłady w mil. zł	183	296	362	491	522	544	617	607	700	748
miejskie	128	210	256	342	355	372	410	396	456	478
powiatowe	55	86	106	149	167	172	203	207	240	266
wojewódzka	—	—	—	—	—	—	1	1	1	1
międzykomunalne	—	—	—	—	—	—	3	3	3	3
Książeczki w tys.	660	666	811	1 028	1 079	1 146	1 378	1 470	1 598	1 766
Na 1 książeczkę w zł	277	444	446	478	484	475	448	413	438	424
Obroty w ciągu roku										
Pocztowa Kasa Oszczędności^a										
Wpłaty w mil. zł	109	167	209	315	425	503	822	804	917	971
Wyплаты w mil. zł	75	130	164	236	344	388	764	817	796	961
Przewyżka wpłat (+) lub wypłat (-) w mil. zł	+ 34	+ 37	+ 45	+ 79	+ 81	+ 115	+ 58	- 13	+ 121	+ 10
Komunalne kasy oszczędności										
Liczba kas uwzgl. w oprac.	363	362	355	353
Wpłaty w mil. zł	568	628	719	903
Wyплаты w mil. zł	537	638	626	855
Przewyżka wpłat (+) lub wypłat (-) w mil. zł	+ 31	- 10	+ 93	+ 48

a Bez wkładów zwaloryzowanych.

TABL. 42. WKŁADY NA KSIĄŻECZKACH OSZCZĘDNOŚCIOWYCH W K. K. O.

A. Według województw

Stan w dn. 31.XII

Województwa	1937 1938		Województwa	1937 1938		Województwa	1937 1938	
	w mil. zł			w mil. zł			w mil. zł	
Polska	699.9	747.9	Białostockie	4,3	5,2	Pomorskie	59,0	65,1
M. st. Warszawa	106,7	117,3	Wileńskie	7,3	8,0	Śląskie	130,6	152,3
Warszawskie	37,6	42,3	Nowogródzkie	1,9	2,2	Krakowskie	122,2	118,0
Łódzkie	16,6	18,9	Poleskie	1,9	2,3	Lwowskie	80,2	74,0
Kieleckie	15,0	17,9	Wołyńskie	4,2	4,9	Stanisławowskie	10,7	10,4
Lubelskie	8,4	9,7	Poznańskie	86,6	93,1	Tarnopolskie	6,7	6,3

B. Według wysokości wkładów w 1938 r.

Stan w dn. 31.XII

Wyszczególnienie	Ogół- tem	Kasy, których wkłady wynosiły milionów zł							
		do 0,1	0,1- 0,5	0,5- 1,0	1,0- 2,0	2,0- 5,0	5,0- 10,0	10,0- 50,0	50,0 i wie- cej
Liczba kas	353	34	149	66	55	29	9	8	3
w tym miejskie	121	20	35	16	24	13	5	5	3
Sumy wkładów w mil. zł	747,9	1,8	40,6	46,2	76,1	89,2	59,9	216,2	217,9
w tym w kasach miejskich	478,1	0,7	8,9	11,3	34,9	41,1	36,8	126,5	217,9

TABL. 43. WKŁADY OSZCZĘDNOŚCIOWE W KASACH OSZCZĘDNOŚCI
W NIEKTÓRYCH KRAJACH
Stan w dn. 31.XII

Kraje	Walu- ta	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1936	1937	1938	
		w milionach jednostek waluty danego kraju									wmil. zł
Anglia ^a	£	399	409	410	423	432	460	645	694	747	18712
Belgia	fr.	3 424	4 170	5 438	7 653	9 115	9 813	11456	12489	12319	2 201
Dania ^b	kor.	1 989	2 041	2 120	2 202	2 192	2 185	2 211	2 190	2 254	2 607
Francja	fr.	21281	27047	31973	38603	50861	57283	59029	60247	62263	8 686
Holandia	flor.	657	695	732	805	888	958	1 041	1 158	1 196	3 491
Japonia	jen	2 608	2 984	3 479	3 890	4 252	4 381	5 195	5 803	6 975	10542
Niemcy	RM	4 839	7 205	9 314	10752	10123	10195	14615	16062	17687	37592
Polska ^c	zł	251	418	535	745	854	989	1 271	1 482	1 537	1 537
St. Zj. Am. ^d	\$	8 225	8 825	9 157	9 391	10382	10824	11292	11481	11548	61088
Szwajcaria	fr.	1 619	1 702	1 817	2 019	2 386	2 628	2 718	2 883	2 915	3 495
Włochy	lira	22007	24082	25667	27617	29884	32761	39363	43148	44980	12549

^a Stan w dn. 20.XI. ^b Stan w dn. 31. III następnego roku. ^c Wkłady na książeczki oszczędnościowe w P.K.O. i w komunalnych kasach oszczędności. ^d Stan w dn. 30.VI.

E. Giełdy i kursy

TABL. 44. OBROTY NA GIEŁDACH PIENIĘŻNYCH

Wyszczególnienie	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1934	1935	1936	1937	1938
Ogółem											
Transakcje w tys.	184	87	69	56	53	50	52	50	51	54	56
Obroty w mil. zł	1204	917	584	747	1007	685	510	662	531	508	564
Waluty	934	732	466	619	897	590	396	567	421	389	441
w tym dewizy	859	711	440	565	741	571	392	563	420	389	441
Papiery wartościowe	270	185	118	128	110	95	114	95	110	119	123
akcje	151	74	32	24	17	10	12	11	18	14	19
papiery procentowe	119	111	86	104	93	85	102	84	92	105	104
Giełda w Warszawie											
Transakcje w tys.	117	64	49	41	43	42	43	42	45	47	46
Obroty w mil. zł	1149	876	550	713	986	672	495	642	517	496	549
Waluty	923	725	455	604	892	587	392	555	415	387	439
w tym dewizy	858	710	438	562	741	571	392	555	415	387	439
Papiery wartościowe	226	151	95	109	94	85	103	87	102	109	110
akcje	132	65	26	20	15	9	11	11	18	14	17
papiery procentowe	94	86	69	89	79	76	92	76	84	95	93
Giełdy prowincjonalne											
Transakcje w tys.	67	23	20	15	10	8	9	8	6	7	10
Obroty w mil. zł	55	41	34	34	21	13	15	20	14	12	15
Kraków	5	4	3	2	1	1	1	1	1	0	1
Lwów	4	4	4	3	1	0	0	8	5	2	3
Łódź	11	6	10	14	5	3	7	6	2	2	2
Poznań	33	26	15	13	13	8	7	5	6	8	9
Wilno	2	1	2	2	1	1	0	0	0	0	0
Waluty	11	7	11	15	5	3	4	12	6	2	2
w tym dewizy	1	1	2	3	0	—	0	8	5	2	2
Papiery wartościowe	44	34	23	19	16	10	11	8	8	10	13
akcje	19	9	6	4	2	1	1	0	0	0	2
papiery procentowe	25	25	17	15	14	9	10	8	8	10	11

TABL. 45. PARYTETY I KURSY WALUT ORAZ WAŻNIEJSZE DATY DOTYCZĄCE WALUT NIEKTÓRYCH KRAJÓW

Kraje Waluty	1928 ^a		1939 ^b		Ważniejsze daty dotyczące walut w latach 1929 - 1939			
	Parytet	Kurs	Parytet	Kurs	Oficjalne zawieszenie waluty złotej (gold standard)	Wprowadzenie lub zniesienie kontroli dewiz	Deprecjacja lub devaluacja w stosunku do parytetu złota	Wprowadzenie nowego parytetu
	za 100 jednostek ^c waluty danego kraju w złotych							
Anglia (£)	43,38	43,27	43,38	24,84	IX.31	—	IX.31	—
Argentyna (peso) {	8,60 ^e	8,54 ^e	8,60 ^e	8,58 ^e	XII.29	X.31	XI.29	—
	3,78 ^f	3,78 ^f	3,78 ^f	1,22 ^f				
Belgia (belga=5 fr.)	123,95	123,92	89,24	89,35	III.35	—	III.35	III.35 ^g III.36
Boliwia (boliviano)	325,36	325,36	325,36	22,00	IX.31	X.31	III.30	—
Brazylia (milreis)	106,64	106,08	106,64	31,71	—	V.31	XII.29	—
Bułgaria (lewa)	6,44	6,42	6,44	6,42	—	1918	—	—
Chile (peso)	108,45	107,86	108,45	21,42	IV.32	VII.31	IV.32	—
Dania (korona)	238,89	237,76	238,89	111,00	IX.31	XI.31	IX.31	—
Egipt (£)	44,06	44,23	44,06	25,50	IX.31	—	IX.31	—
Estonia (korona)	238,89	238,90	238,89	137,14	VI.33	XI.31	VI.33	—
Finlandia (marka)	22,45	22,46	22,45	10,98	X.31	—	X.31	—
Francja (fr.)	34,93	34,88	34,93	14,07	—	—	IX.36	—
Gdańsk W.M. (gulden)	173,52	173,06	100,00	100,00	—	VI.35	V.35	V.35
Grecja (drachma)	11,57	11,50	11,57	4,53	IV.32	IX.31	IV.32	—
Holandia (floreń)	358,31	358,08	358,31	282,00	IX.36	—	IX.36	—
Indie Bryt. (rupia)	325,36	325,36	325,36	187,00	IX.31	—	IX.31	—
Japonia (jen)	4,44	4,09	4,44	1,45	XII.31	VII.32	XII.31	—
Jugosławia (dinar)	172,00	15,69	15,70	12,12	—	X.31	VII.32	V.31
Kanada (\$)	8,91	8,90	8,91	5,29	X.31	—	IX.31	—
Litwa (lit)	89,14	89,14	89,14	89,40	—	X.35	—	—
Łotwa (łat)	172,00	172,04	172,00	98,93	IX.36	X.31	IX.36	—
Niemcy (RM)	212,35	212,17	212,35	212,54	—	VII.31	—	—
Norwegia (korona)	238,89	238,00	238,89	124,90	IX.31	—	IX.31	—
Portugalia (escudo)	963,23	39,31	39,44	22,55	XII.31	X.22, (X.37)	X.31	VI.31
Rumunia (leu)	172,00	5,39	5,33	3,79	—	V.32	VII.35	II.29
Szwajcaria (fr.)	172,00	171,85	112,56- 127,38	118,70	—	—	IX.36	IX.36 ^g
Szwecja (korona)	238,89	238,47	238,89	128,20	IX.31	—	IX.31	—
Stany Zj. Am. (\$)	8,91	8,90	5,26	5,31	IV.33	III.33 (XI.34)	IV.33	I.34 ^g
Turcja (£)	39,19	4,40	39,19	4,26	—	II.30	1915	—
Urugwaj (peso)	9,22	9,15	9,22	1,91	XII.29	IX.31	IV.29	—
Węgry (pengő)	155,91	155,39	155,91	104,63	—	VII.31	—	—
Włochy (lira)	46,92	46,70	27,71	27,94	—	V.34	III.34, X.36	X.36 ^g

^a W końcu roku. ^b W końcu marca. ^c Dla Anglii, Argentyny, Japonii, Kanady, St. Zj. Am., Turcji i Urugwaju za jednostkę. ^d Daty zniesienia kontroli dewiz podano w nawiasach. ^e Peso złoty. ^f Peso papierowy. ^g Parytet tymczasowy.

U w a g a. Parytet złotego w latach 1928-1938 nie uległ zmianie (z 1 kg czystego złota wybija się 5924,44 zł). W dn. 26. IV 1936 r. wprowadzono w Polsce kontrolę dewiz.

Źródło dat dotyczących walut: *Aperçu de la Situation Monétaire*, Genewa 1938 i 1939.

TABL. 46. KURSY WALUT NA GIEŁDZIE W WARSZAWIE^a

Jednostka notowania Waluta	Przeciętne kursy roczne									
	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1935	1936	1937	1938
	w złotych									
1 dolar St. Zj. Am.	8,93	8,90	8,90	8,91	8,92	8,92	5,30	5,30	5,28	5,30
1 funt szterlingów	43,50	43,39	43,31	43,36	40,48	31,29	25,99	26,34	26,13	25,93
100 belg (500 franków)	124,42	124,12	123,98	124,41	124,38	124,19	97,92	89,63	89,24	89,69
100 franków francuskich	35,12	34,97	34,94	35,00	34,99	35,03	34,98	32,43	21,39	15,31
100 franków szwajcarskich	172,36	171,72	171,93	172,92	173,17	173,19	172,28	160,16	121,26	121,34
100 florenów holenderskich	358,81	358,52	357,93	358,68	359,21	359,67	358,91	341,88	291,03	291,86
100 guldenów gdańskich	173,57	173,52	173,18	173,38	173,57	173,95	148,64	100,00	100,00	100,00
100 koron duńskich	238,82	238,22	237,61	238,51	223,95	168,20	116,07	117,62	116,68	115,84
100 koron szwedzkich	239,66	238,73	238,59	239,40	227,70	164,93	134,03	135,84	134,75	133,70
100 lir włoskich	46,15	46,88	46,66	46,71	46,56	45,77	43,88	31,48	27,85	27,92
100 marek niemieckich	212,33	212,44	211,94	212,50	211,05	211,84	213,20	213,12	212,38	212,54

^a Dla walut nie notowanych w danym roku na giełdzie w Warszawie podano mniejszym drukiem kursy arbitrażowe na Nowy Jork lub Zurych.

TABL. 47. KURSY PAPIERÓW PROCENTOWYCH

Oprocentowanie nominalne Nazwa pożyczki Rok emisji	Wa- luta	Przeciętne kursy roczne									
		1927	1928	1929	1930	1931	1932	1937	1938		
		w odsetkach wartości nominalnej									
Pożyczki państwowe na Giełdzie w Warszawie											
3% Prem. Poż. Inwest. 1935	zł w zł.	x	x	x	x	x	x	x	67,2	82,5	
4% Prem. dolarowa 1931	\$ ^a	x	x	x	x	x	95,6	108,1	92,7	94,3	
5% Konwersyjna 1924	zł	62,0	67,0	57,9	53,3	49,3	38,6	59,0	69,1	69,1	
5% Konwersyjna kolej. 1926	zł	61,1	61,2	52,7	49,1	42,5	32,5	56,4	67,2	67,2	
6% Dolarowa 1919/20 ^b	\$	83,7	85,6	83,2	76,6	67,8	55,2	56,4 ^c	x	x	
7% Stabilizacyjna 1927 ^b	\$ ^d	—	92,5	90,8	85,9	71,3	52,7	54,6 ^c	x	x	
4 1/2% Wewn. Poż. Państw. 1937	zł	x	x	x	x	x	x	56,5 ^e	65,5	65,5	
Listy zastawne na Giełdzie w Warszawie											
4 1/2% Tow. Kredytowego Ziemi- skiego w Warszawie	zł	56,2	53,1	48,5	53,9	48,6	37,9	53,9	64,0	64,0	
4 1/2% M. st. Warszawy 1925	zł	58,5	54,1	46,9	53,6	50,5	45,0	56,8	72,3	72,3	
5(8)% M. st. Warszawy 1933	zł	76,8	75,0	67,6	74,3	69,3	58,1	59,7	72,3	72,3	
5(8)% M. Łodzi 1933	zł	74,0	68,6	60,6	68,3	65,4	56,4	53,8	64,9	64,9	
5 1/2(8)% Banku Gospodarstwa Krajowego	zł w zł.	89,8	93,9	94,0	94,0	94,0	94,0	94,0	92,6	92,6	
5 1/2(8)% Państwowego Ban- ku Rolnego	zł w zł.	89,9	93,9	94,0	94,0	94,0	94,0	94,0	92,6	92,6	
Listy zastawne na Giełdzie w Poznaniu											
4% Konwersyjne Poznańsk. Ziemstwa Kredytowego	zł	50,5	53,3	43,7	41,1	33,3	28,2	45,6	54,5	54,5	
4 1/2(8)% Dolarowe Pozn. Ziem- stwa Kredytowego	\$ (zł) ^h	91,3	95,5	92,9	93,9	86,3	60,1	52,2	64,1	64,1	

^a Według parytetu 1 dolar = 8,914 zł. ^b W II półroczu 1937 r. skonwertowano na 4 1/2%. ^c Wewnętrzna Pożyczka Państwowa. ^d Przeciętna za I półrocze. ^e Transza dolarowa według parytetu 1 dolar = 5,183 fr. szwajc. ^f Przeciętna za II półrocze. ^g Oprocentowanie obniżono: ^f—w 1932 r., ^g—w 1938 r. ^h W nawiasach oprocentowanie dawne. ⁱ Od 1936 r. 4 1/2% złotowa listy zastawne.

TABL. 48. KURSY POLSKICH POŻYCZEK NA GIEŁDACH ZAGRANICZNYCH

Oprocentowanie nominalne Nazwa pożyczki Rok emisji	Giełda	Przeciętne kursy roczne							
		1927	1928	1929	1930	1931	1932	1937	1938
		w odsetkach wartości nominalnej							
4½ (7)% Stabilizacyjna 1927	Londyn	—	91,4	86,8	86,0	73,4	69,7	65,0	62,4
	Zurych	—	91,5	86,4	84,7	67,5	51,3	—	—
	N.Jork	90,9	89,7	84,1	82,4	68,0	51,0	69,7	62,7
4½ (8)% Dolarowa 1925	N.Jork	97,7	100,0	95,0	91,6	73,3	55,7	52,8	45,8
4½ (6)% Dolarowa 1919/20	N.Jork	82,4	83,9	78,1	73,4	63,7	53,5	55,6	49,8
4½ (7)% M. st. Warszawy 1928	N.Jork	x	87,5	78,9	72,3	52,7	38,0	49,1	44,5
4½ (7)% Woj. śląskiego 1928	N.Jork	x	87,6	77,6	70,5	52,3	38,6	49,5	45,1

U w a g a. W 1938 r. obniżono oprocentowanie. W nawiasach podano dawne oprocentowanie.

TABL. 49. KURSY POŻYCZEK NIEKTÓRYCH KRAJÓW NA GIEŁDZIE W NOWYM JORKU

Kraje	Rok		Oprocentowanie nominalne	Przeciętne kursy roczne							
	zaciągnięcia	spłaty		1927	1928	1929	1930	1931	1932	1937	1938
	w odsetkach wartości nominalnej										
Anglia	1917	1937	5½	105,1	105,1	102,9	104,7	103,4	101,7	x	x
Belgia	1924	1955	6	97,8	100,5	100,1	103,1	98,7	90,3	107,4	104,2
Finlandia	1923	1945	6	95,5	97,7	92,2	92,9	76,3	55,8	107,0	106,3
Francja	1924	1949	7	104,4	107,6	108,6	118,2	117,2	114,6	117,6	110,5
Jugosławia	1922	1962	8	100,3	99,1	88,7	93,6	75,2	33,5	29,4	29,0
Niemcy	1930	1965	5½	x	x	x	81,2	61,0	42,0	26,1	25,4
	1924	1949	7	106,8	106,9	105,9	105,7	86,4	63,5	31,6	31,4
Polska	1927	1947 ^a	4½(7) ^b	90,9	89,7	84,1	82,4	68,0	51,0	69,7	62,7
St. Zj. Am.	1926	1956	3¼	105,4	105,3	101,3	105,4	104,8	99,5	110,2	112,3
Węgry	1924	1944	7½	102,6	101,9	100,3	100,9	79,3	38,8	55,4	44,4
Włochy	1925	1951	7	95,2	98,2	95,6	97,4	96,0	91,3	84,2	77,3

^a W r. 1938 rok spłaty przesunięto na 1968 r. ^b W 1938 r. obniżono oprocentowanie. W nawiasach podano dawne oprocentowanie.

TABL. 50. WSKAŹNIKI KURSÓW AKCJI PRZEMYSŁOWYCH W NIEKTÓRYCH KRAJACH WEDŁUG KURSÓW NA GIEŁDACH WEWNĘTRZNYCH

Rok 1928=100. Przeciętne roczne

Kraje	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938
Anglia	87	100	98	79	61	59	73	88	98	113	106	86
Belgia		100	92	63	46	35	34	28	35	43	57	47
Dania	101	100	106	99	90	79	89	102	104	112	115	112
Francja	66	100	127	107	73	60	57	45	46	42	55	52
Hiszpania ^a				100	84	65	56	58	63			
Holandia		100	103	72	54	35	39	41	40	46	69	67
Japonia ^b				75	76	104	177	223	182	206	252	245
Kanada	71	100	143	92	53	34	51	67	78	107	111	92
Niemcy	108	100	89	71	54	36	46	53	62	69	77	75
Norwegia ^c			100	78	62	54	68	73	84	109	126	114
Polska ^d		100	71	50	29	20	21	21	24	27	32	44
St. Zj. Am.	77	100	123	91	57	30	43	53	59	83	85	65
Szwajcaria	81	100	95	87	67	50	61	63	67	77	101	124
Szwecja	86	100	91	77	47	34	38	49	52	76	73	70
Węgry	100	100	81	62	49	46	42	39	52	69	86	59
Włochy	84	100	100	86	60	45	52	61	68	73	89	84

^a 1930 r.=100. ^b Styczeń 1930 r.=100. ^c 1929 r.=100. ^d Wskaźnik Instytutu Badań Konjunktur Gospodarczych i Cen.

F. Bilanse płatnicze

Dane tabl. 51-54 zestawione zostały na podstawie opracowania Instytutu Badania Konjunktur Gospodarczych i Cen

TABL. 51. BILANS PŁATNICZY

Rodzaje wymiany	1936			1937		
	Przy- chód	Roz- chód	Saldo	Przy- chód	Roz- chód	Saldo
	w milionach złotych					
Ogółem obroty płatnicze uchwycone statystycznie (I-III)	1319,7	1296,0	+ 23,7	1440,9	1353,9	+ 87,0
I. Kapitały zagraniczne w Polsce	164,8	326,3	- 161,5	242,4	294,7	- 52,3
Akcje i udziały w przedsiębiorstwach banków i towarzystw kredytowych	31,2	16,1	+ 15,1	11,5	7,5	+ 4,0
Obligacje i listy zastawne	0,3	61,9	- 61,6	0,1	41,7	- 41,6
Skarbu Państwa	-	38,0	- 38,0	-	19,5	- 19,5
samorządu terytorialnego	-	11,5	- 11,5	-	12,2	- 12,2
banków i towarzystw kredytowych	0,3	7,4	- 7,1	-	3,9	- 3,9
przedsiębiorstw	-	2,7	- 2,7	0,1	0,2	- 0,1
wylosowane ^a	-	2,3	- 2,3	-	5,9	- 5,9
Długi gotówkowe publiczne	5,1	17,4	- 12,3	106,0	25,3	+ 80,7
Skarbu Państwa wobec rządów	-	5,0	- 5,0	-	7,0	- 7,0
inne Skarbu Państwa i urzędów państw.	5,1	11,0	- 5,9	103,5	17,3	+ 86,2
samorządu terytorialnego	-	1,4	- 1,4	2,5	1,0	+ 1,5
Długi gotówkowe prywatne	128,2	230,9	- 102,7	124,8	220,2	- 95,4
banków	-	45,1	- 45,1	-	27,7	- 27,7
krajowych instytucji ubezpieczeniow.	-	3,9	- 3,9	-	3,6	- 3,6
oddziałów zagraniczn. instyt. ubez.	0,1	0,4	- 0,3	2,7	0,6	+ 2,1
przedsiębiorstw	128,1	181,5	- 53,4	122,1	188,3	- 66,2
II. Kapitały polskie za granicą	23,6	9,5	+ 14,1	22,7	8,9	+ 13,8
Papiery wartościowe i udziały	2,3	4,8	- 2,5	6,9	3,3	+ 3,6
akcje i udziały w przedsięb. zagan.	2,3	4,8	- 2,5	4,2	2,5	+ 1,7
obligacje i listy zastawne	-	-	-	2,7	0,8	+ 1,9
Kredyty gotówkowe	21,3	4,7	+ 16,6	15,8	5,6	+ 10,2
państwowe	-	-	-	0,8	-	+ 0,8
banków	12,6	-	+ 12,6	4,7	-	+ 4,7
krajowych instytucji ubezpieczeniow.	3,7	-	+ 3,7	5,6	-	+ 5,6
oddziałów zagraniczn. instyt. ubez.	0,5	1,2	- 0,7	0,1	1,1	- 1,0
przedsiębiorstw	4,5	3,5	+ 1,0	4,6	4,5	+ 0,1
III. Wymiana towarów i usług	1131,3	960,2	+ 171,1	1175,8	1050,3	+ 125,5
Towary	850,6	740,8	+ 109,8	878,6	843,3	+ 35,3
obroty ujęte przez statystykę handlu zagranicznego	850,6	739,8	+ 110,8	878,6	835,7	+ 42,9
zakup statków i taboru kolejowego	-	1,0	- 1,0	-	7,6	- 7,6
Zyski i procenty	3,6	104,4	- 100,8	4,9	87,4	- 82,5
zyski, dywidendy, tantiemy itp.	0,9	20,0	- 19,1	1,2	22,8	- 21,6
procenty od obligacji i listów zast.: Skarbu Państwa	-	24,4	- 24,4	-	7,2	- 7,2
samorządu terytorialnego	-	7,0	- 7,0	-	4,2	- 4,2
banków i towarzystw kredytowych	-	7,3	- 7,3	-	6,7	- 6,7
przedsiębiorstw	0,3	10,7	- 10,4	0,3	4,4	- 4,1
procenty od kredytów gotówkowych: Skarbu Państwa	-	5,2	- 5,2	-	14,1	- 14,1
samorządu terytorialnego	-	1,1	- 1,1	-	1,2	- 1,2
banków (wraz z prowizjami)	2,3	14,1	- 11,8	2,1	9,3	- 7,2
przedsiębiorstw	0,1	14,6	- 14,5	0,1	17,5	- 17,4
procenty od należności kolejowych	-	-	-	1,2	-	+ 1,2

^a Skarbu Państwa, samorządu terytorialnego, banków, towarzystw kredytowych przedsiębiorstw.

U w a g a. Ob. uwagę pod tabl. 51, str. 240,

(dok. str. 240)

TABL. 51. BILANS PŁATNICZY (dok.)

Rodzaje wymiany	1936			1937		
	Przy- chód	Roz- chód	Saldo	Przy- chód	Roz- chód	Saldo
	w milionach złotych					
Inne usługi i świadczenia	277,1	115,0	+162,1	292,3	119,6	+172,7
emigracja	135,6	4,3	+131,3	123,2	11,3	+111,9
turystyka	23,8	56,7	- 32,9	25,1	48,7	- 23,6
usługi kolejowe	50,6	5,7	+ 44,9	51,4	4,3	+ 47,1
usługi morskie	36,0	18,8	+ 17,2	50,7	23,4	+ 27,3
usługi pocztowe	1,9	1,2	+ 0,7	2,4	1,9	+ 0,5
usługi maklerskie i spedycyjne	8,0	3,0	+ 5,0	11,8	5,0	+ 6,8
pro wizje handlowe	5,9	5,3	+ 0,6
licencje	0,3	12,8	- 12,5	0,1	9,2	- 9,1
wydatki rządowe, renty i emerytury ofiary na cele dobroczynne	15,0	12,5	+ 2,5	14,2	10,5	+ 3,7
	5,9	-	+ 5,9	7,5	-	+ 7,5
IV. Saldo obrotów płatniczych statystycznie nie uchwyconych i ruchu rezerw kruszcowo-walutowych Banku Polskiego^d	x	x	- 23,7	x	x	-87,0

a łączne saldo: 1—obrotów płatniczych statystycznie nie uchwyconych oraz 2—ruchu rezerw kruszcowo-walutowych Banku Polskiego (dodatkowy transfer; w latach 1936 i 1937 przyływ złota, dewiz i walut).

U w a g a. Dane w pozycjach nie wydzielonych osobno w obliczeniach za 1936 r. oznaczono kropkami.

TABL. 52. OBROTY BEZGOTÓWKOWE (CLEARING)

Należności ^a	Zobowiązania ^b								
	Ogół- em	To- wary	Tury- sty- kac	Ustu- gi ko- lejo- we	Ustu- gi pocz- towe	Zy- skł i pro- centy	Za- kup stat- ków	Rea- seku- racja	Inne
	w milionach złotych								
1936									
Ogółem	276,1	152,9	7,3	21,6	1,2	4,2	14,0	32,4	42,5
Towary	157,1	140,9	2,0	-	-	-	14,0	-	0,2
Turystyka ^d	2,9	-	2,9	-	-	-	-	-	-
Usługi kolejowe	48,5	11,7	-	21,6	-	4,2	-	-	11,0
Usługi pocztowe	1,2	-	-	-	1,2	-	-	-	-
Reasekuracja	32,4	-	-	-	-	-	-	32,4	-
Inne	34,0	0,3	2,4	-	-	-	-	-	31,3
1937									
Ogółem	415,5	289,8	27,0	25,0	1,5	4,5	3,8	35,2	28,7
Towary	269,3	238,1	16,3	-	-	3,0	3,8	-	8,1
Turystyka ^d	3,3	-	3,3	-	-	-	-	-	-
Usługi kolejowe	81,2	47,7	4,7	25,0	-	-	-	-	3,8
Usługi pocztowe	1,5	-	-	-	1,5	-	-	-	-
Reasekuracja	35,2	-	-	-	-	-	-	35,2	-
Inne	25,0	4,0	2,7	-	-	1,5	-	-	16,8

^a Wartość należności rozliczonych za zobowiązania. ^b Wartość zobowiązań rozliczonych za należności. ^c—d Wydatki turystów: c—polskich za granicą, d—zagranicznych w Polsce.

TABL. 53. BILANS WYMIANY TOWARÓW I USŁUG (BRUTTO) ^a

Rodzaje wymiany	1936			1937		
	Przy- chód	Roz- chód	Saldo	Przy- chód	Roz- chód	Saldo
w milionach złotych						
Ogółem	1 347,3	1 335,7	+ 11,6	1 550,3	1 630,2	- 79,9
Towary	1 026,2	1 018,9	+ 7,3	1 195,5	1 272,5	- 77,0
obroty ujęte przez statystykę handlu zagranicznego	1 026,2	1 003,4	+ 22,8	1 195,5	1 252,9	- 57,4
zakup statków i taboru kolejo- wego	—	15,5	- 15,5	—	19,6	- 19,6
Zyski i procenty	9,6	181,4	- 171,8	8,4	185,4	- 177,0
zyski, dywidendy, tantiemy itp.	0,9	30,6	- 29,7	1,2	37,7	- 36,5
procenty od obligacji i li- stów zastawnych:						
Skarbu Państwa	—	36,4	- 36,4	—	23,3	- 23,3
samorządu terytorialnego banków i towarzystw kre- dytowych	—	7,0	- 7,0	—	4,2	- 4,2
przedsiębiorstw	0,3	11,4	- 11,1	0,3	16,1	- 15,8
procenty od kredytów go- tówkowych:						
Skarbu Państwa	—	4,8	- 4,8	—	14,1	- 14,1
samorządu terytorialnego banków (wraz z prowi- zjami)	—	1,2	- 1,2	—	1,2	- 1,2
przedsiębiorstw	2,3	14,1	- 11,8	2,1	9,3	- 7,2
procenty od kredytów towa- rowych	0,2	63,7	- 63,5	0,3	65,9	- 65,6
procenty od należności kole- jowych	0,7	5,5	- 4,8	0,9	7,9	- 7,0
procenty od należności kole- jowych	5,2	—	+ 5,2	3,6	—	+ 3,6
Inne usługi i świadczenia	311,5	135,4	+ 176,1	346,4	172,3	+ 174,1
emigracja	135,9	9,3	+ 126,6	124,2	16,6	+ 107,6
turystyka	29,0	65,0	- 36,0	30,2	76,6	- 46,4
usługi kolejowe	69,9	10,5	+ 59,4	84,9	9,2	+ 75,7
usługi morskie	43,4	19,0	+ 24,4	58,2	23,5	+ 34,7
usługi pocztowe	3,7	2,9	+ 0,8	4,2	2,9	+ 1,3
usługi maklerskie i spedycyjne prowizje handlowe	8,0	3,0	+ 5,0	11,8	5,0	+ 6,8
licencje	0,7	—	+ 0,7	9,5	11,8	- 2,3
wydatki rządowe, renty, eme- rytury	15,0	12,5	+ 2,5	14,2	11,8	+ 2,4
ofiary na cele dobroczynne	5,9	—	+ 5,9	7,5	—	+ 7,5

^a Całkowita wartość wymiany towarów, usług i świadczeń dokonanych w danym roku oraz przypadające za dany rok korzyści majątkowe (tabl. 51 zawiera rzeczywiste obroty płatnicze wynikłe z wymiany towarów, usług i świadczeń oraz spłaty zaległości z tych tytułów, tabl. 52 zawiera obroty bezgotówkowe).

Uwaga. Dane w pozycjach nie uchwyconych w obliczeniach za 1936 r. oznaczono kropkami.

TABL. 54. NALEŻNOŚCI I ZOBOWIĄZANIA ZAGRANICZNE

Stan w dn. 31.XII

Rodzaja należności i zobowiązań	1935	1936	1937
	w milionach złotych		
Należności			
Ogółem	475,7	412,4	373,7
Papłery wartościowe i udziały	69,7	50,3	46,7
akcje i udziały w przedsiębiorstwach zagranicznych	61,7	41,2	39,2
obligacje i listy zastawne	8,0	9,1	7,5
Kredyty gotówkowe	193,1	162,2	150,2
państwowe	42,5	31,2	26,0
banków	93,3	80,7	75,9
ubezpieczeniowe	38,0	40,0	40,5
przedsiębiorstw	19,3	10,3	7,8
Należności z tytułu eksportu towarów i usług . .	212,9	199,9	176,8
kredyty towarowe	111,8	103,9	118,4
nie zapłacone zyski i procenty	0,2	5,4	7,8
należności za różne usługi i świadczenia	100,9	90,6	50,6
Zobowiązania			
Ogółem	7 742,9	7 037,1	6 875,4
Akcje i udziały w przedsiębiorstwach	2 030,8	1 859,0	1 854,8
kapitały zakładowe	1 806,5	1 635,4	1 633,8
kapitały zapasowe i inne rezerwy	224,3	223,6	221,0
Obligacje i listy zastawne	1 056,8	978,2	919,8
Skarbu Państwa	619,5	495,2	470,5
samorządu terytorialnego	116,7	95,1	70,3
banków i towarzystw kredytowych	113,0	98,3	89,5
przedsiębiorstw	207,1	287,8	288,1
wylosowane ^a	0,5	1,8	1,4
Długi gotówkowe publiczne	2 489,4	2 228,1	2 123,2
Skarbu Państwa wobec rządów	2 082,0	1 824,6	1 664,3
inne Skarbu Państwa i urzędów państwowych . . .	379,6	379,8	433,5
samorządu terytorialnego	27,8	23,7	25,4
Długi gotówkowe prywatne	1 764,4	1 553,7	1 485,4
banków	276,3	218,5	187,7
ubezpieczeniowe	39,7	34,0	46,7
przedsiębiorstw	1 448,4	1 301,2	1 251,0
Zobowiązania z tytułu importu towarów i usług	401,5	418,1	492,2
kredyty towarowe	357,8	359,8	434,2
nie zapłacone zyski i procenty	21,1	38,6	39,9
zobowiązania za różne usługi i świadczenia	22,6	19,7	18,1

^a Skarbu Państwa, samorządu terytorialnego, banków, towarzystw kredytowych i przedsiębiorstw.

TABL. 55. BILANSE PŁATNICZE NIEKTÓRYCH KRAJÓW

A. Obroty płatnicze w 1937 r.

Przychód Rozchód Saldo	Ogółem	Towary, usługi i korzyści majątkowe				Kredyty			Złoto	Rezultat błędów i opuszczeń
		Razem	Towary	Usługi	Korzyści majątkowe	Razem	Długoterminowe	Krótkoterminowe		
Dania w milionach koron										
Przychód . . .	2 187	2 097	1 606	476	15	79	79	—	—	11
Rozchód . . .	2 187	1 983	2 697	191	95	204	98	106	—	—
Saldo . . .	x	+ 114	- 91	+ 285	- 80	- 125	- 19	- 106	—	+ 11
Estonia w milionach koron										
Przychód . . .	160	149	106	42	1	6	2	4	—	5
Rozchód . . .	160	143	112	28	3	17	1	16	—	—
Saldo . . .	x	+ 6	- 6	+ 14	- 2	- 11	+ 1	- 12	—	+ 5
Francja w milionach franków										
Przychód . . .	24 202	17 702	10 297	2 780	4 625	.	.	.	6 500	—
Rozchód . . .	24 202	21 700	20 350	650	700	.	.	.	—	2502
Saldo . . .	x	- 3998	- 10 053	+ 2130	+ 3925	.	.	.	+ 6500	- 2502
Holandia w milionach florenów										
Przychód . . .	3 489	1 833	1 205	319	309	.	.	.	928	728
Rozchód . . .	3 489	1 818	1 607	63	148	.	.	.	1 671	—
Saldo . . .	x	+ 15	- 402	+ 256	+ 161	.	.	.	- 743	+ 728
Japonia ^d w milionach jenów										
Przychód . . .	4 392	3 724	2 872	696	156	530	530	—	—	138
Rozchód . . .	4 392	3 593	2 965	497	131	799	756	43	—	—
Saldo . . .	x	+ 131	- 93	+ 199	+ 25	- 269	- 226	- 43	—	+ 138
Łotwa w milionach latów										
Przychód . . .	323	316	266	50	0	6	2	4	1	—
Rozchód . . .	323	278	238	36	4	44	6	38	0	1
Saldo . . .	x	+ 38	+ 28	+ 14	- 4	- 38	- 4	- 34	+ 1	- 1
Niemcy ^b w milionach marek										
Przychód . . .	6 293	5 386	4 347	939	100	870	67	803	37	—
Rozchód . . .	6 293	5 486	4 233	603	650	610	100	510	142	55
Saldo . . .	x	- 100	+ 114	+ 336	- 550	+ 260	- 33	+ 293	- 105	- 55
Norwegia w milionach koron										
Przychód . . .	2 152	1 783	884	881	18	336	334	2	31	2
Rozchód . . .	2 152	1 676	1 287	306	83	476	354	122	—	—
Saldo . . .	x	+ 107	- 403	+ 575	- 65	- 140	- 20	- 120	+ 31	+ 2
Stany Zjednoczone Ameryki w milionach dolarów										
Przychód . . .	9 145	4 693	3 467	618	608	3 530	3 183	347	246	676
Rozchód . . .	9 145	4 796	3 510	1 008	278	2 717	2 665	52	1 632	—
Saldo . . .	x	- 103	- 43	- 390	+ 330	+ 813	+ 518	+ 295	- 1386	+ 676
Szwecja w milionach koron										
Przychód . . .	3 002	2 606	2 012	463	131	383	211	172	1	12
Rozchód . . .	3 002	2 428	2 137	261	30	573	333	240	1	—
Saldo . . .	x	+ 178	- 125	+ 202	+ 101	- 190	- 122	- 68	—	+ 12

a 1936 r. b 1935 r.

Uwaga. Z powodu zmiany metod obliczeń i różnic w metodach poszczególnych krajów porównywalność danych jest ograniczona.

(dok. str. 244)

TABL. 55. BILANSE PŁATNICZE NIEKTÓRYCH KRAJÓW (dok.)

B. Salda niektórych pozycji bilansów płatniczych

Rodzaje wymiany	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1935	1936	1937
	w milionach złotych								
Anglia									
Towary . . .	-16761	-15289	-16502	-16716	-16468	-8955	-6758	-9032	-11512
Usługi . . .	+ 9486	+ 9746	+10135	+ 8402	+ 5409	+2683	+2796	+3194	+4444
Korzyści majątkowe	+10828	+10828	+10828	+ 9527	+ 6862	+4681	+4790	+5367	+ 5717
Złoto . . .	- 130	- 216	+ 650	- 216	+ 1412	- 468	-1812	-5969	-2053
Francja									
Towary . . .	+ 37	- 1151	- 3875	- 4505	- 4620	-3518	-2073	-2890	- 3506
Usługi . . .						+1395	+ 558	+ 572	+ 742
Korzyści majątkowe	+4264	+ 5514	+ 6696	+ 6306	+ 4034	+ 406	+1255	+1333	+1369
Złoto . . .	+ 183	- 2258	- 2997	- 4092	- 6453	-6447	+5204	+7197	+2267
Holandia									
Towary . . .			- 2726	- 2501	- 2079	-1635	- 959	- 937	-1163
Usługi . . .							+ 475	+ 561	+ 740
Korzyści majątkowe			+ 2393	+ 2068	+ 1553	+1192			
Złoto . . .			+ 93	+ 50	- 2025	- 648	+ 448	+ 530	+ 465
Niemcy									
Towary . . .	- 6127	- 2650	+ 66	+ 3485	+ 6059	+2235	+ 242		
Usługi . . .	- 2158	- 2804	- 3456	- 2487	- 1151	+ 207	+ 712		
Korzyści majątkowe	- 732	- 1193	- 1696	- 2120	- 2545	-1908	-1166		
Złoto . . .	- 210	- 1954	+ 797	- 28	+ 2440	+ 386	- 223		
Kapitały . .	+ 9226	+ 8603	+ 4289	+ 1149	- 4804	- 920			
Polska									
Towary . . .	- 417	- 986	- 462	+ 68	+ 250	+ 124	+ 69	+ 7	- 77
Usługi . . .	+ 198	+ 275	+ 320	+ 216	+ 239	+ 206	+ 139	+ 176	+ 174
Korzyści majątkowe	- 230	- 284	- 379	- 450	- 417	- 285	- 145	- 172	- 177
Złoto . . .	- 282	- 107	- 81	+ 141	- 61	- 13	+ 22	+ 18	- 124
Kapitały . .	+ 505	+ 1109	+ 593	- 416	- 4	- 32	- 108	- 147	- 39
Stany Zjednoczone Ameryki									
Towary . . .	+ 3711	+ 6568	+ 3400	+ 3435	+ 151	+1335	-1050	- 1353	- 223
Usługi . . .	- 5091	- 6088	- 6061	- 5162	- 4388	-4486	-1593	-2092	-2047
Korzyści majątkowe	+ 6043	+ 6052	+ 6221	+ 6844	+ 5527	+4050	+1842	+1 736	+1736
Złoto . . .	+ 1371	+ 2421	- 1068	- 2474	+ 1566	- 98	-9140	-5 411	-7289
Kapitały . .	+ 935	- 8001	- 1647	- 6034	- 4317	-2154	+8081	+6 221	+4272
Szwecja									
Towary . . .	+ 69	- 322	+ 88	- 277	- 684	- 337	- 244	- 162	- 167
Usługi . . .	+ 463	+ 453	+ 500	+ 463	+ 411	+ 273	+ 209	+ 219	+ 271
Korzyści majątkowe	+ 45	+ 60	+ 72	+ 48	- 13	+ 210	+ 116	+ 107	+ 135
Złoto . . .	+ 3	- 26	- 26	-	+ 85	+ 12	- 84	- 281	-
Kapitały . .	- 217	- 346	- 231	- 747	+ 117	- 169	- 30	- 49	- 255
Włochy									
Towary . . .		- 3427	- 3013	- 2450	- 676	- 668			
Usługi . . .		+ 2726	+ 2726	+ 2538	+ 1842	+1113			
Korzyści majątkowe		- 457	- 468	- 457	- 418	- 205			
Złoto . . .		- 27	- 108	- 45	- 303	- 36			

a Znak (+) oznacza przewyżkę przychodu nad rozchodem, znak (-) rozchodu nad przychodem

U w a g a. Z powodu zmiany metod obliczeń i różnic w metodach poszczególnych krajów porównywalność danych jest ograniczona.

Z r ó d ł o: Balances des Paiements 1937, Genewa 1938.

DZIAŁ XIII. CENY

Ceny ziemi ob. dział VI, tabl. 10, str. 76

TABL. 1. ROZWOJ CEN

Przeciętne roczne, Rok 1928 = 100

Lata	Wskaźniki cen hurtowych						Wskaźniki kosztów utrzymania rodzin robotniczych w Warszawie				
	Żywność oraz surowce i półfabrykaty ogółem	Żywność	w tym			Surowce i półfabrykaty przem.	Ogółem	w tym			
			zboża	na- biał	zwie- rzęta różne			żywność	odzież i obu- wie	opał i oświe- tlenie	miesz- kanie
1924	59	52	41	68	65	64	62	64	59	74	32 ^d
1925	68	66	65	73	83	69	72	72	72	73	67 ^d
1926	88	85	79	87	85	91	87	87	87	83	94 ^d
1927	99	103	102	96	106	96	100	102	94	90	97 ^d
1928	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
1929	95	92	74	98	105	97	100	97	101	116	109
1930	81	76	51	79	87	86	92	84	100	118	117
1931	69	66	54	70	57	73	83	74	78	118	119
1932	60	56	49	55	44	64	75	65	68	114	113
1933	54	51	42	47	43	59	67	58	60	98	109
1934	50	45	35	41	37	57	63	52	58	90	107
1935	48	43	33	41	35	55	60	50	57	83	105
1936	50	45	38	40	39	56	58	48	58	73	98
1937	57	53	56	48	44	61	62	54	61	73	97
1938	53	49	44	48	42	57	61	52	63	72	96

^d Dane dotyczą tylko komornego w domach podlegających ustawie o ochronie lokatorów.

U w a g a. Wskaźniki cen w złocie ob. tabl. 14, str. 256.

TABL. 2. WSKAŹNIKI CEN

Przeciętne, Rok 1928=100

Wyszczególnienie	1929	1933	1934	1935	1936	1937	1938	1939 III
Ceny hurtowe								
Ogółem	96	59	56	53	54	59	56	55
Żywność i użytki	94	57	52	49	51	58	54	53
w tym: artykuły rolne krajowe	93	52	47	44	45	54	50	48
ziemiopłody	75	41	36	34	38	53	44	38
zwierzęta różne	105	43	37	35	39	44	42	44
nabiał	98	47	41	41	40	48	48	47
mięso i słonina	107	50	43	41	44	48	48	48
cukier, spirytus, piwo	102	90	89	79	72	71	71	71
artykuły kolonialne	104	71	68	70	74	73	72	74
tytoń	104	100	100	97	97	97	97	97
Artykuły przemysłowe	99	61	59	57	57	61	58	57
Surowce i półfabrykaty przemysł.	97	59	57	55	56	61	57	56
w tym skartelizowane	108	92	88	82	75	77	78	78
Surowce przemysłowe	97	58	58	54	56	63	57	56
w tym: paliwo mineralne	111	94	91	83	78	78	80	81
żłom i ruda żelazna	112	66	61	59	62	62	63	62
surowce włókiennicze	88	38	38	37	40	41	34	33
drewno surowe	93	39	44	44	52	68	58	56
skóry surowe	72	34	35	30	39	43	32	34
Półfabrykaty przemysłowe	97	60	57	55	55	59	57	57
w tym: oleje mineralne	108	95	94	86	83	80	80	80
żelazo	101	85	82	78	71	75	80	80
inne metale	111	50	45	45	51	58	43	44
materiały budowl. min.	98	59	45	48	46	48	49	49
drewno obrobione	97	39	41	40	44	55	52	51
nawozy sztuczne	107	78	74	70	69	69	67	67
chemikalia	101	79	77	73	68	71	68	67
przędza	92	49	47	46	50	53	48	47

(dok. str. 246)

TABL. 2. WSKAŹNIKI CEN (dok.)
Przeciętne. Rok 1928=100

Wyszczególnienie	1929	1933	1934	1935	1936	1937	1938	1939 III
Ceny hurtowe (dok.)								
Półfabrykaty przemysłowe (dok.)								
skóry wyprawione	91	45	45	42	46	51	48	47
papier	99	73	68	63	56	56	56	56
Wyroby gotowe	101	65	63	61	60	61	60	59
w tym: dla produkcji rolnej	104	85	80	73	65	64	66	68
dla produkcji przemysł.	105	87	84	81	75	75	77	76
tkaniny	100	60	59	57	56	58	57	56
odzież i obuwiu	100	52	48	47	48	49	47	47
mydło	102	69	64	65	72	73	70	67
Art. przemysł. nabywane przez rolników	101	73	70	66	65	66	65	65
Ceny płacone producentom za ziemiopłody								
Ogółem	76	40	34	33	35	52	44	37
Koszty utrzymania rodzin robotniczych w Warszawie								
Ogółem	100	67	63	60	58	62	61	61
żywność	97	58	52	50	48	54	52	52
opał i oświetlenie	116	98	90	83	73	73	72	72
komorne	109	109	107	105	98	97	96	96
odzież i obuwiu	101	60	58	57	58	61	63	63
pozostałe	109	100	96	92	92	92	91	91
Koszty utrzymania rodzin pracowników umysłowych w Warszawie								
Ogółem	103	70	66	64	61	63	63	63
żywność	101	56	51	50	48	52	52	52
opał i oświetlenie	108	92	87	81	72	71	70	70
mieszkanie	103	84	81	79	73	73	73	73
odzież i obuwiu	102	61	57	56	56	57	58	58
pozostałe	106	90	87	84	82	82	81	81
Ceny detaliczne w Warszawie^a								
Towary	102	63	58	57	55	58	58	57
Art. krajowe pochodz. roślinnego	94	56	48	49	46	53	52	50
pieczywo, mąka, kasza	87	60	53	49	49	56	53	53
ziemniaki	92	46	42	45	43	54	52	52
strączkowe, warzywa, owoce	107	52	43	51	44	45	52	44
Art. krajowe pochodz. zwierzęcego	105	49	45	44	43	47	47	47
mleko i przetwory	98	50	44	44	43	48	48	50
jaja	112	50	41	41	39	45	46	36
mięso i wyroby	109	49	47	44	44	47	47	47
Artykuły kolonialne	100	79	75	74	76	79	79	83
Wyroby przemysłu spożywczego	104	95	93	88	81	81	81	81
Inne artykuły przemysłowe	104	72	68	65	64	65	65	64
w tym węgiel	116	98	88	82	70	70	70	70
Gaz i elektryczność	100	84	84	77	70	67	67	67
Usługi i świadczenia	105	84	81	79	75	74	74	74
Komorne ^B {	105	111	111	109	94	94	94	94
{	100	67	63	60	59	58	57	57
Koleje, tramwaje, poczta	118	121	117	105	98	98	98	98
Inne	104	76	72	72	71	70	70	70
Art. monopolowe i skartelizowane	107	95	91	85	76	76	76	76
Koszty żywności w miastach								
Wszystkie miasta	97	56	51	48	47	53	51	51
miasta: liczące 100 tys. i więcej mieszk.	99	57	51	49	48	53	52	52
od 25 do 100 tys. mieszkańców	96	56	51	48	46	53	51	52
poniżej 25 tys. mieszkańców	96	56	50	48	47	52	51	51

^a Wskaźniki obliczone według norm przyjętych w schemacie budżetu rodzin pracowników umysłowych. *b* A — w domach podlegających ustawie o ochronie lokatorów; B — w domach nie podlegających ustawie o ochronie lokatorów.

TABL. 3. WSKAŹNIKI CEN HURTOWYCH W NIEKTÓRYCH KRAJACH

Na podstawie cen w walucie nominalnej

Przeciętne. Rok 1928=100

Kraje Grupy artykułów	1924	1928	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938	1939 III
Anglia	118	100	73	73	75	76	80	93	86	82
żywność	109	100	73	69	71	72	76	85	81	75
art. przemysłowe	124	100	73	75	77	78	83	97	89	86
Estonia	100	69	70	70	69	75	83	83	83
żywność	100	71	73	67	65	74	79	80	83
surowce i wyroby prze- mysłowe	100	74	74	76	76	79	89	87	86
Francja	100	66	62	58	52	64	90	101	106
art. rolne i żywność	100	83	72	67	56	73	96	110	115
art. przemysłowe	100	55	55	52	50	57	86	95	100
Holandia	100	63	62	62	60	62	75	70	68
żywność	113	100	59	60	64	63	64	73	72	68
art. przemysłowe	113	100	44	42	40	41	47	65	54	52
Japonia	121	100	70	80	79	83	87	104	118	127
żywność	115	100	73	80	79	86	91	96	105	115
art. włókiennicze	141	100	65	78	81	84	84	100	125	.
Litwa	96	100	57	48	45	39	41	48	48	49
Łotwa	100	66	65	65	68	71	88	88	90
żywność	100	73	71	69	73	75	83	85	86
surowce przemysłowe wyroby gotowe przemy- słowe	100	52	53	55	55	63	95	.	.
Niemcy	98	100	69	67	70	73	74	76	76	76
art. rolne	89	100	68	65	71	76	78	78	79	80
surowce i półfabrykaty przemysłowe	106	100	66	66	68	68	70	72	70	70
wyroby gotowe przemy- słowe	99	100	74	71	73	75	76	79	79	79
Norwegia	167	100	78	78	79	81	85	99	97	94
art. rolne	100	75	73	75	81	86	99	99	92
art. przemysłowe	100	84	85	86	86	92	108	105	103
Polska	100	66	59	56	53	54	59	56	55
art. rolne krajowe	52	100	59	52	47	44	45	54	50	48
art. przemysłowe	100	67	61	59	57	57	61	58	57
Stany Zjedn. Am.	101	100	67	68	77	83	84	89	81	79
żywność	90	100	60	60	70	83	81	85	73	70
surowce	98	100	56	57	69	78	81	86	73	71
półfabrykaty	115	100	63	69	77	78	80	90	80	79
wyroby gotowe	100	100	73	74	82	86	86	91	86	84
Szwecja	100	74	72	77	78	81	93	88	86
surowce	100	76	74	76	79	81	92	88	86
półfabrykaty	100	71	70	75	80	83	97	91	89
wyroby gotowe	100	74	73	78	77	80	90	86	84
Włochy	100	70	63	62	68	76	89	95	98
surowce	100	67	58	57	66	76	90	91	94
półfabrykaty	100	69	67	67	75	90	101	111	114
wyroby gotowe	100	71	65	63	68	73	84	94	96

TABL. 4. WSKAŹNIKI CEN HURTOWYCH NA RYNKACH ŚWIATOWYCH
NA PODSTAWIE CEN W ZŁOCIE
Przeciętne, Rok 1928=100

Grupy artykułów Artykuły	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938	1939 III
Ogółem	96	74	54	42	40	38	38	42	50	41	39
Artykuły rolne	92	70	50	39	36	35	35	39	45	36	34
Surowce i półfabr. przemysł.	107	90	67	55	52	49	49	51	68	59	57
Zboże	93	70	46	41	34	32	34	40	51	42	30
Używki	87	63	50	41	37	34	34	37	40	33	32
Mięso	108	97	70	49	51	53	51	53	56	56	52
Przetwory zwierzęce	98	82	63	45	36	31	36	38	40	39	35
Owoce, nasiona oleiste	97	78	51	43	36	30	35	40	44	35	33
Żelazo i stal	103	91	70	51	55	56	56	57	91	85	82
Inne metale	104	76	53	43	44	42	46	44	54	41	42
Węgiel	114	104	92	71	65	60	60	65	87	78	73
Przetwory naftowe	105	91	57	55	46	39	38	39	48	39	38
Surowce włókiennicze	90	61	42	32	32	31	32	34	35	25	28
Skóry	70	52	39	24	25	22	23	27	35	24	23
Kauczuk	94	54	28	17	21	37	34	45	55	41	45
Drewno	100	91	72	50	51	49	44	50	68	56	55

U w a g a. Wskaźniki obliczone na podstawie cen towarów, które uczestniczą w międzynarodowym obrocie.

Z r ó d ł o: Statistisches Jahrbuch für das Deutsche Reich, Berlin 1938; Wirtschaft und Statistik, Berlin 1939.

TABL. 5. WSKAŹNIKI KOSZTÓW UTRZYMANIA I KOSZTÓW ŻYWNOŚCI
W NIEKTÓRYCH KRAJACH
Przeciętne, Rok 1928=100

Kraje	ceny w walucie nominalnej											w złocie
	1924	1928	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938	1939 III		
Wskaźniki kosztów utrzymania												
Anglia	105	100	87	84	85	86	89	93	94	92	53	
Estonia	84	100	84	79	78	79	88	93	98	99	57	
Francja	71	100	101	100	99	93	98	119	134	139 ^a	56 ^a	
Holandia	105	100	83	82	83	80	78	81	82	82	64	
Litwa	101	100	69	60	56	49	50	55	56	56	56	
Łotwa ^b	79	76	72	73	73	79	87	86	49	
Niemcy	86	100	79	78	80	81	82	82	83	83	83	
Norwegia	138	100	86	85	86	87	90	96	99	98	51	
P o l s k a	62	100	75	67	63	60	58	62	61	61	61	
Stany Zjedn. A.m.	101	100	78	75	79	82	84	88	86	85	50	
Szwecja	101	100	91	90	90	91	92	94	97	98	52	
Włochy	100	85	81	77	78	84	92	100	101	59	
Wskaźniki kosztów żywności												
Anglia	108	100	80	76	78	80	83	89	89	86	49	
Estonia	88	100	67	64	63	65	74	80	84	85	49	
Francja	70	100	102	100	99	90	97	119	137	142 ^a	57 ^a	
Holandia	106	100	72	72	74	71	72	77	78	78	61	
Litwa	100	100	57	48	46	38	40	47	47	48	48	
Łotwa ^b	75	74	69	70	69	75	79	73	41	
Niemcy	90	100	89	74	77	79	80	80	80	80	80	
Norwegia	149	100	80	78	79	82	86	94	98	96	50	
P o l s k a	64	100	65	58	52	50	48	54	52	52	52	
Stany Zjedn. A.m.	95	100	66	64	71	78	79	82	76	74	44	
Szwecja	105	100	81	79	79	83	86	90	93	94	50	
Włochy	100	79	75	71	74	79	87	94	95	56	

^a Pierwszy kwartał 1939 r. ^b 1930 r. = 100,

TABL. 6. CENY HURTOWE ŻYWNOSCI

Lata Miesią- co	Pszeni- ca ^a	Ży- to ^a	O- wies ^a	Mąka pszenn. 65% ^a	Mąka żywnia 65% ^a	Ryż Bur- ma II ^b	Cu- kier ^c	Wół żywej wagi ^d	Wieprz żywej wagi ^d	Ma- stob ^e	Jaja świe- żeb ^e	Mie- kob ^e												
													przeciętne ceny w złotych											
													za 100 kg						za 1 kg			za 1 l		
1924	21,6	14,8	15,1	38,9	23,9	59,6	98,9	.	1,46	4,94	2,01	0,29												
1925	32,3	24,8	25,1	51,2	36,7	59,0	108,1	0,80	1,49	5,07	2,46	0,29												
1926	44,8	30,4	28,5	68,6	47,1	93,5	124,0	1,00	2,20	5,90	3,16	0,34												
1927	50,4	42,7	35,4	75,7	63,7	90,8	135,0	1,44	2,57	6,48	3,44	0,40												
1928	47,4	40,9	37,1	68,6	59,5	80,0	141,3	1,39	2,12	6,88	3,54	0,42												
1929	42,8	28,4	27,1	63,8	42,6	82,4	148,4	1,38	2,39	6,37	4,02	0,40												
1930	33,5	19,1	18,4	54,2	32,2	84,4	153,9	1,19	1,97	5,13	2,90	0,34												
1931	24,9	23,3	23,2	40,2	35,6	71,4	153,5	0,84	1,29	4,36	2,38	0,27												
1932	24,6	20,7	17,9	38,9	31,5	66,0	148,9	0,72	1,09	3,56	1,95	0,22												
1933	27,2	16,3	13,1	44,3	25,0	55,1	135,6	0,65	1,09	3,12	1,69	0,18												
1934	17,8	15,4	14,3	27,1	21,0	49,3	130,7	0,67	0,79	2,80	1,43	0,16												
1935	16,1	13,3	14,7	24,7	19,5	50,8	118,9	0,60	0,77	2,74	1,46	0,16												
1936	21,6	15,1	15,1	32,6	22,0	50,6	96,0	0,64	0,90	2,77	1,35	0,16												
1937	28,7	23,1	21,4	42,1	32,0	53,8	96,0	0,73	1,02	3,12	1,70	0,20												
1938	22,9	17,7	17,2	36,1	26,9	59,8	96,0	0,72	0,94	3,03	1,63	0,19												
1939 III	18,7	14,7	15,2	32,2	24,0 ^d	62,0	96,0	0,68	1,01	3,49	1,35	0,17												

^a Giełda poznańska. ^b Loco Warszawa. ^c Kryształ, loco wagon stacja Warszawa. ^d 55%.
U w a g a. Ceny w przeliczeniu na złote w zlocie ob. tabl. 14, str. 256.

TABL. 7. CENY MIEJSCOWE PŁACONE PRODUCENTOM

Lata Mie- siące	Pszeni- ca	Żyto	Jęcz- mieńca	Owies	Ziem- niaki jadal- ne	Siano łąko- we	Sło- ma	Wieprz żywej wagi	Mie- ko	Jaja	Kro- wa dojna											
												przeciętne ceny w złotych										
												za 100 kg							za 1 kg	za 1 l	za 1 kg	za 1 szt.
1924	22,21	15,23	15,91	14,24	4,07	4,98	3,28	.	.	.	287											
1925	31,30	22,57	22,95	24,35	4,88	6,94	4,19	.	.	.	197											
1926	41,31	28,14	26,61	27,73	6,38	8,20	4,63	1,88	.	.	299											
1927	51,84	41,58	37,21	36,17	10,29	7,88	4,80	2,16	0,30	2,97	451											
1928	50,67	41,61	38,96	38,45	9,69	11,60	6,56	1,92	0,31	3,16	456											
1929	41,89	28,44	26,99	26,89	7,13	12,49	7,40	2,11	0,32	3,40	427											
1930	31,80	17,24	17,64	17,12	4,63	7,29	4,53	1,82	0,28	2,54	382											
1931	25,26	20,84	20,20	21,24	6,08	7,95	4,69	1,04	0,24	2,04	231											
1932	24,65	20,14	17,77	17,76	4,21	7,22	5,17	0,84	0,19	1,52	133											
1933	25,29	15,68	13,71	12,33	3,71	4,84	3,20	0,87	0,16	1,32	142											
1934	17,83	13,14	12,90	11,75	3,54	4,35	2,49	0,68	0,15	1,10	155											
1935	16,11	12,33	12,94	12,95	3,31	4,88	2,84	0,65	0,14	1,14	148											
1936	19,32	13,48	13,88	13,20	3,13	4,45	2,62	0,76	0,14	1,14	165											
1937	27,59	22,11	20,77	20,09	4,43	6,51	4,20	0,88	0,15	1,26	164											
1938	22,96	17,27	16,18	16,84	3,79	6,69	4,77	0,82	0,16	1,34	166											
1939 III	19,01	13,14	14,84	14,33	3,98	5,41	3,25	0,88	0,16	1,07	179											
Lata gospodarcze ^b																						
1927/28	51,65	42,50	39,66	38,52	9,34	8,74	5,33	2,04	0,30	3,16	478											
1928/29	45,32	33,76	31,84	32,06	8,70	14,96	8,31	1,99	0,33	3,44	419											
1929/30	36,33	20,25	19,69	18,81	4,86	7,73	4,96	2,10	0,30	2,72	414											
1930/31	27,00	18,81	19,62	20,50	6,24	7,85	4,50	1,26	0,26	2,42	304											
1935/36	16,98	11,81	12,27	12,52	3,15	4,55	2,62	0,77	0,14	1,14	158											
1936/37	24,91	19,33	19,07	17,63	4,12	5,04	3,07	0,83	0,14	1,22	173											
1937/38	26,44	20,63	18,63	19,14	3,88	7,84	5,66	0,86	0,15	1,32	157											

^a Na kaszę. ^b Rok gospodarczy od I.VIII do 31.VII następnego roku.
U w a g a. Ceny w przeliczeniu na złote w zlocie ob. tabl. 14, str. 256.

TABL. 8. CENY HURTOWE ARTYKUŁÓW PRZEMYSŁOWYCH

Artykuły Sposób notowania cen	Jed- nostka	1928	1932	1937	1938	1939 III
		przeciętne ceny w złotych				
Drewno i wyroby z drewna						
Kłody tartaczne sosn., l. w. st. wysyl.	1 m ³	60,6	20,3	34,5	30,5	30,4
Kłody tartaczne świerk., l. w. st. wysyl.	1 m ³	42,9	13,0	25,0	21,0	22,2
Kłody budowl. sosn., l. w. st. wysyl.	1 m ³	44,0	16,2	31,7	26,4	24,6
Kłody dębowe, l. w. st. wysyl.	1 m ³	129,3	77,8	140,8	103,3	90,0
Kopalniaki, l. w. st. wysyl.	1 m ³	31,9	15,8	21,7	18,9	18,1
Kantówka budowl., „8-14” cm, l. tartak	1 m ³		48,3	57,4	53,7	52,8
Deski stolarskie, loco tartak	1 m ²	150,0 ^a	68,0	79,1	73,6	71,7
Deski podłogowe, loco tartak	1 m ²	134,1 ^a	57,8	71,5	67,1	66,4
Szałówka, loco tartak	1 m ³		40,6	50,0	48,3	47,8
Posadzka dębowa, l. w. fabryka	10 m ²	118,3	67,6	71,3	66,5	62,5
Dykta, loco wagon fabryka	1 m ³	505,8	283,8	315,0	310,0	300,0
Drzewo opałowe, loco skład	1 t	43,6	44,0	37,3	38,2	37,0
Biuurko płaskie biurowe, loco fabryka	1 szt.	276,5 ^a	184,3	145,0	145,0	145,0
Artykuły włókiennicze						
Bawelna amerykańska, loco Łódź	10 kg	44,0	17,2	16,6	13,1	12,8
Bawelna egipska, loco Łódź	10 kg	92,1	29,4	27,7	21,2	19,8
Wełna australijska „merino”, l. Bielsko	10 kg	210,3	66,9	89,9	74,8	69,4
Wełna Buenos-Aires Prima A, l. Bielsko	10 kg	209,9	67,3	85,5	69,6	64,1
Juta surowa, c. i. f. port	100 kg	146,8	50,3	50,6	45,4	57,5
Konopie czesane I gat., l. w. Łwów	100 kg	266,1	142,7	145,2	175,8	183,0
Len „wolożyński stanic”, f. o. b. Ryga	100 kg	361,7 ^a	108,1	171,1	157,3	174,8
Przędza bawelniana 1/10, loco Łódź	10 kg	65,0	31,3	36,3	32,2	30,8
Przędza bawelniana 1/20, loco Łódź	10 kg	69,1	35,0	37,9	33,6	32,2
Przędza bawelniana 2/32, loco Łódź	10 kg	88,9	51,3	50,9	46,5	45,0
Przędza wełniana 2/16 A, loco Łódź	10 kg	284,0	118,8	138,0	121,8	122,0
Przędza wełniana 2/50, loco Łódź	10 kg	318,3	138,0	157,7	137,0	137,0
Przędza jedwabiu sztucz., l. fabryka	10 kg	241,7	131,4	93,3	91,8	81,7
Madapolam, loco skład	10 m	15,0	10,8	8,5	8,0	8,0
Surówka, loco skład	10 m	10,4	6,7	5,6	5,3	5,2
Kroćniak, loco skład	10 m	12,3	9,1	7,1	6,9	6,8
Plótno lniane bielone, loco fabryka	10 m	44,0	38,5	35,0	35,0	35,0
Kamgarn czarny, loco Bielsko	1 m	41,3	27,3 ^a	25,1	23,8	23,5
Szewiot, loco Bielsko	1 m	22,5	15,8 ^a	16,8	15,0	14,4
Krepa, loco Tomaszów	1 m	32,1	21,1	16,5	14,5	14,0
Gabardina, loco Bielsko	1 m	29,0	15,7	14,0	13,1	12,0
Wiktoria, loco skład	1 m	6,0	5,3	5,3	5,3	5,4
Jedwab sztuczny-crêpe mongol, l. fabr.	10 m	51,7 ^a	39,7 ^a	22,5	21,4	20,9
Koszula męska kolorowa, loco fabr.	1 szt.	14,5	13,7	10,4	10,4	10,4
Trykot „jaegerowski”, loco fabryka	1 szt.	12,5	7,9	8,0	7,4	6,9
Kapelusz męski „Prima”, loco fabryka	1 szt.	24,4	21,8	20,4	21,6	21,9
Pończochy „cotonowe”, loco fabryka	1 tuzin	85,1	46,6	39,2	39,2	39,2
Worki jutowe, loco fabryka	100 kg	299,6	231,4	166,0	166,0	166,0
Paliwo mineralne						
Węgiel: dąbrow. gruby, kl. II-a, l. w. kopalnia	1 t	33,3 ^b	34,7	21,2	21,2	21,2
górnoląski gruby, kl. I-a, l. w. kopalnia	1 t	35,4 ^b	36,9	22,6	22,6	22,6
Koks gruby, fr. w. fabryka	1 t	43,6 ^b	39,0	32,5	32,7	33,0
Ropa naftowa, l. st. nadawcza	1 t	175,9	155,3	144,1	160,8	170,0
Artykuły metalowe						
Złom żelazny kraj., fr. w. st. wysyl.	1 t	91,7	57,2	45,0	45,0	45,0
Złom żelazny zagraniczny, c. i. f. Gdynia	1 t	144,5	64,7	143,0	85,2	84,1
Ruda żelazna 47% Fe, loco kopalnia	1 t	27,5	35,3	22,8	22,9	22,2
Surówka odlewnicza, l. w. huta	1 t	210,0	183,9	140,7	161,8	161,8
Żelazo sztabowe, p. w. st. Chebzie	1 t	350,0	320,0	245,0	258,0	258,0
Żelazo bednarskie, p. w. st. Chebzie	1 t	422,5	386,3	299,5	315,0	315,0

U w a g a. Ob. uwagi na str. 251.

(dok. str. 251)

TABL. 8. CENY HURTOWE ARTYKUŁÓW PRZEMYSŁOWYCH (dok.)

Artykuły Sposób notowania cen	Jed- nostka	1928	1932	1937	1938	1939 III
		przeciętne ceny w złotych				
Artykuły metalowe (dok.)						
Drut walcowany, p. w. st. Chebzie . . .	1 t	397,5	365,4	284,0	299,0	299,0
Błacha żelazna gruba, p. w. st. Chebzie . . .	1 t	432,5	396,3	307,0	323,0	323,0
Cynk surowy, loco wagon huta . . .	1 t	1096,4	683,2	618,7	381,1	367,0
Błacha cynkowa, loco wagon huta . . .	1 t	1438,0	976,3	775,4	537,5	560,0
Olów hutniczy, loco wagon huta . . .	1 t	918,2	549,5	705,8	585,4	600,0
Miedź elektrolityczna, loco Warszawa . . .	1 t	3331,7	1312,5	1713,3	1348,3	1370,0
Cyna angielska, loco Warszawa . . .	100 kg	1191,7	535,0	705,8	553,3	605,0
Garnki emaliowane, l. w. fabryka . . .	100 szt.	80,6	93,3	72,2 ^c	67,7 ^c	66,0 ^c
Pług konny, loco fabryka . . .	1 szt.	27,0	20,3	15,8	17,0	17,0
Brona, loco fabryka . . .	1 szt.	53,9	48,1	34,7	36,2	36,2
Młocarnia, loco fabryka . . .	1 szt.	330,0	324,2	235,0	235,0	235,0
Kosy styryjskie, loco fabryka . . .	10 szt.	50,0	51,2	34,8	35,2	43,0
Gęgi do gwoździ, loco fabryka . . .	10 szt.	33,5	20,0	14,0	15,3	15,3
Pily poprzeczne, loco fabryka . . .	10 szt.	68,0	45,1	52,5	51,6	46,3
Piła taśmowa, loco fabryka . . .	1 szt.	2265,0	2194,7	1618,8	1575,0	1575,0
Tokarka pociągowa, loco fabryka . . .	1 szt.	3008,3	3400,0	2950,0	2950,0	2950,0
Silnik elektryczny 30 KM, loco fabryka . . .	1 szt.	3600,0	2930,0	2554,2	2575,0	2575,0
Maszyna do pisania „Underwood 14” . . .	1 szt.	1260,0	1299,6	1223,9	1223,9	1223,9
Skóry i obuwie						
Skóry surowe bydlęce, loco Toruń . . .	10 kg	31,5	9,7	14,2	10,4	11,2
Skóry surowe cielęce, loco Toruń . . .	10 szt.	153,9	43,4	70,4	50,4	50,0
Skóry surowe końskie, loco Toruń . . .	1 szt.	51,9	11,3	21,7	15,9	15,0
Krupony podeszw. I gat., loco fabryka . . .	10 kg	121,1 ^a	65,4	62,9	61,4	65,0
Juchty, loco fabryka . . .	10 kg	109,8 ^a	59,6	61,7	59,6	58,0
Chromy, loco fabryka . . .	1 m ²	30,5 ^a	17,7	20,8	19,3	19,0
Pólbuty męskie boks. brąz., l. fabryka . . .	1 para	46,3 ^a	23,3	19,0	16,6	16,7
Materiały budowlane mineralne						
Cegła, loco cegielnia . . .	1000 szt.	84,2 ^a	45,9	38,6	39,2	39,5
Wapno, loco stacja wysyłająca . . .	1 t	32,7	27,0	19,3	19,9	19,6
Cement, parytet stacja Łazy . . .	1 t	66,7	72,0	29,2	29,0	29,0
Szkló okienne, franco huta . . .	10 m ²	38,7	41,2	21,0	21,0	21,0
Oleje mineralne						
Nafta rafinowana, loco Drohobycz . . .	100 kg	45,9	46,9	30,8	30,8	30,8
Benzyna, loco Drohobycz . . .	100 kg	74,6	72,2	60,6	60,6	60,6
Olej maszynowy, loco Drohobycz . . .	100 kg	39,1	52,1	47,5	47,5	47,5
Nawozy sztuczne						
Azotniak 21% N, fr. st. odbiorcza . . .	1 t	388,0	324,2	257,3	246,6	241,5
Sól potasowa 20% K ₂ O, l. w. st. wysył. . .	1 t	78,7	106,0 ^d	74,2	72,0	72,5
Superfosfat 16% P ₂ O ₅ , fr. st. Warszawa . . .	1 t	134,2	92,2	103,1 ^d	98,6 ^d	96,5 ^d
Tomasyjna, 16% P ₂ O ₅ , franco Gdynia . . .	1 t	103,1	88,4	76,4	79,7	87,9
Różne						
Papier rotacyjny, fr. w. Warszawa . . .	100 kg	67,7 ^c	56,6	39,0	39,0	39,0
Mydło, loco wagon fabryka . . .	100 kg	175,0	134,0	129,0	120,8	117,0
Smoła preparowana, loco fabryka . . .	100 kg	28,0	17,7	15,1	15,3	15,3
Benzol handlowy, loco fabryka . . .	100 kg	91,0	80,8	75,0	75,0	75,0
Soda amoniakalna, franco fabryka . . .	100 kg	26,2	23,8	20,7	20,7	20,7
Terpentyna medyczna, loco st. wysył. . .	10 kg	19,1 ^a	13,8	11,7	9,5	9,5
Amoniak, loco fabryka . . .	10 kg	20,0 ^a	18,0	14,5	14,5	14,5
Szkló do lamp, loco wagon fabryka . . .	100 szt.	19,3	18,7	11,4	11,4	11,4
Żarówka, loco wagon fabryka . . .	10 szt.	17,6	16,4	9,0	8,9	8,8
Kauczuk biały, fr. st. Warszawa . . .	10 kg	56,0	12,1	28,1	20,8	22,4

a Cena obliczona na podstawie relacji cen zbliżonych gatunków. b Cena brutto. c Loco wagon Warszawa. d Franco stacja odbiorcza. e Loco fabryka.
Uwaga. Objaśnienie skrótów: fabr. — fabryka, fr. — franco, l. — loco,
p. — parytet, st. — stacja, w. — wagon, wysył. — wysyłająca.

TABL. 9. CENY GIELDOWE ZBÓŻ W NIEKTÓRYCH KRAJACH

Giełdy	1913	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938	1939 III
	przeciętne ceny w złotych za 100 kg												
Pszenica													
Warszawa	34,4	52,6	45,3	35,8	27,6	27,4	29,5	19,9	17,9	22,8	30,2	25,5	21,5
Poznań	40,4	47,4	42,8	33,5	24,9	24,6	27,2	17,8	16,1	21,6	28,7	22,9	18,7
Lwów	38,3	.	45,3	34,0	24,7	26,2	27,2	18,3	17,5	20,4	27,8	23,7	20,5
Hamburg	.	51,7	49,8	36,8	23,4	20,3	17,6	17,3	19,3	21,7	30,0	23,6	15,8
Rotterdam	.	48,1	43,8	34,7	19,8	18,7	17,9	13,0	14,8	21,0	26,0	18,1	10,2
Paryż	38,0	56,3	52,8	52,1	60,5	51,7	38,7	42,4	27,6	34,0	.	.	.
Liverpool	36,0	48,5	45,0	35,7	22,6	20,1	17,3	15,0	16,4	20,9	27,3	20,2	13,6
Winnipeg	.	.	.	30,1	17,3	15,1	13,9	13,9	15,8	17,9	25,4	18,8	11,0
Chicago	29,6	43,3	40,5	31,9	22,1	17,5	19,3	19,2	20,2	.	.	15,3	13,9
Nowy Jork	31,8	47,9	44,1	34,1	25,7	21,2	22,5	20,2	20,4	23,5	26,0	18,0	17,2
Buenos-Aires	32,7	40,7	36,8	29,9	14,9	14,9	12,1	11,0	12,7	18,4	21,1	13,3	9,7
Żyto													
Warszawa	23,8	42,6	29,6	19,4	23,9	21,9	17,2	14,8	13,2	15,2	24,2	18,6	15,0
Poznań	33,1	40,9	28,4	19,1	23,3	20,7	16,3	15,4	13,3	15,1	23,1	17,7	14,7
Berlin	.	52,7	42,7	36,3	40,5	39,9	34,0	34,2	35,9	36,7	38,7	40,2	.
Hamburg	.	.	.	26,2	16,9	16,3	11,8	11,4	10,8	13,5	25,2	18,0	11,2
Praga	31,8	55,7	38,6	26,0	36,0	33,0	22,9	27,1 ^a	30,3 ^a	29,2 ^a	25,2 ^a	25,7 ^a	25,5 ^a
Rotterdam	.	47,2	38,9	22,3	21,0	16,5	12,6	11,7	11,0	14,3	26,1	16,7	11,9
Chicago	22,4	39,9	36,4	23,3	13,7	13,0	15,5	12,4	.
Nowy Jork	.	44,1	40,0	24,2	16,4	17,7	15,2	13,2	12,4	15,2	23,2	14,4	12,0
Jęczmień													
Warszawa	27,7	43,2	31,7	25,5	25,1	21,0	16,2	18,5	18,3	19,2	25,2	19,1	19,5
Poznań	29,1	40,3	31,5	25,0	25,4	21,1	15,9	18,9	18,3	19,8	24,4	18,3	.
Berlin	.	44,7	39,3	36,9	39,4	37,7	35,8	.	37,3	40,2	38,9	39,8	.
Praga	30,5	55,4	42,3	36,1	37,4	26,2	24,2	26,3 ^a	31,3 ^a	29,0 ^a	25,2 ^a	25,2 ^a	24,8 ^a
Rotterdam	.	41,0	32,2	20,0	19,1	18,0	12,5	13,4	12,2	14,4	20,1	15,0	12,7
Owies													
Warszawa	26,4	42,2	29,5	20,6	25,1	20,9	15,1	14,1	15,2	15,6	22,9	18,9	16,8
Poznań	33,1	37,1	27,1	18,4	23,2	17,9	13,1	14,3	14,7	15,1	21,4	17,2	15,2
Berlin	.	48,1	39,0	32,4	32,9	33,4	30,2	32,6	37,0	40,2	.	39,9	.
Praga	29,2	48,8	38,5	27,5	33,7	24,9	19,0	22,9 ^a	27,3 ^a	26,3 ^a	23,4 ^a	23,7 ^a	22,5 ^a
Paryż	33,7	42,5	39,0	25,6	30,2	35,2	21,5	17,3	16,5	28,3	26,3	18,3	14,0
Londyn	.	43,9	34,4	18,8	16,3	15,3	11,7	10,0	12,4	13,1	15,3	13,2	10,2
Chicago	24,3	38,9	29,9	24,8	17,4	12,9	14,3	16,8	15,6	14,0	16,0	11,1	11,9
Buenos-Aires	20,8	33,6	27,1	15,0	11,4	12,1	9,2	8,3	10,2	.	10,0	9,0	6,4
Ryż													
Londyn	34,9	58,9	56,3	47,2	31,3	25,8	19,2	17,6	20,0	20,5	24,0	21,2	18,2
Nowy Jork	.	76,5	85,0	88,1	73,3	68,7	48,0	43,4	50,0	51,5	46,4	38,0	40,0
Bombaj	36,4	48,5	46,2	40,0	23,6	22,0	19,6	13,0	16,3	17,1	.	.	.

a Ceny z powodu zmiany gatunku lub zmiany sposobu notowania nieporównywalne z cenami nie oznaczonymi uwagą a.

U w a g a. Ceny odnoszą się do następujących gatunków: pszenica w Hamburgu — Manitoba nr 2 (c. i. f.), w Chicago — Hardwinter nr 2, w Nowym Jorku — czerwona jaro-ozima nr 2; żyto w Hamburgu — la Plata (c. i. f.), w Nowym Jorku — Kanada Western nr 2 f. o. b.; owies w Chicago — biały nr 2. Pozostałe ceny — przeciętne typowych gatunków.

TABL. 10. CENY HURTOWE NIEKTÓRYCH ARTYKUŁÓW NA RYNKACH ŚWIATOWYCH

Artykuły Gatunek Miejsce notowania	1913	1928	1932	1934	1937	1938	1939 III
	średnie ceny w zł za 100 kg						
Pszemica czerwona jaro-ozima—Nowy Jork	.	48	21	21	27	19	16
Mąka pszenna twarda ozima, f.o.b.—Nowy Jork	.	.	35	29	35	25	25
Ziemniaki krajowe—Londyn	17	30	24	13	18	13	15
Ziemniaki krajowe—Amsterdam	13	27	16	22	10	16	.
Mięso wołowe zady mrożone (argentyńskie) —Londyn	224	288	169	137	152	159	142
Mięso wieprzowe gat. I—Kopenhaga	.	339	132	168	186	204	201
Mięso wieprzowe krajowe—Londyn	284	379	194	198	203	208	207
Bekony duńskie—Londyn	.	391	176	228	242	257	246
Masło nowozelandzkie—Londyn	.	725	312	190	286	303	287
Masło duńskie—Londyn	517	799	364	256	327	337	342
Jaja ^a gat. I—Kopenhaga	.	29	15	10	11	11	7
Kawa Santos superior dobra—Londyn	246	455	199	122	119	75	71
Herbata indyjska Peko dobra—Londyn	330	516	153	292	330	282	244
Cukier Br. W. J. kryształ—Londyn	69	114	56	48	48	.	.
Cukier surowy 88°—Czecho-Słowacja	38	44	15	12	13	12	12
Jedwab ^b „Japan”—Londyn	76	103	32	17	24	21	28
Jedwab ^b włoski—Londyn	85	106	34	19	26	22	.
Jedwab sztuczny ^b 120 drs—Krefeld	27	25	11	10	10	9	9
Jedwab sztuczny ^b gat. I biel 150 drs—Mediolan	26	14	8	9	6	6	6
Włna Buenos-Aires na termin—Havre	335	636	162	188	255	190	169
Włna nie prana Merino ¹ / ₆₀ —Londyn	430	873	266	290	360	296	262
Bawełna egipska Sakellaris F.G.F.—Liverpool	392	747	208	209	237	193	161
Bawełna middling upland loco—Nowy Jork	252	394	127	143	134	103	105
Przędza bawełniana ¹ / ₃₀ —Manchester	.	.	258	249	309	235	205
Juta krajowa gat. I na termin—Londyn	130	140	52	40	53	48	58
Skóry surowe bydlęce najlepsze, ciężkie— Londyn	301	384	125	118	168	121	108
Krupony wyprawione podeszwowe—Boston	.	.	590	335	483	370	.
Surówka ^c fonte de moul. III, franco stacja wy- ładowania—Bruksela	139	146	85	76	139	98	81
Surówka ^c Cleveland III, f.o.b.—Middlesbrough	126	140	90	87	118	141	121
Żelazo sztabowe ^c okragie i czworogranne 3—5 ¹ / ₂ c., franco st. odb.—Middlesbrough	347	331	204	203	278	310	284
Żelazo ^c sztabowe, f. o. b.—Antwerpia	219	243	105	134	226	224	224
Blacha ^c mocna ¹ / ₄ cal., f. o. b.—Antwerpia	245	270	124	168	280	267	250
Aluminium wirgińskie 98—99%—Nowy Jork	.	477	450	251	238	240	240
Miedź elektrolityczna—Londyn	313	296	113	87	155	118	119
Miedź krajowa elektrolityczna—Nowy Jork	306	291	113	100	153	116	117
Olów krajowy surowy—Londyn	86	96	37	28	60	39	36
Olów loco—Nowy Jork	86	124	63	45	70	55	56
Cynk G. O. B.—Londyn	98	108	42	36	57	36	34
Cyna Straits, loco—Nowy Jork	883	991	433	603	634	494	541
Węgiel kamienny „Northumberland” nie prze- siewany, f. o. b.—Newcastle	23	26	19	18	26	24	22
Węgiel kamienny górnośląski, f. o. b.—Gdy- nia/Gdańsk	.	27	20	16	21	21	22
Ropa naftowa pensylwańska, loco szyb— Nowy Jork	14	17	10	7	8	6	7
Kauczuk Standard plant.—Amsterdam	1504	430	65	148	228	172	189
Miazga drzewna mechaniczna sucha gat. I— f. o. b.—Göteborg	.	.	13	12	19	13	9
Papier rotacyjny, loco fabryka—Kanada	33	56	34	17	21	25	.

a Za 100 szt. b Za 1 kg. c Za 1 t. d Za 100 l.

Źródła: Statistisches Jahrbuch für das Deutsche Reich, Berlin 1938; Wirtschaft und Statistik, Berlin 1939.

TABL. II. ROZWÓJ CEN DETALICZNYCH W WARSZAWIE

Lata Mie- siące	Chleb żytni	Mąka pszenna	Mię- so wo- łowe	Mię- so wiepr- zowe	Sło- nina świe- ża	Ma- sło	Mle- ko	Jaja	Cu- kler	Wę- giel	Naf- ta	Ma- dapo- lam	przeciętne ceny w groszach						
													I kg		II	I kg	10 kg	II	I m
1924	36	58	225	207	222	526	37	287	113	58	28	155							
1925	49	68	202	216	244	564	40	325	117	51	38	175							
1926	55	90	238	279	335	655	45	383	136	56	47	226							
1927	66	98	313	331	392	724	51	390	147	61	53	222							
1928	62	98	319	317	347	762	53	420	156	69	58	227							
1929	50	91	334	356	381	719	53	460	162	81	64	227							
1930	43	86	289	314	328	587	45	360	167	81	65	210							
1931	46	65	217	208	208	484	39	280	163	81	62	180							
1932	42	60	161	170	188	399	34	240	159	78	61	166							
1933	35	65	144	163	194	357	28	200	145	66	56	143							
1934	31	47	149	138	154	315	25	180	139	61	51	140							
1935	30	45	141	128	133	314	26	180	123	56	42	130							
1936	30	47	142	137	144	307	25	160	100	48	38	134							
1937	35	54	147	151	166	362	28	180	100	48	38	141							
1938	31	49	150	147	161	354	27	190	100	48	38	138							
1939III	30	45	153	152	158	398	26	151	100	48	38	135							

U w a g a. Ceny w przeliczeniu na złote w zlocie ob. tabl. 14, str. 256.

TABL. 12. CENY DETALICZNE ARTYKUŁÓW PIERWSZEJ POTRZEBY W NAJWIĘKSZYCH MIASTACH

Artykuły jednostki	Lata Miejsiáce	War- szawa	Łódź	Wil- no	Po- znań	Gdy- nia	Kato- wice	Kra- ków	Lwów
		przeciętne ceny w złotych							
Chleb żytni pytle- wy za 1 kg	1928	0,62	0,61	0,65	0,62	.	0,63	0,62	0,61
	1937	0,35	0,34	0,34	0,34	0,37	0,36	0,36	0,33
	1938	0,31	0,31	0,31	0,31	0,34	0,33	0,34	0,31
	III 1939	0,30	0,30	0,29	0,30	0,31	0,30	0,30	0,30
	III 1939	0,30	0,30	0,29	0,30	0,31	0,30	0,30	0,30
Mąka pszenna za 1 kg	1928	0,98	0,87	1,07	0,91	.	0,96	0,92	0,94
	1937	0,54	0,50	0,51	0,53	0,53	0,50	0,48	0,45
	1938	0,49	0,47	0,48	0,45	0,50	0,49	0,44	0,42
	III 1939	0,45	0,44	0,47	0,40	0,45	0,45	0,40	0,40
	III 1939	0,45	0,44	0,47	0,40	0,45	0,45	0,40	0,40
Ziemniaki za 1 kg	1928	0,19	0,20	0,19	0,16	.	0,15	0,17	0,16
	1937	0,11	0,11	0,06	0,08	0,09	0,10	0,10	0,08
	1938	0,10	0,09	0,06	0,07	0,08	0,10	0,09	0,08
	III 1939	0,10	0,10	0,07	0,06	0,10	0,08	0,10	0,08
	III 1939	0,10	0,10	0,07	0,06	0,10	0,08	0,10	0,08
Mięso wołowe za 1 kg	1928	3,19	2,84	2,61	3,27	.	3,14	2,73	2,55
	1937	1,47	1,15	0,94	1,60	1,41	1,47	1,20	0,84
	1938	1,50	1,28	0,99	1,53	1,45	1,39	1,16	0,79
	III 1939	1,53	1,24	1,05	1,60	1,60	1,40	1,16	0,80
	III 1939	1,53	1,24	1,05	1,60	1,60	1,40	1,16	0,80
Mięso wieprzowe za 1 kg	1928	3,17	2,63	3,30	2,93	.	2,98	2,97	3,19
	1937	1,51	1,52	1,35	1,60	1,67	1,62	1,63	1,38
	1938	1,47	1,58	1,37	1,38	1,67	1,42	1,41	1,32
	III 1939	1,52	1,60	1,35	1,50	1,80	1,40	1,40	1,30
	III 1939	1,52	1,60	1,35	1,50	1,80	1,40	1,40	1,30
Słonina za 1 kg	1928	3,47	3,47	4,20	3,17	.	3,47	3,56	3,38
	1937	1,66	1,73	1,79	1,78	1,88	1,86	1,75	1,73
	1938	1,61	1,79	1,60	1,59	1,85	1,63	1,82	1,65
	III 1939	1,58	1,80	1,60	1,70	2,00	1,60	1,70	1,65
	III 1939	1,58	1,80	1,60	1,70	2,00	1,60	1,70	1,65
Mleko za 1 l	1928	0,53	0,46	0,42	0,40	.	0,48	0,46	0,44
	1937	0,28	0,26	0,19	0,21	0,24	0,26	0,20	0,20
	1938	0,27	0,29	0,20	0,22	0,24	0,28	0,21	0,20
	III 1939	0,26	0,29	0,18	0,22	0,25	0,28	0,20	0,21
	III 1939	0,26	0,29	0,18	0,22	0,25	0,28	0,20	0,21

(dok. str. 255)

TABL. 12. CENY DETALICZNE ARTYKUŁÓW PIERWSZEJ POTRZEBY
W NAJWIĘKSZYCH MIASTACH (dok.)

Artykuły Jednostki	Lata Miesiące	Warszawa	Łódź	Wil- no	Po- znań	Gdy- nia	Kato- wice	Kra- ków	Lwów
		średnie ceny w złotych							
Masło za 1 kg	1928	7,62	7,04	6,79	7,55	.	7,83	6,36	6,89
	1937	3,62	3,81	3,40	3,50	3,63	3,62	3,36	3,38
	1938	3,54	3,69	3,38	3,57	3,79	3,68	3,31	3,35
	III 1939	3,98	4,00	3,80	4,00	4,00	4,00	4,00	3,90
Jaja za 1 kg	1928	4,20	4,60	4,00	4,20	.	4,20	4,00	3,80
	1937	1,80	2,00	2,00	1,80	2,00	1,80	1,80	1,60
	1938	1,90	2,06	1,62	1,90	1,96	1,82	1,82	1,58
	III 1939	1,51	1,78	1,60	1,45	1,50	1,50	1,40	1,35
Cukier za 1 kg	1928	1,56	1,49	1,58	1,42	.	1,51	1,57	1,58
	1937	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
	1938	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
	III 1939	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Węgiel za 10 kg	1928	0,69	0,68	0,57	0,65	.	0,36	0,49	0,67
	1937	0,48	0,48	0,33	0,44	0,45	0,28	0,32	0,45
	1938	0,48	0,48	0,31	0,44	0,45	0,28	0,34	0,48
	III 1939	0,48	0,48	0,30	0,44	0,42	0,28	0,36	0,48
Nafta za 1 l	1928	0,58	0,58	0,58	0,58	.	0,68	0,70	0,54
	1937	0,38	0,37	0,35	0,40	0,42	0,38	0,35	0,34
	1938	0,38	0,37	0,35	0,40	0,42	0,38	0,35	0,34
	III 1939	0,38	0,37	0,35	0,40	0,42	0,38	0,35	0,34
Elektryczność za 10 kWh ^a	1928	9,05	7,67	10,30	6,75	.	3,93	7,00	7,10
	1937	5,30	6,20	7,13	5,72	6,10	3,53	6,00	6,30
	1938	5,30	6,13	7,00	5,72	6,00	3,53	6,00	6,30
	III 1939	5,30	5,80	7,00	5,72	6,00	3,53	6,00	6,50
Gaz za 10 m ^{3b}	1928	4,58	3,56	7,50	2,94	.	3,50	3,90	3,50
	1937	3,20	3,00	5,00	2,63	3,50	3,60	4,20	3,20
	1938	3,20	3,00	5,00	2,63	3,20	4,00	4,20	3,00
	III 1939	3,20	3,00	5,00	2,63	3,20	4,00	4,20	3,00

a, b Obliczono przy przeciętnym spożyciu miesięcznym: a—10 kWh, b—20 m³TABL. 13. PORÓWNANIE KOSZTÓW ŻYWNOŚCI W MIASTACH
Koszty żywności w Warszawie = 100

Miasta	1914	1928	1932	1937	1938	Miasta	1914	1928	1932	1937	1938
Woj. centralne						Woj. zachodnie					
Miasta liczące						Miasta liczące					
100 tys. i więcej m.	97	96	95	97	98	100 tys. i więcej m.	115	91	94	97	96
Częstochowa . . .	94	84	88	91	90	Bydgoszcz . . .	119	89	92	97	96
Lublin	86	85	88	87	88	Gdynia	101	101
Łódź	94	93	90	97	100	Katowice	118	95	98	100	100
Sosnowiec	98	91	89	93	94	Poznań	110	90	91	96	93
Warszawa	100	100	100	100	100	Miasta od 25 do					
Miasta od 25 do						100 tys. mieszk.	105	92	91	96	94
100 tys. mieszk.	87	84	86	87	87	Miasta poniżej					
Miasta poniżej						25 tys. mieszk.	.	86	86	90	89
25 tys. mieszk.	.	82	82	85	86	Woj. południowe					
Woj. wschodnie						Miasta liczące					
Miasta liczące						100 tys. i więcej m.	127	90	95	91	92
100 tys. i więcej m.	84	92	92	90	89	Kraków	123	90	99	96	96
Wilno	84	92	92	90	89	Lwów	130	89	92	88	89
Miasta od 25 do						Miasta od 25 do					
100 tys. mieszk.	87	81	83	85	85	100 tys. mieszk.	106	84	87	87	87
Miasta poniżej						Miasta poniżej					
25 tys. mieszk.	.	82	81	82	82	25 tys. mieszk.	.	81	84	84	86

U w a g a. Obliczenia według norm typowego budżetu rodziny robotniczej.

TABL. 14. ROZWÓJ CEN WYRAŻONYCH W ZŁOCIE

Wyszczególnienie	1914	1921	1922	1923	1924	1925	1926	1927	1928
	styczeń	średnie roczne							
Wskaźniki cen hurtowych (1928 r. = 100)									
Żywność, surowce i półfabryk. przemysł. ogółem	83		71	81	102	105	88	99	100
Żywność	79		60	58	89	102	84	103	100
w tym: zboża	69		62	46	70	99	78	102	100
nabiał	68		54	50	117	112	87	96	100
zwierz. rzeźne	92		47	72	112	97	84	106	100
Surowce i półfabrykaty przemysłowe	86		79	103	110	106	90	96	100
Wskaźniki kosztów utrzymania rodzin robotniczych w Warszawie (1928 r. = 100)									
Ogółem	86	65	51	52	107	113	87	100	100
w tym: żywność	70	72	53	53	111	113	87	102	100
odzież i obuwie	63	85	67	68	102	112	87	94	100
opał	85	48	58	60	128	114	83	90	100
mieszkanie ^d	284	9	17	16	55	104	95	97	100
Ceny hurtowe (w zł według obecnego paritetu złotego)									
Pszennica ^b 100 kg	38,87		34,58	29,45	37,20	51,20	44,30	50,36	47,39
Żyto 100 kg	31,22		24,23	17,91	25,44	39,82	29,95	42,70	40,85
Owies 100 kg	31,30		24,05	18,03	26,02	40,08	28,06	35,40	37,09
Mąka pszenna ^b 65% 100 kg	50,77		53,60	51,95	66,83	81,00	68,03	75,60	68,60
Mąka żytnia ^b 65% 100 kg	41,78		35,62	30,77	41,12	56,59	46,59	63,65	59,53
Ryż Burma II ^c 100 kg	99,42		64,03	78,83	102,48	90,84	92,94	90,67	80,00
Cukier kryształ ^d 100 kg	125,56		106,76	86,34	170,07	169,52	124,28	134,84	141,30
Wół żywej wagi ^e 1 kg	1,26					1,27	1,00	1,44	1,39
Wieprz żywej wagi ^e 1 kg	1,96		1,26	1,88	2,52	2,34	2,18	2,57	2,12
Masło ^c 1 kg	4,47		4,28	3,45	8,50	7,91	5,95	6,48	6,88
Mleko ^c 1 l	0,36		0,23	0,23	0,50	0,46	0,34	0,40	0,42
Jaja świeże ^c 1 kg	1,84		1,46	1,42	3,47	3,70	3,18	3,44	3,54
Ceny miejscowe płacone producentom (w zł według obecnego paritetu złotego)									
Pszennica 100 kg	45,29 ^e		31,67	26,83	38,20	49,87	40,98	51,80	50,67
Żyto 100 kg	34,76 ^e		21,98	16,89	26,20	36,12	27,91	41,54	41,61
Jęczmień na kaszel ^e 100 kg	27,86 ^e		20,19	15,31	27,37	36,69	26,41	37,19	38,96
Owies 100 kg	26,13 ^e		22,39	17,41	24,49	39,15	27,46	36,14	38,45
Ziemniaki jadalne 100 kg	6,71 ^e		5,59	2,79	7,00	7,26	6,36	10,28	9,69
Siano łakowe 100 kg			8,43	5,11	8,57	10,13	8,18	7,87	11,60
Sioma 100 kg			5,18	3,75	5,64	6,18	4,63	4,80	6,56
Wieprz żywej wagi 1 kg							1,82	2,16	1,92
Mleko 1 l								0,30	0,31
Jaja 1 kg								2,97	3,16
Krowa dojna 1 sztuka				306	494	290	297	451	456
Ceny detaliczne w Warszawie (w zł według obecnego paritetu złotego)									
Chleb żytni 1 kg	0,50	0,86	0,41	0,43	0,62	0,78	0,55	0,66	0,62
Mąka pszenna 1 kg	0,64	1,11	0,66	0,76	1,00	1,07	0,90	0,98	0,98
Mięso wołowe 1 kg	2,12	1,56	1,22	1,94	3,87	3,19	2,37	3,13	3,19
Mięso wieprzowe 1 kg	2,46	1,77	1,52	2,21	3,56	3,38	2,78	3,31	3,17
Śluzina świeża 1 kg	2,58	2,84	2,32	2,86	3,82	3,79	3,34	3,92	3,47
Masło 1 kg	6,71	4,79	4,50	4,59	9,05	8,78	6,59	7,24	7,62
Mleko 1 l	0,37	0,33	0,29	0,29	0,64	0,63	0,45	0,51	0,53
Jaja 1 kg	3,00	1,76	1,92	1,89	4,93	4,97	3,90	3,90	4,20
Cukier 1 kg	1,33	3,54	1,21	1,41	1,94	1,83	1,36	1,47	1,56
Węgiel 10 kg	0,67		0,48	0,55	1,00	0,79	0,57	0,61	0,69
Nafta 1 l	0,37		0,27	0,33	0,48	0,59	0,48	0,53	0,58
Madapolam 1 m	1,79		2,14	2,89	2,66	2,70	2,26	2,21	2,27

a W domach podlegających ustawie o ochronie lokatorów. b Giełda poznańska. c Loco Warszawa. d Loco wagon stacja Warszawa. e Przeciętne ceny z 9 miesięcy (od kwietnia do grudnia).

Tabl. 15. CENY DETALICZNE NIEKTÓRYCH ARTYKUŁÓW PRZEMYSŁOWYCH^a WYRAŻONE W KILOGRAMACH ŻYTA, W KILOGRAMACH WIEPRZA I W LITRACH MLEKA

Artykuły	Lata gospodarcze ^b								1938	1939
	1914 lub 1913	1927- -1928	1929- -1930	1931- -1932	1934- -1935	1935- -1936	1936- -1937	1937- -1938		
	przeciętne ceny									
w kilogramach żyta ^c										
Plug, 1 szt.	134	100	220	191	264	270	150	141	146	221
Superfosfat ^d , 100 kg	57	31	68	43	73	81	50	46	49	69
Garnek emal., 10 szt.	61	51	118	127	167	182	109	97	100	137
Kamasze, 1 para	78	99	220	150	184	205	126	121	125	191
Madapolam, 10 m	61	53	108	75	100	111	73	68	70	103
Nici nr 50, 10 szpul.	17	20	42	33	46	52	32	30	31	46
Cukier, 10 kg	46	36	83	72	95	92	52	48	50	76
Sól, 10 kg	6	8	17	16	27	29	17	16	16	24
Wódka, 1 l	11	14	30	29	34	35	21	20	21	31
Tytoń, 1 kg	115	141	375	335	566	640	391	366	379	575
Mydło, 10 kg	51	52	107	79	91	112	72	69	72	107
Węgiel, 100 kg	23	15	40	35	43	43	25	23	24	37
Nafta, 10 l	13	13	32	27	33	33	20	18	19	29
100 złotych ^e	343	235	494	441	750	847	517	485	502	761
w kilogramach wieprza żywej wagi ^c										
Plug, 1 szt.	23,0	20,8	21,2	47,6	61,7	41,5	34,9	33,7	36,3	33,0
Superfosfat ^d , 100 kg	9,7	6,5	6,6	10,8	17,2	12,5	11,6	11,1	12,3	10,3
Garnek emal., 10 szt.	10,5	10,6	11,4	31,6	39,1	27,9	25,3	23,3	25,0	20,5
Kamasze, 1 para	13,4	20,7	21,2	37,3	43,1	31,5	29,2	29,0	31,1	28,5
Madapolam, 10 m	10,5	11,1	10,4	18,7	23,5	17,0	16,9	16,3	17,5	15,3
Nici nr 50, 10 szpul.	2,9	4,2	4,0	8,4	10,7	7,9	7,3	7,1	7,6	6,9
Cukier, 10 kg	7,8	7,4	8,0	17,9	22,3	14,1	12,0	11,6	12,5	11,4
Sól, 10 kg	1,0	1,7	1,7	4,0	6,3	4,4	3,9	3,7	4,0	3,6
Wódka, 1 l	1,8	2,9	2,9	7,2	8,1	5,3	4,9	4,8	5,1	4,7
Tytoń, 1 kg	19,7	29,4	36,2	83,5	132,5	98,1	91,0	87,8	94,4	85,8
Mydło, 10 kg	8,7	10,9	10,3	19,7	21,4	17,1	16,8	16,7	17,9	15,9
Węgiel, 100 kg	3,9	3,1	3,9	8,8	10,2	6,6	5,8	5,6	6,0	5,5
Nafta, 10 l	2,2	2,6	3,1	6,7	7,7	5,1	4,6	4,4	4,8	4,3
100 złotych ^e	58,8	49,0	47,6	109,9	175,4	129,9	120,5	116,3	125,0	113,6
w litrach mleka ^c										
Plug, 1 szt.	141	149	206	251	228	207	193	181	181	181
Superfosfat ^d , 100 kg	44	46	47	70	69	69	64	61	61	56
Garnek emal., 10 szt.	72	80	137	159	154	150	133	125	113	113
Kamasze, 1 para	141	148	162	176	173	173	166	155	157	157
Madapolam, 10 m	75	73	81	96	93	100	93	88	84	84
Nici nr 50, 10 szpul.	28	28	36	44	44	44	41	38	38	38
Cukier, 10 kg	50	56	78	91	77	71	67	63	63	63
Sól, 10 kg	12	12	17	26	24	23	21	20	20	20
Wódka, 1 l	20	21	31	33	29	29	27	26	26	26
Tytoń, 1 kg	200	253	362	540	540	540	504	472	472	472
Mydło, 10 kg	74	72	85	87	94	99	96	89	88	88
Węgiel, 100 kg	21	27	38	41	36	34	32	30	30	30
Nafta, 10 l	18	22	29	31	28	27	25	24	24	24
100 złotych ^e	333	333	476	714	714	714	667	625	625	625

^a Według notowań w Warszawie. ^b Od I.VIII do 31.VII następnego roku. ^c Według cen płaconych producentom przeciętnie w Polsce. ^d 16%. ^e ilość żyta, wieprza lub mleka oddawana przez rolników za 100 zł.

DZIAŁ XIV. PRACA

W tabl. 7—11, 13—19, 30—32 i 34—36 statystyką w przemyśle przetwórczym objęte są zakłady zatrudniające normalnie 20 i więcej robotników

TABL. 1. PRACOWNICY NAJEMNIA
Na podstawie spisu ludności z dn. 9.XII 1931 r.

Województwa	Ogółem	Rolnictwo	Pozostałe działy						
			razem	górnictwo i przemysł	handel i ubezpieczenia	komunikacja i transport	służba domowa	inne zawody	zawód nieludowy
Robotnicy^b									
Polska 1931	4 217,0	1 411,6	2 805,4	1 675,3	179,6	222,4	415,4	261,9	50,0
<i>w % 1921</i>	100,0	49,5	50,5	30,2	3,0	5,4	8,0	3,9	
<i>w % 1931 A</i>	100,0	35,7	64,3	37,4	4,3	5,2	10,0	7,4	
<i>w % 1931 B</i>	100,0	33,5	66,5	39,7	4,3	5,3	9,8	6,2	
M. st. Warszawa	297,5	0,9	296,6	149,0	35,4	20,9	58,0	27,7	5,6
Warszawskie	296,7	133,6	163,1	100,2	8,0	13,4	20,0	16,1	5,4
Łódzkie	499,1	112,8	386,3	290,9	18,6	18,3	35,7	20,6	2,2
Kieleckie	363,8	93,8	270,0	198,1	9,9	14,4	29,4	16,7	1,5
Lubelskie	194,9	97,9	97,0	52,6	5,8	8,0	16,6	10,8	3,2
Białostockie	110,3	35,2	75,1	40,7	3,6	6,9	10,4	11,1	2,4
Wileńskie	116,3	44,3	72,0	27,4	5,2	5,7	15,6	15,7	2,4
Nowogródzkie	59,9	27,4	32,5	12,0	1,1	2,4	7,5	8,1	1,4
Poleskie	53,1	19,0	34,1	14,2	1,4	3,7	5,6	7,0	2,2
Wołyńskie	104,0	40,8	63,2	28,0	3,5	6,0	11,3	12,2	2,2
Poznańskie	469,7	229,2	240,5	129,3	19,1	24,9	36,6	25,9	4,7
Pomorskie	373,7	168,4	205,3	107,3	15,1	26,8	27,9	21,9	6,3
Śląskie	323,0	20,9	302,1	231,2	12,9	20,4	21,9	14,4	1,3
Krakowskie	328,8	96,8	232,0	131,8	15,2	19,7	44,3	17,7	3,3
Lwowskie	329,6	123,7	205,9	96,2	17,3	19,4	48,5	19,7	4,8
Stanisławowskie	147,9	72,9	75,0	41,2	3,8	7,5	14,2	7,4	0,8
Tarnopolskie	148,7	94,0	54,7	25,2	3,7	4,0	11,9	8,9	1,0
Pracownicy umysłowi									
Polska 1931	664,5	17,3	647,2	106,2	85,6	67,1	×	340,3	48,0
<i>w % 1921</i>	100,0	3,7	96,3	14,2	12,5	13,3	×	56,3	
<i>w % 1931 A</i>	100,0	2,8	97,2	14,9	14,5	9,9	×	57,9	
<i>w % 1931 B</i>	100,0	2,6	97,4	16,0	12,9	10,1	×	51,2	
M. st. Warszawa	102,7	0,4	102,3	18,5	21,3	8,4	×	42,9	11,2
Warszawskie	38,7	1,7	37,0	4,9	3,2	3,8	×	22,0	3,1
Łódzkie	53,2	1,1	52,1	12,8	7,4	3,9	×	25,3	2,7
Kieleckie	43,5	1,0	42,5	10,6	3,9	4,4	×	21,8	1,8
Lubelskie	27,4	1,0	26,4	2,4	2,5	2,5	×	17,0	2,0
Białostockie	18,1	0,4	17,7	1,7	1,5	1,9	×	11,1	1,5
Wileńskie	23,1	0,6	22,5	1,6	2,6	3,0	×	13,5	1,3
Nowogródzkie	10,5	0,5	10,0	0,6	0,7	1,0	×	6,9	0,6
Poleskie	12,4	0,4	12,0	0,9	0,9	1,3	×	7,8	1,1
Wołyńskie	22,1	0,7	21,4	1,8	2,0	1,9	×	14,4	1,3
Poznańskie	62,7	3,3	59,4	7,7	10,0	6,8	×	30,5	4,4
Pomorskie	50,6	2,6	48,0	6,5	6,2	7,3	×	23,6	4,4
Śląskie	50,4	0,4	50,0	17,1	5,4	5,8	×	19,6	2,1
Krakowskie	52,0	0,6	51,4	8,0	7,4	5,7	×	27,9	2,4
Lwowskie	62,4	1,2	61,2	7,8	8,0	6,3	×	33,9	5,2
Stanisławowskie	18,2	0,5	17,7	2,2	1,4	2,0	×	10,9	1,2
Tarnopolskie	16,5	0,9	15,6	1,1	1,2	1,1	×	11,2	1,0

a łącznie z bezrobotnymi. b łącznie z chałupnikami.
U w a g a. W granicach spisu: A—1921 r., B—1931 r.

TABL. 2. PRACOWNICY NAJEMNI W ROLNICTWIE ZAMIESZKALI NA WSI
Na podstawie spisu ludności z dn. 9.XII 1931 R.

Województwa	Ogółem	Robotnicy					Pracownicy umysłowi	
		razem	rzemieślnicy w gospodarstwach rolnych	robotnicy rolni zamieszkali				
				w mieszkaniach służbowych	wraz z pracodawcą	w mieszkaniach własnych		
w tysiącach								
Polska	1 367,4	1 352,9	20,5	358,1	382,0	245,7	346,6	14,5
Warszawskie	131,8	130,2	2,0	43,4	30,8	15,9	38,1	1,6
Łódzkie	110,9	110,0	1,4	28,1	31,2	22,8	26,5	0,9
Kieleckie	92,1	91,2	1,3	22,0	25,9	15,1	26,9	0,9
Lubelskie	96,1	95,2	1,7	26,5	30,0	14,4	22,6	0,9
Białostockie	33,3	32,9	0,5	7,4	11,9	4,8	8,3	0,4
Wileńskie	43,8	43,3	0,4	7,9	20,2	7,1	7,7	0,5
Nowogródzkie	27,2	26,8	0,5	6,3	13,4	3,0	3,6	0,4
Poleskie	18,6	18,3	0,2	2,9	7,5	3,3	4,4	0,3
Wołyńskie	40,1	39,4	0,4	5,4	18,2	5,3	10,1	0,7
Poznańskie	224,4	221,6	5,6	101,8	38,6	41,4	34,2	2,8
Pomorskie	163,9	161,7	3,5	72,6	28,7	29,5	27,4	2,2
Śląskie	19,6	19,3	0,3	5,2	8,4	3,1	2,3	0,3
Krakowskie	92,6	92,1	0,5	7,3	46,7	13,1	24,5	0,5
Lwowskie	117,5	116,6	1,0	10,2	40,8	23,0	41,6	0,9
Stanisławowskie	67,9	67,5	0,3	3,2	17,2	17,0	29,8	0,4
Tarnopolskie	87,6	86,8	0,9	7,9	12,5	26,9	38,6	0,8

a Zamieszkałi w mieszkaniach własnych.

TABL. 3. BEZROBOTNI^a POZA ROLNICTWEM
Na podstawie spisu ludności z dn. 9.XII 1931 R.

Województwa	Bezrobotni					Bezrobotni oraz osoby na ich utrzymaniu				
	Ogółem	Górnictwo i przemysł	Handel i ubezpieczenia	Kommunikacja i transport	Pozostałe działy	Ogółem	Górnictwo i przemysł	Handel i ubezpieczenia	Kommunikacja i transport	Pozostałe działy
Robotnicy										
Polska	603,4	517,9	28,2	22,3	35,0	1339,6	1168,4	53,3	51,5	66,4
M. st. Warszawa	64,7	51,0	6,1	2,6	5,0	130,3	104,9	11,4	5,8	8,2
Centralne ^b	257,2	230,5	6,1	8,5	12,1	588,0	528,5	12,9	21,0	25,6
Wschodnie	28,0	21,9	1,6	1,8	2,7	64,9	52,2	3,3	4,2	5,2
Pozn. i pomor.	98,6	79,4	6,8	4,5	7,9	227,8	190,1	11,2	10,8	15,7
Śląskie	72,1	65,2	2,2	2,0	2,7	148,9	137,8	3,5	3,6	4,0
Południowe	82,8	69,9	5,4	2,9	4,6	179,7	154,9	11,0	6,1	7,7
Pracownicy umysłowi										
Polska	78,0	18,4	14,3	3,2	42,1	135,3	36,2	26,0	5,6	67,5
M. st. Warszawa	16,4	3,3	3,5	0,6	9,0	26,0	5,6	6,4	0,9	13,1
Centralne ^b	23,2	6,6	3,6	1,0	12,0	43,9	13,8	7,1	1,9	21,1
Wschodnie	7,3	1,4	1,0	0,5	4,4	14,1	3,1	2,1	0,9	8,0
Pozn. i pomor.	11,2	2,0	2,7	0,4	6,1	17,8	3,6	4,4	0,7	9,1
Śląskie	5,2	2,0	0,9	0,2	2,1	8,8	3,8	1,3	0,4	3,3
Południowe	14,7	3,1	2,6	0,5	8,5	24,7	6,3	4,7	0,8	12,9

a Zaliczeni do poszczególnych działów zawodowych według ostatniego miejsca zatrudnienia. b Bez m. st. Warszawy.

TABL. 4. PRACOWNICY NAJEMNIA WEDŁUG PŁCI I WIEKU
Na podstawie spisu ludności z dn. 9.XII 1931 r.

Wyszczególnienie	Ogółem w tys.	Odsetek pracowników liczących lat										Wiek średni w ko- wy b
		14 i mniej	15-17	18-21	22-24	25-31	32-41	42-51	52-61	62 i więcej		
Robotnicy	4162,5	2,7	7,5	16,7	11,0	21,2	17,5	11,6	7,4	4,4	28,7	
Mężczyźni	2803,4	2,3	6,4	14,6	10,3	22,6	19,1	12,4	7,8	4,5	29,8	
Kobiety	1359,1	3,6	9,9	20,8	12,4	18,2	14,3	9,9	6,5	4,4	25,9	
Rolnictwo ^a	1467,9	6,1	10,7	17,7	9,7	18,4	14,1	10,0	7,6	5,7	26,8	
Mężczyźni	953,3	5,7	10,0	16,6	9,5	20,0	14,6	10,0	7,7	5,9	27,3	
Kobiety	514,6	6,8	12,2	19,7	10,2	15,5	13,1	9,9	7,3	5,3	25,4	
Górn. i przemysł	1620,8	0,6	5,4	16,6	11,4	23,2	18,8	12,4	7,6	4,0	29,4	
Mężczyźni	1295,8	0,5	5,1	16,2	11,1	24,1	19,2	12,4	7,6	3,8	29,6	
Kobiety	325,0	1,0	6,6	18,3	12,8	19,5	17,1	12,5	7,6	4,6	28,5	
Zakłady o świadczeniach przemysł. kat. I—III	515,4	0,2	1,6	9,9	9,7	25,9	24,5	16,4	8,8	3,0	33,1	
IV—VII	327,1	0,3	5,0	17,2	11,3	24,5	19,3	12,2	7,1	3,1	29,1	
VIII i niewiad.	778,3	1,0	8,1	20,9	12,6	20,8	14,7	9,9	7,1	4,9	26,9	
Handel i ubezpieczeni	179,6	0,7	7,1	17,4	11,4	21,0	16,7	11,3	8,2	6,2	29,0	
Mężczyźni	113,9	0,7	6,8	14,7	9,7	21,6	18,4	12,3	9,0	6,8	30,7	
Kobiety	65,7	0,8	7,6	22,0	14,5	20,1	13,7	9,4	6,9	5,0	26,3	
Komunikacja i transport	222,4	0,2	0,5	3,8	5,0	24,3	31,1	23,0	10,3	1,8	37,2	
Służba domowa w tym kobiety	415,4	2,5	10,8	25,1	14,7	20,1	12,6	7,0	4,3	2,9	24,3	
Pracownicy umysłowi	399,1	2,4	10,7	25,1	14,8	20,3	12,7	7,0	4,2	2,8	24,4	
Mężczyźni	664,5	0,1	1,1	7,3	10,4	27,9	27,6	15,4	7,3	2,9	33,1	
Kobiety	465,9	0,1	1,0	5,4	7,9	26,2	29,5	17,7	8,7	3,5	35,2	
Kobiety	198,6	0,2	1,5	11,8	16,0	31,8	23,2	10,0	4,0	1,5	29,1	

a Bez chałupników. Łącznie z bezrobotnymi. b Wiek, który połowa pracowników już przekroczyła, a którego połowa jeszcze nie osiągnęła. c Łącznie z rolnictwem, ogrodnictwem i rybactwem.

TABL. 5. KOBIETY CZYNNE ZAWODOWO POZA ROLNICTWEM^a
Na podstawie spisu ludności z dn. 9.XII 1931 r.

Działy zawodu Stanowisko w gospodarstwie domowym	Stanowisko społeczne								
	Ogółem	Samodzielne				Pracownice umysłowe		Robotnice i chałupnice	
		w tym mę- żatki	w tym poma- gające człon- kinie rodzin		razem	razem	w tym mę- żatki	razem	w tym mę- żatki
			razem	w tym mę- żatki					
	w tysiącach								
Ogółem	411,4	158,7	132,7	.	197,2	39,4	864,7	128,8	
Górnictwo i przemysł	160,0	51,4	42,3	.	18,6	2,9	340,4	88,5	
Handel i ubezpieczenia	204,8	91,5	84,6	56,8	26,1	4,0	65,7	11,7	
Komunikacja i transp.	1,7	0,8	0,7	.	12,4	2,7	3,7	1,0	
Służba publiczna	0,3	0,2	0,2	.	40,4	5,1	8,1	1,7	
Szkołnictwo i oświata	8,8	1,5	0,4	.	68,1	19,3	10,6	1,8	
Służba domowa	x	x	x	x	x	x	399,1	18,0	
Pozostałe zawody	35,8	13,3	4,5	.	31,6	5,4	37,1	6,3	
Ogółem bez służby do- mowej	411,4	158,7	132,7	.	197,2	39,4	465,6	110,8	
Głowy gospodarstw	159,3	27,3	.	.	71,4	8,8	159,1	24,7	
Członkinie gospodarstw	252,1	131,4	.	.	125,8	30,6	306,5	86,1	

a Łącznie z bezrobotnymi.

TABL. 6. PRACOWNICY NAJEMNI ZATRUDNIENI POZA ROLNICTWEM
OBJĘCI RÓŻNYMI BADAANIAMI STATYSTYCZNYMI

Wyszczególnienie	Województwa					
	Polska	cen-	wscho-	pozn.	śląskie	połud-
		tralne	dnie	i pom.		niowe
w tysiącach						
Robotnicy						
Grudzień 1931 r.:						
zatrudnieni wg spisu ludności . . .	2 202,0	1 033,5	173,7	280,0	230,0	484,8
zabezp. na wypadek braku pracy . . .	730,3	373,4	23,2	79,0	150,0	104,7
Przeciętna 1937 r.:						
ubezp. na wypadek choroby . . .	1 851,6	875,0	126,7	229,3	218,1	402,5
zabezp. na wypadek braku pracy . . .	1 060,2	534,2	65,6	118,6	160,9	180,9
zatrudnieni według statystyki:						
produkcji przemysłowej . . .	837,5	455,4	35,7	77,8	138,1	130,5
zatrudnienia w przemyśle . . .	750,4	406,0	28,5	72,0	131,9	112,0
Pracownicy umysłowi						
Grudzień 1931 r.:						
zatrudnieni wg spisu ludności . . .	569,2	250,6	58,6	84,0	44,8	131,2
ubezpieczeni w ubezpieczeniu pracowników umysłowych . . .	248,8	112,6	18,6	45,3	32,6	39,7
Przeciętna 1937 r.:						
ubezp. na wypadek braku pracy . . .	315,6	141,9	27,6	52,3	35,2	58,6
zatrudnieni według statystyki produkcji przemysłowej . . .	64,7	36,3	2,5	8,6	8,2	9,1

a Zakłady przemysłowe I—VII kategorii łącznie z górnictwem i hutnictwem, elektrowniami i wodociągami. b Zakłady przemysłowe zatrudniające normalnie 20 i więcej robotników, łącznie z górnictwem i hutnictwem, elektrowniami i wodociągami oraz warsztatami kolejowymi. c Zakłady przemysłowe I—VII kategorii, łącznie z hutnictwem.

TABL. 7. ROBOTNICZY ZATRUDNIENI W WIELKIM I ŚREDNIM PRZEMYSŁE

Lata Województwa	Ogółem		Górnictwo			Hutnictwo			Prze- myś- łowe prze- twór- czy	Elek- trow- nie i wo- do- ciągi
	w ty- sią- cach	wska- źnik 1928r. =100	ra- zem	w tym		ra- zem	w tym			
				wę- glo- we	nafto- we		żela- zne	cyn- kowe i olo- wiane		
w tysiącach										
1928	850,7	100,0	143,6	112,7	11,6	59,9	46,9	13,0	640,5	6,7
Centralne . . .	431,1	100,0	32,6	25,0	—	21,8	21,2	0,6	374,3	2,4
Wschodnie . . .	18,4	100,0	—	—	—	—	—	—	18,2	0,2
Pozn. i pom. . .	93,6	100,0	0,7	—	—	—	—	—	91,9	1,0
Śląskie . . .	185,3	100,0	85,0	79,2	—	36,7	25,5	11,2	61,7	1,9
Południowe . . .	122,3	100,0	25,3	8,5	11,6	1,4	0,2	1,2	94,4	1,2
1929	858,4	100,9	154,4	125,1	11,1	60,6	48,2	12,4	635,7	7,7
1930	741,5	87,2	144,6	118,2	10,6	52,1	41,1	11,0	537,0	7,8
1931	633,9	74,5	129,0	108,9	9,5	44,3	35,8	8,5	453,6	7,0
1932	545,2	64,1	108,9	93,1	8,8	32,6	27,5	5,1	396,8	6,9
1933	543,5	63,9	91,7	76,0	8,5	31,8	27,2	4,6	412,9	7,1
1934	589,0	69,2	90,1	73,5	8,8	33,8	29,0	4,8	457,8	7,3
1935	620,3	72,9	86,9	69,3	9,0	35,6	31,3	4,3	490,2	7,6
1936	663,4	78,0	87,8	68,3	9,3	37,8	33,5	4,3	530,1	7,7
1937	750,8	88,3	99,6	75,0	10,1	44,3	39,3	5,0	598,4	8,5
1938	808,4	95,0	104,8	79,4	10,5	49,0	43,9	5,1	645,5	9,1
Centralne . . .	432,7	100,4	26,0	18,7	—	18,7	—	—	384,0	4,0
Wschodnie . . .	30,8	167,6	—	—	—	—	—	—	30,5	0,3
Pozn. i pom. . .	78,4	83,8	0,6	—	—	—	—	—	76,6	1,2
Śląskie . . .	142,0	76,6	56,1	53,7	—	30,1	25,2	4,9	54,5	1,3
Południowe . . .	124,5	101,8	22,1	7,0	10,5	0,2	—	0,2	99,9	2,3

TABL. 8. ROBOTNICZY ZATRUDNIENI W PÓSZCZEGÓLNYCH GAŁĘZIACH WIELKIEGO I ŚREDNIEGO PRZEMYSŁU PRZETWÓRCZEGO

Lata Wojewódz- twa	Mi- ne- ral- ny	Me- ta- lo- wy	Elek- tro- tech- nicz- ny	Che- mic- zny	Włó- kien- niczy	Pa- pier- niczy	Skó- rza- ny	Drze- wny	Spo- żyw- czy	O- dzie- żowy	Bu- do- wla- ny	Poli- gra- fic- ny	w tysiącach																																																																																																																																																																																																																																										
													1928	64,9	148,7	6,1	38,8	174,8	13,7	5,7	56,6	63,0	16,1	40,7	11,4	33,1	84,3	18,4	155,6	7,3	3,3	17,6	27,5	6,7	14,8	5,2	2,5	4,1	0,5	0,2	1,1	0,1	6,1	2,9	—	0,5	0,6	10,8	28,9	3,7	0,4	1,4	0,5	11,3	18,5	6,5	7,3	2,4	6,3	14,1	7,6	10,7	1,8	0,6	4,7	2,4	0,5	12,3	0,7	12,2	23,4	8,6	7,9	2,1	1,2	16,9	11,7	2,4	5,8	2,2	66,9	149,1	7,1	40,7	163,3	13,9	5,1	54,4	66,0	17,1	40,2	11,5	51,7	126,5	5,7	39,0	132,4	13,7	4,9	47,1	61,2	15,2	27,8	11,6	39,8	106,9	4,5	34,7	121,8	12,0	4,3	35,0	54,0	12,2	17,8	10,6	31,6	95,4	4,0	31,6	110,8	11,7	4,5	27,6	49,0	10,3	11,2	9,1	35,4	96,1	4,8	31,9	117,6	11,5	5,0	31,6	47,7	11,6	10,4	9,3	44,3	101,2	7,1	34,3	128,9	12,6	5,6	36,9	49,5	14,1	13,5	9,8	49,6	108,7	9,5	36,7	135,3	13,1	6,1	40,7	51,6	13,2	15,5	10,2	57,2	117,5	11,2	38,8	142,7	14,0	6,3	44,7	55,1	13,6	18,5	10,5	65,1	141,7	14,6	44,7	150,1	15,4	6,5	51,7	59,6	14,0	23,6	11,4	67,9	161,5	17,7	48,0	154,0	16,5	6,3	53,1	62,9	15,9	29,4	12,3	30,7	96,0	11,7	25,4	136,6	8,4	2,9	17,7	25,5	7,6	14,9	6,6	9,5	2,8	0,7	0,8	0,4	1,3	0,4	9,6	3,7	0,7	0,5	0,1	8,6	23,8	2,0	4,0	1,1	1,6	0,5	7,1	17,7	3,2	4,4	2,4	5,7	15,1	1,8	8,5	8,5	2,4	0,7	2,2	3,1	0,5	5,2

TABL. 9. WSKAŹNIKI STANU ZATRUDNIENIA W NIEKTÓRYCH KRAJACH
Przeciętne roczne. Rok 1929 = 100

Kraje	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938
Wskaźnik zatrudnienia światowego										
Ogółem ^a	100	92	83	75	78	84	88	93	100	
Pracownicy najemni ubezpieczeni w ubezpieczalniach społecznych										
Anglia	100	96	92	92	95	99	102	107	113	112
Belgia	100	97	87	78	81	78	80	85	89	84
Holandia	100	98	91	79	78	77	73	72	78	80
Lotwa	100	105	98	83	88	95	101	107	116	124
Niemcy	100	93	81	71	74	86	91	97	104	111
Polska	100	96	88	78	74	77	78	83	92	100
Węgry	100	94	89	82	82	87	91	98	104	111
Robotnicy w wielkim i średnim przemyśle										
Dania ^b			100	92	102	114	123	129	135	132
Estonia	100	96	88	82	83	97	110	127	145	147
Francja ^c		100	96	86	84	82	76	75	80	83
Japonia	100	90	82	82	90	100	110	116	129	143
Polska	100	86	74	64	63	69	72	77	87	94
Stany Zjedn. Am.	100	87	74	63	69	81	86	92	100	82
Szwecja ^d					89	97	103	109	117	117
Włochy	100	97	89	79	79	83	94	95	105	111

^a Bez Z.S.R.R. ^b 1931 r. = 100. ^c 1930 r. = 100. ^d Lata 1926 — 1930 = 100.

TABL. 10. UDZIAŁ MĘŻCZYZN, KOBIEI I MŁODOCIANYCH WŚRÓD ROBOTNIKÓW W WIELKIM I ŚREDNIM PRZEMYSŁE

Przemysł	Na 100 zatrudnionych w końcu stycznia przypada								
	mężczyzn			kobiet			młodocianych		
	1931	1937	1938	1931	1937	1938	1931	1937	1938
Ogółem ^a	73,5	72,5	73,0	22,4	24,9	23,5	4,1	2,6	3,5
Górnictwo ^a	95,9	97,6	97,7	3,9	2,3	2,2	0,2	0,1	0,1
w tym węglowe	96,4	97,6	97,7	3,4	2,3	2,2	0,2	0,1	0,1
Hutnictwo	90,9	92,9	92,7	6,2	4,4	3,9	2,9	2,7	3,4
w tym żelazne	92,6	93,3	92,9	4,3	3,8	3,4	3,1	2,9	3,7
Przemysł przetwórczy	65,2	66,9	67,3	29,5	30,1	28,6	5,3	3,0	4,1
Mineralny	74,0	77,6	77,0	17,1	17,6	17,4	8,9	4,8	5,6
Metalowy	84,0	85,5	83,7	8,2	9,2	8,7	7,8	5,3	7,6
Elektrotechniczny	58,3	58,5	59,6	31,4	36,5	32,1	10,3	5,0	8,3
Chemiczny	69,0	69,8	69,3	28,3	29,1	29,4	2,7	1,1	1,3
Włókienniczy	43,6	45,0	45,2	53,4	53,6	53,4	3,0	1,4	1,4
Papierniczy	57,0	60,0	60,2	37,8	37,2	35,3	5,2	2,8	4,5
Skórzany	79,3	80,9	80,9	17,4	15,1	16,3	3,3	4,0	2,8
Drzewny	82,1	85,2	84,5	11,8	12,4	12,9	6,1	2,4	2,6
Spożywczy	61,7	62,0	60,8	36,0	36,6	37,2	2,3	1,4	2,0
Odzieżowy	29,3	35,8	35,6	63,0	60,9	60,4	7,7	3,3	4,0
Budowlany	92,6	96,6	97,0	2,6	1,5	1,3	4,8	1,9	1,7
Poligraficzny	56,6	61,4	59,0	31,7	32,3	33,5	11,7	6,3	7,5

a Bez kopalń ropy naftowej i soli.

TABL. 11. ROBOTNICZY ZATRUDNIENI W WIELKIM I ŚREDNIM PRZEMYSŁE PRZETWÓRCZYM WEDŁUG WIEKU W STYCZNIU 1934 R.

Wyszczególnienie	Robotnicy objęci badaniem	Odsetek robotników liczących lat						Wiek średni ^a
		19 i mniej	20-29	30-39	40-49	50-59	60 i więcej	
Ogółem	311 373	7,0	36,5	28,1	16,3	8,6	3,5	32,0
		według płci						
Mężczyźni	197 393	6,8	32,0	29,8	17,2	9,8	4,4	33,3
Kobiety	113 980	7,4	45,0	24,9	14,6	6,2	1,9	29,4
		według wielkości zakładów						
Zakłady zatrudn.:								
do 49 robotników	43 379	10,0	38,4	26,1	14,2	7,7	3,6	30,5
50—199 robotników	84 682	8,4	38,6	26,7	15,0	7,8	3,5	31,0
200 i więcej robotn.	183 312	5,8	35,4	29,1	17,2	9,0	3,5	32,7
		według przemysłów						
Mineralny	19 969	12,5	41,2	25,5	12,1	6,0	2,7	29,1
Metalowy	38 848	12,8	38,0	26,1	13,5	7,1	2,5	29,8
Elektrotechniczny	6 366	14,0	45,9	23,3	10,4	5,1	1,3	27,7
Chemiczny	28 924	3,8	37,1	33,5	15,7	7,4	2,5	32,3
Włókienniczy	113 732	4,3	33,0	27,2	19,5	11,3	4,7	34,5
Papierniczy	10 920	5,6	38,5	27,8	16,1	8,6	3,4	34,7
Skórzany	4 185	4,3	31,7	30,4	19,2	10,0	4,4	33,9
Drzewny	31 411	9,4	42,0	27,9	12,9	5,7	2,1	29,7
Spożywczy	36 000	4,5	31,9	32,4	18,3	8,6	4,3	33,6
Odzieżowy	9 517	10,2	54,4	23,2	8,2	2,9	1,1	27,0
Budowlany	3 703	4,7	29,3	35,7	18,0	9,9	2,4	33,6
Poligraficzny	7 798	12,7	45,0	21,4	13,0	5,5	2,4	28,1

a Wiek, który połowa robotników już przekroczyła, a którego połowa jeszcze nie osiągnęła.

TABL. 12. PRZECIĘTNA LICZBA DNIÓWEK ODRÓBIONYCH I OPUSZCZO-
NYCH W CIĄGU ROKU NA JEDNEGO ROBOTNIKA W KOPALNIACH
WĘGLA I HUTACH ŻELAZA

Dniówki	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938
Kopalnie węgla											
Dniówki normalne odrobione . . .	262,8	268,0	238,7	246,4	212,8	223,1	231,9	229,3	234,4	259,5	257,5
„świętówki” . . .	9,3	2,8	36,9	30,4	62,8	53,2	46,5	45,8	42,7	15,2	17,9
inne opuszczone . . .	26,9	29,2	24,4	23,2	25,4	21,7	19,6	24,9	24,9	24,3	23,6
Dniówki nadliczb.	20,7	24,9	13,7	9,4	5,0	5,3	5,3	5,4	5,8	8,0	8,7
Huty żelaza											
Dniówki normalne odrobione . . .	275,4	270,5	261,6	239,3	206,9	245,2	263,8	268,5	273,0	278,1	273,1
„świętówki” . . .	1,3	4,8	18,2	43,4	73,4	38,4	22,7	13,9	12,9	5,5	6,9
inne opuszczone . . .	20,5	22,6	22,2	19,9	19,9	17,2	17,0	19,7	19,4	20,2	21,7
Dniówki nadliczb.	33,6	31,2	20,2	13,2	7,7	10,3	11,0	10,9	12,4	16,8	17,2

TABL. 13. ROBOTNICZY W WIELKIM I ŚREDNIM PRZEMYSŁE
PRZETWÓRCZYM WEDŁUG DNI PRACY W TYGODNIU

Dni pracy Ważniejsze prze- mysły	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938
Zatrudnieni w tysiącach											
Ogółem	599	598	505	430	372	376	425	455	489	556	599
Pracujący pełny tydzień	527	508	401	324	239	250	300	330	357	421	464
Częściowo zatrudn. Pracujący dni:	72	90	104	106	133	126	125	125	132	135	135
4—5	65	75	79	80	92	90	90	92	96	100	102
1—3	7	15	25	26	41	36	35	33	36	35	33
Wśród pracujących w przemyśle:											
mineralnym	4	4	6	4	8	8	9	11	12	13	14
metalowym	7	11	18	17	19	17	14	14	14	16	20
chemicznym	1	1	3	5	7	7	6	6	6	5	5
włókienniczym	44	58	56	46	53	48	56	56	60	58	54
drzewnym	5	5	7	7	8	9	10	10	11	12	13
spożywcym	4	2	4	9	17	19	17	17	18	14	13
Częściowo zatrudnieni w odsetkach ogółu zatrudnionych											
Ogółem	12,1	15,0	20,5	24,7	35,7	33,6	29,5	27,5	27,0	24,4	22,6
Pracujący dni:											
4—5	10,9	12,5	15,6	18,7	24,7	23,9	21,2	20,2	19,6	18,1	17,1
1—3	1,2	2,5	4,9	6,0	11,0	9,7	8,3	7,3	7,4	6,3	5,5
Wśród pracujących w przemyśle:											
mineralnym	6,3	6,5	11,3	11,8	25,1	24,8	22,1	22,5	22,5	21,7	21,5
metalowym	5,4	7,9	15,2	16,8	21,0	19,3	15,0	13,8	12,6	12,0	13,0
chemicznym	3,7	4,0	7,8	15,0	25,3	26,1	19,8	17,0	17,6	13,7	12,6
włókienniczym	26,8	38,5	45,7	40,9	51,5	44,0	46,5	44,5	44,9	41,7	37,6
drzewnym	9,4	9,4	16,0	19,5	29,8	31,1	27,0	25,2	24,6	25,1	26,1
spożywcym	6,2	3,4	6,4	18,1	38,3	43,4	38,2	36,5	35,4	27,5	23,4

U w a g a. Robotnicy zatrudnieni przy produkcji, tj. bez dozorców, woźni-
ców, robotników urlopowanych, chorych itp.

TABL. 14. PRZECIĘTNA LICZBA GODZIN PRACY W TYGODNIU PRZYPADAJĄCA NA JEDNEGO ROBOTNIKA ZATRUDNIONEGO W WIELKIM I ŚREDNIM PRZEMYSŁE PRZETWÓRCZYM

Ważniejsze przemysły	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938
Ogółem	45,4	44,8	43,9	43,3	41,4	41,5	42,2	42,6	42,7	43,3	43,7
Mineralny	46,8	46,6	45,8	44,9	42,9	43,1	44,0	44,0	43,9	44,2	44,2
Metalowy	45,5	45,1	44,1	43,4	43,0	43,1	44,1	44,3	44,6	45,0	45,0
Chemiczny	48,8	48,5	48,3	47,0	44,1	44,0	44,9	45,1	45,1	46,1	46,2
Włókienniczy	43,5	41,0	39,7	40,7	38,7	39,7	39,7	40,1	39,9	40,6	41,4
Drzewny	45,3	45,2	44,4	43,3	41,5	41,7	42,8	43,2	43,5	43,5	43,6
Spożywczy	47,0	47,0	46,4	44,5	40,8	38,5	39,6	40,1	40,3	42,0	42,8

a W przeliczeniu na tydzień normalny (bez dni świątecznych).

U w a g a. Ob. uwagę do tabl. 13, str. 264.

TABL. 15. PRZEPRACOWANE ROBOTNIKO-GODZINY W WIELKIM I ŚREDNIM PRZEMYSŁE

Przemysły	1928	1929	1930	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938
	w milionach									
Ogółem ^a	1793,0	1811,4	1497,5	993,6	987,2	1115,3	1185,3	1289,8	1483,0	1598,4
Górnictwo ^a	287,7	322,1	262,3	167,7	145,2	146,8	139,1	143,1	178,3	183,2
Węglowe	256,8	292,7	239,5	163,6	139,7	139,9	130,9	131,4	159,5	161,8
Rud: żelaza	13,9	12,8	8,6	1,5	2,4	3,3	4,9	8,2	14,0	16,2
cynku										
i ołowiu	17,0	16,6	14,2	2,6	3,1	3,6	3,3	3,5	4,8	5,2
Hutnictwo	147,2	147,6	120,9	59,7	66,1	74,9	80,0	86,3	104,1	114,1
Żelazne	115,2	116,6	92,9	47,8	55,5	63,6	69,9	76,0	92,0	101,7
Cynk. i ołow.	32,0	31,0	28,0	11,9	10,6	11,3	10,1	10,3	12,1	12,4
Przemysł przetw.	1358,1	1341,7	1114,3	766,2	775,9	893,6	966,2	1060,4	1200,6	1301,1
Mineralny	144,3	148,5	113,7	66,6	73,5	93,0	104,3	120,5	136,5	141,7
Metalowy	319,9	318,0	264,8	179,0	179,1	203,8	220,2	245,4	294,7	335,8
Elektrotechn.	13,1	15,1	11,6	7,8	8,9	14,2	19,3	22,9	30,2	36,4
Chemiczny	83,7	86,2	83,8	63,6	62,1	69,3	74,3	79,9	91,8	98,7
Włókienniczy	347,3	318,7	249,3	204,0	210,9	236,0	251,3	264,5	277,9	291,6
Papierniczy	27,8	27,8	27,4	22,7	22,4	25,2	26,5	29,3	31,7	34,3
Skórzany	12,1	10,8	10,2	9,2	9,8	11,1	12,3	12,8	12,8	12,7
Drzewny	120,7	117,2	99,2	56,3	64,3	76,3	83,8	93,6	107,7	110,0
Spożywczy	135,7	142,9	132,5	93,9	81,7	88,0	93,1	101,7	112,6	119,6
Odzieżowy	35,4	37,4	31,9	20,4	22,8	27,6	26,5	27,1	28,5	30,6
Budowlany	92,6	92,4	64,1	23,5	21,1	28,3	32,4	39,8	51,5	63,4
Poligraficzny	25,5	26,7	25,8	19,2	19,3	20,8	22,2	22,9	24,7	26,3

a Bez kopalń ropy naftowej i soli.

U w a g a. Ob. uwagę do tabl. 13, str. 264.

TABL. 16. ROBOTNICZY PRZYJĘCI I ZWOLNIENI W HUTNICTWIE ORAZ W WIELKIM I ŚREDNIM PRZEMYSŁE PRZETWÓRCZYM

Przemysły	Przyjęci		Zwolnieni		Przemysły	Przyjęci		Zwolnieni		
	na 100 zatrudnionych w ciągu roku					na 100 zatrudnionych w ciągu roku				
	1937	1938	1937	1938		1937	1938	1937	1938	
Hutnictwo . . .	38	25	23	22	Przem. przetw. (dok.)					
Żelazne . . .	32	22	16	18						
Cynk. i ołow. . .	91	58	80	58		Papierniczy . .	40	30	31	27
Przem. przetw.	77	72	71	66		Skórzany . . .	53	58	57	55
Mineralny . .	113	111	113	110		Drzewny . . .	98	93	96	88
Metalowy . .	49	37	33	29		Spożywczy . .	151	147	151	143
Elektrotechn. .	70	60	53	43		Odzieżowy . .	90	89	99	49
Chemiczny . .	45	36	35	30		Budowlany . .	238	228	250	237
Włókienniczy .	42	41	35	35		Poligraficzny .	54	53	49	46

TABL. 17. URLOPY^a ROBOTNIKÓW ZATRUDNIONYCH W WIELKIM I ŚREDNIM PRZEMYSŁE

Ważniejsze przemysły	1933	1934	1936	1937	1938
	dni urlopowe na jednego zatrudnionego				
Ogółem ^b	6,3	5,9	6,8	6,6	6,9
Górnictwo	9,8	9,3	12,6	10,8	10,8
w tym węglowe	10,0	9,4	13,1	11,5	11,4
Hutnictwo	9,1	8,6	11,5	10,7	11,1
w tym żelazne	9,5	9,1	11,2	10,6	11,0
Przemysł przetwórczy	5,2	5,0	5,5	5,7	6,0
w tym: mineralny	1,5	1,5	2,0	2,2	2,6
metalowy	5,3	5,0	5,5	6,2	6,7
elektrotechniczny		5,0	6,7	5,7	6,6
chemiczny	7,9	8,7	9,0	9,2	9,3
włókienniczy	5,7	5,7	6,9	7,3	7,6
drzewny	2,3	1,9	2,4	2,5	3,0
spożywczy	6,2	6,0	5,6	5,1	5,3

a Wykorzystane płatne urlopy wypoczynkowe. b Bez kopalń ropy naftowej i soli.

TABL. 18. KOSZTY URLOPÓW ROBOTNIKÓW ZATRUDNIONYCH W WIELKIM I ŚREDNIM PRZEMYSŁE

Przemysły	Koszt urlopów w milionach zł				Koszt urlopów w % sum wypłat robotniczych			
	1930	1934	1935	1936	1930	1934	1935	1936
Ogółem ^a	30,3	16,3	19,3	21,4	2,1	2,1	2,4	2,5
Górnictwo ^a	10,3	4,8	6,0	6,0	3,1	3,1	4,2	4,1
w tym węglowe	9,8	4,7	5,9	5,8	3,2	3,2	4,2	4,2
Hutnictwo	4,4	2,3	3,6	3,8	2,7	2,6	3,7	3,6
w tym żelazne	3,7	2,1	3,1	3,3	2,9	2,7	3,7	3,6
Przemysł przetwórczy	15,6	9,2	9,7	11,6	1,7	1,8	1,8	1,9
w tym: mineralny	0,4	0,2	0,3	0,3	0,5	0,5	0,6	0,7
metalowy i elektrotechniczny	2,9	1,5	1,8	2,3	1,7	1,7	1,8	1,9
chemiczny	2,6	1,6	1,7	1,8	2,5	2,9	3,0	3,0
włókienniczy	4,0	3,2	3,3	4,2	1,8	1,9	1,9	2,3
spożywczy	2,7	1,3	1,1	1,2	2,0	2,0	1,8	1,9

a Bez kopalń ropy naftowej i soli.

TABL. 19. WSKAŹNIKI WYDAJNOŚCI PRACY W WIELKIM I ŚREDNIM PRZEMYSŁE
Rok 1928 = 100

Ważniejsze przemysły	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937
Ogółem ^a	102	104	107	108	115	120	124	128	129
Górnictwo	100	100	109	112	124	130	134	136	136
w tym węglowe	100	99	108	112	124	132	138	143	144
Hutnictwo	96	112	117	103	117	117	120	136	142
w tym żelazne	93	109	115	95	111	110	114	130	139
Przemysł przetwórczy ^a	103	104	105	108	113	119	123	125	127
w tym: mineralny	101	110	117	122	125	131	131	131	133
chem. i odzież.	102	104	110	117	118	124	123	123	132
włókienniczy	104	109	106	114	119	131	141	146	144
papierniczy	110	116	118	114	122	126	129	142	137
skórzany	98	104	110	119	104	116	126	122	123
drzewny	103	117	111	112	123	124	121	121	119
spożywczy	109	113	112	109	122	116	119	117	114

a Bez przemysłu budowlanego i poligraficznego.

Źródło: L. Landau Zmiany wydajności pracy w przemyśle w latach 1928-1937
Statystyka Pracy, 1939.

TABL. 20. WYDAJNOŚĆ PRACY
W KOPALNIACH WĘGLA
KAMIENNEGO

Lata	Wydobycie węgla na jedną robotniko- dniówkę w t		
	Cała załoga	Załoga na dole	Gór- nicy
1913	1,14	1,71	5,58
1924	0,69	1,09	4,70
1925	0,94	1,47	6,04
1928	1,27	1,91	6,99
1931	1,37	2,06	7,51
1932	1,41	2,18	8,05
1933	1,59	2,46	8,97
1934	1,70	2,61	9,34
1935	1,77	2,74	9,70
1936	1,84	2,80	9,98
1937	1,82	2,72	9,75
1938	1,82	2,68	9,67

TABL. 21. WYDAJNOŚĆ PRACY W
KOPALNIACH WĘGLA KAMIENNEGO
W NIEKTÓRYCH KRAJACH W 1937 R.

Kraje Zagłębia	Wydobycie węgla na jedną robotni- ko-dniówkę w t	
	Cała załoga	Załoga na dole
Anglia	1,2	—
Belgia	0,8	1,1
Francja	0,8	1,2
Holandia	1,6	2,5
Niemcy	1,5	1,9
Zagłębie Ruhry	1,6	2,1
Górny Śląsk	1,9	2,5
Dolny Śląsk	1,0	1,3
Polska	1,8	2,7
Górny Śląsk	2,0	2,9
Dąbrowskie	1,4	2,3
Krakowskie	1,4	2,3

TABL. 22. DZIAŁALNOŚĆ PUBLICZNYCH BIUR POŚREDNICTWA PRACY^a

Wyszczególnienie	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938
	w tysiącach										
Zarejestrowani poszukujący pracy. Stan w końcu okresu											
Marzec	167,0	170,4	289,5	372,5	360,0	279,8	388,3	506,2	475,5	521,8	490,0
Czerwiec	116,7	105,1	205,0	274,9	264,1	224,6	306,4	364,9	314,0	293,0	259,0
Wrzesień	79,9	81,8	170,5	246,4	150,4	202,1	289,2	254,7	266,0	251,4	212,3
Grudzień	126,4	185,3	299,8	312,5	220,2	342,6	413,7	402,8	466,0	470,0	456,3
według płci											
Mężczyźni	97,0	140,6	237,0	249,9	183,6	282,2	344,1	342,4	395,6	400,6	392,4
Kobiety	29,4	44,7	62,8	62,6	36,6	60,4	69,6	60,4	70,4	69,4	63,9
według województw											
Centralne	64,3	109,3	159,1	148,8	97,2	133,8	185,6	183,4	209,4	212,9	193,8
Wschodnie	5,7	7,1	9,2	12,1	4,7	15,2	17,1	16,0	20,5	20,4	21,3
Poznańskie i pom.	15,2	25,9	37,1	41,5	25,6	57,6	59,1	59,0	83,8	94,8	100,8
Śląskie	23,0	17,0	52,1	72,9	75,5	89,6	106,4	101,9	94,8	83,0	77,4
Południowe	18,2	26,0	42,3	37,2	17,2	46,4	45,5	42,5	57,5	58,9	63,0
według typu i zawodu pracowników											
Górnicy	7,4	2,3	7,9	13,8	21,1	30,1	28,4	27,6	26,0	17,9	15,8
Hutnicy	1,3	1,0	4,1	5,7	7,2	8,4	7,6	6,3	5,2	4,0	3,1
Metalowcy	6,7	11,2	22,4	29,5	27,3	35,2	30,6	26,7	26,7	21,5	20,2
Wiókniarze	10,3	25,9	38,4	39,1	21,1	22,9	22,9	24,1	25,0	24,4	19,5
Budowlani	12,3	22,3	31,8	35,2	23,1	34,0	26,9	25,5	32,8	36,2	40,4
Niewykwalifik.	65,4	93,5	150,3	109,9	35,5	113,6	214,7	222,7	273,4	285,3	283,8
Inni robotnicy	11,5	14,8	22,2	35,9	40,8	44,2	37,9	31,8	35,7	43,7	40,3
Młodociani	1,6	0,9	1,4	2,3	1,4	1,9	1,2	1,0	4,0	5,7	6,2
Pracown. umysł.	9,9	13,4	21,3	41,1	42,7	52,3	43,5	37,1	37,2	31,3	27,0
Zapozśredniczeni w ciągu roku											
Ogółem	229,8	241,3	232,4	258,9	264,0	424,6	447,3	487,5	576,1	594,5	526,4
Górnicy	13,8	13,3	5,6	5,5	11,3	33,7	31,0	40,9	43,3	31,0	20,1
Hutnicy	4,6	3,3	1,9	1,7	10,4	11,1	8,4	7,6	7,8	4,6	4,2
Metalowcy	10,3	9,0	7,5	9,7	13,9	19,8	19,5	21,1	27,8	27,3	22,2
Wiókniarze	3,4	2,1	3,0	4,2	5,0	6,6	27,4	34,1	31,3	9,3	5,1
Budowlani	10,2	11,8	16,3	16,7	14,1	23,4	23,9	24,9	33,8	37,6	37,6
Niewykwalifik.	117,4	132,9	138,0	169,9	165,4	272,4	289,2	303,0	356,4	411,1	367,4
Inni robotnicy	54,0	56,1	51,2	42,9	35,0	48,5	36,6	42,1	51,6	50,9	45,9
Młodociani	12,0	8,7	5,0	4,3	3,4	2,4	2,7	4,2	6,0	4,2	6,4
Pracown. umysł.	4,1	4,1	3,9	4,0	5,5	6,7	8,6	9,6	18,1	18,5	17,5

a Wojewódzkie Biura Funduszu Pracy i ich ekspozytury.

TABL. 23. ZAOPREDNICZENI PRZEZ PUBLICZNE BIURA POŚREDNICTWA PRACY WEDŁUG CHARAKTERU ZATRUDNIENIA

Charakter zatrudnienia	Województwa								
	Polska				województwa				
	1937	1938			centralne	wschodnie	południowe	śląskie	południowe
Ogółem	594 478	526 374	149 306	27 708	181 067	88 919	79 374		
Roboty publiczne	359 510	333 748	107 170	21 721	115 142	28 268	61 447		
finansowane przez Fund. Pracy	189 021	133 595	47 577	10 182	40 408	16 468	18 980		
inne	170 489	200 153	59 593	11 539	74 734	11 800	42 497		
Pozostałe dziedziny zatrudn.	234 968	192 626	42 136	5 987	65 925	60 651	17 927		

TABL. 24. DZIAŁALNOŚĆ SPOŁECZNYCH BIUR POŚREDNICTWA PRACY W 1937 R.

Wyszczególnienie	Polska	w tym			Zawody			
		m. st. Warszawy	woj. zach.	woj. pld.	robotnicy przem.	służba domowa	nauczyciele	Inni
Liczba biur	196	67	63	30	77 ^a	61 ^a	16 ^a	115 ^a
Bezrobotni zarejestrowani w dn. 31.XII	16 495	6 220	3 739	3 293	3 687	6 419	2 002	4 387
Zgłoszone wolne miejsca	65 603	28 137	16 473	11 749	4 244	47 201	3 480	10 678
Zapozredniczeni	47 705	19 784	14 391	7 048	3 736	32 765	1 898	9 305

^a Liczba biur zajmujących się zapośredniczaniem osób danego zawodu.

TABL. 25. BEZROBOCIE W NIEKTÓRYCH KRAJACH

Kraje	1929	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938	1938							
	Stan w końcu roku									Stan w końcu kwart.							
Wskaźnik bezrobocia światowego. Rok 1929 = 100																	
Ogółem	133	277	299	262	226	192	140	129									
Bezrobotni zarejestrowani w tysiącach																	
Anglia	1 344	2 671	2 776	2 263	2 086	1 858	1 622	1 665	1 827	1 764	1 829	1 807	1 827				
Finlandia	9	16	20	17	11	7	4	4	4	4	2	3	4				
Francja	10	176	307	335	455	481	447	390	444	434	391	368	444				
Irlandia		31	103	79	128	133	105	98	88	103	72	70	88				
Jugosławia	6	15	14	18	16	19	22	30	24	36	15	11	24				
Niemcy	2 851	5 668	5 773	4 059	2 605	2 508	1 479	995	456	508	292	156	456				
Norwegia	22	35	40	42	40	41	36	34	35	34	23	26	35				
Polska	185	313	220	343	414	403	466	470	456	490	259	212	456				
St. Zj. Am.					6 527	9 026	6 311	4 875	7 216	6 778	7 831	7 969	7 216				
Szwecja ^a	54	110	129	110	115	114	100	110	122	88	60	54	122				
Węgry	17	65	75	56	53	52	51	46	49	51	45	47	49				
Bezrobotni otrzymujący zasiłki w tysiącach																	
Belgia	16	129	171	194	213	162	132	136	167	131	115	124	167				
Dania ^a	63	97	138	132	114	125	127	153	147	99	75	77	147				
Francja	1	147	277	313	419	440	413	358	405	401	363	338	405				
Holandia	49	147	209	237	215	192	163	156	155	143	123	118	155				
Niemcy	1 985	3 148	2 073	1 729	1 300	1 409	896	578	198	300	153	73	198				
Polska	80	150	82	65	77	71	93	110	111	159	46	34	111				
Odsetek bezrobotnych																	
Anglia ^b	11,0	20,7	21,6	17,5	16,0	14,1	12,2	12,2	12,9	12,9	13,4	13,2	12,9				
Dania ^a	22,4	32,2	42,8	37,5	30,3	31,7	30,3	34,6	31,6	22,1	16,7	16,8	31,6				
Holandia ^a	12,3	27,8	34,5	40,0	37,4	40,7	35,0	32,4	30,8	29,2	24,9	23,8	30,8				
Szwajcaria	4,2	10,1	13,6	16,0	13,3	16,9	14,4	13,6	13,1	9,3	6,1	6,0	13,1				
Szwecja ^a	16,9	27,1	31,5	27,7	25,0	22,5	18,5	18,5	19,1	13,9	9,5	8,5	19,1				

^a Wśród zorganizowanych w związkach zawodowych. ^b Zarejestrowani w stosunku do ubezpieczonych na wypadek bezrobocia.

TABL. 26. PŁACE UMOWNE STAŁYCH ROBOTNIKÓW ROLNYCH (ORDYNARIUSZÓW)

Województwa	1927/28	1928/29	1929/30	1930/31	1931/32	1932/33	1933/34	1937/38
Całkowita wartość rocznego wynagrodzenia wyrażona w złotych								
Centralne	1 968	1 884	1 258	998	1 174	912	866	1 057
Wschodnie	1 640	1 785	1 203	834	1 007	851	796	866
Zachodnie	2 268	2 219	1 598	1 244	1 370	1 025	1 072	1 146
Południowe	1 663	1 617	1 071	875	933	767	730	830
Całkowita wartość rocznego wynagrodzenia wyrażona w kwintalach żyta								
Centralne	46	48	54	62	51	51	60	47
Wschodnie	42	43	49	58	48	47	54	43
Zachodnie	53	57	65	71	59	58	71	51
Południowe	39	40	42	51	42	41	48	38
Wskaźniki. Rok 1928/29 = 100								
A. Według wartości rocznego wynagrodzenia wyrażonej w złotych								
Polska	103	100	69	54	61	47	47	53
B. Według wartości rocznego wynagrodzenia wyrażonej w kwintalach żyta								
Polska	94	100	112	127	104	104	124	94

U w a g a. Lata służbowe od I.IV do 31.III następnego roku.

TABL. 27. PŁACE DNIÓWKOWYCH ROBOTNIKÓW ROLNYCH

Wyszczególnienie	Województwa									
	Polska		centralne		wschodnie		zachodnie		południowe	
	1928	1933	1928	1933	1928	1933	1928	1933	1928	1933
płaca dzienna w złotych										
Robotnicy na wyżywieniu własnym										
Sezon wiosenny										
Mężczyzna	3,9	1,7	4,1	1,8	3,8	1,5	4,8	2,2	3,0	1,3
Kobieta	2,6	1,3	2,8	1,4	2,3	1,1	3,2	1,7	2,3	1,1
Młodociany	2,4	1,1	2,6	1,1	2,2	0,9	2,9	1,4	2,0	0,9
Mężczyzna z parą koni	16,9	8,3	17,7	8,1	12,6	5,2	22,0	12,0	16,4	7,9
Sezon letni										
Mężczyzna	5,6	2,5	5,9	2,7	5,4	2,1	6,6	3,0	4,6	2,0
Kobieta	3,5	1,9	3,8	1,9	3,3	1,6	4,1	2,1	2,9	1,4
Młodociany	2,9	1,5	3,1	1,6	2,7	1,3	3,2	1,8	2,4	1,2
Mężczyzna z parą koni	17,3	8,5	18,0	8,6	13,6	5,5	22,9	12,3	15,8	7,3
Sezon jesienny										
Mężczyzna	3,9	1,6	3,8	1,6	3,5	1,3	4,9	2,1	3,3	1,4
Kobieta	2,9	1,3	3,1	1,4	2,5	1,0	3,8	1,7	2,7	1,1
Młodociany	2,4	1,0	2,5	1,1	2,0	0,9	3,1	1,4	2,2	0,9
Mężczyzna z parą koni	16,3	7,3	17,0	7,8	12,4	5,0	21,5	11,2	15,5	7,3
Robotnicy na wyżywieniu pracodawcy										
Sezon wiosenny										
Mężczyzna	2,7	1,3	2,8	1,4	2,6	1,2	3,3	1,7	2,8	1,1
Kobieta	1,8	1,0	2,0	1,0	1,6	0,9	2,2	1,3	1,6	0,9
Młodociany	1,6	0,8	1,7	0,9	1,5	0,7	2,0	1,0	1,4	0,7
Mężczyzna z parą koni	12,6	6,7	13,0	6,5	9,2	4,0	17,0	10,2	12,1	6,3
Sezon letni										
Mężczyzna	4,1	1,9	4,3	2,2	4,0	1,7	4,9	2,3	3,3	1,5
Kobieta	2,5	1,4	2,7	1,5	2,4	1,3	2,9	1,6	2,0	1,1
Młodociany	2,0	1,2	2,1	1,3	1,9	1,0	2,3	1,4	1,7	0,9
Mężczyzna z parą koni	13,3	6,9	13,8	7,0	10,7	4,5	17,9	10,1	11,9	5,7
Sezon jesienny										
Mężczyzna	2,8	1,3	2,8	1,3	2,6	1,1	3,5	1,7	2,4	1,1
Kobieta	2,1	1,1	2,1	1,1	1,8	0,8	2,7	1,4	1,9	1,0
Młodociany	1,7	0,9	1,8	0,9	1,5	0,7	2,1	1,1	1,6	0,8
Mężczyzna z parą koni	12,6	5,7	13,2	6,4	9,1	3,9	17,1	9,4	11,8	5,9

TABL. 28. PRZECIĘTNE ZAROBKI TYGODNIOWE ROBOTNIKÓW
OBJĘTYCH UBEZPIECZENIEM EMERYTALNYM W Z. U. S. a
WEDŁUG GAŁĘZI PRACY I GRUP WIEKU W 1935 R.

Gałęzie pracy Wiek ^b Województwa	Robotnicy w tys.		Przeciętna liczba tygodni zatrudnienia w roku		Przeciętny zarobek tygo- dnowy w cią- gu roku w zł	
	mężcz.	kobiet	mężcz.	kobiet	mężcz.	kobiet
Wszyscy robotnicy zatrudnieni w ciągu roku						
Ogółem	1 624	809	26,0	30,2	23,9	12,4
według gałęzi pracy						
Górnictwo i kamieniołomy	85	2	33,0	32,1	28,8	13,7
Hutnictwo i przemysł metalowy	131	20	36,9	37,9	32,3	19,0
Przemysł: mineralny	67	16	27,5	27,5	20,1	11,4
włókienniczy	90	102	39,5	38,7	28,8	20,2
drzewny	136	13	21,4	28,2	14,8	11,3
spożywczy	155	50	26,6	25,2	21,0	18,7
budowl. i rob. publ.	378	14	13,3	10,6	19,5	11,6
Inne gałęzie przemysłu	145	72	32,8	32,2	28,7	15,2
Transport	149	11	23,2	15,1	24,1	13,5
Handel i usługi	122	82	33,0	29,7	20,2	13,5
Biura i szkoły	54	16	34,0	35,2	24,1	13,7
Służba i dozorczy domowi	42	398	37,0	29,2	14,6	7,6
Inne i nie wym. zakłady pracy	70	13	21,4	28,9	23,6	16,6
według grup wieku						
10—14 lat	2	4	12,9	15,0	7,7	6,8
15—19 lat	101	109	21,4	21,7	10,1	7,7
20—24 lat	266	225	21,2	28,5	16,3	10,1
25—29 lat	339	166	25,7	31,8	22,1	12,6
30—34 lat	268	97	29,3	33,1	26,0	14,2
35—39 lat	181	66	31,0	34,1	27,3	14,9
40—44 lat	120	44	31,9	36,0	29,1	15,8
45—49 lat	92	34	31,7	37,0	29,3	15,8
50—54 lat	66	22	31,4	37,7	29,2	15,0
55—59 lat	47	15	31,7	38,4	28,4	14,2
60—64 lat	30	8	33,3	39,0	26,4	13,8
65 i więcej lat	8	3	33,3	39,1	25,0	11,4
według województw						
Centralne	751	424	29,4	32,0	26,6	14,4
Wschodnie	168	63	19,2	22,6	15,7	8,6
Poznańskie i pomorskie	229	106	24,6	30,5	23,8	10,2
Południowe ^c	476	216	23,7	28,9	20,9	10,1
Robotnicy zatrudnieni w grudniu ^d						
Ogółem	867	509	37,9	38,5	25,8	13,0
według gałęzi pracy						
Przemysł: mineralny	35	8	36,0	37,1	21,6	12,0
drzewny	65	7	31,7	37,6	15,9	12,0
spożywczy	91	32	36,3	33,7	22,3	20,0
budowl. i rob. publ.	95	2	24,9	27,3	22,2	14,1
Inne gałęzie przemysłu	336	152	41,9	41,2	31,0	18,8
Służba i dozorczy domowi	31	238	44,2	37,4	15,0	7,8
Inne i nie wym. zakłady pracy	214	70	39,6	39,5	24,3	14,3
według grup wieku						
10—19 lat	53	61	30,3	27,8	10,2	7,9
20—29 lat	299	242	35,0	38,1	21,5	11,0
30 i więcej lat	495	201	41,4	42,6	29,4	15,4
według województw						
Centralne	452	283	39,4	39,4	28,4	15,1
Wschodnie	64	31	34,4	33,0	17,1	8,9
Poznańskie i pomorskie	122	66	35,5	39,3	25,4	10,5
Południowe ^c	229	129	37,4	37,7	23,0	10,5

a—d Ob. uwagi a—d na str. 271. c Ob. uw. d na str. 271. d Ob. uw. e na str. 271

TABL. 29. ROBOTNICZY OBJĘCI UBEZPIECZENIEM EMERYTALNYM W Z.U.S.^a WEDŁUG WYSOKOŚCI ZAROBKU TYGODNIOWEGO W 1935 R.

Płeć Wiek Województwa	Liczba robot- ników w tys.	Odsetek robotników, których przeciętny zarobek tygodniowy w ciągu roku wynosił złoty						
		do 6	6-12	12-18	18-30	30-42	42-60	60 i wię- cej
Wszyscy robotnicy zatrudnieni w ciągu roku								
Mężczyźni	1 624	9,7	25,4	22,9	24,4	10,2	5,3	2,1
10—19 lat	103	34,6	42,0	16,0	6,5	0,8	0,1	0,0
20—29 lat	605	9,2	30,4	25,9	24,0	7,2	2,6	0,7
30 i więcej lat	812	5,5	18,3	21,7	28,2	14,3	8,5	3,5
Centralne	751	5,9	18,3	22,3	29,4	13,7	7,3	3,1
Wschodnie	168	14,3	45,0	22,5	13,6	3,2	1,1	0,3
Pozn. i pom.	229	5,9	17,8	27,9	31,3	10,9	4,9	1,3
Południowe ^c	476	16,0	33,5	21,6	16,8	6,7	4,0	1,4
Kobiety	809	40,1	29,4	15,1	12,9	1,9	0,6	0,0
10—19 lat	113	65,0	27,7	5,5	1,7	0,1	0,0	0,0
20—29 lat	391	41,5	31,4	15,4	10,2	1,2	0,3	0,0
30 i więcej lat	289	28,4	27,1	18,5	21,1	3,5	1,3	0,1
Centralne	424	30,4	28,8	17,4	19,7	2,8	0,8	0,1
Wschodnie	63	53,8	36,5	7,1	1,9	0,6	0,1	—
Pozn. i pom.	106	44,2	32,7	15,9	5,8	1,1	0,3	0,0
Południowe ^c	216	53,1	26,9	12,3	6,3	0,8	0,5	0,1
Robotnicy zatrudnieni w grudniu								
Mężczyźni	867	7,0	17,0	19,8	29,3	14,9	8,5	3,5
10—19 lat	53	38,6	37,0	16,1	7,1	1,0	0,2	0,0
20—29 lat	299	6,6	22,2	24,3	30,3	10,8	4,5	1,3
30 i więcej lat	495	3,6	11,3	17,2	31,5	19,2	11,9	5,3
Centralne	452	4,7	11,9	17,9	32,5	18,1	10,1	4,8
Wschodnie	64	9,7	34,8	26,6	20,9	5,3	2,1	0,6
Pozn. i pom.	122	5,7	13,9	21,4	33,3	15,9	7,7	2,1
Południowe ^c	229	11,2	23,8	20,8	23,3	10,9	7,3	2,7
Kobiety	509	35,3	27,2	17,1	17,0	2,5	0,8	0,1
10—19 lat	61	62,3	28,5	6,7	2,4	0,1	0,0	—
20—29 lat	242	36,9	29,7	17,9	13,6	1,6	0,3	0,0
30 i więcej lat	201	25,3	23,6	19,4	25,6	4,3	1,7	0,1
Centralne	283	25,7	25,4	19,4	24,9	3,5	1,0	0,1
Wschodnie	31	49,5	37,4	9,1	2,7	1,1	0,2	—
Pozn. i pom.	66	42,9	30,7	17,2	7,2	1,6	0,4	—
Południowe ^c	129	49,1	26,7	14,1	8,2	1,0	0,8	0,1

a Ubezpieczeniu w Z. U. S. nie podlegają etatowi pracownicy państwowi i samorządowi oraz robotnicy rolni, ponadto robotnicy wszelkich kategorii na Górnym Śląsku. b Bez pracowników o wieku nie podanym. c Łącznie ze Śląskiem Cieszyńskim. d Głównie robotnicy stała zatrudnieni.

TABL. 30. ZASIĘG UMÓW ZBIOROWYCH^a W WIELKIM I ŚREDNIM PRZEMYSŁE PRZETWÓRCZYM

Lata Przemysły	Zakłady objęte badaniem			Robotnicy w tysiącach		Odsetek robotników objętych umowami ^b			
	Ogółem	w tym stosu- jące umowy		obję- ci ba- da- niem	w za- kła- dach stosu- jących umowy	Ogółem	w zakładach zatrudniających		
		wlicz- bach bez- wzgl.	w % ogółu zakła- dów				do 49	50- -199	200 i więcej
Ogółem VIII 1933	3 916	1 112	28	357,2	178,6	50			
VIII 1936	4 287	1 607	37	467,7	261,1	56	32	48	65
Mineralny	695	265	38	62,2	29,4	47	37	41	56
Metalowy	610	134	22	69,5	29,2	42	17	26	54
Elektrotechniczny	62	12	19	10,1	1,6	16	21	20	15
Chemiczny	239	76	32	35,4	20,3	57	27	37	67
Włókienniczy	734	554	75	142,0	127,3	90	69	80	94
Papierniczy	101	28	28	12,7	4,4	34	11	37	36
Skórzany	100	40	40	5,9	3,2	53	28	57	100
Drzewny	619	116	19	44,8	6,9	15	18	25	9
Spożywczy	575	160	28	45,7	21,0	46	20	48	55
Odzieżowy	111	23	21	11,1	3,7	33	15	27	40
Budowlany	253	124	49	19,2	9,7	51	39	68	39
Poligraficzny	188	75	40	9,1	4,4	49	41	46	76

a Bez umów ustnych. b W stosunku do ogółu objętych badaniem.

TABL. 31. ZAROBKI TYGODNIOWE I GODZINNE ROBOTNIKÓW W WIELKIM I ŚREDNIM PRZEMYSŁE PRZETWÓRCZYM

Wyszczególnienie	Robotnicy objęci ba- daniem w tys.	Przeciętne zarobki w złotych					
		tygod- niowe ogółem	godzinne			młodocianych	
			ogółem	męż- czyzn	ko- biet	chłopc.	dziewcz.
Ogółem VIII 1932	317,3	29,6	0,72	0,81	0,56	0,27	0,31
VIII 1933	357,8	28,0	0,66	0,74	0,52	0,22	0,27
VIII 1934	386,4	26,7	0,64	0,71	0,50	0,21	0,27
VIII 1935	424,2	27,0	0,63	0,70	0,50	0,21	0,25
VIII 1936	467,8	27,3	0,63	0,71	0,50	0,21	0,25
Zakł. : z umow. zbiorow. bez umow. zbiorow.	261,2 206,6	28,6 25,7	0,68 0,59	0,75 0,66	0,54 0,42	0,24 0,20	0,29 0,21
VIII 1937 ^a	601,6	29,3	0,67	0,75	0,52	0,24	0,27
VIII 1938 ^a	637,6	29,9	0,70	0,78	0,53	0,24	0,28
		według wielkości zakładów					
Zakłady zatrudniające: do 49 robotników	67,6	24,1	0,56	0,62	0,40	0,18	0,21
50—199 robotników	168,9	27,4	0,64	0,73	0,45	0,22	0,25
200 i więcej robotn.	401,1	31,9	0,74	0,84	0,57	0,26	0,29
		według przemysłów					
Mineralny	81,4	22,1	0,53	0,59	0,31	0,26	0,23
Metalowy	127,8	36,9	0,85	0,95	0,50	0,22	0,26
Elektrotechniczny	18,1	31,2	0,71	0,87	0,47	0,25	0,27
Chemiczny	51,0	35,9	0,77	0,88	0,47	0,28	0,26
Włókienniczy	153,7	30,7	0,73	0,86	0,62	0,40	0,34
Papierniczy	16,3	29,2	0,64	0,78	0,42	0,24	0,22
Skórzany	6,2	34,8	0,78	0,87	0,45	0,27	0,26
Drzewny	54,9	17,2	0,41	0,43	0,30	0,22	0,23
Spożywczy	57,8	28,5	0,67	0,72	0,56	0,23	0,24
Odzieżowy	16,1	24,5	0,56	0,79	0,45	0,29	0,23
Budowlany	42,3	30,2	0,74	0,75	0,30	0,26	0,28
Poligraficzny	12,0	39,7	0,90	1,29	0,43	0,20	0,21

a Zespół zakładów rozszerzony w porównaniu z danymi za lata poprzednie. (dok. str. 273)

TABL. 31. ZAROBKI TYGODNIOWE I GODZINNE ROBOTNIKÓW W WIELKIM I ŚREDNIM PRZEMYSŁE PRZETWÓRCZYM (dok.)

Województwa	Robotnicy objęci badaniem w tys.	Przeciętne zarobki w złotych					
		tygodniowe ogółem	godzinne				młodoletnych
			ogółem	mężczyzn	koobiet	chłopc. dziewcz.	
według województw							
M. st. Warszawa	82,9	40,3	0,94	1,11	0,56	0,30	0,26
Centralna ^a	297,1	29,5	0,69	0,77	0,57	0,26	0,31
Wschodnie	30,8	18,9	0,46	0,51	0,29	0,23	0,23
Pozn. i pomorskie	71,1	26,5	0,60	0,69	0,41	0,20	0,22
Śląskie	56,9	34,1	0,77	0,91	0,49	0,23	0,26
Południowe	98,8	25,9	0,61	0,66	0,46	0,20	0,23

a Bez m. st. Warszawy.

TABL. 32. ROBOTNICZA W WIELKIM I ŚREDNIM PRZEMYSŁE PRZETWÓRCZYM WEDŁUG WYSOKOŚCI ZAROBKU TYGODNIOWEGO

Wyszczególnienie	Odsetek robotników, których zarobek tygodniowy wynosił złotych								
	poniżej 10	10-20	20-30	30-40	40-50	50-60	60-70	70-80	80 i więcej
Ogółem VIII 1932	9,3	25,5	26,1	18,1	9,4	4,8	2,7	1,6	2,5
VIII 1933	11,1	26,8	27,0	16,6	8,4	4,3	2,4	1,3	2,1
VIII 1934	12,2	29,3	26,3	15,4	7,8	3,7	2,2	1,2	1,9
VIII 1935	11,4	28,7	27,6	15,2	7,9	3,9	2,2	1,3	1,8
VIII 1936	10,9	28,1	27,9	15,6	7,9	4,1	2,4	1,3	1,8
Zakł. : z umow. zbior.	6,6	25,1	32,7	17,7	8,5	4,1	2,3	1,3	1,7
bez umow. zbior.	16,4	31,8	21,9	12,9	7,0	4,1	2,5	1,4	2,0
VIII 1937 ^b	9,8	24,9	26,2	18,1	9,4	5,0	2,8	1,5	2,3
VIII 1938 ^b	9,4	24,7	25,5	17,8	9,6	5,5	3,2	1,7	2,6
według płci									
Mężczyźni	6,3	19,8	23,0	20,4	12,4	7,4	4,5	2,5	3,7
Kobiety	11,7	35,1	34,2	13,6	3,6	1,3	0,3	0,1	0,1
według wielkości zakładów									
Zakłady zatrudniające:									
do 49 robotników	16,4	32,7	24,0	13,4	6,4	3,2	1,7	0,9	1,3
50—199 robotników	12,3	28,1	24,4	16,7	8,6	4,3	2,4	1,3	1,9
200 i więcej robotn.	7,0	21,9	26,2	19,1	10,5	6,3	3,8	2,1	3,1
według przemysłów									
Mineralny	16,6	36,6	23,8	12,9	5,5	2,8	1,1	0,4	0,3
Metalowy	9,8	16,9	18,4	17,9	12,6	8,5	5,9	3,6	6,4
Elektrotechniczny	6,6	25,6	27,3	16,0	10,2	6,1	3,4	1,8	3,0
Chemiczny	3,7	17,4	23,0	19,6	13,5	9,5	6,6	3,4	3,9
Włókienniczy	2,8	17,3	36,6	24,9	10,6	3,8	1,7	0,9	1,4
Papierniczy	12,3	22,9	22,3	16,3	13,0	7,1	2,8	1,4	1,9
Skórzany	3,6	19,9	27,4	19,1	13,7	6,8	3,7	1,9	3,9
Drzewny	20,5	49,6	20,8	6,7	1,6	0,4	0,2	0,1	0,1
Spożywczy	10,2	27,9	23,9	16,2	8,9	7,0	3,3	1,3	1,3
Odzieżowy	10,9	36,7	26,8	12,7	5,9	2,9	1,6	1,0	1,5
Budowlany	10,0	21,0	23,8	21,0	10,8	6,8	4,1	1,4	1,1
Poligraficzny	12,0	23,8	16,1	12,3	7,3	5,6	6,1	5,2	11,6
według województw									
M. st. Warszawa	5,2	17,7	18,5	17,9	12,1	9,5	7,1	3,9	8,1
Centralna ^c	7,2	22,5	29,7	20,9	9,7	4,4	2,3	1,3	2,0
Wschodnie	25,6	38,4	19,9	9,0	3,9	1,7	0,8	0,3	0,4
Pozn. i pomorskie	10,9	28,9	26,3	16,7	8,8	4,6	2,1	0,9	0,8
Śląskie	8,3	18,3	24,2	16,3	11,6	9,1	6,2	3,3	2,7
Południowe	14,2	33,4	20,8	13,2	8,2	4,9	2,5	1,3	1,5

a Liczby robotników objętych badaniem ob. tabl. 31. b Ob. uwagę d na str. 272. c Bez m. st. Warszawy.

TABL. 33. WSKAŹNIKI PŁAC ROBOTNICZYCH W PRZEMYSŁE^a
 Płace godzinne. Rok 1928=100

Lata	Płace		Lata	Płace		Lata	Płace	
	nominal.	realne		nominal.	realne		nominal.	realne
1921	.	35	1927	91	91	1933	84,1	124,6
1922	.	39	1928	100	100	1934	80,5	128,6
1923	.	46	1929	107	107	1935	78,9	131,5
1924	63	109	1930	106	115	1936	79,0	136,2
1925	70	108	1931	99	119	1937	81,5	131,5
1926	78	78	1932	91	122	1938	85,8	140,9

^a Do 1931 r. na podstawie danych o stawkach płac, od r. 1932 — na podstawie danych o zarobkach godzinnych przy nadaniu poszczególnym gałęziom stałych wag.

TABL. 34. ZAROBKI GODZINNE ROBOTNIKÓW W WIELKIM I ŚREDNIM PRZEMYSŁE
 Przeciętne roczne w złotych

Przemysł	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938
Ogółem ^a	0,93	1,01	1,00	0,93	0,86	0,78	0,74	0,72	0,71	0,74	0,76
Górnictwo ^a	1,03	1,15	1,22	1,22	1,13	1,06	1,01	0,99	0,97	1,00	1,08
Węglowe	1,06	1,18	1,25	1,24	1,14	1,07	1,02	1,01	1,00	1,05	1,14
zagłębie: górnosląskie	1,10	1,23	1,31	1,30	1,22	1,16	1,11	1,09	1,08	1,13	1,23
dąbrowskie	0,98	1,07	1,13	1,11	1,00	0,94	0,87	0,87	0,86	0,91	1,00
krakowskie	0,86	0,96	1,03	1,03	0,94	0,85	0,78	0,79	0,79	0,90	0,84
Rud: żelaza	0,64	0,68	0,70	0,70	0,61	0,52	0,48	0,43	0,39	0,44	0,47
cynku i ołowiu	0,90	0,98	1,11	1,10	1,12	1,03	1,02	1,02	1,03	1,07	1,10
Hutnictwo	1,11	1,21	1,29	1,27	1,16	1,17	1,16	1,15	1,17	1,17	1,20
Żelazne	1,14	1,24	1,31	1,30	1,17	1,18	1,17	1,16	1,17	1,17	1,19
woj.: kieleckie	0,86	0,93	0,94	0,92	0,87	0,85	0,82	0,83	0,83	0,86	0,90
śląskie	1,38	1,47	1,52	1,53	1,40	1,38	1,37	1,37	1,38	1,39	1,38
Cynkowe i ołowiane	0,98	1,11	1,22	1,17	1,14	1,14	1,13	1,12	1,13	1,21	1,24
Przemysł przetwórczy	0,90	0,95	0,92	0,83	0,77	0,69	0,66	0,64	0,64	0,66	0,70
Mineralny	0,70	0,75	0,73	0,60	0,56	0,48	0,45	0,45	0,47	0,49	0,57
Metalowy i elektrotechn.	0,97	1,03	1,01	0,96	0,92	0,81	0,75	0,73	0,74	0,74	0,75
Chemiczny	1,09	1,17	1,13	0,93	0,87	0,84	0,80	0,76	0,76	0,78	0,81
Włókienniczy	0,83	0,87	0,81	0,75	0,70	0,66	0,66	0,65	0,66	0,69	0,73
Papierniczy	0,92	1,00	0,96	0,79	0,74	0,71	0,68	0,66	0,64	0,66	0,66
Skórzany	1,15	1,17	1,13	0,93	0,87	0,80	0,78	0,74	0,73	0,76	0,76
Drzewny	0,62	0,65	0,63	0,52	0,49	0,41	0,38	0,37	0,37	0,39	0,41
Spożywczy	0,98	1,00	0,96	0,84	0,77	0,71	0,69	0,65	0,63	0,65	0,67
Odzieżowy	0,72	0,76	0,71	0,65	0,61	0,57	0,53	0,52	0,51	0,52	0,55
Budowlany	1,13	1,29	1,25	1,19	0,97	0,82	0,76	0,76	0,74	0,75	0,77
Poligraficzny	1,41	1,43	1,36	1,26	1,19	1,08	1,01	0,97	0,96	0,92	0,93

^a Bez kopalń ropy naftowej i soli.

TABL. 35. ZMIANY STAWEK PŁAC W WIELKIM I ŚREDNIM PRZEMYSŁE PRZETWÓRCZYM

Wyszczególnienie	Ogółem	W tym przemysł								
		mineralny	metalowy	elektrot.	chem.	włók.	drzewny	spoż. budowl.		
Podwyżki płac										
Rob. objęci podwyżkami	{ 1937 V-XII	260530	25775	30865	3 209	10540	129885	10529	28405	11247
	{ 1938 I-XII	81 354	16025	18903	2 407	7 882	7 210	4 551	9 004	8 952
Zwiększenie sumy płac ^a	{ 1937 V-XII	31 272	3 024	4 226	369	1 296	17 102	895	1 602	1 660
	{ 1938 I-XII	9 692	1 460	2 609	331	1 091	675	376	907	1 412
Obniżki płac										
Rob. objęci obniżkami	{ 1937 V-XII	1 223	106	87	68	140	156	51	507	11
	{ 1938 I-XII	1 607	107	40	4	—	990	76	134	—
Zmniejszenie sumy płac ^a	{ 1937 V-XII	172	13	19	12	10	20	5	73	0
	{ 1938 I-XII	181	25	7	0	—	77	8	23	—

^a W skali rocznej w tys. zł.

TABL. 36. WSKAŹNIKI SUM WYPŁACONYCH ROBOTNIKOM W WIELKIM I ŚREDNIM PRZEMYSŁE

Rok 1928 = 100

Przemysły	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938
Wskaźniki wartości nominalnej										
Ogółem ^a	109	90	70	51	46	49	51	55	66	74
Górnictwo ^a	125	108	97	64	52	50	46	47	60	67
Węglowe	127	110	102	69	55	52	49	48	62	68
Rud: żelaza	98	68	40	10	14	18	24	36	70	86
cynku i ołowiu	107	103	53	19	21	24	22	24	33	37
Hutnictwo	110	96	73	43	48	54	57	62	75	84
Żelazne	110	93	72	43	50	57	62	68	82	92
Cynkowe i ołowiane	110	109	77	43	39	41	36	37	47	49
Przemysł przetwórczy	105	84	63	49	44	48	51	56	65	75
Mineralny	110	82	52	37	35	41	47	56	66	73
Metalowy i elektrotechn.	106	86	67	53	47	51	54	62	75	91
Chemiczny	111	104	77	61	57	61	62	67	79	88
Włókienniczy	96	70	62	50	48	54	57	61	67	74
Papierniczy	109	103	76	66	62	67	68	73	82	91
Skórzany	91	83	60	58	57	63	65	67	70	71
Drzewny	102	84	51	37	35	39	41	46	56	60
Spożywczy	107	96	71	54	44	46	46	48	55	60
Odzieżowy	112	89	68	49	51	57	54	54	58	66
Budowlany	114	77	47	22	17	21	24	28	37	47
Poligraficzny	106	98	82	64	58	58	60	61	63	68
Wskaźniki wartości realne										
Ogółem ^a	108	97	85	68	68	79	85	95	106	122
Górnictwo ^a	124	118	118	86	77	80	77	80	97	110
Węglowe	126	119	123	92	81	84	81	83	99	111
Rud: żelaza	98	74	48	14	21	29	40	62	112	141
cynku i ołowiu	106	112	64	25	31	38	36	41	54	61
Hutnictwo	110	104	88	57	71	86	95	107	121	138
Żelazne	110	101	87	57	74	90	103	117	132	151
Cynkowe i ołowiane	110	119	93	58	57	65	60	64	75	80
Przemysł przetwórczy	105	91	77	65	66	77	85	97	106	123
Mineralny	110	89	63	49	52	66	78	97	107	120
Metalowy i elektrotechn.	106	94	81	71	70	81	90	106	122	149
Chemiczny	110	113	93	81	85	97	103	115	127	144
Włókienniczy	96	76	74	66	72	86	95	105	107	121
Papierniczy	108	112	91	88	92	107	114	126	132	149
Skórzany	90	90	73	77	84	100	109	116	113	117
Drzewny	101	91	62	49	52	62	69	80	91	99
Spożywczy	107	104	86	73	65	73	76	83	89	99
Odzieżowy	111	97	82	65	75	92	90	94	84	108
Budowlany	113	83	57	29	24	33	39	49	60	77
Poligraficzny	106	106	98	85	86	93	100	106	102	112

^a Bez kopalń ropy naftowej i soli.

TABL. 37. ROBOTNICZY ZATRUDNIENI NA ROBOTACH PUBLICZNYCH FINANSOWANYCH PRZEZ FUNDUSZ PRACY WEDŁUG WYSOKOŚCI PŁACY DZIENNEJ W SIERPNIU 1937 R.

Ważniejsze rodzaje robót	Rok	Robotników w milionach	Odsetek robotników, których płaca dzienna wynosiła					Płaca średniokwarta w zł
			poniżej 2	2—3	3—4	4—5	5 i więcej	
			złotych					
Ogółem	1935/36	16,9	17,4	33,0	28,1	14,4	7,1	3,0
	1936/37	19,1	9,4	27,2	40,6	14,0	8,8	3,3
	1937/38	12,8	4,4	26,3	35,8	18,5	15,0	3,5
Drogi bite		2,4	8,7	40,9	27,3	16,6	6,5	3,0
Melioracje		1,7	4,0	31,5	43,3	13,6	7,6	3,1
Nawierzchnie ulic miejsk.		3,8	1,2	24,6	40,4	18,6	15,2	3,6
Wodociągi i kanalizacja		2,4	2,3	14,9	31,7	21,5	29,6	4,1

a Przepracowane w ciągu roku. b Płaca, którą połowa robotników przekroczyła, a której połowa nie osiągnęła.

TABL. 38. WSKAŹNIKI NOMINALNYCH PŁAC ROBOTNICZYCH^a W NIKTÓRYCH KRAJACH
Przeciętne roczne. Rok 1928 = 100

Kraje	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938
Anglia	100	99	97	96	95	95	96	99	103	107
Belgia ^b	100	108	101	92	90	86	82	88	99	104
Dania	100	102	102	102	102	103	104	103	105	105
Francja (Paryż)	116	127	126	121	121	121	119	135	192	200
Holandia	104	106	104	97	93	90	86	84	85	89
Japonia	99	97	92	89	86	84	82	81	83	86
Niemcy	106	107	102	86	84	84	84	84	84	84
Polska	107	106	99	91	84	81	79	79	82	86
Stany Zjedn. Am.	102	102	98	86	85	100	104	106	119	124
Szwecja	102	106	105	104	99	99	102	102	105	105
Włochy	100	99	93	91	89	86	84	90	101	108

a Na podstawie stawek płac lub zarobków godzinnych. b 1929 r. = 100

Zródło: *Revue Internationale du Travail*, nr 4, Genewa 1939.

TABL. 39. PRZECIĘTNE ZAROBKI MIESIĘCZNE PRACOWNIKÓW UMYŚLOWYCH OBJĘTYCH UBEZPIECZENIEM EMERYTALNYM W Z.U.S.^a W 1935 R.
Wszyscy pracownicy zatrudnieni w ciągu roku

Gałęzie pracy	Pracownicy w tys.		Przeciętna liczba miesięcy zatrudnienia w roku		Przeciętny zarobek miesięczny w ciągu roku w zł	
	mężcz.	kobiet	mężcz.	kobiet	mężcz.	kobiet
Ogółem	239	103	9,6	9,4	280,5	170,8
	według gałęzi pracy ^b					
Rolnictwo	14	2	9,9	9,2	221,7	141,4
Przemysł:						
min., drzew. i spożywczy	17	4	9,5	9,7	265,0	160,2
budowlany	7	2	8,0	9,4	240,1	205,5
inny	38	11	10,5	10,3	367,8	202,2
Transport	10	2	9,4	10,0	257,3	179,1
Handel i usługi	41	27	9,4	9,2	245,8	156,4
Biura i szkoły	80	44	9,4	9,2	240,9	168,3
Inne i nie wym. zakł. pracy	9	5	9,4	8,6	247,4	160,7

a Ob. uwagę a pod tabl. 39, str. 277. b Bez pracowników umysłowych na Górnym Śląsku. (dok. str. 277)

TABL. 39. PRZECIĘTNE ZAROBKI MIESIĘCZNE PRACOWNIKÓW UMYSŁOWYCH OBJĘTYCH UBEZPIECZENIEM EMERYTALNYM W Z. U. S.^a W 1935 R. (dok.)

Wiek Województwa	Pracownicy w tys.		Przeciętna liczba miesięcy zatrud- nienia w roku		Przeciętny zarobek mies. w ciągu roku w zł	
	mężcz.	kobiet	mężcz.	kobiet	mężcz.	kobiet
	według grup wieku					
15 — 19 lat	4	3	7,9	6,4	83,9	77,2
20 — 24 lat	27	26	7,9	8,5	128,5	111,4
25 — 29 lat	51	28	9,3	9,5	198,6	153,4
30 — 39 lat	78	29	10,2	10,2	298,0	204,6
40 — 64 lat	73	15	10,4	10,4	366,6	234,5
65 i więcej lat	1	0	8,9	9,4	287,9	178,6
	według województw					
Centralne	105	48	9,8	9,4	304,7	193,4
Wschodnie	23	8	9,0	8,5	187,5	127,5
Poznańskie i pomorskie	40	20	9,4	9,6	239,6	141,4
Górny Śląsk	23	6	10,4	10,0	390,5	192,3
Południowec	48	21	9,6	9,5	246,9	155,8

a Ubezpieczeniu emerytalnemu w Z. U. S. nie podlegają etatowi pracownicy państwowi i samorządowi. b Bez pracowników o wieku nie podanym. c Łącznie ze Śląskiem Cieszyńskim.

TABL. 40. PRACOWNICY UMYSŁOWI OBJĘCI UBEZPIECZENIEM EMERYTALNYM W Z. U. S.^a WEDŁUG WYSOKOŚCI ZAROBKU MIESIĘCZNEGO
Zatrudnieni w grudniu

Lata Płeć Wiek Województwa	Liczba pra- cowni- ków w tys.	Odsetek pracown., których przeciętny za- robek mies. ^c w ciągu roku wynosił złotych					
		poni- żej 120	120— 180	180— 360	360— 480	480— 720	720 i więcej
Ogółem 1928	225,1	10,5	16,8	40,3	11,9	11,4	9,1
1930	247,2	10,2	13,8	38,1	12,9	13,4	11,6
1933	232,3	16,6	20,0	37,9	9,6	9,2	6,7
1934	257,8	24,9	20,5	33,3	8,5	8,3	4,5
1935	279,0	26,1	21,6	32,4	7,8	7,7	4,4
Mężczyźni	196,6	20,8	19,4	33,9	9,5	10,3	6,1
15—24 lat	23,1	55,2	28,6	15,2	0,6	0,3	0,1
25—39 lat	107,8	17,6	21,9	39,5	9,5	8,2	3,3
40 i więcej lat	62,9	13,4	11,6	31,2	12,9	17,9	13,0
Centralne	87,1	16,1	17,7	36,1	10,7	11,8	7,6
Wschodnie	17,8	32,1	28,7	30,3	4,9	3,0	1,0
Pozn. i pomorskie	33,0	27,1	21,9	33,9	7,2	6,0	3,9
Górny Śląsk	19,8	10,7	10,0	30,4	15,1	22,4	11,4
Południowec	38,9	26,1	21,8	32,3	7,8	7,8	4,2
Kobiety	82,4	38,6	26,7	28,9	3,8	1,7	0,3
15—24 lat	22,2	66,7	23,4	9,6	0,2	0,1	0,0
25—39 lat	46,5	29,7	29,7	34,9	4,0	1,5	0,2
40 i więcej lat	12,4	21,2	21,2	41,5	9,4	5,6	1,1
Centralne	38,1	30,9	26,1	34,7	5,3	2,6	0,4
Wschodnie	6,1	52,9	28,8	17,1	1,0	0,1	0,1
Pozn. i pomorskie	16,0	48,7	28,0	21,1	1,4	0,8	0,0
Górny Śląsk	5,6	31,4	25,7	34,3	5,2	2,9	0,5
Południowec	16,6	44,1	26,3	25,8	2,9	0,8	0,1

a Ubezpieczeniu emerytalnemu w Z. U. S. nie podlegają etatowi pracownicy państwowi i samorządowi. b Bez pracowników o wieku nie podanym. c W latach 1928—1933 płaca podstawowa (służąca za podstawę wymiaru składek i świadczeń) w grudniu. d Łącznie ze Śląskiem Cieszyńskim.

TABL. 41. UPOSAŻENIE MIESIĘCZNE FUNKCJONARIUSZÓW PAŃSTWOWYCH, WOJSKOWYCH ZAWODOWYCH ORAZ PRACOWNIKÓW PRZEDSIĘBIORSTW PAŃSTWOWYCH

A. Administracja cywilna
I nauczycielstwo

Grupy uposażenia	Uposażenie zasadnicze w złotych	Liczba etatów ^a	
		ogółem	w tym nauczyciele
I	3 000	1	—
II	2 000	13	—
III	1 500	43	—
IV	1 000	743	566
V	700	1 353	396
VI	450	7 088	3 809
VII	335	16 136	10 289
VIII	260	28 622	18 509
IX	210	45 352	32 877
X	160	26 468	10 233
XI	130	22 449	12 452
XII	100	3 503	—

B. Sędziowie i prokuratorzy

Grupy uposażenia	Uposażenie zasadnicze w złotych	Liczba etatów ^b
I	1 100	207
II	800	486
III	575	1 570
IV	425	1 382

C. Policja państwowa

Stopnie	Uposażenie zasadnicze w złotych
Inspektor	700
Nadkomisarz	430
Komisarz	335
Podkomisarz	270
Aspirant	240
Starszy przodownik	200
Przodownik	180
Starszy posterunkowy	160
Posterunkowy	150

D. Wojskowi zawodowi

Stopnie	Uposażenie zasadnicze ^c dla	
	sa- mot- nych	utrzy- mują- cych rodzinę
	w złotych	
Marszałek	3 000	
Generał broni	2 000	
Generał dyw.	1 500	
Generał bryg.	1 000	
Pułkownik	632	713
Podpułkownik	524	580
Major	435	490
Kapitan	345	400
Porucznik	265	324
Podporucznik	206	266
Chorąży	230	300
Starszy sierż.	194	264
Sierżant	171	241
Plutonowy	151	201
Kapral	137	167

E. Polskie Koleje
Państwowe

Grupy uposażenia	Uposażenie zasadnicze w złotych	Liczba etatów
1	1 000	11
2	700	83
3	550	141
4	450	426
5	390	586
6	335	1 182
7	295	2 483
8	260	6 446
9	225	9 389
10	200	16 575
11	175	28 179
12	150	43 411
13	125	31 031
14	100	3 222

F. Polska Poczta,
Telegraf i Telefon

Grupy uposażenia	Uposażenie zasadnicze w złotych	Liczba etatów
1	1 000	12
2	700	128
3	450	327
4	350	904
5	280	1 614
6	240	3 480
7	205	7 641
8	175	11 580
9	145	11 431
10	120	3 424
11	100	98

a Urzędnicy i niżsi funkcjonariusze administracji ogólnej oraz nauczyciele i funkcjonariusze straży więziennej. b Sądownictwo powszechne i administracyjne. c W miejscowościach poza stolicą.

U w a g a. Liczby etatów podano na podstawie budżetu na 1939/40 r. (dla przedsiębiorstwa Polskie Koleje Państwowe — budżet na 1939 r.), przy czym nie uwzględniono etatów, dla których nie oznaczono grupy uposażenia.

(dok. str. 279)

TABL. 41. UPOSAŻENIE MIESIĘCZNE FUNKCJONARIUSZÓW PAŃSTWOWYCH, WOJSKOWYCH ZAWODOWYCH ORAZ PRACOWNIKÓW PRZEDSIĘBIÓRSTW PAŃSTWOWYCH (dok.)

DODATKI FUNKCYJNE I SŁUŻBOWE

Do niektórych stanowisk w służbie państwowej przywiązane są dodatki funkcyjne lub służbowe, zależne od faktycznie pełnionych czynności, niezależne od grupy uposażenia (stopnia):

W administracji ogólnej dodatki funkcyjne mieszczą się w granicach od zł 3 000 do zł 50, np. minister zł 2 000, wojewoda zł 1 500, dyrektor departamentu zł 600, naczelnik wydziału w ministerstwach zł 300, naczelnik wydziału w urzędach wojewódzkich zł 200, starosta zł 100, naczelnik więzienia III klasy zł 50.

W szkolnictwie—od zł 500 do zł 5, np. rektor uniwersytetu zł 500, dziekan wydziału uniwersytetu zł 250, wizytator szkół zł 150, dyrektor szkoły średniej zł 150—100, kierownik szkoły powszechnej zł 50—5.

W sądownictwie—od zł 2 000 do zł 50, np. pierwszy prezes Sądu Najwyższego zł 2 000, prezes Sądu Najwyższego zł 800, prokurator sądu apelacyjnego zł 600, prezes sądu okręgowego zł 400, sędzia-kierownik sądu grodzkiego zł 100—50.

W policji państwowej—od zł 800 do zł 40, np. nadinspektor zł 450, komisarz w służbie śledczej zł 210, w służbie zwykłej zł 165, przodownik w służbie śledczej zł 90, w służbie zwykłej zł 60, posterunkowy w służbie śledczej zł 60, w służbie zwykłej zł 40. Oficerowie otrzymują ryczałt na uzupełnienie umundurowania.

W wojsku—od zł 3 000 do zł 75, np. Inspektor armii zł 1 200, dowódca dywizji zł 700, dowódca pułku zł 350, dowódca baonu piechoty w pułku zł 155, dowódca kompanii w pułku zł 105, dowódca plutonu w pułku zł 75. Oprócz wymienionych dodatków istnieją innego rodzaju dodatki, jak np. aeronautyczny, na uzupełnienie wykwirowania, przeciwgazowy, techniczny.

W przedsiębiorstwie „Polskie Koleje Państwowe”—od zł 600 do zł 25, np. dyrektor kolei państwowych zł 600, naczelnik samodzielnego biura zł 250, naczelnik służby (biura) w dyrekcji okręgowej zł 250—200, naczelnik warsztatów głównych II klasy zł 125, zawiadowca odcinka drogowego I klasy zł 50, zawiadowca odcinka drogowego III klasy zł 25; na kolejach normalnotorowych dla niektórych stanowisk służby wykonawczej—dziennie dodatki służbowe od zł 2 do zł 0,30.

W przedsiębiorstwie „Polska Poczta, Telegraf i Telefon”—od zł 500 do zł 30, np. dyrektor dyrekcji zł 500, naczelnik wydziału, dyrektor urzędu zł 200, naczelnik urzędu I klasy zł 100, naczelnik urzędu IV i V klasy zł 30.

DODATKI LOKALNE

Wszystkim funkcjonariuszom państwowym przysługują dodatki lokalne w wysokości około 20% w Gdyni, około 15% w Warszawie i około 10% na obszarze półwyspu Hel oraz w miastach: Katowice, Chorzów, Tarnowskie Góry, Mysłowice, Cieszyń, Bielsko i Biała Krak. (wojskowi zawodowi w Warszawie otrzymują zamiast dodatku lokalnego odpowiednio zwiększone uposażenie zasadnicze.

PODATEK SPECJALNY

Miesięczne uposażenie zasadnicze wraz z dodatkiem funkcyjnym lub służbowym wypłacane było dla pracowników publicznoprawnych bez żadnych potrąceń, dla pracowników prywatnoprawnych po potrąceniu podatku dochodowego oraz składek ubezpieczeń społecznych i Funduszu Pracy.

Od I.XII 1935 r. uposażenia zostały obciążone podatkiem specjalnym. Obciążenie tym podatkiem od I.IV 1939 r. zostało obniżone i wynosi: 1) dla pracowników publicznoprawnych: uposażenia ponad zł 200 do zł 250—3%, do zł 500—7%, do zł 1 000—11%, do zł 2 000—17% i ponad zł 2 000—25%; 2) dla pracowników prywatnoprawnych: uposażenia ponad zł 220 do zł 300—2%, do zł 560—4%, do zł 1 150—7%, do zł 2 350—10% i ponad zł 2 350—15%.

TABL. 42. PRZYCHODY (ŚRODKI DO ŻYCIA) RODZIN ROBOTNICZYCH W WARSZAWIE W 1935 R.^a

Wyszczególnienie	Rodziny robotnicze				
	Ogółem	z zatrudnionymi bez bezrobotnych	z zatrudnionymi i bezrobotnymi	z bezrobotnymi bez zatrudnionych	bez osób zdolnych do pracy
Liczba rodzin zbadanych	300	155	55	71	19
Przełtne przychody tygodniowe w złotych					
Na rodzinę	24,7	28,7	30,1	14,8	14,5
Na jednostkę konsumcyjną ^b	8,6	10,9	7,9	4,7	10,6
Rodziny według wysokości przychodów tygodniowych na rodzinę w odsetkach					
Ogółem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
do 5 zł	4,0	1,9	1,8	7,1	15,8
5 — 10 zł	11,0	9,7	3,6	12,7	36,8
10 — 15 zł	19,0	13,6	10,9	38,0	15,8
15 — 20 zł	14,7	10,3	16,4	23,9	10,5
20 — 30 zł	20,0	20,6	30,9	14,1	5,3
30 — 40 zł	15,0	22,6	12,8	1,4	10,5
40 — 50 zł	9,3	11,6	12,7	2,8	5,3
ponad 50 zł	7,0	9,7	10,9	—	—
Rodziny według wysokości przychodów tygodniowych na jednostkę konsumcyjną ^b w odsetkach					
Ogółem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
do 2,50 zł	4,0	3,2	1,8	8,5	—
2,50 — 3,75 zł	11,7	1,9	14,5	31,0	10,5
3,75 — 5,00 zł	13,0	10,3	12,7	21,1	5,3
5,00 — 7,50 zł	20,0	15,5	21,8	23,9	36,9
7,50 — 10,00 zł	12,3	12,9	16,4	8,5	10,5
10,00 — 15,00 zł	17,0	23,9	16,4	4,2	10,5
15,00 — 20,00 zł	12,7	18,1	12,7	1,4	10,5
ponad 20,00 zł	9,3	14,2	3,7	1,4	15,8
Przychody z poszczególnych źródeł w odsetkach ogółu przychodów					
Ogółem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Zarobki z pracy stałej:					
najemnej	66,8	85,5	63,8	7,9	4,1
samodzielnej	3,3	3,0	6,3	—	3,8
Zarobki dorywcze	8,0	2,1	8,5	33,0	3,2
Zasiłki dla bezrobotnych	2,2	—	1,2	13,7	—
Inne świadczenia ubezp. społ. i emerytury państwowe	4,2	1,9	3,9	3,6	45,1
Pomoc społeczna	4,5	1,1	6,5	17,2	6,0
Pomoc rodziny i znajomych	3,2	1,2	2,5	6,6	24,7
Oszczędności i sprzedaż nieruchomości	6,4	4,1	6,5	14,9	8,2
Posiadanie własnego mieszkania i podnajem	1,4	1,1	0,8	3,1	4,9

^a Na podstawie ankiety przeprowadzonej w czterech robotniczych dzielnicach Warszawy (Wola, Ochota, Bródno i Pelcowizna, Czerniaków). ^b Ob. uwagę a na str. 281.

Źródło: L. Landau *Bezrobocie i stopa życiowa ludności dzielnic robotniczych Warszawy*. Instytut Spraw Społecznych, Warszawa 1936

TABL. 43. BUDŻETY RODZIN ROBOTNICZYCH W WARSZAWIE

Wyszczególnienie	Robotnicy zatrudnieni—1927 r.					Bezrobotni—1932 r. wszystkie rodziny zbadane
	Budżet typowy	Grupy według rocznej sumy wydatków na jednostkę konsumcyjną				
		do 599 zł	600—899 zł	900—1199 zł	1200 zł i więcej	
Liczba rodzin zbadanych	x	9	16	7	8	80
Rozchody w złotych						
Suma roczna na rodzinę czteroosobową ^a	2 104	1 566	2 366	3 081	4 854	921
Przychody w odsetkach						
Przychody ogółem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Zarobki głowy rodziny	84,4	81,9	87,7	84,8	91,2	} 44,2
Zarobki członków rodziny	8,5	11,5	7,8	5,4	2,5	
Pozostałe pozycje przychodów	7,1	6,6	4,5	9,8	6,3	
Rozchody w odsetkach						
Rozchody ogółem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Żywność	63,8	68,6	64,6	60,3	50,1	75,0
Alkohol i tytoń	2,4	1,7	2,8	2,5	3,7	2,2
Komorne	6,4	7,8	5,6	4,6	5,6	2,7
Urządzenie mieszkania	1,9	1,1	2,0	2,5	4,4	0,2
Opał i światło	4,5	4,7	4,3	4,1	4,4	10,4
Higiena i zdrowie	1,5	1,2	1,3	1,8	2,4	2,3
Odzież, obuwie i bielizna	10,9	9,3	11,2	12,6	13,4	5,1
Kultura i oświata	3,6	1,7	3,5	5,8	7,2	0,9
Ubezpieczenia i podatki	3,0	2,6	3,1	2,2	5,7	0,1
Inne wydatki	1,3	0,8	1,4	1,6	3,0	1,1
Rozchód na majątek i długi	0,7	0,5	0,2	2,0	0,1	
Przeciętne roczne spożycie niektórych artykułów na jednostkę konsumcyjną						
Chleb kg	152,2	147,5	160,2	168,8	130,0	115,6
Bulki i ciasto kg	11,3	7,8	11,6	19,4	29,3	5,6
Mąka kg	20,9	18,8	25,4	22,5	26,6	15,5
Kasza i ryż kg	8,0	6,3	10,8	6,8	11,8	12,4
Groch i fasola kg	3,6	3,4	3,3	5,2	2,7	9,5
Ziemniaki kg	190,6	181,5	201,4	219,0	176,0	243,8
Inne jarzyny kg	51,3	42,6	49,2	71,4	106,3	25,9
Mleko l	64,8	38,6	85,1	121,5	141,7	39,0
Masło hg	2,0	1,4	2,2	3,2	5,1	0,7
Ser hg	0,4	0,3	0,4	0,6	2,2	0,2
Śmietana l	1,5	0,7	2,1	3,2	3,9	1,4
Jaja szt.	38,9	14,9	50,9	74,4	182,0	20,0
Mięso, wędliny, ryby kg	30,7	22,8	36,9	44,0	65,1	26,6
Tłuszcze (oprócz masła) kg	9,5	7,7	10,0	14,2	15,6	8,3
Cukier i słodycze kg	20,1	17,3	22,1	25,2	31,4	13,0
Owoce i przetwory owocowe kg	4,0	2,1	5,1	7,6	12,7	0,1

^a Głowa rodziny (1,00 jednostek konsumcyjnych), żona głowy rodziny (0,85 jednostek konsumcyjnych), dziecko w wieku 14—17 lat (0,80 jednostek konsumcyjnych) oraz dziecko w wieku 3—7 lat (0,50 jednostek konsumcyjnych), czyli razem cztery osoby = 3,15 jednostek konsumcyjnych.

Źródło danych o budżetach bezrobotnych: A. Minkowska Rodzina bezrobotna, Instytut Gospodarstwa Społecznego, Warszawa 1935.

TABL. 44. BUDŻETY DOMOWE RODZIN PRACOWNIKÓW UMYŚLOWYCH W WARSZAWIE W 1932 R.

Wyszczególnienie	Budżet typowy	Grupy według rocznej ^a sumy wydatków na jednostkę konsumcyjną				
		do 1 439 zł	1 440—1 799 zł	1 800—2 999 zł	3 000 zł i więcej	
Liczba rodzin zbadanych	x	8	11	33	19	
Rozchody w złotych						
Suma roczna na rodzinę czteroosobową ^b	6 173	4 086	5 677	7 507	13 020	
Przychody w odsetkach						
Przychody ogółem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	
Zarobki głowy rodziny	79,1	80,6	79,1	82,4	74,0	
Zarobki członków rodziny	9,2	6,5	7,5	8,1	14,3	
Pozostałe pozycje przychodów	11,7	12,9	13,4	9,5	11,7	
Rozchody w odsetkach						
Rozchody ogółem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	
Zywność	30,4	36,5	31,0	31,4	21,6	
Alkohol i tytoń	2,3	3,0	2,4	2,2	1,6	
Komorne	13,0	11,5	16,2	12,8	13,7	
Urządzenie mieszkania	4,0	2,9	1,6	3,6	6,8	
Opał i światło	5,1	6,0	5,5	4,8	3,8	
Higiena i zdrowie	3,3	3,2	2,4	3,7	3,4	
Odzież, obuwie i bielizna	12,1	11,3	13,2	12,8	12,1	
Kultura i oświata	5,5	3,6	5,6	5,8	7,8	
Ubezpieczenia i podatki	8,6	7,2	6,9	8,9	10,5	
Inne wydatki	10,3	7,8	8,6	10,4	14,1	
Rozchód na majątek i długi	5,4	7,0	6,6	3,6	4,6	
Przeciętne roczne spożycie niektórych artykułów na jednostkę konsumcyjną						
Chleb	kg	97,3	106,4	89,8	88,7	82,2
Bułki i ciasto	kg	28,6	22,9	28,3	33,7	43,4
Mąka	kg	25,6	26,2	29,8	24,1	21,1
Kasza i ryż	kg	12,6	13,1	9,8	12,6	13,0
Groch i fasola	kg	3,1	3,8	1,3	2,8	1,9
Ziemniaki	kg	202,3	246,0	173,4	147,4	142,7
Inne jarzyny	kg	55,8	47,3	50,8	67,2	77,4
Mleko	l	139,6	123,6	166,6	143,6	171,5
Masło	kg	13,2	10,6	9,2	16,1	22,7
Ser	kg	3,7	3,1	2,8	4,7	5,9
Śmietana	l	6,1	4,1	5,4	8,9	10,0
Jaja	szt.	242,7	196,0	268,8	308,0	294,9
Mięso, wędliny, ryby	kg	67,0	49,4	70,8	88,8	100,0
Tłuszcze (oprócz masła)	kg	11,4	11,6	13,0	10,9	8,8
Cukier i słodczyce	kg	31,7	30,4	26,5	37,4	33,2
Owoce i przetwory owocowe	kg	18,9	9,3	10,1	30,5	48,1

^a Roczne sumy wydatków oszacowano na podstawie danych z maja 1932 r.

^b Ob. uwagę ^a na str. 281.

TABL. 45. WARTOŚĆ ODŻYWCZA I CIEPŁA DZIENNYCH NORM
SPOŻYCIA NA JEDNOSTKĘ KONSUMCYJNA

Wyszczególnienie	Wartość odżywcza w gramach			Wartość ciepła w kaloriach			
	Białko	Tłu- szcze	Wę- głowo- dany	Ogół- tem	z artykułów roślin- nych		zwie- rzęcych
Rodziny robotników zatrudnionych w 1927 r.							
Budżet typowy	53	42	430	2 379	1 898	481	
do 599 zł	45	31	396	2 099	1 760	339	
600—899 zł	61	47	468	2 607	2 051	556	
900—1 199 zł	70	68	503	2 992	2 201	791	
1 200 i więcej zł	81	86	486	3 146	2 127	1 019	
Rodziny robotników bezrobotnych w 1932 r.							
Rodziny zbadane	48	33	384	2 078	1 711	367	
Rodziny pracowników umysłowych w 1932 r.							
Budżet typowy	76	90	380	2 714	1 627	1 087	
do 1 439 zł	65	78	359	2 468	1 549	919	
1 440—1 799 zł	77	87	339	2 520	1 425	1 095	
1 800—2 999 zł	90	105	426	3 094	1 816	1 278	
3 000 i więcej zł	99	119	434	3 297	1 843	1 454	
Normy żywnościowe w wojsku							
W formacjach liniowych	96	50	636	3 463	2 874	589	
W szkołach	139	81	710	4 264	3 136	1 128	

TABL. 46. STRUKTURA BUDŻETÓW RODZIN ROBOTNICZYCH
I PRACOWNIKÓW UMYSŁOWYCH W NIEKTÓRYCH KRAJACH

Kraje	Lata	Liczba rodzin zbada- nych	Rozchody					
			Ogół- tem	Żyw- ność i użytki	Ko- morne	Opał i światło	Odzież, obuwie itd.	Pozo- stałe
w odsetkach								
Rodziny robotnicze								
Belgia	1928/29	116	100,0	59,6	6,4	5,0	15,8	13,2
Czechosłowacja	1931/32	414	100,0	54,7	6,3	6,0	13,4	19,6
Holandia	1935/36	278	100,0	40,1	15,8	5,7	9,0	29,4
Niemcy	1927/28	896	100,0	46,6	10,6	3,8	13,5	25,5
Polska ^a	1927	40	100,0	66,2	6,4	4,5	10,9	12,0
Stany Zj. Am. ^b	1934/36	—	100,0	36,7	21,1	4,9	11,1	26,2
Szwecja	1933	526	100,0	40,2	14,7	4,4	14,0	26,7
Rodziny pracowników umysłowych								
Belgia	1928/29	57	100,0	51,0	12,1	5,5	15,8	15,6
Czechosłowacja	1931/32	379	100,0	39,5	9,1	4,9	16,5	30,0
Holandia	1935/36	206	100,0	22,8	13,6	4,6	9,9	49,1
Niemcy	1927/28	546	100,0	36,7	12,8	3,9	14,0	32,6
Polska ^a	1932	71	100,0	32,7	13,0	5,1	12,1	37,1
Stany Zj. Am.	1934	—	100,0	31,5	25,2 ^c	4,7	18,9	19,7
Szwecja	1933	195	100,0	26,5	17,5	4,2	14,0	37,8

^a Budżet typowy w Warszawie. ^b Budżet w Nowym Jorku. ^c Łącznie z wydatkami na umeblowanie i utrzymanie mieszkania. ^d Stan średni.

Źródło: *Revue Internationale du Travail*, nr 5, Genewa 1939.

TABL. 47. STRAJKI

Lata	Liczba strajków	Zakłady objęte przez strajki	Strajkujący w tys.	Stracone robotniko-dni w tys.	Lata	Liczba strajków	Zakłady objęte przez strajki	Strajkujący w tys.	Stracone robotniko-dni w tys.
1923	1 263	7 451	849	6 379	1931	357	1 154	107	601
1924	915	5 400	564	6 545	1932	504	6 219	314	2 101
1925	532	1 910	149	1 285	1933	631	7 282	343	3 829
1926	590	2 827	145	1 423	1934	946	9 416	369	2 356
1927	616	3 838	235	2 464	1935	1 165	11 631	450	2 008
1928	769	5 230	354	2 781	1936	2 056	22 016	675	3 950
1929	494	4 036	217	1 085	1937	2 078	25 242	565	3 319
1930	312	1 185	48	273	1938	1 457	9 461	269	1 289

TABL. 48. STRAJKI I LOKAUTY WEDŁUG GAŁĘZI PRACY ORAZ WEDŁUG ŻAŁAŃ I WYNIKÓW

Wyszczególnienie				Wyszczególnienie			
	1928	1932	1938		1928	1932	1938
Strajkujący w ważniejszych gałęziach pracy w tys.				Strajki według niektórych żądań (dok.)			
Rolnictwo	2	27	3	Wypłata zaległych zarobków:			
Górnictwo	45	80	14	liczba strajków	82	205	208
Hutnictwo	7	18	0	strajkujący w tys.	11	43	18
Przem. przetwórczy: mineralny	13	6	20	Strajki protestacyjne i solidarności:			
metalowy i elektro-techniczny	24	9	15	liczba strajków	13	15	111
chemiczny	3	1	3	strajkujący w tys.	37	124	93
włókienniczy	203	44	95	Strajki według wyników			
drzewny	14	5	10	Wygrane całkowicie lub częściowo:			
spożywczy	4	3	8	liczba strajków	571	349	998
odzieżowy	11	11	24	strajkujący w tys.	279	108	129
budowlany	15	3	27	Przegrane:			
Strajki obejmujące różne gałęzi pracy	4	88	29	liczba strajków	178	134	231
Strajki według niektórych żądań				strajkujący w tys.	37	80	22
Podwyżka płac:				Lokauty			
liczba strajków	481	95	502	Liczba lokautów	—	8	6
strajkujący w tys.	206	24	66	Zakłady objęte przez lokauty	—	9	6
Nieobniżanie płac:				Zlokautowani w tys.	—	1,2	0,4
liczba strajków	20	107	44	Stracone robotniko-dni w tys.	—	41,1	8,5
strajkujący w tys.	7	93	5				

a Bez strajków o wynikach nie określonych.

TABL. 49. OKUPACJE ZAKŁADÓW PRZY ZATARGACH PRACY

Wyszczególnienie	1933	1934	1935	1936	1937	1938
Okupacje	137	193	390	963	1 093	713
wygrane całkowicie lub częściowo ^a	108	149	326	811	828	508
przegrane ^a	22	29	51	117	196	122
Zakłady okupowane	137	193	390	1 355	2 639	1 339
Strajkujący w zatargach okupac. w tys.	45	23	45	138	162	83
Okupujący w tys.	37	17	32	121	137	71
w okupacjach wygranych całk. lub częśc. ^a	25	13	26	100	113	50
w okupacjach przegranych ^a	9	3	3	13	15	10
Robotniko-dni okupacji w tys.	240	147	205	898	827	415

a Bez okupacji o wynikach nie określonych.

TABL. 50. ROZMIARY I TRWANIE STRAJKÓW I OKUPACJI

Lata Ważniejsze gałęzie pracy	Przeciętna liczba na jeden strajk			Przecięt- na liczba straco- nych dni na jedno- go straj- kującego	Przeciętna liczba na jedną okupację			Przecięt- na liczba dni okupacji na jedno- go oku- pującego
	zakła- dów	straj- kują- cych	straco- nych robot- niko- dni		zakła- dów	oku- pują- cych	robot- niko- dni oku- pacji	
1932	12,3	622	4 170	6,7	1,0	552	3 939	7,1
1933	11,5	544	6 068	11,2	1,0	270	1 751	6,5
1934	10,0	390	2 491	6,4	1,0	91	763	8,4
1935	10,0	386	1 724	4,5	1,0	81	525	6,4
1936	10,7	329	1 921	5,8	1,4	125	941	7,5
1937	12,1	272	1 595	5,9	2,4	126	757	6,0
1938	6,5	184	885	4,8	1,9	100	581	5,8
Rolnictwo	1,5	46	189	4,1	1,2	55	146	2,7
Górnictwo	1,0	316	1 701	5,4	1,1	282	1 901	6,7
Hutnictwo	1,0	91	74	0,8	1,0	113	113	1,0
Przem. przetw.:								
mineralny	1,5	101	613	6,1	1,1	73	479	6,6
metalowy	1,8	126	518	4,1	1,0	68	574	8,5
chemiczny	1,1	63	631	10,1	1,1	57	574	10,0
włókienniczy	6,7	404	2 042	5,1	1,1	111	663	6,0
drzewny	3,5	72	494	6,9	1,1	45	278	6,2
spożywczy	3,9	87	138	1,6	1,3	65	134	2,0
odzieżowy	17,3	241	2 252	9,4	12,0	271	1 449	5,3
budowlany	2,0	142	509	3,6	1,2	128	578	4,5
Strajki obejmują- ce różne gałęzie pracy	75,2	2 246	1 081	0,5	2,5	171	450	2,6

TABL. 51. STRAJKI I LOKAUTY W NIEKTÓRYCH KRAJACH

Kraje	Liczba strajków i lokautów				Strajkujący i zlo- kautowani w tys.				Stracone robotniko-dni w tys.			
	1928	1932	1937	1938	1928	1932	1937	1938	1928	1932	1937	1938
Anglia	302	389	1 129	875	124	379	597	275	1 388	6 488	3 413	1 334
Belgia	192	63	209	126	75	163	82	33	2 254	581	648	241
Francja	816	362	3 680		204	72	427		6 377			
Holandia	195	204	89	141	17	17	5	8	638	1 773	39	135
Kanada	96	111	274	142	17	23	71	19	224	255	886	149
Norwegia	63	91	195		8	6	29		364	394	1 014	
Polska	769	512	2 090	1463	354	315	566	269	2 781	2 143	3 333	1 297
Rumunia	57	102	70		11	19	7		110	104	74	
Stany Zj. Am.	604	841	4 740	2430	314	324	1861	667	12 632	10 502	28 425	8 892
Szwajcaria	45	38	37	17	5	5	6	1	98	159	116	16
Szwecja	201	182	67		71	50	31		4 835	3 095	861	
Węgry	31	20	89	64	10	5	26	9	131	33	161	105

TABL. 52. ZWIĄZKI ZAWODOWE

Wyszczególnienie	1928	1930	1935	Ważniejsze centrale związkowe w 1935 r.	Członko- wie zare- jestrowa- ni w tys.
Związki	328	314	298	Zw. Stow. Zawodowych	284
Oddziały	4564	7856	7383	Zjedn. Zawod. Polskie	150
Członkowie:				Zw. Zw. Zawodowych	148
zarejestrowani w tys.	792	979	941	Chrześc. Zjedn. Zawod.	65
płacący składki w tys.	594	731	618	Unia Zw. Zaw. Prac. Umysł.	39
Dochody w mil. zł	13,4	23,1	13,9	Centr. Zj. Klas. Zw. Zawod.	36
Wydatki w mil. zł	12,3	22,7	13,2	Zjedn. Zaw. „Praca”	14
Nakład czasopism zw. w mil. egz.	14	16	8	Zw. Zaw. rob. niem. w Pol- sce	13

TABL. 53. INSPEKCJA PRACY

Wyszczególnienie			Wyszczególnienie				
	1928	1932	1937		1928	1932	1937
Stan osobowy Inspekcji Pracy				Czynności Inspekcji Pracy w tys. (dok.)			
Inspektorzy okręgowi	12	12	13	Robotnicy w wizytowanych zakładach	642,6	605,4	760,1
Inspektorzy obwodowi	56	62	63	w tym w rolnictwie ^a	9,2	3,9	6,7
Podinspektorzy do spraw ogólnych	28	28	61	Stwierdzone: wykroczenia przeciw przepisom ochronnym	40,9	51,4	85,2
kobiet i młodocianych	8	7	13	niezależnie od wypadki przy pracy	36,8	24,3	56,2
Lekarze inspekcyjni	2	1	2	Interwencje w sprawie: zatargów poszczególnych robotników	31,4	22,1	30,1
Zakłady i robotnicy w ewidencji Inspekcji Pracy w tys.				zatargów zbiorowych umów zbiorowych	2,8	2,3	5,0
Zakłady pracy	48	53	55	Sprawy w komisjach rozjemczych rolnych	0,6	0,2	1,2
w tym w rolnictwie	20	20	20	Zlecenia z zakresu ochrony pracy i inne	5,4	8,3	12,0
Robotnicy	1 320	1 223	1 538		79,9	90,8	87,4
w tym w rolnictwie	417	436	428				
Czynności Inspekcji Pracy w tys.							
Wizytacje	15,0	21,9	21,1				
Wizytowane zakłady	11,6	16,7	16,3				
w tym w rolnictwie ^a	0,2	0,1	0,0				

^a Uwzględniono tylko zakłady będące w ewidencji Inspekcji Pracy.

TABL. 54. DZIAŁALNOŚĆ FUNDUSZU PRACY W ZAKRESIE ROBÓT PUBLICZNYCH

Województwa Rodzaje robót	Liczba przepracowanych pracowniko-dni ^a				Wydatki na roboty publiczne				
	1934- -1935b	1935- -1936b	1936- -1937c	1937- -1938c	1934- -1935	1935- -1936	1936- -1937	1937-1938	
	w tysiącach				w milionach złotych				
Ogółem	18 138	16 889	19 727 ^d	13 206 ^d	80,2	87,4	95,7	71,6	100
według województw									
Centralne	7 707	8 678	6 401	43,0	45,5	45,8	37,8	52,0	
Wschodnie	2 167	2 083	1 135	6,9	6,9	7,7	5,1	7,7	
Poznańskie i pomorskie	2 074	2 898	2 246	8,0	9,8	14,1	11,3	15,0	
Śląskie	1 180	1 783	982	8,5	10,3	9,5	5,2	7,0	
Południowe	3 761	4 193	2 358	13,8	14,9	18,6	12,2	17,0	
według rodzajów robót									
Studia i proj. techn.	52	92	84	1,2	1,2	0,8	0,9	1,0	
Komunikacja	9 607	9 159	6 592	3 274	34,9	38,2	20,6	11,4	15,0
koleje	2 240	472	283		4,4	1,3	1,6		
drogi wodne	1 597	1 396	558	630	5,5	5,9	1,8	1,9	2,0
drogi bite i mosty	5 770	7 291	5 751	2 439	25,0	31,0	17,2	7,4	10,0
Melioracje	2 541	2 497	2 753	1 742	7,8	9,8	9,7	4,9	6,0
Urządzenia między- miastowe (elektryfi- kacja itp.)	151	77	39	26	3,3	0,5	0,2	0,1	0,1
Urządzenia miejskie	4 397	4 249	9 112	7 066	22,3	28,1	54,8	40,9	57,0
w tym:									
kanalizacja i wodoc. nawierzchnia ulic	1 522	1 903	2 223	2 490	9,8	16,0	19,2	16,0	22,0
Budowle publiczne	1 710	1 879	6 184	3 866	6,3	9,3	29,2	21,5	30,0
Budownictwo mieszk.	1 095	392	699	421	6,3	2,9	3,8	2,6	3,6
Drobne roboty	144	250	188	436	3,7	5,3	5,0	10,1	14,0
Drobne roboty	151	265	252	157	0,7	1,4	0,8	0,7	1,0

^a Na robotach finansowanych przez Fundusz Pracy. ^b Dniówki przepracowane przez robotników, z wyłączeniem pracowników umysłowych i junaków. ^c Bez dniówek przepracowanych przez junaków. ^d Dniówki przy studiach nie są podzielone według województw.

U w a g a. Wydatki i dochody Funduszu Pracy ob. dział XXIV, tabl. 29, str. 390

DZIAŁ XV. OPIEKA SPOŁECZNA

TABL. 1. WYDATKI Z BUDŻETU MINISTERSTWA OPIEKI SPOŁECZNEJ
NA OPIEKĘ SPOŁECZNĄ

Lata budżetowe	Ogółem	Opieka nad						Inne ^c
		dziełmi i mło- dzieżą	niezdol- nymi do pracy	inwali- dami i wetera- nami ^a	ofiarami wypad- ków ży- wiotło- wych	ruchem migra- cyjnym	bezro- botny- mib	
w milionach złotych								
1927/28	29,6	6,3	1,0	4,6	9,2	1,0	6,0	1,5
1928/29	26,1	7,1	1,5	5,0	3,7	2,1	6,3	0,4
1929/30	36,3	9,4	1,7	6,8	4,3	3,2	10,0	0,9
1930/31	56,5	8,7	1,4	6,7	1,6	3,7	33,7	0,7
1931/32	49,5	6,3	1,0	4,7	1,1	2,6	33,4	0,4
1932/33	53,6	5,3	0,8	4,2	0,7	1,3	41,0	0,3
1933/34	58,0	4,9	0,6	3,5	0,6	0,9	47,1	0,4
1934/35	33,4	4,9	0,6	4,9	0,9	0,6	21,1	0,4
1935/36	28,5	5,7	0,6	4,3	2,5	0,5	14,6	0,3
1936/37	15,7	5,3	0,5	4,2	0,5	0,7	4,3	0,2
1937/38	14,6	5,2	0,6	5,4	0,4	0,2	2,5	0,3
1938/39 ^d	14,4	5,1	0,6	4,8	0,4	0,7	2,5	0,3
1939/40 ^d	20,4	5,2	0,6	4,4	0,4	0,7	8,8	0,3

^a Opieka nad inwalidami wojennymi, ofiarami wojny, weteranami powstań oraz od 1935/36 r. — nad osobami zasłużonymi w walce o niepodległość. ^b Łącznie z dopłatą na rzecz Funduszu Pracy (Funduszu Bezrobocia). ^c Walka z nierządem, lebractwem, włóczęgostwem oraz opieka nad byłymi więźniami i ich rodzinami itp. ^d Budżet.

U w a g a. Wydatki Funduszu Pracy na opiekę społeczną ob. dział XXIV, tabl. 29, str. 390; zaopatrzenia inwalidów i weteranów ob. tabl. 16, str. 294.

TABL. 2. WYDATKI ZWIĄZKÓW SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO
I SKARBU ŚLĄSKIEGO NA OPIEKĘ SPOŁECZNĄ

Lata budżetowe	Związki samorządu terytorialnego ^a						Skarb Śląskic
	Ogółem	gminy wiejskie	miasta		powia- towe	woje- wódzkie	
			razem	w tym naj- więk- sze ^b			
					zwiazki samorządowe		
w milionach złotych							
1927/28	53,0	4,7	36,8	19,4	7,5	4,0	4,0
1928/29	61,7	5,5	44,9	25,1	8,7	2,6	12,0
1929/30	70,4	7,4	50,9	30,3	8,9	3,2	16,8
1930/31	74,9	8,3	54,8	29,3	8,4	3,4	14,9
1931/32	74,1	10,5	53,4	30,2	7,6	2,6	15,0
1932/33	74,4	9,5	56,3	27,8	6,2	2,4	11,5
1933/34	69,2 ^d	7,3	48,6 ^d	28,4 ^d	9,4 ^d	3,9	7,9
1934/35	56,9 ^d	5,9	38,0 ^d	20,0 ^d	9,0 ^d	4,0	9,7
1935/36	48,0	4,8	35,3	18,6	3,9	4,0	10,7
1936/37	47,5	5,8	35,5	18,5	2,7	3,5	12,2
1937/38	53,5	7,7	39,0	20,3	3,3	3,5	13,4
1938/39 ^e	52,7	6,6	36,9	20,2	4,3	4,9	12,4

^a Łącznie z wydatkami zakładów opiekuńczych. ^b Liczące 200 000 i więcej mieszkańców. ^c Łącznie z wydatkami na zdrowotność, przy czym dla zakładów opiekuńczych uwzględnione są tylko dopłaty. ^d Łącznie z opłatami na Fundusz Pracy. ^e Preliminarze budżetowe.

TABL. 3. STOWARZYSZENIA OPIEKUŃCZE^a W 1936/37 R.

Wyszczególnienie	Ogółem	Stowarzyszenia			Województwa			
		opieki ogólnej nad			centralne	wschodnie	zachodnie	południowe
		macierzyństwem i młodzieżą	doroślami oraz ich rodzinami	opieki specjalnej				
Liczba stowarzyszeń	1 040	395	495	150	439	187	86	328
Członkowie w tys.	210,6	61,9	113,7	35,0	74,4	29,7	48,1	58,8
Dochody w tys. zł	29 735	11 531	14 912	3 292	19 953	1 995	2 835	4 952
w tym:								
Subwencje:								
Skarbu Państwa	2 516	1 218	1 174	124	2 136	59	71	250
związków samorz. terytorialnego	4 015	1 878	1 698	439	3 073	419	68	455
Funduszu Pracy ubezpieczeń społ.	1 185	377	808	0	955	5	49	176
Zasiłki i ofiary	275	271	2	2	217	5	1	52
Składki i dochody z majątku	3 585	1 389	962	1 234	2 493	115	94	883
Wydatki w tys. zł	9 309	3 241	5 303	765	6 085	685	1 197	1 342
	5 881	1 764	3 611	506	3 472	495	802	1 112
	28 364	10 653	14 504	3 207	18 761	2 121	2 728	4 754

^a Stowarzyszenia o celach wyłącznie opiekuńczych.

TABL. 4. FUNDACJE OPIEKUŃCZE I LECZNICZE
Stan w dn. I.I

Rodzaje fundacji	1936	1937	1938						1939
			Polską	M. st. Warszawy	Województwa				
					centr. ^a	wsch.	zach.	płd.	
Ogółem	1 600	1 566	1 542	46	218	17	493	768	1 545
Opiekuńcze	1 470	1 452	1 426	34	183	16	469	724	1 433
Opiekuńczo-leczn.	33	30	29	1	10	—	8	10	29
Lecznicze	97	84	87	11	25	1	16	34	83

^a Bez m. st. Warszawy.

TABL. 5. KOMISJE OPIEKI SPOŁECZNEJ I OPIEKUNOWIE SPOŁECZNI^a
Stan w dn. 31.III

Rodzaje komisji	1932	1938	Województwa		1932	1938
			1932	1938		
Komisje opieki społecznej:			Opiekunowie społeczni		23 647	21 623
Gminne wiejskie	6 519	2 698	M. st. Warszawa		—	303
Gminne miejskie	600	499	Centralne ^b		5 148	6 291
Powiatowe	277	216	Wschodnie		1 526	3 390
Wojewódzkie	15	13	Zachodnie		5 526	4 016
			Południowe		11 447	7 623

^a Bez woj. śląskiego, gdzie rozporządzenie o opiekunach i komisjach opieki społecznej nie obowiązuje. ^b Bez m. st. Warszawy.

TABL. 6. ZAKŁADY OPIEKI CAŁKOWITEJ (ZAMKNIĘTEJ) DLA DZIECI I MŁODZIEŻY
Stan w dn. 31.III

Wyszczególnienie	1935	1937	Wyszczególnienie	1935	1937
Zakłady			Wychowankowie (dok.)		
Ogółem	910	859	Źródła opłat (dok.)		
Złobki oraz domy matki i dziecka	44	39	miasta	10 062	11 283
Schroniska i bursy	807	754	powiat, związki samorz. woj. związki samorz. ^a	1 649	854
Zakłady specjalne	59	66	Organizacje społeczne	2 070	2 440
Właściciele zakładów			Fundacje	6 367	7 494
Samorząd terytorialny ^a	103	82	Zgromadzenia zakonne	2 777	2 808
Organizacje społeczne	518	500	Wiązki wyznaniowe	1 700	1 684
Fundacje	71	65	Rodzice i opiekunowie	650	925
Zgromadzenia zakonne	137	140	Źródło opłaty nie podane	6 772	8 840
Związki wyznaniowe	47	61	Wiek		
Osoby prywatne	11	10	poniżej roku		1 212
Właściciel nie podany	23	1	1 — 2 lat		1 130
Wielkość zakładów			3 — 6 lat		4 413
poniżej 10 miejsc	8	14	7 — 13 lat		15 697
10 — 19 miejsc	68	65	14 — 18 lat		12 894
20 — 59 miejsc	479	465	19 — 22 lat		2 659
60 — 99 miejsc	132	123	powyżej 22 lat		1 011
100 — 199 miejsc	104	104	wiek nie podany		2 997
200 i więcej miejsc	24	21	Szkolenie i naukę w wychowanków w schroniskach i zakładach specjalnych		
brak danych	95	67	W przedszkolach	3 054	4 062
Wychowankowie			W szkołach powszechn.	16 389	17 180
Ogółem	42 982	42 013	W szkołach średnich ogólnokształcących	4 181	4 546
Chłopcy	22 465	22 427	W szkołach i na kursach zawodowych	4 956	4 508
Dziewczeta	20 517	19 586	W szkołach innego typu	1 233	1 224
W złobkach oraz domach matki i dziecka	2 939	2 873	W „terminie”	2 014	2 403
W schron. i bursach	36 082	34 740	Nie uczących się	2 553	2 668
W zakładach specjal. ociemniałi i głuchoniemi	3 961	4 400	Szkolenie nie podane	5 663	3 080
upodlegnięci i słabowici	684	781	Stan rodzinny		
upodlegnięci umysłowo	360	213	Mający rodziców	8 508	10 223
kalecy i epileptycy	581	739	Mający matkę (ojciec nieznany)	5 444	6 445
trudni do prowadzenia w pogotowiach opiekuń.	79	103	Pólsieroty bez matki	3 142	3 177
Właściciele zakładów			Pólsieroty bez ojca	8 413	7 982
Samorząd terytorialny ^a	7 347	6 072	Sieroty	8 556	8 203
Organizacje społeczne	20 669	20 957	Stan rodzinny nie podany	8 919	5 983
Fundacje	5 022	4 854	Zawód rodziców		
Zgromadzenia zakonne	6 793	7 482	Rolnicy i robotnicy rolni	5 068	5 988
Związki wyznaniowe	1 434	2 333	Rzemieślnicy	3 769	3 775
Osoby prywatne	454	221	Robotnicy (oprócz roln.)	5 796	6 698
Właściciel nie podany	1 263	94	Służba domowa	5 501	6 158
Źródła opłat			Pracownicy umysłowi	3 474	3 583
Skarb Państwa	1 836	1 459	Inne zawody	3 121	4 245
Samorząd terytorialny ^a gminy wiejskie	14 701	15 644	Zawód rodziców nie podany	16 253	11 566
	920	1 067			

^a Łącznie ze Skarbem Śląskim.

TABL. 7. ZAKŁADY OPIEKI CAŁKOWITEJ (ZAMKNIĘTEJ) DLA DOROSŁYCH
Stan w dn. 31.III

Wyszczególnienie		1935	1937	Wyszczególnienie		1935	1937
Zakłady				Pensjonariusze (dok.)			
Ogółem		717	753	w domach pracy przymus.		609	551
Schroniska		666	698	w zakładach rozdzielczo-			
Zakłady specjalne		51	55	obserwacyjnych		—	131
Właściciele zakładów				Właściciele zakładów			
Samorząd terytorialny ^b		229	249	Samorząd terytorialny ^b		10 799	11 085
Organizacje społeczne		110	126	Organizacje społeczne		5 566	5 700
Fundacje		155	159	Fundacje		3 554	3 840
Zgromadzenia zakonne		32	39	Zgromadzenia zakonne		2 029	1 788
Związki wyznaniowe		105	171	Związki wyznaniowe		2 390	2 907
Osoby prywatne		8	9	Osoby prywatne		94	149
Właściciel nie podany		78	—	Właściciel nie podany		990	—
Wielkość zakładów				Źródła opłat			
poniżej 20 miejsc		221	253	Skarb Państwa		123	37
20—59 miejsc		250	261	Samorząd terytorialny ^b		12 736	12 415
60 i więcej miejsc		103	115	Organizacje społeczne		2 048	2 468
brak danych		143	124	Fundacje		1 597	1 306
Pensjonariusze				Pensjonariusze i ich rodziny			
Ogółem		25 422	25 469	Zgromadzenia zakonne		424	400
Mężczyźni		7 105	7 105	Związki wyznaniowe		1 250	1 523
Kobiety		18 364	18 364	Źródło opłaty nie podane			
W schroniskach		21 581	21 572			2 274	1 908
W zakł. specjalnych		3 841	3 897	Wiek			
ociemniałi i głuchoniemi		131	132	poniżej 30 lat		2 463	2 230
nieuleczalnie chorzy		1 522	1 532	30—59 lat		5 778	5 794
upośledzeni umysłowo		250	436	60 i więcej lat		14 922	15 449
w domach ochrony kobiet		378	474	wiek nie podany		2 259	1 996
w domach pracy dobrot.		951	641				

a W tablicy nie uwzględniono przytułków gmin wiejskich w woj. poznań. b Łącznie ze Skarbem Śląskim.

TABL. 8. OPIEKA CAŁKOWITA (ZLECONA) W RODZINACH ZASTĘPCZYCH
DLA DZIECI I MŁODZIEŻY
Stan w dniu 31.III

Wyszczególnienie		1936	1938	Wyszczególnienie		1936	1938
Rodziny zastępcze				Rodziny zastępcze (dok.)			
Ogółem		6 175	8 447	Pracownicy umysłowi		—	431
w miastach		3 354	5 088	Inni i nie podani		—	1 124
na wsi		2 821	3 359	Wychowankowie			
Rolnicy, robotnicy rolni		—	2 681	Ogółem		8 173	10 617
Robotnicy (poza rolnymi)		—	2 954	w miastach		4 404	6 147
Rzemieśln. i inni samodz.		—	1 257	na wsi		3 769	4 470

TABL. 9. NIEKTÓRE FORMY OPIEKI CZĘŚCIOWEJ NAD MATKĄ
I DZIECKIEM NA WSI

Wyszczególnienie	Liczba placówek				Liczba dzieci w opiece			
	1935	1936	1937	1938	1935	1936	1937	1938
Związek Pracy Obywatelskiej Kobiet								
Ogniska Matki i Dziecka	60	95	180	222	2513	3699	6812	8304
Letnie dziecińce sezonowe	374	333	483	651	22991	16145	21510	27782
Organizacja Kół Gospodyń Wiejskich								
Ogniska Matki i Dziecka	32	109	159	234	1028	3305	4430	7217
Letnie dziecińce sezonowe	282	452	833	1443	8450	14294	26072	47325
Inne organizacje kobiet wiejskich								
Ogniska Matki i Dziecka	—	—	7	19	—	—	250	522
Letnie dziecińce sezonowe	—	—	10	15	—	—	406	600

TABL. 10. DOŻYWIANIE DZIECI I MŁODZIEŻY^a

Wyszczególnienie	Rok szkolny		
	1935/36	1936/37	1937/38
Liczba dożywianych w dn. 31.III w tys.	364	655	830
Dzieci przedszkolnych	55	130	147
Dzieci szkolnych	284	474	618
Młodocianych	25	51	65
M. st. Warszawa	35	53	55
Woj.: centralne ^b	121	222	260
wschodnie	34	76	94
zachodnie	108	158	226
południowe	66	144	192
W. M. Gdańsk	—	2	3
Sumy wydatkowane w tys. zł	4 800	9 997	10 875
w tym % ze środków:			
Min. Opieki Społecznej		4,2	.
Funduszu Pracy i Komitetu Pomocy Zimowej		66,7	.
ZUS i ubezpieczalni społecznych		4,2	.
samorządu terytorialnego		16,6	.
społeczeństwa		8,3	.

^a Akcja Komitetów Pomocy Dzieciom i Młodzieży, od 1936 r. współdziała-
jących z Komitetem Pomocy Zimowej. ^b Bez m. st. Warszawy.

TABL. 11. LETNIE KOLONIE I PÓLKOLONIE DZIECIĘCE

Wyszczególnienie	1924 ^a	1928 ^a	1932 ^a	1935	1937
Liczba kolonii	195	633	1 013	1 648	2 059
Liczba półkolonii	14	125	234	918	3 288
Dzieci objęte akcją w tys.	26,5	85,7	138,0	237,3	418,5
w tym dzieci bezrobotnych	82,2	106,7
Woj.: centralne	48,6	76,3	113,5	180,1
wschodnie	6,3	9,7	27,2	38,3
poznańskie i pomorskie	16,3	19,7	27,2	39,4
śląskie	13,3	28,8
południowe	14,5	32,3	56,1	131,9
Na koloniach: wypoczynkowych	12,1	56,2	69,5	118,8	158,6
leczyńskich	7,7	8,8	10,9	7,9	12,9
Na półkoloniach	6,7	20,7	57,6	110,6	247,1
Sumy wydatkowane w tys. zł	2 300	6 573	5 569	6 670 ^b	10 258
Wpłaty z budżetu Skarbu Państwa	500	780	984	1 978
Fundusz Pracy	—	—	665	896
ZUS i ubezpieczalnie społeczne	446	140	1 013
Samorząd terytorialny	835	1 061	1 068
Subsydia społeczne	2 082	3 212
Oplaty rodziców	3 508	1 649	2 091

^a Bez woj. śląskiego. ^b Brak podziału dla 89 tys. zł.

U w a g a. Tablica nie obejmuje letnich dziecińców sezonowych uwzględ-
nionych w tabl. 9, str. 290.

TABL. 12. PRZYFABRYCZNE INSTYTUCJE OCHRONY MACIERZYŃSTWA
Stan w dn. I.I

Wyszczególnienie	1931	1932	1936	1937	1938					1939
					Pol- ska	Województwa				
						centr.	wsch.	zach.	pld.	
Fabryki wykony- wające opiekę państwowe	83	74	121	159	188	132	9	24	23	244
prywatne		40	35	34	35	18	3	9	5	35
Kobiety zatrudn.	22740	20799	51616	68707	85447	72119	1 429	6 687	5 212	98251
Żłobki	32	34	32	30	32	18	—	9	5	32
Dzieci w żłobkach	512	525	518	478	456	279	—	122	55	540
Stacje lotne ^b	69	60	97	138	174	128	9	19	18	224
Dzieci pod opieką stacji lotnych	4 153	3 430	4 239	6 445	7 329	5 172	534	818	805	9 687

a Istniejące na zasadzie ustawy w przedmiocie pracy młodocianych i kobiet z dn. 2.VII 1924. b Liczba fabryk, które zorganizowały stacje lotne.

TABL. 13. POMOC DLA BEZROBOTNYCH
A. Akcja pomocy doraźnej Funduszu Pracy i Pomocy Zimowej^a

Lata Województwa	Rodziny korzystające z pomocy		Doży- wiane dzieci ^b z pomocy zimowej	Wartość świadczeń pomocy		
	doraźnej	zimowej		doraźnej	zimowej	
	we wrze- śniu	w marcu	w ciągu roku			
	w tysiącach				w tysiącach zł	
1934/35	143,1	260,0	—	—	31 356	—
1935/36	76,9	260,3	—	—	20 298	—
1936/37	67,4	—	376,0	555,0	11 344	33 103
1937/38 ^c	61,1	—	328,0	750,1	9 636	36 973
M. st. Warszawa	3,6	—	17,9	44,6	1 222	4 210
Centralne ^d	6,1	—	109,8	253,9	1 774	10 589
Wschodnie	1,2	—	18,1	90,3	327	2 286
Poznańskie i pomorskie	11,0	—	87,8	116,2	938	7 295
Śląskie	33,0	—	41,1	79,0	3 845	7 129
Południowe	6,2	—	51,9	153,8	1 096	5 061

a Akcja Ogólnopolskiego Obywatelskiego Komitetu Pomocy Bezrobotnym.
b Te same dzieci uwzględniono w zestawieniu w tabl. 11, str. 291. c Łącznie z liczbami nie rozdzielonymi według województw. d Bez m. st. Warszawy.

B. Źródła dochodów Pomocy Zimowej

Źródła dochodów	1936/37		1937/38	
	w tys. zł	w %	w tys. zł	w %
Ogółem	36 307	100,0	38 150	100,0
Źródła publiczne	5 423	14,9	10 980	28,8
Fundusz Pracy	2 988	8,2	8 550	22,4
ZUS	1 000	2,8	1 000	2,6
Ministerstwo Skarbu	739	2,0	750	2,0
Banki i przedsiębiorstwa państwowe	696	1,9	680	1,8
Źródła społeczne	30 884	85,1	27 170	71,2
Świadczenia od: lokali	2 033	5,6	670	1,8
handlu	4 977	13,7	4 100	10,7
przemysłu	5 761	15,9	9 720	25,5
Od dochodów: fundowanych	4 740	13,1	1 910	5,0
niefundowanych	8 247	22,7	5 620	14,7
Świadczenia rolnictwa	2 766	7,6	2 850	7,5
Zbiórka publiczna	814	2,2	530	1,4
Różne	1 546	4,3	1 770	4,6

TABL. 14. ZAREJESTROWANI INWALIDZI WOJENNI W 1937 R.

A. Według narodowości
Stan w dn. 31.XII

Armie i formacje Województwa	Ogółem	W tym narodowości				
		pol- skiej	ukraiń- skiej	biało- ruskiej	nie- mieck.	ży- dowsk.
Ogółem	150696	116359	21929	3566	3303	4642
Armia polska	19338	17938	223	124	337	623
Byłe formacje polskie	1686	1663	6	—	—	10
Byłe formacje obce	219	29	170	3	—	1
Była armia rosyjska	19103	10617	3336	3393	148	1129
Była armia niemiecka	58099	55337	—	1	2728	33
Była armia austriacka	52251	30775	18194	45	90	2846
Centralne	21976	19416	144	463	441	1090
Wschodnie	10595	3389	3379	3058	40	567
Zachodnie	63578	60728	11	1	2750	82
Południowe	54547	32826	18395	44	72	2903

B. Według stopnia utraty zdolności do pracy

Przyczyny inwalidztwa Województwa	Ogółem	Inwalidzi o utraconej zdolności do pracy			
		poniżej 15%	15-44%	45-84%	85- -100%
Ogółem	150696	32336	91914	24545	1901
w tym inwalidzi, których upraw- nienia określono na stałe	135381	29773	80958	22930	1720
Uszkodzenia kończyn	86377	15985	51380	18246	766
Uszkodzenia głowy, kręgosłupa itp.	22484	5844	13913	2464	263
Schorzenia pochodzenia gruźliczego	6144	1315	3934	793	102
Schorzenia psychiczne i nerwowe	7964	2154	4660	935	215
Schorzenia uszu	2700	627	1846	222	5
Ślepota	5228	9	3904	872	443
Inne schorzenia	19799	6402	12277	1013	107
Centralne	21976	4653	12559	4395	369
Wschodnie	10595	1762	6402	2270	161
Zachodnie	63578	15525	37699	9614	740
Południowe	54547	10396	35254	8266	631

TABL. 15. ZAREJESTROWANI INWALIDZI WOJSKOWI WEDŁUG STOPNIA
UTRATY ZDOLNOŚCI ZAROBKOWEJ W 1937 R.

Stan w dn. 31.XII

Przyczyny inwalidztwa Województwa	Ogółem	Inwalidzi o utraconej zdolności do pracy			
		poniżej 15%	15-44%	45-84%	85- -100%
Ogółem	15195	5364	8125	1570	136
w tym inwalidzi, których upraw- nienia określono na stałe	9566	3996	4785	705	80
Uszkodzenia kończyn	3780	1210	2119	427	24
Uszkodzenia głowy, kręgosłupa itp.	1566	540	871	144	11
Schorzenia pochodzenia gruźliczego	3691	1175	1871	610	35
Schorzenia psychiczne i nerwowe	616	156	320	106	34
Schorzenia uszu	241	99	120	22	—
Ślepota	328	—	280	29	19
Inne schorzenia	4973	2184	2544	232	13
Centralne	6448	2321	3313	742	72
Wschodnie	2120	793	1106	206	15
Zachodnie	3358	1100	1871	357	30
Południowe	3269	1150	1835	265	19

TABL. 16. ZAOPATRZENIA WETERANÓW POWSTAŃ NARODOWYCH I BYŁYCH SKAZAŃCÓW POLITYCZNYCH

A. Osoby pobierające zaopatrzenia
Stan w dn. 31.XII

Wyszczagólnienie	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938
Ogółem	2 363	2 548	2 887	3 064	3 052	3 365	3 701	3 596
Uczest. powstań narod.	1 594	1 406	1 273	1 167	1 047	950	866	849
Weterani	327	264	191	145	107	75	57	55
Wdowy	1 267	1 142	1 082	1 022	940	875	809	794
Byli skazańcy polityczni	769	1 142	1 614	1 897	2 005	2 246	2 328	2 359
Skazańcy	454	731	1 056	1 251	1 315	1 479	1 513	1 530
Wdowy	204	278	364	454	499	565	597	599
Sieroty	111	121	164	152	145	155	168	177
Rodzice	—	12	30	40	46	47	50	53
Uczest. walk o niepodległość	—	—	—	—	—	169 ^a	507 ^a	388 ^a
Uczestnicy	—	—	—	—	—	59	211	179
Wdowy	—	—	—	—	—	36	98	77
Sieroty	—	—	—	—	—	56	149	102
Rodzice	—	—	—	—	—	18	49	30

B. Wydatki z budżetu Skarbu Państwa

Wyszczagólnienie	1931-	1932-	1933-	1934-	1935-	1936-	1937-	1938-	1939-
	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938	1939 ^b	1940 ^b
w tysiącach złotych									
Ogółem	2624	3040	3302	3535	3584	3528	3757	4975	4970
Pensje weteranów powstań narod.	1499	1291	1174	921	871	760	635	775	670
Zaopatrzenia: b. skaz. polit. uczestników walk o niepodległość	1125	1749	2128	2614	2713	2760	2916	3200	3300
	—	—	—	—	—	8	206	1000	1000

a Stan w dn. 31.III następnego roku. b Budżet.

TABL. 17. ZAOPATRZENIA INWALIDÓW WOJENNYCH I WOJSKOWYCH

A. Osoby pobierające renty inwalidzkie
Stan w dn. I.VII

Wyszczagólnienie	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938	
								Ogółem	w tym inwalidzi wojskowi
Ogółem	251117	256030	243340	180982	190732	199638	209703	207904	7089
Inwalidzi	105441	112404	119592	77756	81858	87856	95896	97931	7089
Wdowy	62777	65748	66318	53078	58657	61284	62850	61155	—
Sieroty	67528	62462	41830	29546	28941	28032	26382	24613	—
Rodzice	15371	15416	15600	20602	21276	22466	24575	24205	—

B. Wydatki z budżetu Skarbu Państwa

Wyszczagólnienie	1931-	1932-	1933-	1934-	1935-	1936-	1937-	1938-	1939-
	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938	1939 ^a	1940 ^a
w tysiącach złotych									
Ogółem	159755	127614	121821	99876	99502	92810	94262	101032	105046
Renty inwalidów wojennych i wojskowych z 1914 r. i lat następných	156846	125589	120083	98377	98112	91588	92904	99272	103346
Renty inwalidów wojennych sprzed 1914 r.	1484	1269	1124	1101	1046	981	905	960	900
Kapitalizacja rent	1425	756	614	398	344	241	453	800	800

a Budżet.

DZIAŁ XVI. ZDROWOTNOŚĆ PUBLICZNA. SPORT

A. Zdrowotność publiczna

Ob. także dział XV, tabl. 4, 11 i 12, str. 288, 291 i 292

TABL. 1. PERSONEL LEKARSKI

Lata	Lekarze ^a	Lekarze-dentyści	Akuszarki	Pielęgniarki	Felczerzy
Liczby bezwzględne					
1923	6 850	1 100	5 954	·	2 257
1938	12 917	3 686	9 356	6 674	1 403
Na 10 000 mieszkańców					
1923	2,4	0,4	2,1	·	0,8
1938	3,7	1,1	2,7	1,9	0,4

^a Bez lekarzy nie zajmujących się praktyką lekarską i nie należących do izb lekarskich.

TABL. 2. LEKARZE W 1938 R.

Województwa Podział administracyjny obowiązujący do dn. 31.III 1939 r.	Ogółem	w tym kobiety	Wielkie ^a miasta		Inne miasta		Wieś		Ogółem	Wielkie ^a miasta
			Ogółem	w tym kobiety	Ogółem	w tym kobiety	Ogółem	w tym kobiety		
			liczby bezwzględne							
Polska	12917	2 034	6 853	1 391	4 598	476	1 466	167	3,7	17,3
M. st. Warszawa	2 816	633	2 816	633	—	—	—	—	22,1	22,1
Warszawskie	474	48	—	—	307	23	167	25	2,0	—
Łódzkie	850	131	594	109	213	18	43	4	4,1	8,9
Kieleckie	634	64	174	26	345	30	115	8	2,0	6,6
Lubelskie	479	52	124	12	233	26	122	14	1,8	10,2
Białostockie	427	54	104	16	262	33	61	5	2,3	9,8
Wileńskie	619	147	446	120	66	8	107	19	4,6	21,3
Nowogródzkie	205	37	—	—	133	25	72	12	1,8	—
Poleskie	219	31	—	—	171	24	48	7	1,7	—
Wołyńskie	365	56	—	—	280	45	85	11	1,6	—
Poznańskie	886	96	412	65	395	18	79	13	3,5	15,2
Pomorskie	651	57	198	24	396	25	57	8	3,1	8,5
Śląskie	555	54	222	28	183	16	150	10	4,0	9,1
Krakowskie	1 333	220	767	147	442	57	124	16	5,3	29,8
Lwowskie	1 653	271	996	211	553	53	104	7	4,9	31,3
Stanisławowskie	414	50	—	—	347	45	67	5	2,6	—
Tarnopolskie	337	33	—	—	272	30	65	3	2,0	—

^a Liczące 100 000 i więcej mieszkańców.

Źródło: Obliczenia dra M. Kacprzaka, *Warszawskie Czasopismo Lekarskie*, 1939.

TABL. 3. LEKARZE W NIEKTÓRYCH KRAJACH

Liczba lekarzy na 10 000 mieszkańców

Kraje	Lata	Le- karze	Kraje	Lata	Le- karze	Kraje	Lata	Le- karze
Węgry	1936	11,2	Belgia	1934	7,4	Bulgaria	1936	4,5
Szwajcaria	1937	10,8	Czechosł.	1936	7,4	Szwecja	1936	4,3
Włochy	1937	8,3	Niemcy	1937	7,3	Polska	1938	3,7
Łotwa	1937	7,9	Holandia	1936	7,0	Jugosławia	1936	3,7
Dania	1936	7,9	Francja	1937	6,5	Litwa	1937	3,4
Norwegia	1936	7,7	Z. S. R. R.	1934	5,0	Finlandia	1937	3,4

TABL. 4. APTEKI I PERSONEL APTECZNY

Stan w dn. I.I

Lata	Apteki				Personel			
	Ogółem	na 100 000 mieszkańców	publiczne	ubezpieczalni społecznych	zakładowe i domowe	Ogółem	z ukończonymi studiami	pomocnicy apteczni
1923	1 772	6,3	1 699	23	50	3 564	1 967	1 597
1930	2 042	6,5	1 858	84	100	4 240	2 820	1 420
1937	2 260	6,6	2 064	85	111	5 205	3 582	1 623
1938	2 310	6,7	2 109	85	116	5 425	3 787	1 638

TABL. 5. SZPITALI I ŁÓŻKA W SZPITALACH

Stan w dn. I.I

Lata	Szpitale według właścicieli	Łóżka		Województwa Podział administracyjny obowiązujący do dn. 31.III 1938 r.	Szpitale	Łóżka	
		Ogółem	na 10 000 mieszk.			Ogółem	na 10 000 mieszk.
1923 ^a	702	61858	21,9	M. st. Warszawa	63	8 045	63,5
1924	657	55555	19,3	Warszawskie . . .	58	5 867	21,4
1928	673	58836	19,3	Łódzkie . . .	51	5 584	19,8
1929	698	61205	19,8	Kieleckie . . .	42	3 224	10,1
1930	718	64923	20,8	Lubelskie . . .	39	2 812	10,5
1931	718	67342	21,3	Białostockie . . .	34	2 333	12,9
1932	726	70937	22,1	Wileńskie . . .	37	2 506	18,6
1933	710	70763	21,7	Nowogródzkie . . .	18	625	5,4
1934	676	69453	21,0	Poleskie . . .	16	852	6,6
1935	679	70775	21,2	Wołyńskie . . .	31	1 092	4,8
1936	672	70734	20,9	Poznańskie . . .	85	9 540	42,1
1937	669	72247	21,1	Pomorskie . . .	35	5 541	47,0
1938	677	74999	21,7	Śląskie . . .	55	10 174	72,9
Państwowe . . .	72	11873	3,4	Krakowskie . . .	48	8 167	32,7
Samorządowe . . .	283	37659	10,9	Lwowskie . . .	31	6 243	18,6
Spółeczne . . .	214	23496	6,8	Stanisławowskie . . .	20	1 359	8,6
Prywatne . . .	108	1 971	0,6	Tarnopolskie . . .	14	1 035	6,1

a Stan w dn. I.VII. b łącznie ze szpitalami ubezpieczalni społecznych.

U w a g a. Bez szpitali i sanatoriów wojskowych.

TABL. 6. ŁÓŻKA W SZPITALACH W NIEKTÓRYCH KRAJACH

Liczba łóżek na 10 000 mieszkańców

Kraje	Lata	Łóżka	Kraje	Lata	Łóżka	Kraje	Lata	Łóżka
Niemcy . . .	1936	98,2	Dania . . .	1936	65,8	Z.S.R.R. . . .	1934	28,0
Kanada . . .	1936	93,7	Lotwa . . .	1937	65,2	P o l s k a . . .	1938	21,7
Australia . . .	1935	84,2	Finlandia . . .	1937	63,7	Bułgaria . . .	1936	19,8
Norwegia . . .	1936	84,0	Czechosl. . .	1936	54,0	Grecja . . .	1935	19,4
Austria . . .	1936	77,3	Węgry . . .	1936	53,2	Jugosławia . . .	1936	18,1
Szwecja . . .	1936	76,1	Francja . . .	1933	30,2	Litwa . . .	1937	16,3

TABL. 7. ŁÓŻKA W SZPITALACH WEDŁUG RODZAJU CHOROÓB
Stan w dn. I.I

Lata	Łóżka na oddziałach									
	wewnętrznych	chirurgicznych	ginek.-położniczych	zakaźnych	wener.-ryczno-skórn.	dziecięcych	ogółem w tym gruźl.	gruźliczych ^d	psy-chiatr.	Innych
Liczby bezwzględne										
1937	13 440	13 004	5 899	5 466	2 959	4 220	1 221	6 658	15 931	4 670
1938	14 058	13 545	6 377	5 520	2 827	4 740	1 571	6 747	16 780	4 405
Na 10 000 ^e mieszkańców										
1937	3,9	3,8	1,7	1,6	0,9	.	.	1,9	4,7	1,4
1938	4,1	3,9	1,8	1,6	0,8	.	.	2,0	4,9	1,3

^a W szpitalach i sanatoriach bez prewentoriów. Łóżka dla chorych na gruźlicę kosztową częściowo zaliczono do pozycji „inne”.

^{U w a g a} Bez szpitali i sanatoriów wojskowych.

TABL. 8. ŁÓŻKA DLA CHORYCH NA GRUŹLICĘ W SZPITALACH OGÓLNYCH, SANATORIACH I PREWENTORIACH
Stan w dn. I.I

Rodzaje zakładów	Zakłady	Łóżka	Województwa	Zakłady	Łóżka
Polska 1928	227	6 736			
1931	284	9 726	M. st. Warszawa	9	542
1938	211	10 772	Centralne ^b	78	3 791
Szpitala ^a	137	2 680	Wschodnie	11	376
Sanatoria	45	5 638	Zachodnie	66	2 979
Prewentoria	29	2 454	Południowe	47	3 084

^a Posiadające łóżka dla chorych na gruźlicę. ^b Bez m. st. Warszawy.

TABL. 9. ZAKŁADY DLA UMYSŁOWO CHORYCH
Stan w dn. I.I

Lata	Zakłady specjalne	Oddziały szpitali ogólnych	Ł ó ż k a			Chorzy
			Ogółem	w zakł. specjalnych	w oddziałach szpitali ogólnych	
1923 ^a	20	.	.	9 383	.	.
1925	20	.	.	8 968	.	.
1930	24	.	.	11 920	.	.
1937	35	10	15 931	15 213	718	17 526
1938	35	8	16 780	16 250	530	18 348

^a Stan w dn. I.VII.

TABL. 10. KURACJUSZE W UZDROWISKACH^a ORAZ WYDANE KĄPIELE I ZABIEGI

Charakter uzdrowisk	1920	1925	1928	1929	1931	1935	1936	1937
Liczba uzdrowisk								
Ogółem	11	23	23	23	24	24	24
Państwowe	3	3	3	4	5	5	5
Inne	8	20	20	19	19	19	19
Kuracjusze w tysiącach								
Ogółem	67,6	128,1	199,8	198,2	187,3	227,2	247,0	267,4
Państwowe	21,7	34,2	60,5	57,7	56,8	61,7	65,8	70,5
Inne	45,9	93,9	139,3	140,5	130,5	165,5	181,2	196,9
Wydane kąpiele i zabiegi w tysiącach								
Ogółem	572,5	1 58,4	1 850,9	1 839,8	1 615,5	1 685,4	1 807,1	1 965,9
Państwowe	422,9	653,6	1 013,7	1 041,1	912,2	885,3	923,2	982,3
Inne	149,6	504,8	837,2	798,7	703,3	800,1	883,9	983,6

^a Posiadających charakter użyteczności publicznej.

TABL. II. PRZYCHODNIE DLA WALKI Z CHOROBYMI SPOŁECZNYMI

Przychodnie	1925	1926	1928	1929	1931	1932	1934	1935	1936	1937
	Liczba przychodni									
Przeciwgruźlicze	65	122	209	266	351	352	351	391	458	532
Przeciwjaglicze	11	24	197	279	347	366	419	505	590	656
Przeciwwener.	16	26	69	93	125	134	161	175	291	507
Przeciwalkohol.	1	2	6	6	9	7	11	11	10	11
	Osoby będące pod opieką w tysiącach									
Przeciwgruźlicze			139,5	180,2	273,2	316,5	303,0	292,0	323,1	351,4
Przeciwjaglicze		1,7	70,7	99,5	180,6	190,1	216,4	242,0	265,4	292,0
Przeciwwener.	9,8	13,0	16,0	18,8	21,8	23,5	32,2	33,4	90,2	176,5
Przeciwalkohol.			0,9	1,2	1,3	1,5	2,1	1,5	1,4	1,7

TABL. 12. OŚRODKI ZDROWIA

Wyszczególnienie	1937									
	1931	1935	1936	Pol-ska	M. st. Warszawska	Województwa				
						centr. ^a	wsch.	zach.	pld.	
	Stan w dn. 31. XII									
Liczba ośrodków	205	310	397	482	10	190	99	66	117	
Liczba działów:										
przeciwgruźlicze	193	294	366	436	9	176	81	55	115	
przeciwjaglicze	186	273	362	444	10	179	98	52	105	
przeciwweneryczne	105	154	245	314	8	138	68	34	66	
opieka nad matką	107	156	203	222	16	94	42	30	46	
opieka nad dzieckiem	135	227	287	364	16	146	67	56	85	
Personel:										
lekarze	488	776	996	1 138	158	406	189	164	221	
pielęgniarki	355	544	692	840	113	288	139	154	146	
kontrolerzy sanitarni	78	75	89	115	37	35	23	9	11	
inni	287	433	231	277	18	126	64	29	40	
Osoby pod stałą opieką w tys.	435	705	1 085	1 407	155	524	280	154	294	
	W ciągu roku sprawozdawczego									
Udzielone porady w tys.	981	1 462	2 233	2 664	237	985	592	362	488	
Odwiedziny domowe w tys.	203	283	378	425	45	145	60	84	91	

a Bez m. st. Warszawy.

TABL. 13. WYDATKI NA OŚRODKI ZDROWIA

Źródła pokrycia wydatków	1937/38									
	1931-1932	1935-1936	1936-1937	Pol-ska	M. st. Warszawska	Województwa				
						centr. ^a	wsch.	zach.	pld.	
	w tysiącach złotych									
Ogółem	4 084	4 681	5 119	5 899	1 144	2 235	842	940	738	
Skarb Państwa	368	678	792	877	16	310	205	131	215	
Związki samorządu terytorialnego ^b	2 963	3 315	3 526	3 896	1 118	1 407	461	583	327	
Ubezpieczalnie społeczne	317	143	198	321	—	100	18	116	87	
Oplaty za świadczenia	197	179	241	323	10	150	100	46	17	
Polski Czerwony Krzyż	—	39	76	68	—	43	8	11	6	
Inne	239	327	286	414	—	225	50	53	86	

a Bez m. st. Warszawy. b Łącznie ze Skarbem Śląskim.

TABL. 14. PRZYCHODNIE DLA MATKI I DZIECKA (STACJE OPIEKI NAD MATKĄ I DZIECKIEM)

Wyszczególnienie	1935	1936	1937					
			Pol-ska	M. st. War-szawa	Województwa			
					centr. ^a	wsch.	zach.	pld.
Liczba stacji. Stan w dn. 31.XII	423	488	570	27	187	103	145	108
w tym przy ośrodkach zdrowia	190	241	303	10	131	54	33	75
w miastach	329	358	402	27	120	60	106	89
na wsi	94	130	168	—	67	43	39	19
Stacje stanowiące własność:								
Skarbu Państwa	8	4	4	—	2	1	—	1
Samorządu terytorialnego	266	323	397	10	122	65	117	83
gmin wiejskich	12	16	21	—	1	6	14	—
miast	77	82	98	10	25	6	45	12
powiat. związków samorz. wspólną z innymi instyt.	128	170	215	—	80	50	27	58
Ubezpieczalni społecznych	49	55	63	—	16	3	31	13
Organizacji społecznych	13	13	15	—	—	—	13	2
Działalność w ciągu roku:								
Liczba stacji uwzględn.	423	453	557	27	180	100	143	107
Dzieci pod opieką w tys.	128.1	163.5	187.9	16.5	53.2	22.5	58.6	37.1
Porady udzielone dzieciom w tys.	493.7	574.4	626.3	79.7	179.1	71.3	208.4	87.8
Kobiety pod opieką w tys.	15.2	17.5	19.9	3.5	5.3	3.7	3.7	3.7
Porady udzielone kobietom w tys.	30.3	33.5	36.2	7.5	9.4	6.2	6.9	6.2
Dokoneane wywiady w tys.	293.6	314.7	348.0	31.9	111.2	42.8	112.2	49.9
Wydane mleko w tys. l	2605	2703	3261	251	1130	397	1307	176

a Bez m. st. Warszawy.

TABL. 15. POMOC LEKARSKA DLA FUNKCJONARIUSZÓW PAŃSTWOWYCH I ICH RODZIN

Lata	Liczba wydanych kart na leczenie	Porady udzielone		Dni szpitalne i sanatoryjne	Badania i zabiegi ^a	Recepty wydane	Koszt pomocy lekarskiej w tys. zł	
		Ogółem	w ambulatoriach					w domu
1925/26	.	411,6	.	.	205,0	31,8	2 405	
1935/36	554,8	1 189,1	.	.	425,2	33,9	6 784	
1936/37	619,8	1 246,6	.	.	523,4	47,4	8 653	
1937/38	903,1	1 545,5	1 277,9	267,6	865,2	72,4	10 690	

a Pomocnicze badania rozpoznawcze i lecznicze zabiegi fizykalne.

TABL. 16. LECZNICTWO W UBEZPIECZALNIACH SPOŁECZNYCH

Wyszczególnienie	1937	1938						
		Ogółem	w tym ubezpieczalnie społeczne					
			Warszawa	Łódź	Kraków	Lwów	Sosnowiec	Poznań
		w tysiącach						
Przec. liczba ubezpiecz.	2 061,8	2 130,0	384,5	194,8	93,6	88,8	88,1	78,1
Liczba lekarzy	3,84	4,24	1,02	0,34	0,20	0,16	0,12	0,15
w tym domowych	2,09	2,22	0,36	0,14	0,09	0,07	0,05	0,07
Liczba ubezpieczonych na 1 lekarza domowego	985,6	959,5	1065,1	1352,8	1101,2	1287,0	1631,5	1084,7
Porady lekarzy	18531,9	21155,2	4405,5	2011,0	952,6	1099,4	1242,3	808,3
domowych	13565,4	15349,1	2474,3	1361,8	618,6	695,9	986,1	510,5
w gabinetach i ambul. w domu chorego	12170,8	13943,9	2224,2	1147,0	578,3	632,6	924,8	467,9
specjalistów	1 394,6	1 405,2	250,1	214,8	40,3	63,3	61,3	42,6
w tym: pediatrów	4 966,5	5 806,1	1931,2	649,2	334,0	403,5	256,2	297,8
wenerol. i dermatol.	778,7	927,8	535,2	—	72,0	70,3	18,1	60,1
chirurgów i ortoped.	1 232,8	1 385,7	405,6	190,8	66,3	76,5	67,5	66,7
ginekol. i położników	835,4	1 018,8	358,2	116,9	46,1	67,2	54,0	50,9
okulistów	496,3	585,1	182,4	65,5	28,1	48,0	30,1	28,7
Wydane leki i środki opatrunkowe	731,2	834,6	198,0	112,7	46,6	52,0	43,3	38,6
Zabiegi leczenia fizykalnego ^a	21857,2	24691,0	6005,9	3055,0	947,5	1227,4	1433,9	652,1
Zabiegi w zakładach Roentgena	1 930,4	2 100,1	416,6	373,7	166,8	89,0	58,3	211,8
prześwietlenia	447,1	555,2	151,7	65,0	25,7	46,1	43,4	26,8
zdjęcia	213,5	263,0	68,5	25,3	8,2	27,4	17,3	13,2
naświetlania	155,1	201,9	57,7	30,4	11,7	13,6	18,7	6,9
Leczenie stomatolog. obowiązkowe:	78,5	90,3	25,5	9,3	5,8	5,1	7,4	6,7
plomby	99,7	104,0	3,6	3,5	2,6	1,7	7,8	0,0
znieczulenia zębów	550,1	587,0	149,3	73,6	9,8	12,2	31,7	17,5
usunięcia zębów	692,2	829,6	149,0	54,1	19,5	45,3	66,0	30,6
protezy	5,9	9,0	—	0,3	0,0	—	2,2	1,4
inne zabiegi	136,3	140,1	52,5	1,8	5,9	2,8	0,5	1,0
nieobowiązkowe:								
plomby	226,5	255,0	114,9	17,1	6,8	4,7	14,8	15,5
protezy	7,3	9,2	3,5	—	0,2	1,1	0,2	0,0
Chorzy skierowani do szpitali i sanatoriów:								
własnych	62,5	77,4	7,7	17,3	11,0	12,1	14,0	1,3
obcych	184,2	204,9	44,3	6,5	4,0	5,1	2,0	13,6
Dni: szpitalne ^b	891,2	1 067,8	111,0	254,7	160,7	143,8	192,8	26,4
sanatoryjne ^b	63,9	83,8	—	63,7	—	8,9	—	—
Dni zasiłkowe:								
chorobowe	7 039,5	8 116,9	1460,7	847,5	472,8	322,4	477,3	334,5
połogowe	762,8	808,8	139,5	162,3	48,8	18,7	23,7	33,3
dla karmiących	6 138,2	6 483,5	833,0	423,4	304,5	204,5	254,9	253,4
Zgony	37,1	39,3	5,9	4,3	1,4	1,3	1,9	1,2
Zasiłki wypłac. w tys. zł:								
chorobowe	12238,7	15947,9	3477,6	1811,2	822,4	653,3	1174,6	569,3
połogowe	1 118,4	1 420,9	246,8	350,3	75,1	20,8	34,2	51,4
dla karmiących	834,1	881,2	150,5	76,3	55,8	23,3	30,3	29,4
pogrzebowe	1 929,9	2 164,9	483,7	267,0	75,3	70,7	124,0	73,0

^a Naświetlania lampą kwarcową, diatermia, sollux itp. ^b W zakładach własnych.

U w a g a. Wydatki na leczenie ob. dział XVII, tabl. 7, str. 311.

TABL. 17. SZCZEPIENIA OCHRONNE^a

Szczepienia	1925	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938
	w tysiącach									
Przeciwko:										
ospie	1 825	2 124	2 176	2 250	2 211	2 381	2 263	2 145	1 917	2 295
blonicy		109	118	153	162	242	302	414	471	381
durowi brzuszному	43	149	189	220	162	493	218	256	360	450
czewronce	6	17	13	38	7	276	84	252	352	632
plonicy	118	161	111	146	114	180	206	173	159	87
durowi plamistemu	—	—	1	2	5	8	7	13	16	16

^a Bez szczepień wojska.TABL. 18. WAŻNIEJSZE CHOROBY ZAKAŻNE ZAREJESTROWANE^a

Choroby	1921-1925	1926-1930	1931-1935	1936-1938	1933	1934	1935	1936	1937	1938
	przeciętne roczne									
Zachorowania										
Dur brzuszny	19295	15 288	15425	15944	12523	18560	13590	15807	17490	14536
Dur osutkowy	23072	2 509	3 462	3 601	3 454	5 127	4 149	3 757	3 477	3 570
Dur powrotny	11519	9	3	2	2	2	1	1	5	1
Ospa	1 783	30	5	0,3	5	5	4	—	1	—
Odra	26043	44 353	28867	37922	38170	38256	23606	40591	40004	33170
Plonica	20373	30 758	20391	21850	21961	20968	17898	21173	24896	19480
Krztusiec	6 412	9 465	8 041	9 314	8 813	9 295	7 523	10997	6 874	10070
Blonica	4 556	10 995	18443	19561	17324	23370	17849	19565	21084	18034
Czerwonka	13276	3 252	6 051	7 462	675	16717	4 326	7 603	8 375	6 407
Zimnica	15801	573	203	296	222	255	251	263	309	316
Róża	1 627	3 913	4 303	5 845	4 034	4 769	4 934	5 819	6 448	5 268
Zapalenie opon mózgowych	483	645	659	1 620	530	539	1 075	1 322	1 812	1 725
Śpiączka epidemiczna	156	38	14	15	23	12	11	12	13	19
Gorączka pologowa	695	1 189	1 492	1 412	1 407	1 588	1 721	1 467	1 493	1 275
Heine-Medina		54 ^b	82	174	69	83	69	252	158	113
Zgony										
Dur brzuszny	1 546	1 179	1 137	1 161	920	1 334	1 108	1 107	1 184	1 193
Dur osutkowy	1 860	190	216	205	200	303	249	234	196	184
Dur powrotny	387	0,4	—	0,3	—	—	—	—	1	—
Ospa	311	3	1	—	1	—	2	—	—	—
Odra	708	750	256	308	309	344	186	327	279	318
Plonica	2 311	2 269	604	467	607	508	482	561	493	346
Krztusiec	466	570	292	476	261	215	291	576	441	411
Blonica	489	801	955	1 051	877	1 088	894	997	1 186	970
Czerwonka	1 894	393	646	809	42	1 753	447	755	969	703
Zimnica	13	3	0,6	1	1	—	—	1	—	2
Róża	95	190	209	235	221	223	204	300	223	183
Zapalenie opon mózgowych	264	224	160	316	134	136	215	251	360	336
Śpiączka epidemiczna	37	14	5	3	8	1	8	4	1	4
Gorączka pologowa	251	372	353	366	334	354	366	397	381	321
Heine-Medina		5 ^b	10	18	8	16	7	22	12	20

^a Bez zarejestrowanych w wojsku. ^b Lata 1927—1930.

TABL. 19. ZGONY WEDŁUG PRZYCZYŃ W MIASTACH LICZĄCYCH 100 000 I WIĘCEJ MIESZKAŃCÓW

Przyczyny zgonów	Zgony		Zgony na 10 000 mieszkańców			
	1937	1938	1925	1930	1937	1938
Ogółem	44 222	43 973	147,1	122,3	113,4	110,9
Dur brzuszny i rzekomy	397	320	1,3	0,9	1,0	0,8
Dur osutkowy	3	8	0,1	0,0	0,0	0,0
Odra	132	102	1,9	1,0	0,3	0,3
Płonica	200	136	2,1	0,9	0,5	0,3
Krzusiec	149	132	1,1	0,5	0,4	0,3
Błonica i dławiec	327	272	1,2	1,2	0,8	0,7
Grypa	478	259	0,9	1,2	1,2	0,7
Czerwonka	36	93	0,6	0,1	0,1	0,2
Inne choroby nagminne	506	494	1,8	1,0	1,3	1,2
Gruźlica narządów oddechowych	5 316	5 305	19,4	17,1	13,6	13,4
Pozostałe postacie gruźlicy	655	616	4,5		1,7	1,6
Rak i inne nowotwory złośliwe	3 975	4 229	9,6	8,6	10,2	10,7
Zapalenie opon mózgowych	461	475	2,4	1,7	1,2	1,2
Udar i rozmięczenie mózgu	1 945	1 948	3,2	4,1	5,0	4,9
Choroby serca	8 126	8 393	16,4	18,2	20,8	21,2
Choroby narządów oddechowych	1 143	826	9,2	5,9	2,9	2,1
Zapalenie płuc	4 406	4 502	13,9	12,1	11,3	11,4
Choroby przewodu pokarmowego (z wyłączeniem raka)	2 177	3 168	11,6	5,9	5,6	8,0
w tym u dzieci do 2 lat	1 419	1 161	8,6	5,2	3,6	2,9
Marskość wątroby	72 ^a	67 ^a	0,3	0,2	0,3	0,2
Zapalenie nerek	628	621	2,9	2,3	1,6	1,6
Choroby ciąży i porodu	328	302	1,1	1,2	0,8	0,8
Wątlność wrodzona i wady rozwoju	2 360	2 314	9,2	6,7	6,1	5,8
Uwład starczy	2 284	2 255	6,1	6,7	5,9	5,7
Inne choroby	4 905	4 068	14,7	16,1	12,6	10,3
Choroby niewiadome	1 271	1 120	6,0	2,0	3,2	2,8
Śmierć gwałtowna	1 061	1 111	3,2	2,8	2,7	2,8
Samobójstwo	881	837	2,2	2,2	2,3	2,1

a W Warszawie zaliczono do „innych chorób”.

TABL. 20. ZGONY WEDŁUG PRZYCZYŃ W NIEKTÓRYCH KRAJACH W 1936 R.

Kraje	Ogółem	W tym zgony, których przyczyną były						
		choroby nagminne ^a	gruźlica narządów oddechowych	rak i inne nowotwory złośli.	choroby serca	zapalenie płuc	śmierć gwałtowna	samobójstwo
		na 10 000 mieszkańców						
Francja ^b	151,1	6,5	10,9	9,5	14,7	6,8	5,0	2,1
Polska ^c	150,2	13,2	17,6	4,6	8,3	15,5	3,2	0,9
Węgry	143,1	10,4	12,7	11,0	18,4	15,0	3,1	3,1
Włochy	137,1	12,2	6,5	8,4	16,1	20,2	3,4	0,8
Czechosłowacja	133,2	8,9	11,4	12,6	19,4	12,9	3,3	2,8
Belgia	127,7	7,4	5,6	11,0	21,3	8,5	3,4	1,6
Anglia	123,3	7,1	5,9	16,1	30,6	7,2	4,3	1,2
Niemcy z Austrią	119,4	8,9	6,2	15,0	15,7	9,0	4,4	3,0
Szwecja ^b	112,4	8,0	8,5	13,2	11,2	7,5	3,7	1,5
Holandia	86,8	6,0	3,6	13,1	13,7	6,2	2,8	0,8

a Bez gruźlicy i kily. b 1934 r. c 1932 r.

Źródło: Statistisches Jahrbuch für das Deutsche Reich, Berlin 1938.

TABL. 21. SAMOBÓJSTWA^a
A. Zamachy i zgony według płci w 1938 r.

Lata Miasta Wieś	Ogółem		Mężczyźni		Kobiety		Na 100 000 mieszkańców	
	zama- chy	zgony	zama- chy	zgony	zama- chy	zgony	zama- chy	zgony
Polska . . . 1936	4 458	2 603	2 583	1 777	1 875	826	13,1	7,6
1937	4 347	2 567	2 536	1 737	1 811	830	12,6	7,5
1938	4 377	2 688	2 560	1 854	1 817	834	12,6	7,8
Miasta	2 677	1 247	1 380	796	1 297	451	28,2	13,1
Wieś	1 700	1 441	1 180	1 058	520	383	6,7	5,7

B. Zamachy według płci i wieku w 1938 r.

Płeć	W wieku lat							
	10-14	15-19	20-29	30-39	40-59	60-79	80 i więcej	niewia- domym
	Liczby bezwzględne							
Polska	25	449	1 609	1 009	923	313	26	23
Mężczyźni	16	187	817	627	649	233	17	14
Kobiety	9	262	792	382	274	80	9	9
	Na 100 000 mieszkańców							
Polska	0,6	13,9	27,1	18,4	15,4	12,4	.	.
Mężczyźni	0,8	11,4	27,9	23,7	23,3	20,7	.	.
Kobiety	0,5	16,4	26,3	13,4	8,5	5,7	.	.

C. Zamachy według płci i wyznania w 1938 r.

Miasta Wieś Płeć	Wyznanie					
	rzymskokatolickie		prawo- sławne	ewange- lickie	może- szowe	inne i niewia- dome
	obrz. łac.	obrz. gr. kat.				
Polska	3 247	287	291	149	362	41
Na 100 000 mieszkańców	14,4	7,9	7,0	17,1	10,9	.
Miasta	2 088	101	62	83	318	25
Wieś	1 159	186	229	66	44	16
Mężczyźni	1 865	182	185	95	205	28
Kobiety	1 382	105	106	54	157	13

D. Zamachy według sposobu w 1937 r.

Miasta Wieś Płeć	Ogółem	Sposoby zamachu								
		otru- cie i gazy	po- wie- sze- nie	po- strzał	uto- pie- nie się	rany cięte i klute	rzuce- nie się pod koła	rzuce- nie się z wyso- kości	inne	niewia- dome
		w liczbach bezwzględnych								
Polska	4 347	1 752	1 106	486	237	295	268	125	69	9
		w odsetkach								
Polska	100,0	40,3	25,4	11,2	5,4	6,8	6,2	2,9	1,6	0,2
Miasta	100,0	54,0	15,3	8,9	4,2	7,0	4,8	4,1	1,5	0,2
Wieś	100,0	17,7	42,2	14,9	7,6	6,4	8,4	0,9	1,7	0,2
Mężczyźni	100,0	23,9	34,9	16,4	4,2	9,2	7,2	2,2	1,9	0,1
Miasta	100,0	36,3	22,8	14,4	3,6	10,6	6,6	3,7	1,9	0,1
Wieś	100,0	8,5	49,9	18,8	5,0	7,5	7,9	0,3	1,9	0,2
Kobiety	100,0	63,4	12,1	3,9	7,1	3,4	4,8	3,8	1,2	0,3
Miasta	100,0	72,8	7,3	3,1	4,7	3,2	2,9	4,5	1,1	0,4
Wieś	100,0	38,6	24,9	6,2	13,3	4,0	9,6	2,0	1,2	0,2

^a Dane niekompletne; podano tylko wypadki zarejestrowane przez Policję Państwową.

B. Sport, wychowanie fizyczne
 TABL. 22. URZĄDZENIA SPORTOWE^a
 Stan w dn. I.I

Wyszczególnienie	1933	1934	1935	1936	1937	1938	1939
Parki sportowe	38	54	54	54	54	54	60
Boiska do gier wielkich	1 368	1 472	1 586	1 644	1 644	1 693	1 871
w tym urządzone z bieżnią okrężną	418	496	530	547	547	547	562
Boiska: do gier małych	4 258	4 415	6 703	7 244	7 304	7 546	10 678
gimnastyczne	475	535	852	867	867	891	1 061
do hokeju na lodzie	57	65	81	124	126	126	113
Place tenisowe	1 724	1 772	1 853	1 861	1 899	1 899	1 830
Pływalnie	173	217	264	303	340	358	373
w tym baseny zimowe	13	14	14	15	16	20	21
Lodowiska	215	264	538	546	557	587	649
Tory: łyżwiarские	26	30	38	45	40	40	29
kolarskie	18	18	18	21	23	25	18
Hale sportowe, sale gimnastyczne	999	1 046	1 110	1 149	1 187	1 242	1 234
Skocznie narciarskie	28	31	31	35	46	51	37
Ośrodki narciarskie	2	3	3	3	3	3	3
Schroniska turystyczne	69	86	102	113	118	131	150
Przystanie wioślarskie i kajakowe	171	192	217	238	273	273	326
Ogrody jordanowskie	67	110	167	202	202	202	226
Poradnie sportowo-lekarskie ^b	15	15	65	84	88	92	.
Liczba zbadanych sportowców w tys. (w ciągu roku)	52	96	122	116	118	131	.

^a Urządzenia będące w ewidencji Państwowego Urzędu W. F. i P. W. (bez urządzeń dla wojska i młodzieży szkolnej). ^b Stan w dniu 15.XI.

TABL. 23. FREKWENCJA W SZKOLNYCH SCHRONISKACH WYCIECZKOWYCH

Wyszczególnienie	1931	1932	1934	1935	1936	1937	1938
Schroniska ^a	113	146	162	178	190	202	202
Lóżka w schroniskach ^a	3 223	3 488	4 024	4 300	4 640	5 700	5 871
Wycieczki	2 806	4 916	6 351	7 951	9 896	6 748 ^b	9 298 ^b
Noclegi	64 305	106 260	137 990	164 587	182 154	196 608	213 760 ^b
Osoby korzyst. ze schronisk	66 286	87 754	84 179	105 627	120 239	113 204 ^b	113 204 ^b
w tym kobiety	27 528	38 367	37 526	43 435	48 434	49 092	49 092
Młodzież szkolna	44 192	49 785	58 928	67 789	78 367	53 101 ^b	86 227 ^b
ze szkół: powszechnych	16 794	13 511	18 111	24 695	23 384	21 402	31 189
średnich	14 584	23 318	30 473	32 919	42 749	24 571	36 063
kształc. nauczyc.	8 839	8 678	5 179	3 980	2 277	1 794	.
zawodowych	3 975	4 278	5 165	6 195	9 957	5 334	10 887
Inni	16 501	28 826	16 390	27 260	22 945 ^b	26 977 ^b	26 977 ^b

^a Stan w dniu 31.XII. Szkolne schroniska wycieczkowe nie są objęte tabl. 22. ^b Dane niekompletne. Brak danych w 1937 r. — z 64 schronisk, w 1938 r. — z 11 schronisk.

TABL. 24. FREKWENCJA TURYSTÓW W NIEKTÓRYCH SCHRONISKACH GÓRSKICH I NIZINNYCH W 1935 R.

Położenie schronisk	Schro-niska	Osoby nocujące	Położenie schronisk	Schro-niska	Osoby nocujące
Schroniska górskie	56	87 957	Schroniska nizinne	24	79 877
Beskid Śląski i Mały	10	7 815	Gdynia	1	28 639
Beskid Zachodni	14	14 319	Pojezierze Suwalsko-Wileńskie	4	3 401
Tatry i Zakopane	9	42 576	Białowieża	1	3 705
Beskid Środkowy	1	343	Polesie	1	134
Beskid Wschodni, Huculszczyzna	22	22 904	Kraków	1	33 132
			Góry Świętokrzyskie	1	4 021
			Ojców	1	1 004
			Wolyń	9	3 864
			Podole	5	1 977

TABL. 25. STOWARZYSZENIA SPORTOWE^a

Wyszczególnienie	1932	1933	1934 ^a	1935	1936	1937	1938
Liczba stowarzyszeń	5 259	6 705	7 317	8 081	9 957	9 121	8 188
Członkowie w tys.	289,9	359,6	458,9	473,2	470,7	521,0	469,5
w tym kobiety	34,3	46,8	62,2	91,8	103,1	128,5	90,4
Sportowcy ćwiczący w tys.	197,3	254,3	309,4	312,8	314,1	331,2	305,7
w tym kobiety	26,9	36,8	47,6	54,9	68,1	72,3	60,1
Instruktorzy wychow. fizyczn. w tys.	4,5	5,3	6,4	6,2	6,1	5,9	6,0
w tym kobiety	0,8	1,0	1,3	1,1	0,8	0,8	0,8

a Bez stowarzyszeń wojskowych oraz stowarzyszeń młodzieży szkolnej.

TABL. 26. ZWIĄZKI SPORTOWE

Wyszczególnienie	Klu- by, sek- cje		Członkowie w tys.		Wyszczególnienie	Klu- by, sek- cje		Członkowie w tys.	
	1938	1934	1938	1938		1938	1934	1938	
Automobilklub Polski	18	2,5	5,0		Polski Związek (dok.): Narciarski	270	14,2	23,5	
Polski Związek: Atletyczny	56	1,4	1,8		Piłki Nożnej	943	59,2	124,4	
Bokserski	145	4,7	8,0		Piłki Ręcznej	338	6,7	13,4	
Hokeja na Lodzie	93	1,1	2,5		Pływacki	97	3,1	5,5	
Hokeja na Trawie	9	0,5	0,5		Sportu Głuchoniem.	8	0,2	0,3	
Jeździecki	29	1,9	5,5		Strzelectwa Sportow.	1130	5,5	22,6	
Kajakowy	143	3,4	2,3		Szermierczy	39	0,1	1,1	
Lawn-Tenisa	97	2,3	2,7		Tenisa Stołowego	157	1,9	4,3	
Lekko-atletyczny	238	8,6	8,9		Tow. Gimn. „Sokół”	832	50,6	30,0	
Łuczniczy	200	3,0	6,0		Tow. Kolarskich	153	4,9	7,4	
Łyżwiarski	38	1,8	2,1		Tow. Wioślarskich	66	8,6	8,1	
Motocyklowy	62	1,1	3,0		Żeglarski	27	0,6	5,3	

TABL. 27. OSOBY^a, KTÓRE ZDOBYŁY PAŃSTWOWĄ ODZNAKĘ SPORTOWĄ

Wyszczególnienie	1932	1934	1935	1936	1937	1938
Ogółem ^a	79 421	230 186	184 226	100 747	90 340	84 474
w tym młodzież szkolna	35 646	41 842	33 955	29 346	32 530	30 671
Mężczyźni	68 953	205 008	166 738	90 601	79 425	75 539
Kobiety	10 468	25 178	17 488	10 146	10 915	8 935
Woj.: centralne	31 113	76 166	65 031	38 042	31 649	28 651
wschodnie	9 698	27 155	19 258	13 040	13 341	12 406
zachodnie	24 903	85 283	67 751	30 095	27 353	26 582
południowe	13 707	41 582	32 186	19 570	17 997	16 835

a Tylko spośród ludności cywilnej.

Źródło tabl. 22, 25-27: Dane Państwowego Urzędu W. F. i P. W.

TABL. 28. SPORT SZYBOWCOWY

Stan w dn. 31.XII

Wyszczególnienie	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938
Liczba:											
szybowisk	2	2	3	10	13	22	37	59	75	98	108
kół	1	2	2	12	25	50	86	112	120	130	150
członków	20	37	57	200	1 000	6 000	8 500	12 000	13 000	15 000	25 000
pilot.kat.A.B.C.	1	3	15	62	295	639	1 191	3 643	6 000	10 000	14 000
pilotów kat. D.	—	—	—	—	—	—	—	19	54	104	160
szybowców	1	2	5	16	77	99	145	360	700	1 000	1 200
lotów w tys.	0,0	0,06	0,69	1,46	14,3	23,0	41,2	125,6	140,5	170,0	200,0
Czas trwania lotów w godz.	0,1	3,4	19	115	415	968	1 452	4 380	5 500	9 000	11 000
Przeleciało <i>km</i> ^a	—	—	—	—	100	300	2 000	4 000	8 000	30 000	45 000

a W przelotach wolnych.

Źródło: Dane Aeroklubu Rzeczypospolitej Polskiej.

DZIAŁ XVII. UBEZPIECZENIA. POŻARY

Lokaty długoterminowe zakładów ubezpieczeń ob. dział XII, tabl. 37, str. 231
 Emeryci państwowi i samorządowi ob. dział XXII, tabl. 2-4, str. 356-358
 Lecznictwo ob. dział XVI, tabl. 16, str. 300.

A. Ubezpieczenia społeczne

TABL. I. ROZWÓJ UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH

Lata	Województwa					Pol-ska	Województwa					
	Pol-ska	cen-tral.	wscho-dnie	pozn. i pom.	ślą-skie ^a		płd. ^a	Pol-ska	cen-tral.	wscho-dnie	pozn. i pom.	ślą-skie ^a
Przeciętna liczba ubezpieczonych w tysiącach												
na wypadek choroby						od wypadków w zatrudnieniu^b						
1925	1 881 ^c	637	33	549	233	429	1 209	.	.	.	278	190
1926	1 916 ^c	673	54	543	224	422	1 109	.	.	.	190	173
1927	2 202 ^c	846	75	560	247	474	1 441	.	.	.	231	186
1928	2 518	1 001	112	603	267	535	1 740	.	.	.	259	217
1929	2 662	1 042	136	620	280	584	1 865	.	.	.	260	222
1930	2 580	999	145	586	272	578	1 708	.	.	.	199	204
1931	2 391	953	129	543	238	528	1 479	.	.	.	170	172
1932	2 150	859	118	500	192	481	1 211	.	.	.	150	130
1933	2 068	860	115	444	172	477	1 087	.	.	.	147	108
1934	1 816	843	124	226	178	445	1 829	849	121	242	169	448
1935	1 859	871	131	230	180	447	1 890	888	131	248	172	451
1936	1 957	922	139	249	190	457	1 973	946	140	254	172	461
1937	2 171	1 023	156	278	209	505	2 183	1 049	157	282	187	508
1938	2 254	1 071	161	286	215	521	2 273	1 101	162	292	194	524
w ubezpieczeniu emerytalnym robotników^d						w ubezpieczeniu emerytalnym pracowników umysłowych						
1925	534 ^d	—	—	339	195	.	80	—	—	28	26	26
1926	572 ^d	—	—	387	185	.	81	—	—	28	27	26
1927	624	—	—	409	204	11	85	—	—	32	27	26
1928	683	—	—	455	217	11	225 ^e	103	13	45	28	36
1929	705	—	—	456	237	12	249	114	19	46	30	40
1930	628	—	—	393	223	12	263	121	19	48	31	44
1931	556	—	—	352	194	10	256	116	19	46	30	45
1932	476	—	—	323	145	8	240	109	18	43	26	44
1933	460	—	—	307	146	7	232	106	17	42	24	43
1934	1 657	722	99	329	130	377	267	122	22	45	24	54
1935	1 684	732	102	330	142	378	279	128	24	47	24	56
1936	1 805	783	110	370	155	387	294	135	25	50	26	58
1937	1 985	874	125	375	181	430	318	147	28	52	27	64
1938	2 064	910	128	398	189	439	343	160	30	55	29	69
w ubezpieczeniu od bezrobocia robotników						w ubezpieczeniu od bezrobocia pracowników umysłowych						
1925	595	304	9	56	151	75	—	—	—	—	—	—
1926	632	314	16	67	149	86	63	32	3	9	11	8
1927	774	401	24	75	171	103	87	42	5	14	14	12
1928	944	475	34	107	191	137	225 ^e	103	13	45	31	33
1929	1 002	490	35	115	209	153	249	114	19	46	34	36
1930	924	451	35	98	203	137	263	121	19	48	34	41
1931	816	414	29	253	203	120	256	116	19	46	34	41
1932	709	373	26	207	191	103	240	109	18	43	26	44
1933	699	370	30	191	191	108	232	106	17	42	24	43
1934	769	404	37	80	124	124	267	122	22	45	24	54
1935	822	431	44	87	128	132	277	127	24	47	28	51
1936	918	471	53	102	139	153	292	134	25	50	30	53
1937	1 060	534	66	118	161	181	315	146	27	52	32	58
1938	1 191	593	76	132	178	212	340	158	30	55	33	64

a W ubezpieczeniach: na wypadek choroby, od wypadków w zatrudn. oraz emeryt. robotników i prac. umysł. Śląsk Cieszyński łącznie z woj. płd. b Dział przemysłowy. W dziale rolnym statystyka ubezpieczonych nie jest prowadzona, ob. uw. a pod tabl. 2, str. 307. c Dane tylko kas chorych czynnych cały rok sprawozdawczy. d Bez Bractwa Gór. w Krakowie i Kasy Brackiej w Borysławiu. e Stan w dn. 31.XII.

U w a g a. Dla niektórych lat podział na województwa częściowo szacowany.

TABL. 2. UBEZPIECZENI WEDŁUG WOJEWÓDZTW W KWIETNIU 1938 R.

Województwa	Robotnicy w ubezpieczeniu				Pracownicy umysłowi w ubezpieczeniu			
	na wypadek choroby	na wypadek braku pracy	emerytalnym	od wypadk. w zatrudn. ^a	na wypadek choroby	na wypadek braku pracy	emerytalnym	od wypadk. w zatrudn. ^a
	w tysiącach							
Polska	1 910,7	1 082,0	2 064,1	1 906,3	343,5	340,5	343,4	366,4
M. st. Warszawa	} 344,4	} 108,3	} 339,0	} 345,9	84,4	83,9	84,8	93,0
Warszawskie					84,4	83,9	84,8	93,0
Łódzkie	255,6	} 429,8	252,5	255,7	28,7	28,0	28,1	30,8
Kieleckie	188,2		197,5	200,1	22,0	23,2	23,3	25,2
Lubelskie	52,7	} 42,5	52,5	53,1	11,6	11,1	11,2	12,3
Białostockie	42,8		42,5	43,3	7,8	7,4	7,5	8,3
Wileńskie	37,4	22,9	37,0	37,8	10,9	10,1	10,2	11,2
Nowogródzkie	20,1	8,9	19,7	20,0	5,1	5,0	5,0	5,2
Poleskie	24,5	12,7	24,2	24,5	5,5	5,1	5,2	5,6
Wołyńskie	47,6	20,5	46,8	47,8	10,0	9,7	9,7	10,3
Poznańskie	130,6	58,7	} 424,8	131,7	28,7	30,8	31,1	30,0
Pomorskie	132,3	68,0		134,0	27,1	28,5	28,8	29,0
Śląskie	222,2	170,0	224,6	198,9	34,7	33,9	34,1	36,4
Krakowskie	175,0	82,1	171,3	176,0	24,6	23,0	23,3	25,6
Lwowskie	155,1	69,5	151,6	155,2	28,9	27,3	27,6	29,7
Stanisławowskie	49,5	23,2	47,9	49,6	6,9	6,7	6,8	7,1
Tarnopolskie	32,7	7,4	32,2	32,7	6,6	6,8	6,7	6,7

^a Tylko dział przemysłowy. W dziale rolnym statystyka ubezpieczonych nie jest prowadzona (ubezpieczenie w tym dziale obejmuje według szacunków zakładów ubezpieczeń około 2 mil. osób).

TABL. 3. OSOBY POBIERAJĄCE RENTY LUB ZASIŁKI Z ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH

Lata	Liczba osób pobierających renty w ubezpieczeniu			Liczba osób pobierających zasiłki w ubezpieczeniu na wypadek braku pracy	
	emerytalnym		od wypadków w zatrudnieniu	robotników	pracowników umysłowych
	robotników ^a	pracowników umysłowych ^b			
Stan w dn. 31.XII			Przeciętne roczne		
1925	115 434	3 065	63 097	46 941	—
1926	122 001	3 719	66 411	37 148	1 378
1927	123 086	4 101	70 755	25 293	971
1928	127 428	5 099	86 052	28 260	2 053
1929	142 255	6 232	95 830	53 319	3 628
1930	145 931	7 335	102 785	106 425	9 466
1931	149 695	8 790	109 679	113 613	17 265
1932	152 231	10 564	103 538	91 924	22 602
1933	156 878	14 235	105 365	49 394	14 642
1934	185 341	17 522	108 189	48 468	9 836
1935	203 339	21 479	108 051	58 918	9 189
1936	221 491	26 553	117 235	63 130	9 378
1937	232 462	30 021	125 625	70 591	8 430
Inwalidzi	142 889	12 950	} 97 541	x	x
Starcy	8 565	4 311		x	x
Wdowy	45 239	7 342	13 484	x	x
Siótry	35 767	5 418	13 463	x	x
1938		32 927	..	79 856	7 967

^a Bez dodatkowego ubezpieczenia kolejarzy i górników. ^b Bez zaopatrzeń na rachunek Skarbu Państwa.

TABL. 4. BILANSE ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH^a

Lata	Aktywa						Pasywa
	Ogółem	w tym					
		kapitały w ban- kach	papiery warto- ściowe	pożyczki hipo- teczne	nierucho- mości	składki zaległe	
w milionach złotych							
Wszystkie rodzaje ubezpieczeń							
1925b	188.0	35.4	3.1	11.2	38.4	60.5	79.6
1926b	267.2	57.4	8.4	23.2	51.7	69.3	107.2
1927b	386.8	76.9	20.1	41.2	76.1	96.1	130.7
1928b	568.6	120.5	51.5	57.4	105.3	129.2	191.2
1929b	749.0	136.4	108.7	74.3	131.3	168.8	237.8
1930b	897.0	163.7	150.8	87.7	165.0	200.7	324.2
1931b	1 055.8	120.8	234.1	99.0	221.1	232.9	417.2
1932	1 137.6	121.6	253.5	104.3	243.1	260.3	505.0
1933	1 190.4	129.9	266.5	111.1	253.3	264.1	516.5
1934	1 291.9	134.0	332.1	134.2	258.0	286.7	496.1
1935	1 415.1	128.9	430.5	109.8	262.9	280.2	380.5
1936	1 506.0	219.3	457.2	143.5	264.9	299.5	443.6
1937	1 656.0	235.9	522.1	152.0	282.1	295.9	427.3
Ubezpieczenie na wypadek choroby							
1927	121.1	13.3	0.8	1.9	24.2	49.6	114.1
1933	289.8	16.8	6.6	2.8	87.1	117.1	287.5
1936	270.4	26.8	4.3	0.8	91.9	94.4	162.4
1937	283.5	32.7	4.3	0.7	97.8	90.7	163.2
Ubezpieczenie od wypadków w zatrudnieniu							
1927b	77.1	17.1	5.2	6.6	3.4	30.8	10.6
1933	158.1	23.2	30.3	18.0	17.2	48.4	28.6
1936	177.2	20.3	35.0	16.6	17.7	68.4	35.6
1937	189.0	28.3	35.7	15.8	16.9	68.1	39.1
Ubezpieczenie emerytalne robotników ^c							
1927	77.7	13.5	4.4	7.9	32.1	0.2	2.2
1933	150.6	15.7	34.4	18.0	52.5	0.6	9.7
1936	278.7	43.3	115.3	35.5	49.0	28.1	18.7
1937	355.3	48.6	148.6	43.2	55.8	30.6	26.3
Ubezpieczenie emerytalne pracowników umysłowych							
1927	84.9	21.3	9.7	24.8	16.4	7.9	3.6
1933	548.5	72.6	195.2	72.3	94.8	68.9	12.4
1936	739.2	126.2	302.6	90.6	104.5	75.0	80.1
1937	776.9	122.7	324.0	92.3	109.7	72.8	79.0
Ubezpieczenie na wypadek braku pracy robotników							
1927d	26.0	11.7	—	—	—	7.6	0.2
1933	21.3	1.6	—	—	1.7	12.6	158.3
1936e	14.5	0.3	—	—	1.8	12.4	126.1
1937e	14.9	—	—	—	1.9	13.0	113.2
Ubezpieczenie na wypadek braku pracy pracowników umysłowych							
1927d	—	—	—	—	—	—	—
1933	22.1	—	—	—	—	16.5	20.0
1936	26.0	2.4	—	—	—	21.2	20.7
1937	36.4	3.6	9.5	—	—	20.7	6.5

^a Do aktywów lub pasywów nie włączono niedoborów i nadwyżek. ^b Bez Bractwa Górniczego w Krakowie i Kasy Brackiej w Boryslawiu w latach 1925 i 1926; bez Kasy Pensyjnej Pszczyńskiego Bractwa Górniczego w 1925 r.; bez Kasy Chorych Pszczyńskiego Bractwa Górniczego w 1926 r.; bez Zakładu Ubezpieczeń od Wypadków w Rolnictwie w Poznaniu w latach 1925—1931. ^c Łącznie z ubezpieczeniem dodatkowym kolejarzy i górników. ^d Ubezpieczenie robotników podano łącznie z ubezpieczeniem pracowników umysłowych. ^e Stan w dn. 31.III następnego roku. Dane szacunkowe wobec włączenia majątku funduszu zabezpieczenia na wypadek braku pracy do majątku Funduszu Pracy, z którego w bilansie nie jest wydzielony.

TABL. 5. DOCHODY I WYDATKI ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH

A. Wszystkie rodzaje ubezpieczeń społecznych

Lata	Dochody						Wydatki		
	Ogółem	w tym					Ogółem	w tym	
		ze składek ^a				z majątku		świadczenia	koszty administracji
		razem	ubezpieczonych	pracodawców	Skarbu Państwa				
w milionach złotych									
1925	273,3	258,3	96,1	155,3	6,9	.	242,5	194,2	23,1
1926	311,5	284,1	103,2	172,9	8,0	.	262,6	205,3	26,8
1927	416,7	380,9	137,9	230,2	12,8	.	330,9	252,9	34,2
1928	558,1	517,8	193,2	308,6	16,0	14,4	418,4	322,6	41,6
1929	649,7	596,3	224,1	355,2	17,0	27,4	526,3	418,5	49,1
1930	647,0	579,5	219,1	344,4	16,0	38,0	601,7	494,2	54,7
1931	603,1	523,7	197,5	311,9	14,3	50,3	586,9	476,6	53,8
1932	512,2	436,4	161,4	263,6	11,4	48,3	503,7	407,8	46,6
1933	474,1	394,6	145,9	237,8	10,9	49,1	428,3	322,2	42,5
1934	474,3	397,4	173,9	213,1	11,6	48,2	346,6	279,3	43,7
1935	506,4	418,6	176,7	229,1	12,8	50,7	353,4	280,1	38,4
1936	503,3	402,3	166,3	220,9	14,5	53,5	401,5	307,2	35,8
1937	566,0	453,1	186,8	248,3	18,0	58,6	430,3	339,1	*

B. Poszczególne rodzaje ubezpieczeń społecznych

Lata	Dochody			Wydatki		Dochody			Wydatki	
	Ogółem	w tym		Ogółem	w tym świadczenia	Ogółem	w tym		Ogółem	w tym świadczenia
		ze składek	z majątku				ze składek	z majątku		
		deka	jątku				deka	jątku		
w milionach złotych										
Ubezpieczenie na wypadek choroby						Ubezpieczenie od wypadków w zatrudnieniu				
1925	156,5	148,8	.	163,8	125,5	29,0	28,0	0,9	16,4	12,8
1926	171,5	161,7	.	177,6	133,9	40,4	35,0	1,8	21,6	16,9
1927	230,8	218,3	.	231,1	172,4	48,3	44,0	3,3	29,7	21,4
1928	297,1	282,5	.	297,9	222,7	54,4	48,4	4,5	33,2	26,2
1929	340,3	322,2	.	349,6	267,1	61,7	55,6	5,7	40,3	32,1
1930	335,8	309,6	.	345,5	269,7	60,7	54,1	6,5	45,4	36,6
1931	293,6	268,3	.	311,3	233,7	61,2	51,6	9,4	47,9	38,1
1932	242,4	218,0	.	246,0	182,6	56,4	48,9	7,2	50,2	38,7
1933	214,4	192,8	.	233,8	159,8	50,6	44,3	6,2	47,6	35,1
1934	142,3	124,3	3,4	150,1	118,7	54,8	43,2	5,2	48,1	37,2
1935	144,2	123,7	2,8	132,7	98,5	65,5	53,9	4,6	52,7	43,1
1936	149,4	125,3	1,5	137,4	101,8	65,5	51,4	4,5	65,8	47,4
1937	170,8	141,4	.	160,0	121,9	71,6	57,3	5,3	63,3	50,7

^a Sumy przypisu składek w okresie sprawozdawczym.

(dok. str. 310)

TABL. 5. DOCHODY I WYDATKI ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ
SPOŁECZNYCH (dok.)

B. Poszczególne rodzaje ubezpieczeń społecznych (dok.)

Lata	Dochody			Wydatki		Dochody			Wydatki	
	Ogółem	w tym		Ogółem	w tym świadczenia	Ogółem	w tym		Ogółem	w tym świadczenia
		ze składek ^a	z majątku				ze składek ^a	z majątku		
w milionach złotych										
Ubezpieczenia emerytalne robotników (powszechnie)										
Polska ogółem						Województwa zachodnie				
1925c	24,6	23,4	1,0	17,1	15,7	24,6	23,4	1,0	17,0	15,7
1926c	24,0	22,6	1,2	16,4	14,5	24,0	22,6	1,2	16,4	14,5
1927	29,2	26,4	2,6	18,7	16,9	28,2	25,5	2,6	18,0	16,3
1928	37,5	35,1	2,3	23,9	21,4	36,7	34,3	2,3	22,9	20,6
1929	41,9	38,0	3,4	28,4	25,8	41,0	37,1	3,4	27,2	24,7
1930	40,2	35,3	4,5	28,4	25,6	39,4	34,5	4,5	26,9	24,4
1931	38,0	31,4	5,9	31,4	28,5	37,2	30,6	5,8	30,0	27,3
1932	31,8	25,9	5,5	31,7	29,0	31,0	25,1	5,4	30,4	27,8
1933	29,4	24,5	4,8	32,2	29,2	28,5	23,8	4,7	30,8	28,0
1934	89,1	86,6	4,8	40,2	32,9	27,9
1935	105,3	94,6	7,6	46,9	37,9	.	34,3	.	.	29,1
1936	99,6	86,7	8,9	57,9	45,4	.	33,9	.	.	32,3
1937	115,9	98,9	11,5	63,6	48,3	.	37,8	.	.	.
Ubezpieczenia dodatkowe emerytalne ^b										
kolejarzy i górników						Ubezpieczenia emerytalne pracowników umysłowych				
1925	20,0 ^d	19,2	0,6	16,9 ^d	15,7	21,1	18,2	2,6	2,0	1,3
1926	19,9	18,5	1,3	20,0	18,3	24,7	19,1	4,2	3,2	2,3
1927	25,3	22,4	2,8	23,3	21,6	33,8	25,5	5,2	5,5	3,7
1928	27,7	25,3	2,1	24,9	23,3	71,7	63,8	4,9	10,2	6,7
1929	34,4	31,1	2,6	27,9	25,8	95,6	79,7	13,3	17,9	12,4
1930	33,8	30,3	3,0	29,5	27,2	105,1	82,9	21,2	20,9	13,7
1931	32,7	27,9	4,5	31,8	29,7	110,9	82,3	27,4	22,2	16,2
1932	29,6	23,3	6,1	29,8	28,1	99,0	69,5	28,5	25,4	19,6
1933	24,6	18,8	5,6	25,9	24,6	99,0	62,1	29,7	31,0	24,8
1934	26,8	20,5	5,7	29,5	27,9	99,5	64,2	29,0	36,3	29,1
1935	26,5	19,7	5,2	30,4	28,7	102,5	66,8	30,1	46,2	33,4
1936	30,0	20,5	4,7	35,7	29,8	95,6	56,9	33,8	56,9	40,4
1937	28,2	22,8	4,4	31,9	30,4	104,3	59,6	36,9	65,5	46,6
Ubezpieczenie na wypadek braku pracy robotników						Ubezpieczenie na wypadek braku pracy pracowników umysłowych				
1925	22,1	20,7	0,0	26,3	23,2	—	—	—	—	—
1926	27,6	23,9	0,1	23,2	18,9	3,3	3,2	—	0,8	0,6
1927	42,6	38,4	0,2	21,2	16,1	6,6	5,9	—	1,2	0,8
1928	51,0	48,1	0,2	26,1	20,7	18,7	14,6	0,4	2,2	1,5
1929	52,8	51,1	0,3	55,6	49,8	23,1	18,6	2,1	6,7	5,5
1930	49,0	47,9	0,0	113,5	104,4	22,4	19,4	2,8	18,5	17,0
1931	44,2	42,9	0,1	111,1	101,3	22,5	19,4	3,1	31,3	29,1
1932	35,6	34,3	0,1	78,7	70,2	17,4	16,5	0,9	41,9	39,7
1933	33,9	32,6	0,1	32,6	26,4	22,2	19,5	2,7	25,2	22,4
1934	36,2	34,8	0,1	26,4	20,4	25,6	23,8	0,0	16,0	13,1
1935	48,1 ^e	47,1	0,1	42,9 ^e	38,7	23,1	21,5	0,3	14,6	11,5
1936	43,9 ^f	43,4	0,1	34,9 ^f	31,8	19,3	18,1	0,0	12,9	10,6
1937	54,2 ^f	53,7	0,1	35,6 ^f	32,5	21,0	19,4	0,4	10,4	8,7

a Sumy przypisu składek w okresie sprawozdawczym. b Świadczenia z własnych środków zakładów, bez dopłat Skarbu Państwa. c Bez Bractwa Górniczego w Krakowie i Kasy Brackiej w Borystawiu. d Bez Kasy Pensyjnej Pszczyńskiego Bractwa Górniczego. e łącznie z pierwszym kwartałem 1936 r. (dane częściowo szacowane). f Rok budżetowy (dane częściowo szacowane).

TABL. 6. DOCHODY ZE SKŁADEK I ŚWIADCZENIA ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH NA JEDNEGO UBEZPIECZONEGO

Rodzaje ubezpieczeń	1925	1927	1928	1929	1933	1934	1935	1936	1937
	w złotych								
Dochody ze składek na jednego ubezpieczonego ^a									
Na wypadek choroby ^b	78,7	99,1	111,5	119,7	92,5	64,0	62,5	59,9	60,7
Na wypadek braku pracy:									
robotników	36,1	49,6	51,6	50,8	46,9	44,9	46,7	47,3	50,7
pracowników umysłowych	—	68,7	64,7	74,9	84,2	89,1	77,3	62,2	61,7
Emerytalne:									
robotników ^c	27,8	29,6	38,2	40,8	36,6	49,8	51,7	45,5	49,8
pracowników umysłowych	226,4	291,1	283,3	320,5	295,9	239,9	239,7	194,0	187,4
Od wypadków w zatrudn.	10,5	13,4	13,2	14,5	14,2	11,6	14,2	12,7	13,7
Świadczenia na jednego ubezpieczonego									
Na wypadek choroby ^b	64,5	76,2	86,2	97,9	73,8	60,4	46,9	45,9	48,9
Na wypadek braku pracy:									
robotników	40,4	20,7	22,2	49,6	37,9	26,4	31,2	29,2	30,7
pracowników umysłowych	—	9,1	6,8	22,2	96,8	49,1	41,3	36,2	27,5
Emerytalne:									
robotników ^c	18,7	19,0	23,3	27,7	43,5	18,7	20,7	23,8	24,3
pracowników umysłowych	15,9	42,7	29,6	49,7	107,0	108,8	119,9	137,8	146,6
Od wypadków w zatrudn.	4,8	6,5	7,1	8,4	11,3	10,0	11,4	11,7	12,1

a Sumy przypisu składek w okresie sprawozdawczym. b Bez Górnego Śląska.
c Bez dodatkowego ubezpieczenia górników i kolejarzy.

TABL. 7. PODZIAŁ ŚWIADCZEŃ UBEZPIECZENIA NA WYPADEK CHOROBY^a

Rodzaje świadczeń	1925	1927	1928	1929	1933	1935	1936	1937	1938
	W milionach złotych								
Ogółem	107,5	149,2	194,0	233,1	138,2	78,7	80,9	96,0	114,4
Zasilki pieniężne	33,6	44,9	63,3	76,6	27,4	10,2	11,2	16,3	20,5
Pomoc lekarska	33,1	42,5	53,0	61,8	49,6	28,9	28,5	31,6	35,2
Leki i opatrunki	20,9	29,2	34,6	40,1	23,2	14,2	13,1	15,8	18,3
Szpitala, zakłady lecznicze, przewóz chorych i lekarzy	19,9	32,6	43,1	54,6	34,7	24,0	24,6 ^b	26,9 ^b	34,8
Profilaktyka i cele sanitarne	—	—	—	—	3,3	1,4	3,5	5,4	5,6
Na jednego ubezpieczonego w złotych									
Ogółem	64,5	76,2	86,2	97,9	73,8	46,9	45,9	49,1	52,9
Zasilki pieniężne	20,3	22,9	28,2	32,1	14,6	6,1	6,3	8,4	9,5
Pomoc lekarska	19,8	21,7	23,5	26,0	26,5	17,2	16,1	16,2	16,2
Leki i opatrunki	12,5	14,9	15,4	16,9	12,4	8,5	7,6	8,1	8,5
Szpitala, zakłady lecznicze, przewóz chorych i lekarzy	11,9	16,7	19,1	22,9	18,5	14,3	13,9	13,8	16,1
Profilaktyka i cele sanitarne	—	—	—	—	1,8	0,8	2,0	2,6	2,6

a Bez Górnego Śląska. b Wydatki na „przewóz chorych i lekarzy” w latach 1936 i 1937 mieszczą się częściowo również w wydatkach na „pomoc lekarską”.

U w a g a. Lecznictwo w ubezpieczalniach społecznych ob. dział XVI, tabl. 16, str. 300.

TABL. 8. WYPADKI W ZATRUDNIENIU, ODSZKODOWANE PRZEZ ZAKŁADY UBEZPIECZEŃ OD WYPADKÓW

A. Wypadki według przyczyn i następstw

Przyczyny i następstwa wypadków	1928	1929	1930	1932	1933	1935
<i>Przeciętna liczba ubezpieczonych w tys.</i>	3 678	3 833	3 722	3 204	3 078	3 888
Liczba wypadków	19 202	21 881	18 943	13 117	13 370	22 435
Przyczyny wypadków						
Silniki, pędnie, maszyny robocze	4 105	4 338	3 554	2 392	2 492	3 702
Podnośniki, dźwigi itp.	363	387	300	241	250	506
Koleje i kolejki, wózki na szynach	1 421	1 968	1 851	1 057	903	1 626
Samochody, motocykle, rowery itp.						338
Wozy i wózki o pociągu zwierz. i ręczn.	1 844	2 178	2 648	2 113	2 336	1 143
Zwierzęta ^a						928
Transport wodny i powietrzny	47	42	55	19	23	32
Wybuchy, pożary, płomień	194	197	206	136	163	295
Materiały gorące, żrące itp.	1 052	1 264	785	339	346	614
Prąd elektryczny	98	128	84	70	59	76
Upadki osób, uderz. się o przedmioty	2 472	3 977	2 445	1 791	1 922	4 309
Zalam., zawał., upadki przedmiotów	3 702	2 969	2 335	2 041	2 122	4 022
Manipulowanie przedmiotami	1 769	1 954	2 288	1 120	1 201	2 534
Narzędzia ręczne	878	1 113	1 189	624	658	1 283
Inne wypadki						962
Choroby zawodowe	1 257	1 366	1 203	1 174	895	65
Następstwa wypadków						
Śmierć	1 098	1 214	963	759	715	915
Niezdolność do pracy	18 104	20 667	17 980	12 358	12 655	21 520

B. Wypadki według następstw w poszczególnych działach pracy w 1935 r.

Działy pracy	Przeciętna liczba ubezpieczonych w tys. b	Ogólna liczba wypadków	Następstwa wypadków	
			Śmierć	Niezdolność do pracy
Ogółem	3 888	22 435	915	21 520
Gospodarstwo rolne, leśne i hodowl.	2 000	5 782	321	5 461
Kopalnie i huty	155	5 504	188	5 316
Przemysł metalowy i maszynowy	120	1 580	25	1 555
Przemysł włókienniczy	165	744	13	731
Przemysł drzewny	75	1 365	36	1 329
Przemysł budowlany	125	1 719	71	1 648
Młyny		233	18	215
Przedsiębiorstwa transportowe	1 248	1 201	84	1 117
Pozostałe działy		4 307	159	4 148

a Do 1933 r. częściowo w „Innych wypadkach”. b Dane szacunkowe.

B. Inne ubezpieczenia

TABL. 9. LICZBA ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ DZIAŁAJĄCYCH W POLSCE

Zakłady	1929	1932	1936	1937	Zakłady	1929	1932	1936	1937
Ogółem	60	63	74	72	Zakłady kraj. (dok.)				
w tym większe zakłady	42	40	38	34	wzajemne większe	12	9	9	8
					wzajemne mniejsze	18	23	36	38
Zakłady krajowe publiczne	53	55	66	65	akcyjne	15	15	15	13
	8	8	6	6	Zakłady zagraniczne	7	8	8	7

TABL. 10. DZIAŁALNOŚĆ ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ^a

Wyszczególnienie	Ogółem				W tym zakłady zagraniczne			
	1929	1932	1936	1937	1929	1932	1936	1937
Stan ubezpieczeń w końcu roku^b								
Liczba polis w tys.								
W dziale życiowym	128,7	150,7	257,7	261,2	41,6	38,9	44,5	42,2
W działach rzeczowych	7 750,6	6 861,7	5 439,9	5 982,9	59,9	64,1	90,1	106,4
W dziale: ogniowym	4 928,2	4 913,1	5 206,6	5 708,1	33,9	45,2	56,4	66,8
od kradzieży	81,0	52,6	73,1	79,5	13,4	7,0	14,0	15,2
transportow.	2 673,5	1 862,9	1 083,6 ^c	1 26,8	10,8	11,1	19,5	24,0
od gradobicia	60,8	31,0	48,6	63,7	1,4	0,8	—	—
W działach innych ^b	7,1	2,1	3,0	4,8	0,4	0,0	0,2	0,4
Suma ubezpieczeń w mil. zł								
W dziale życiowym	1 097,1	927,8	722,4	633,6	531,9	430,0	272,4	221,8
W działach rzeczowych	57940,5	49251,4	38762,7	42023,3	3488,9	3382,9	3777,0	4170,0
W dziale: ogniowym	52765,0	45458,2	35425,1	38028,1	3052,5	2939,3	3307,4	3538,9
od kradzieży	1 258,7	1 105,4	1 083,4	1 168,1	177,8	167,0	212,0	227,1
transportow.	2 941,5	2 211,5	1 844,0	2 280,5	150,4	2,7	219,3	336,7
od gradobicia	822,2	287,3	233,7	324,0	79,0	11,0	—	—
W działach innych ^b	153,1	189,0	176,5	222,6	29,2	48,2	38,3	67,3
Zbiór składek w milionach złotych^d								
Z ubezpieczeń be- średnich	234,0	169,4	127,5	133,4	34,7	29,8	20,8	19,2
z tego przekazano re- asekuratorom	89,2	55,7	36,7	42,1	12,3	11,8	7,9	7,3
W dziale: życiowym	52,0	42,6	32,9	28,0	24,6	19,6	11,4	9,0
ogniowym	147,6	104,9	73,2	79,5	6,6	6,8	6,0	6,4
od kradzieży	4,8	4,0	3,8	4,2	0,9	0,9	0,9	0,9
transportow.	2,6	2,6	4,0	4,9	0,3	0,7	0,8	1,1
od gradobicia	13,2	5,7	3,8	5,4	0,9	0,1	—	—
W działach innych ^d	13,8	9,6	9,8	11,4	1,4	1,7	1,7	1,6
Z ubezpieczeń przyję- tych do reasekuracji	37,6	19,1	15,1	17,9	0,1	0,1	—	—
z tego retrocedowano	7,1	7,8	4,3	5,8	—	—	—	—
Szkody do pokrycia w milionach złotych^d								
Z ubezpieczeń be- średnich	151,0	93,6	75,3	78,0	11,7	14,2	12,3	14,7
w tym udział reasekura- torów	64,8	33,7	24,2	28,6	7,0	6,0	4,1	5,8
W dziale: życiowym	8,1	18,9	16,8	12,7	3,4	8,5	7,5	7,2
ogniowym	110,4	60,2	40,8	44,5	5,3	3,7	2,5	5,0
od kradzieży	4,1	2,2	2,0	1,9	1,1	0,6	0,5	0,5
transportow.	1,8	2,1	3,6	4,8	0,1	0,5	0,8	1,1
od gradobicia	18,7	5,2	4,2	5,9	1,1	0,1	—	—
W działach innych ^d	7,9	5,0	7,9	8,2	0,7	0,8	1,0	0,9
Z ubezpieczeń przyję- tych do reasekuracji	28,6	13,1	7,7	12,7	0,1	0,1	—	—
w tym udział reasekura- torów	6,1	4,8	2,2	6,1	—	—	—	—

^a Bez zakładów wzajemnych mniejszych. ^b Nie uwzględniono ubezpieczeń szczyb, od odpowiedzialności prawnej i od wypadków. ^c Zmniejszenie się wskutek zaprzestania masowego ubezpieczenia towarów i pakunków podróży. ^d Łącznie z ubezpieczeniem szczyb, od odpowiedzialności prawnej i od wypadków.

TABL. II. BILANSE I RACHUNKI STRAT I ZYSKÓW ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ^a

Wyszczególnienie	Ogółem				W tym zakłady zagraniczne			
	1929	1932	1936	1937	1929	1932	1936	1937
	w milionach złotych							
Bilanse. Stan w dn. 31.XII								
Stan czynny								
Kasa	2,5	2,3	1,9	1,6	0,6	0,9	0,7	0,4
Instytucje kredytowe	24,2	21,9	38,0	44,9	1,0	4,8	4,5	6,9
Papiery procentowe własne	56,5	74,9	92,2	104,1	15,1	23,6	25,8	31,3
Pożyczki hipoteczne i pod zastaw hipotek	16,1	24,6	22,8	21,5	0,6	5,8	5,5	5,8
Pożyczki udzielone związkom samorządowym	4,6	5,1	4,6	0,7	0,7	0,7	0,7	0,4
Dłużnicy	101,8	140,2	109,7	107,4	15,0	12,6	9,0	7,9
w tym zaległe składki	68,7	109,0	90,3	86,1	11,4	10,4	7,8	6,6
Nieruchomości	51,8	75,6	83,9	79,3	10,2	21,2	27,0	26,0
Inne aktywa	52,6	76,7	86,3	74,7	5,2	20,7	27,2	14,6
w tym pożyczki pod zastaw własnych polis	6,0	26,0	26,1	22,7	2,6	12,7	12,9	10,2
Strata	13,2	4,9	9,6	4,0	5,7	1,3	1,5	1,3
Suma bilansowa	323,3	426,2	449,0	438,2	54,1	91,6	101,9	94,6
Stan bierny								
Kapitał zakładowy	27,1	30,2	32,0	33,1	4,3	4,8	6,6	10,6
Inne kapitały własne	64,7	99,8	128,6	126,8	1,1	1,8	3,9	3,0
Fundusz ubezpieczeniowy	78,1	138,1	159,9	146,4	31,0	69,3	77,8	65,6
Fundusze techniczne	35,2	38,1	28,2	24,4	4,1	5,2	5,4	4,5
Długi hipoteczne	5,0	3,2	2,3	2,2	—	—	0,1	—
Wierzyciele	36,2	37,5	22,4	23,5	2,3	0,9	1,6	4,0
Inne pasywa	69,9	73,5	70,6	75,3	11,2	9,5	6,0	6,2
Zysk	7,1	5,8	5,0	6,5	0,1	0,1	0,5	0,7
Rachunki strat i zysków								
Zyski								
Zysk (nadwyżka) w działach:								
życiowym	0,3	1,9	3,8	1,9	0,1	0,4	2,1	0,5
ogniowym	3,0	13,9	4,0	6,2	0,0	0,0	0,0	0,4
innych	1,1	1,2	0,6	1,0	0,1	0,1	0,1	0,2
Czysty dochód z majątku	6,4	6,0	6,0	6,1	0,6	0,8	0,7	0,7
Zysk na kursie walut obcych i papierów wartościowych	0,3	1,0	0,9	1,6	0,2	0,0	0,4	1,0
Inne zyski	9,9	10,0	19,5	12,2	0,0	2,0	3,5	4,0
Strata (niedobór bilansowy)	13,2	4,9	9,6	4,0	5,7	1,3	1,5	1,3
Ogółem	34,2	38,9	44,4	33,0	6,7	4,6	8,3	8,1
Straty								
Strata (niedobór) w działach:								
życiowym	5,1	0,2	1,9	0,8	3,5	0,1	0,1	0,7
ogniowym	6,4	1,2	1,6	0,8	0,9	0,8	0,3	0,4
innych	4,4	1,8	2,4	2,1	0,7	0,4	0,6	0,2
Strata na kursie walut obcych i papierów wartościowych	1,6	1,2	2,6	0,5	0,2	0,3	1,4	0,2
Rezerwa (odpisy) na należ- ności wątpliwe	4,6	16,6	9,5	7,2	1,1	1,8	3,4	2,5
Inne straty i odpisy	5,0	12,1	21,4	15,1	0,2	1,1	2,0	3,4
Zysk (nadwyżka bilansowa)	7,1	5,8	5,0	6,5	0,1	0,1	0,5	0,7

^a Bez zakładów wzajemnych mniejszych.

C. Pożary. Straże pożarne
TABL. 12. POŻARY BUDYNKÓW ^a

Wyszczególnienie	1932 ^{bc}	1934 ^{bc}	1936 ^{bc}	1937						
				Pol- ska ^b	M. st. War- szawa	Województwa				
						cen- tral- ne ^c	wscho- dnie	pozn. i pom.	połu- dnio- we	
Pożary w tys.	18,1	20,3	19,4	18,2	0,2	7,8	3,6	2,1	4,5	
w miastach . . .	1,8	2,0	1,8	2,2	0,2	0,7	0,3	0,4	0,6	
na wsi	16,3	18,3	17,6	16,0	x	7,1	3,3	1,7	3,9	
Dotknięte pożarem: nieruchomości za- budowane w tys.	28,9	33,9	30,4	28,3	0,2	12,8	6,2	2,4	6,7	
budynki w tys.	51,9	62,5	54,0	49,8	0,3	24,7	10,0	4,3	10,5	
Wartość ubezpie- czeniowa budyn- ków dotkniętych pożarem w mil. zł	118,7	116,2	113,5	172,5	43,5	51,1	13,4	29,8	34,7	
Szkody pogorzelo- we w budynkach w milionach zł	35,2	32,5	25,5	26,2	0,2	12,9	4,0	4,9	4,2	
<i>Stosunek szkód do wartości w odsel- kach</i>	<i>29,7</i>	<i>27,9</i>	<i>22,5</i>	<i>15,2</i>	<i>0,4</i>	<i>25,2</i>	<i>29,7</i>	<i>16,5</i>	<i>12,2</i>	

^a Pożary zarejestrowane przez Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych, a w woj. poznańskim i pomorskim przez Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych w Poznaniu. ^b Bez woj. śląskiego. ^c Bez m. st. Warszawy

TABL. 13. STRAŻE POŻARNE
Stan w dn. 31.XII

Lata Województwa Podział administracyjny obowiązujący do dn. 31.III 1939 r.	Straże ochot- nicze		Straże zawo- dowe (miejs- kie i prze- mysłowe)		Zasadniczy sprzęt strażacki			Na jedną straż przypa- da km ²
	liczba straży	człon- kowie w tys.	liczba straży	człon- kowie w tys.	samo- chody	moto- pom- py	si- kawki ręczne	
Polska 1937	12 613	305,2	91	3,3	685	1 421	14 421	30,6
1938	13 830	362,4	106	3,6	927	1 600	14 181	27,9
M. st. Warszawa . . .	144	3,0	1	0,5	22	28	2	25,3
Warszawskie	986	21,7	—	—	98	146	1 191	17,3
Łódzkie	718	19,9	18	0,8	103	91	861	19,9
Kieleckie	1 284	34,2	2	0,0	93	162	1 503	30,9
Lubelskie	1 006	26,1	3	0,1	45	132	1 210	57,2
Białostockie	548	16,4	19	0,6	30	82	610	81,0
Wileńskie	357	10,9	1	0,1	27	56	397	55,1
Nowogrodzkie	417	11,4	—	—	23	55	527	82,0
Poleskie	445	8,0	2	0,0	22	41	488	58,2
Wolyńskie	611	12,8	3	0,0	34	59	608	12,2
Poznańskie	2 309	91,0	1	0,1	69	97	1 615	24,8
Pomorskie	1 028	20,2	7	0,3	96	98	1 150	8,1
Śląskie	507	13,1	14	0,2	102	182	437	17,2
Krakowskie	1 004	30,0	6	0,1	69	159	935	23,7
Lwowskie	1 191	17,7	9	0,3	61	112	1 260	29,3
Stanisławowskie	560	9,8	17	0,4	22	63	609	23,0
Tarnopolskie	715	16,2	3	0,1	11	37	778	

U w a g a. Dane o działalności kulturalno-oświatowej Związku Straży Pożarnych R. P. ob. dział XIX, tabl. 25, str. 352.

DZIAŁ XVIII. SZKOLNICTWO. OŚWIATA POZASZKOLNA

A. Szkolnictwo

TABL. 1. WYDATKI NA OŚWIATĘ Z BUDŻETU SKARBU PAŃSTWA, SKARBU ŚLĄSKIEGO I ZWIĄZKÓW SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO

Wydatki	1928-	1929-	1930-	1932-	1934-	1935-	1936-	1937-	1938-	1939-
	1929	1930	1931	1933	1935	1936	1937	1938	1939 ^a	1940 ^d
w milionach złotych										
Ogółem	572,4	626,1	595,2	423,2	412,1	411,2	417,4	446,6	462,6	
zwyczajne	493,6	535,6	544,2	413,3	397,0	396,2	400,6	419,2	439,0	
nadzwyczajne	78,8	90,5	51,0	9,9	15,1	15,0	16,8	27,4	23,6	
Skarb Państwa ^b	416,1	450,2	437,2	321,7	316,3	317,7	319,8	334,1	350,2	373,1
zwyczajne	380,3	416,3	426,7	321,2	313,8	316,2	318,8	330,8	347,9	369,9
w tym szkoły:										
powszechnie, spe-										
cjalnie i przedszkola	230,0	248,9	261,8	195,8	171,8	179,2	182,2	192,3	205,5	223,8
średnie ogólnoksz.	33,4	35,4	35,8	24,7	21,2	21,2	22,4	24,6	26,3	} 31,8
kształcenia nauczy-										
cieli	15,4	16,8	17,1	9,7	7,4	7,1	6,3	4,8	5,1	
zawodowe	24,2	28,0	27,7	16,4	14,1	13,9	13,6	14,9	15,3	15,7
wyższe	33,7	37,1	33,8	28,3	24,9	23,8	24,1	24,7	26,2	26,8
nadzwyczajne	35,8	33,9	10,5	0,5	2,5	1,5	1,0	3,3	2,3	3,2
Skarb Śląski	39,1	44,0	50,3	26,7	24,0	22,8	25,6	27,4	29,7	39,1
zwyczajne	38,1	39,7	41,5	26,6	24,0	22,8	25,6	27,4	29,6	39,1
nadzwyczajne	1,0	4,3	8,8	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	—
Samorząd terytor. ^c	117,2	131,9	107,7	74,8	71,8	70,7	72,0	85,1	82,7	
zwyczajne	75,2	79,6	76,0	65,5	59,2	57,2	56,2	61,0	61,5	
nadzwyczajne	42,0	52,3	31,7	9,3 ^d	12,6	13,5	15,8	24,1	21,2 ^d	

^a Preliminarze budżetowe. ^b Łącznie z wydatkami z funduszków specjalnych Ministerstwa W. R. i O. P., które nie zostały podzielone na poszczególne typy szkół. Bez wydatków na szkolnictwo zawodowe. Wydatki na to szkolnictwo w 1929/30 wynosiły: zwyczajne około 15 mil. zł, nadzwyczajne około 5 mil. zł; w 1935/36 około 7 mil. zł i około 0,2 mil. zł. ^d Łącznie z wydatkami na kulturę i sztukę.

TABL. 2. LICZBA ETATÓW NAUCZYCIELSKICH^a

Typy szkół	1924- 1925	1928- 1929	1939/40								
			Ogół- tem	Grupy uposażenia							
				IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI
Ogółem	75071	73407	89131	566	396	3809	10289	18509	32877	10233	12452
Szkoły powszechnie, specjalne i przed- szkole	63886	62807	77693	—	1	742	8030	15223	31190	10098	12409
Szkoły średnie ogólnoksz. i kształc. nauczycieli	7521	6455	6483	—	73	2410	1326	1773	725	133	43
Szkoły zawodowe ^b	1528	1846	2386	—	53	435	640	787	471	—	—
Szkoły artystyczne	97	84	103	—	11	38	22	25	11	2	—
Szkoły wyższe ^c	2039	2215	2460	566	258	184	271	701	480	—	—

^a Dane obejmują etaty nauczycielskie (bez nauczycieli płatnych od godzin) przewidziane w preliminarzach budżetowych Ministerstwa W. R. i O. P. ^b Łącznie z ludowymi szkołami rolniczymi. Liczba etatów obejmuje również instruktorów. ^c Profesorowie łącznie z pomocniczymi siłami naukowymi (adiunktami i asystentami).

TABL. 3. NAUCZYCIELE^a I PERSONEL POMOOCNICZY W ROKU SZKOLNYM 1935/36

Nauczyciele	Przed- szkole	Szkoły						
		powszech- ne ^b		średnie ogólno- kształ- cące	kształ- cenia nauc- zy- cieli	za- wo- do- we ^c	zawo- do- do- kształ- cujące	wyż- sze
		ogó- łem	w ty- m pryw.					
Ogółem	2 045	91 224	6 665	11 602	1 791	7 404	4 307	3 409
Mężczyźni	7 46	066	2 845	7 240	1 066	4 594	3 686	3 060
Kobiety	2 038	45 158	3 820	4 362	725	2 810	621	349
Nauczyciele religii	—	12 084	1 128	917	152	343	421	—
Naucz. przedmiot. świeckich	2 045	79 130	5 536	10 676	1 638	6 076	3 886	1 672
Personel pomocniczy	—	10	1	9	1	985	—	1 737
Nauczyciele przedmiotów świeckich w odsetkach według grup wieku								
24 i mniej lat	23,1	8,7	19,1	3,3	1,5	5,5	6,5	0,3
25—29 lat	25,8	27,5	26,8	17,8	13,0	19,7	17,4	3,4
30—39 lat	32,8	40,9	31,8	35,3	35,9	34,0	40,9	18,3
40—49 lat	12,6	17,5	14,0	26,2	32,2	24,6	24,3	31,2
50—59 lat	4,8	5,1	6,1	15,2	15,5	12,3	9,5	32,5
60 i więcej lat	0,9	0,3	2,2	2,2	1,9	3,9	1,4	14,3

a łącznie z nauczycielami płatnymi od godzin. b łącznie ze szkołami specjalnymi. c łącznie z kursami oraz ludowymi szkołami rolniczymi.

TABL. 4. SZKOŁY I UCZNIOWIE

Typy szkół	1922—	1926—	1928—	1930—	1932—	1934—	1936—	1938—
	1923—	1927—	1929—	1931—	1933—	1935—	1937—	1939—
Liczba szkół								
Przedszkola		1 185	1 557	1 808	1 724	1 876	1 715	1 506
Szkoły:								
powszechne	27 384	26 579	26 376	26 645	26 839	27 757	28 337	28 881
ćwiczeń	95	124	131	139	130	109	61	40
specjalne	36	60	63	72	87	89	98	110
średnie ogólnokształcące ^a	762	796	777	743	765	770	763	789
gimnazjów	x	x	x	x	x	768	756	784
licea ^c	x	x	x	x	x	676	682	668
kształcenia nauczycieli ^d	190	218	235	223	205	187	42	74
zawodowe: zakłady	.	.	720	763	747	714	717	.
wydziały	.	.	1 093	1 172	1 236	1 172	1 216	.
ludowe rolnicze	.	.	127	135	138	143	152	.
zawodowe dokształcające	670	637	611	641
wyższe	17	19	21	22	24	24	24	28
Uczniowie w tysiącach								
Przedszkola		66,6	93,0	101,5	87,2	98,2	87,4	74,8
Szkoły:								
powszechne	3208,4	3344,5	3474,6	3959,0	4510,7	4655,4	4743,0	4953,0
ćwiczeń	11,7	13,5	15,9	18,2	20,3	21,5	15,0	10,5
specjalne	2,8	5,3	6,3	6,9	7,3	9,2	11,0	12,6
średnie ogólnokształcące	227,1	215,5	203,9	205,0	186,8	166,1	200,6	234,2
gimnazjów	x	x	x	x	x	130,8	158,4	197,5
licea ^c	x	x	x	x	x	35,3	42,2	36,7
kształcenia nauczycieli ^d	26,7	38,1	38,2	35,6	24,6	12,0	2,9	6,6
zawodowe	.	.	67,0	72,7	68,8	70,8	90,8	.
ludowe rolnicze	.	.	5,2	5,1	4,6	5,1	5,8	.
zawodowe dokształcające	86,1	84,1	97,6	120,3
wyższe	33,0	40,7	43,6	48,2	51,8	48,0	48,0	50,0

a Ponieważ szkoła, jako zakład, może posiadać równocześnie gimnazjum i liceum, liczba szkół jest mniejsza od sumy składników. b—c Włączono szkoły posiadające klasy dawnego ustroju: b—III-VI, c—VII i VIII. d W latach szkolnych 1922/23, 1926/27 i 1938/39 bez seminarium dla nauczycielek gospodarstwa. e łącznie z kursami.

TABL. 5. ROZMIESZCZENIE SZKÓŁ W ROKU SZKOLNYM 1937/38

Województwa	Przed- szkola	Szkoły							wyż- sze	
		początkowe ^a		średnie ogólno- kształcące		kształ- cenia nau- czy- cieli	za- wo- do- we ^c	lu- do- we rol- nicze		zawo- do- we do- kształ- cające
		ogó- łem	w tym na wsi	gim- nazja	licea ^b					
Liczba szkół										
Polska	1 659	28 882	25 679	769	691	74	764	169	628	28
M. st. Warszawa	143	380	×	100	96	7	141	—	52	11
Warszawskie	120	2 305	2 122	38	32	2	21	18	33	—
Łódzkie	139	2 032	1 677	62	60	4	48	11	39	1
Kieleckie	149	2 069	1 835	53	51	5	67	9	31	—
Lubelskie	58	2 016	1 862	37	33	4	31	11	20	1
Białostockie	38	1 399	1 250	29	26	2	26	4	10	—
Wileńskie	55	1 589	1 461	29	27	5	46	9	9	2
Nowogródzkie	23	1 323	1 257	12	9	1	13	10	5	—
Poleskie	21	1 309	1 234	13	13	—	20	6	6	—
Wołyńskie	36	2 091	1 974	27	21	2	35	12	20	—
Poznańskie	167	2 514	2 226	62	52	6	65	24	114	3
Pomorskie	163	2 097	1 849	55	48	4	48	13	80	—
Śląskie	330	692	547	30	28	7	34	9	46	1
Krakowskie	91	1 890	1 688	84	68	10	78	9	70	4
Lwowskie	101	2 624	2 362	84	78	10	63	11	59	5
Stanisławowskie	15	1 173	1 054	30	28	3	17	7	24	—
Tarnopolskie	10	1 379	1 281	24	21	2	11	6	10	—
Uczniowie w tysiącach										
Polska	83,3	4877,4	3542,7	181,3	40,1	4,8	106,4	6,7	110,1	48,0
M. st. Warszawa	9,4	140,8	×	23,6	6,1	0,6	21,2	—	13,0	20,3
Warszawskie	5,4	425,7	337,4	8,1	1,4	0,2	2,4	0,7	3,8	—
Łódzkie	6,4	420,9	255,9	13,4	2,6	0,2	6,4	0,5	9,8	0,5
Kieleckie	7,0	464,4	343,6	12,6	2,5	0,3	10,4	0,4	5,3	—
Lubelskie	2,5	353,5	288,1	9,6	2,2	0,3	3,6	0,5	3,5	1,4
Białostockie	1,2	208,0	155,8	6,7	1,3	0,1	4,0	0,2	1,3	—
Wileńskie	1,8	181,8	142,7	6,7	1,5	0,3	4,9	0,2	1,5	3,3
Nowogródzkie	0,7	170,3	150,5	2,9	0,5	0,0	1,5	0,3	0,6	—
Poleskie	0,7	194,5	168,8	3,6	0,6	—	2,8	0,2	0,7	—
Wołyńskie	1,1	294,9	249,8	6,0	1,1	0,1	4,0	0,4	4,0	—
Poznańskie	8,1	357,4	229,4	14,4	2,8	0,5	7,3	1,1	13,2	5,7
Pomorskie	8,3	311,3	189,9	12,1	2,3	0,2	5,8	0,6	10,9	—
Śląskie	21,0	195,5	138,9	10,1	1,9	0,4	6,8	0,4	13,5	0,2
Krakowskie	4,7	339,1	255,6	18,4	4,6	0,7	10,6	0,4	11,7	7,5
Lwowskie	4,1	425,9	322,9	21,0	5,8	0,6	11,1	0,4	11,7	9,1
Stanisławowskie	0,5	189,4	148,2	6,6	1,6	0,2	2,1	0,2	4,1	—
Tarnopolskie	0,4	204,0	165,2	5,5	1,3	0,1	1,5	0,2	1,5	—

a Szkoły powszechne, szkoły ćwiczeń i szkoły specjalne. b i klasa liceum łącznie z VIII klasą dawnego ustroju. c łącznie z kursami.

TABL. 6. JĘZYK NAUCZANIA W SZKOŁACH W ROKU SZKOLNYM 1937/38

Język nauczania	Przed- szkola	Szkoły						
		powszechne ^a		średnie ogólno- kształcące		kształ- cenia nau- czy- cieli	zawo- dowe ^c	wyższe
		ogó- łem	w tym pry- watne	gim- nazja	licea ^b			
Liczba szkół								
Ogółem	1 659	28 723	1 488	769	691	74	764	28
Polski	1 524	24 047 ^d	720	671	604	72	733	28
Polski i ruski (ukr.)	—	3 064	4	2	2	—	—	—
Polski i niemiecki	5	203	4	—	—	—	1	—
Polski i żydowski lub hebrajski	20	226	226	38 ^e	34 ^e	—	5 ^f	—
Polski i inny	4	56	2	1	1	—	—	—
Ruski (ukraiński)	16	461	41	24	21	1	5	—
Białoruski	—	—	—	1	1	—	—	—
Niemiecki	49	394	234	15	13	—	6	—
Żydowski lub hebr.	40	226	226	12	10	1	14	—
Litewski	—	23	14	1	1	—	—	—
Czeski	—	18	13	—	—	—	—	—
Rosyjski	—	5	4	4	4	—	—	—
Francuski	1	—	—	—	—	—	—	—
Uczniowie w tysiącach								
Ogółem	83,34	851,5	150,3	181,3	40,1	4,8	106,4	48,0
Polski	79,04	174,5 ^d	61,7	163,3	36,2	4,6	103,0	48,0
Polski i ruski (ukr.)	—	473,4	0,6	0,9	0,3	—	—	—
Polski i niemiecki	0,2	36,5	0,1	—	—	—	0,1	—
Polski i żydowski lub hebrajski	0,8	28,5	28,5	6,8 ^e	1,5 ^e	—	0,6 ^f	—
Polski i inny	0,1	4,5	0,2	0,1	0,0	—	—	—
Ruski (ukraiński)	0,5	58,8	6,4	4,7	1,0	0,1	0,6	—
Białoruski	—	—	—	0,2	0,0	—	—	—
Niemiecki	1,6	36,3	15,1	2,5	0,4	—	0,3	—
Żydowski lub hebr.	1,1	36,4	36,4	2,2	0,4	0,1	1,8	—
Litewski	—	1,1	0,4	0,2	0,1	—	—	—
Czeski	—	0,9	0,6	—	—	—	—	—
Rosyjski	—	0,6	0,3	0,4	0,2	—	—	—
Francuski	0,0	—	—	—	—	—	—	—

^a Dane szczegółowe ob. tabl. 15, str. 324. ^b I klasa liceum łącznie z VIII klasą dawnego ustroju. ^c łącznie z kursami. ^d łącznie ze szkołami, w których nauczany jest inny język jako przedmiot (ob. tabl. 16, str. 325). ^e Język hebrajski dla przedmiotów judaistycznych. ^f język żydowski dla przedmiotów judaistycznych.

TABL. 7. UCZNIOWIE NIEKTÓRYCH TYPÓW SZKÓŁ WEDŁUG WYZNANIA W ROKU SZKOLNYM 1936/37

Typy szkół	Ogół- łem w tys.	Wyznanie					
		rzymskokat.		pra- wo- sławne	ewan- gelic- kie	mojże- szowe	inne
		obr. łaciń- ski	obr. gr.kat.				
w odsetkach ogółu uczniów							
Szkoły: średnie ogólnokształcące ^a	200,6	74,5	3,8	2,2	2,5	16,5	0,5
zawodowe ^b	88,5	78,1	2,1	3,2	1,8	14,6	0,2
wyższe	48,2	79,3	3,1	2,9	2,6	11,8	0,3

^a łącznie gimnazja i szkoły średnie dawnego ustroju (klasy VII i VIII). ^b łącznie z kursami o wiadomym podziale według wyznania.

TABL. 8. ŚWIADECTWA UKOŃCZENIA SZKÓŁ

Typy szkół	1922—	1926—	1928—	1930—	1932—	1934—	1935—	1936—
	—1923	—1927	—1929	—1931	—1933	—1935	—1936	—1937
Szkoły:								
powszechne	188 442	255 189			238030	278644	277 786	262 720
średnie ogólnokształcące	8 054	12 947	14 835	16 549	15 844	13 730	13 363	15 165
w tym eksterni		217	1 079	1 419	1 260	910	960	1 150
kształcenia naucz.	4 854 ^a	5 536 ^b	5 806	5 864	5 815	4 757	4 955	4 144
w tym eksterni				513	299	177	235	
zawodowe ^c			13 302	23 725	22 306	21 963	24 511	34 509
ludowe rolnicze						3 819	4 331	4 552
zawodowe dokształc.				17 883	18 241	14 006	15 676	18 132
wyższe—dyplomy:								
niższych stopni nauk ^d	2 173	3 086	4 212	4 951	6 482	6 118	6 450	6 114
doktorskie	97	231	121	148	107	148	147	233
zagraniczne nostryf.				107	140	110	147	89

^a Dane za 1924/25 r. Bez absolwentek seminariów nauczycielek gospodarstwa
^b Wylącznie seminaria nauczycielskie. ^c Łącznie z kursami. ^d Łącznie z dyplomami doktorskimi według dawnych przepisów; do roku akademickiego 1926/27 wylącznie szkoły państwowe. ^e Tylko według nowych przepisów.

TABL. 9. ABSOLWENCI NIĘKTÓRYCH TYPÓW SZKÓŁ WEDŁUG WYZNANIA W ROKU SZKOLNYM 1936/37

Typy szkół	Ogółem	Wyznanie					
		rzymskokat.		ewangelic- kie	pra- wo- sławne	może- szowe	inne
		obr. łaciń- ski	obr. gr.kat.				
Gimnazja ogólnokształcące	21 915	15 928	870	563	404	4 132	18
Szkoły średnie ogólnokształcące dawnego ustroju	14 015	10 054	601	321	319	2 702	18
Pedagogia	187	161	5	9	4	8	—
Seminaria: dla wych. przedszk. naucz. gospodar.	380	304	15	3	3	55	—
naucz. gospodar.	93	86	2	1	—	2	—
Szkoły zawodowe o poziomie:							
gimnazjalnym	10 669	8 388	195	217	309	1 522	38
licealnym	1 526	1 375	15	36	27	73	—
Ludowe szkoły rolnicze	4 552	3 707	183	98	547	8	9
Szkoły wyższe—dyplomy:							
niższych stopni naukowych	6 114	4 626	244	138	170	911	23
doktorskie	233	155	7	6	6	59	—
zagraniczne nostryfikowane	89	31	9	4	4	40	1

TABL. 10. PRZEDSZKOLA

Przedszkola	Liczba przedszkoli			Wychowankowie			
	1926— —1927	1928— —1929	1937— —1938	1926— —1927	1928— —1929	1937/38	
						Ogółem	w tym dziewczęta
Ogółem	1 185	1 557	1 659	66 603	92 898	83 338	44 080
w miastach	744	946	1 138	44 530	60 151	58 853	31 007
na wsi	441	611	521	22 073	32 747	24 485	13 073
Państwowe i samorządowe		603	486			32 748	17 153
Prywatne		954	1 173			50 590	26 927
Męskie		33	7		1 395	153	—
Żeńskie		36	8		1 347	380	380
Koedukacyjne		1 488	1 644		90 156	82 805	43 700

TABL. II. DZIECI I UCZNIOWIE W WIEKU 7 - 13 LAT
A. Polska. Poszczególne lata szkolne

Wiek	1932- -1933	1933- -1934	1934- -1935	1935- -1936	1936- -1937	1937- -1938	1938- -1939
	Dzieci w wieku 7-13 lat w tysiącach ^{ab}						
Ogółem	4 859,2 ^c	4 987,7	5 074,0	5 143,1	5 150,5	5 164,7	5 296,9
7 lat	839,2	783,0	776,7	777,4	765,5	802,3	756,6
8 lat	785,3	835,0	779,1	772,8	773,5	762,5	798,4
9 lat	785,6	782,0	831,5	775,8	769,5	770,7	759,3
10 lat	748,3	782,6	779,0	828,3	772,9	767,0	767,8
11 lat	679,5	745,7	779,9	776,3	825,4	770,5	764,4
12 ^b lat	552,0	573,3	631,8	664,0	663,8	709,5	768,1
13 ^b lat	442,0	486,1	496,0	548,5	579,9	582,2	682,3

Na 100 dzieci przypada uczniów w wieku 7-13 lat (bez względu na poziom nauki)

Wiek	1932- -1933	1933- -1934	1934- -1935	1935- -1936	1936- -1937	1937- -1938	1938- -1939
Ogółem	89,5	89,5	88,7	88,3	88,9	90,0	90,6
7 lat	87,1	85,7	84,4	85,8	88,6	88,6	91,2
8 lat	93,5	93,0	92,9	92,7	95,1	98,0	97,3
9 lat	95,6	93,9	93,3	93,6	93,7	96,4	99,2
10 lat	94,5	94,7	92,8	92,2	92,8	93,2	96,0
11 lat	88,5	91,7	90,9	89,3	89,1	90,2	90,6
12 lat	85,3	84,9	86,5	85,9	85,1	85,0	84,5
13 lat	74,6	75,9	73,3	73,9	73,7	74,4	73,8

a Szacunek na podstawie ostatecznych wyników spisu z dn. 9.XII 1931 r.
b Z powodu odmiennego wieku obowiązku szkolnego na terenie woj. południowych podane w tablicy liczby dzieci 12 i 13-letnich (dla 1938/39 r. szk. - wyłączenie 13-letnich) są niepełne. c W tym 27,3 tys. dzieci w wieku 6 lat, podlegających obowiązkowi szkolnemu na terenie woj. śląskiego.

B. Województwa. Rok szkolny 1937/38

Województwa	Dzieci - Uczniowie ^b		Na 100 dzieci przypada uczniów							
	w wieku 7 - 13 lat w tysiącach	Ogółem	w wieku lat							
			7	8	9	10	11	12	13	
Polska	5164,7	4647,4	90,0	88,6	98,0	96,4	93,2	90,2	85,0	74,4
M.st. Warszawa	133,4	137,7	103,1	96,4	110,2	108,3	107,4	107,0	102,1	93,3
Warszawskie	462,6	407,5	88,1	88,5	97,6	96,2	93,2	90,4	82,2	68,0
Łódzkie	430,0	406,2	94,5	94,9	101,4	101,1	98,9	97,2	90,8	78,1
Kieleckie	486,6	446,2	91,7	92,1	99,2	97,6	95,2	93,8	88,4	76,1
Lubelskie	381,0	344,3	90,4	88,3	100,5	97,6	94,7	91,8	86,1	74,2
Białostockie	232,2	201,2	86,7	79,8	98,0	96,9	92,1	88,7	82,3	67,9
Wileńskie	209,0	175,7	84,1	78,4	93,9	96,4	89,9	84,0	78,2	68,9
Nowogródzkie	202,1	164,5	81,4	73,1	94,6	92,4	87,1	82,6	76,5	62,5
Poleskie	238,4	190,4	79,9	76,5	89,8	88,3	83,7	79,3	74,2	67,1
Wołyńskie	399,0	285,7	71,6	62,3	86,7	84,5	80,8	73,2	64,8	49,9
Poznańskie	366,6	353,7	96,5	99,2	98,9	98,3	97,8	98,1	95,0	88,2
Pomorskie	321,5	307,5	95,6	96,3	98,6	98,5	98,0	96,5	94,5	86,9
Śląskie	198,7	197,3	99,3	102,5	100,1	98,9	98,7	98,6	98,2	98,2
Krakowskie	308,9 ^b	301,4 ^b	97,6	97,8	102,3	100,7	97,3	95,2	82,9	70,6
Lwowskie	402,2 ^b	374,2 ^b	93,0	92,1	99,7	96,9	94,0	89,0		
Stanisławow- skie	196,6 ^b	170,7 ^b	86,8	87,7	95,1	92,0	83,8	81,6		
Tarnopolskie	195,9 ^b	183,2 ^b	93,5	95,9	101,8	97,8	92,9	86,6		

a Ob. uwagę a do części A. b Liczby dzieci i uczniów 12 i 13-letnich na terenie woj. południowych są niepełne (ob. uwagę b do części A).

U w a g a. Większa liczba uczniów od liczby dzieci w niektórych rocznikach tłumaczy się przyjęciem za podstawę do obliczeń szacunkowej liczby dzieci oraz uczęszczaniem do szkół uczniów z sąsiednich województw.

TABL. 12. SZKOŁY POCZĄTKOWE PUBLICZNE I PRYWATNE

Typy szkół	Liczba szkół				Uczniowie w tysiącach				
	1922— —1923	1928— —1929	1932— —1933	1938— —1939	1922— —1923	1928— —1929	1932— —1933	1938/39	
								Ogół- tem	w tym dziew- częta
Szkoły powszechne	27 384	26 376	26 839	28 881	3208,4	3474,6	4510,7	4953,0	2 385,2
publiczne	26 653	24 954	25 465	27 370	3132,1	3359,3	4385,3	4797,3	2 318,5
w miastach	2 272	1 987	1 960	2 188	804,3	820,8	1111,5	1200,0	596,0
na wsi	24 381	22 967	23 505	25 182	2327,8	2538,5	3273,8	3597,3	1 722,5
prywatne	731	1 422	1 374	1 511	76,3	115,3	125,4	155,7	66,7
w miastach	433	891	903	864	58,0	89,9	98,0	117,0	47,9
na wsi	298	531	471	647	18,3	25,4	27,4	38,7	18,8
Szkoły ćwiczeń państwowe	95	131	130	40	11,7	15,9	20,3	10,5	4,2
prywatne	82	108	97	40	10,0	13,2	16,3	10,5	4,2
prywatne	13	23	33	—	1,7	2,7	4,0	—	—
Szkoły specjalne	36	63	87	110	2,8	6,2	7,3	12,6	4,5
publiczne			74	95			6,6	11,8	4,2
prywatne			13	15			0,7	0,8	0,3
dla: ociemniał.	5	5	7	10	0,2	0,3	0,3	0,6	0,2
głuchon.	9	15	16	16	0,8	1,0	1,1	1,3	0,5
niedorozw.	13	29	50	68	1,2	3,2	4,8	8,7	3,7
moralnie zaniedb.	9	14	14	16	0,6	1,7	1,1	2,0	0,1

TABL. 13. KOEDUKACJA W SZKOŁACH POCZĄTKOWYCH

Typy szkół Lata szkolne	Liczba szkół				Uczniowie w tysiącach			
	Ogół- tem	mę- skich	żeń- skich	koedu- kacyj- nych	Ogół- tem	w szkołach		
						mę- skich	żeń- skich	koedu- kacyj- nych
Szkoły powszechnie								
1922/23	27 384	505	513	26 366	3 208,4			
1936/37	28 337	489	347	27 501	4 743,0	147,6	132,1	4 463,3
publiczne	26 837	219	235	26 383	4 593,0	117,5	119,6	4 355,9
w miastach	2 148	210	226	1 712	1 193,6	113,1	115,5	965,0
na wsi	24 689	9	9	24 671	3 399,4	4,4	4,1	3 390,9
prywatne	1 500	270	112	1 118	150,0	30,1	12,5	107,4
w miastach	929	263	107	559	115,4	29,7	11,9	73,8
na wsi	571	7	5	559	34,6	0,4	0,6	33,6
Szkoły ćwiczeń								
1936/37	61	9	6	46	15,0	1,9	1,0	12,1
w miastach	58	9	6	43	14,0	1,9	1,0	11,1
na wsi	3	—	—	3	1,0	—	—	1,0
Szkoły specjalne								
1928/29	63	14	1	48	6,2	1,6	0,0	4,6
1936/37	98	15	1	82	11,0	1,4	0,0	9,6
publiczne	85	14	1	70	10,3	1,4	0,0	8,9
prywatne	13	1	—	12	0,7	0,0	—	0,7

TABL. 14. PUBLICZNE SZKOŁY POWSZECHNE WEDŁUG STOPNIA
W ROKU SZKOLNYM 1937/38

Województwa	Ogółem	W miastach		Na wsi					
		razem	w tym szkoły III stopnia	razem	szkoły stopnia				
					o liczbie nauczycieli				
					I	II	III	4	5 i więcej
Liczba szkół									
Polska	27 235	2 165	2 027	25 070	12464	5 831	3 213	1 209	2 353
M. st. Warszawa	173	173	173	x	x	x	x	x	x
Warszawskie	2 225	134	131	2 091	995	411	296	112	277
Łódzkie	1 912	242	239	1 670	759	345	260	103	203
Kieleckie	1 996	166	162	1 830	614	484	271	157	304
Lubelskie	1 970	112	102	1 858	803	454	281	117	203
Białostockie	1 290	77	70	1 213	689	303	130	30	61
Wileńskie	1 449	59	57	1 390	1 022	202	92	27	47
Nowogródzkie	1 227	25	24	1 202	804	211	102	27	58
Poleskie	1 167	29	29	1 138	553	338	145	39	63
Wołyńskie	1 934	72	63	1 862	1 053	435	206	63	105
Poznańskie	2 380	204	203	2 176	1 296	434	262	75	109
Pomorskie	2 020	187	176	1 833	1 129	350	207	56	91
Śląskie	650	122	114	528	43	80	80	39	286
Krakowskie	1 844	170	155	1 674	676	458	245	93	202
Lwowskie	2 531	212	190	2 319	1 023	663	321	118	194
Stanisławowskie	1 119	94	73	1 025	414	297	159	87	68
Tarnopolskie	1 348	87	86	1 261	591	366	156	66	82
Uczniowie w tysiącach									
Polska	4701,2	1195,7	1181,5	3505,5	882,1	758,8	612,5	297,5	954,6
M. st. Warszawa	117,9	117,9	117,9	x	x	x	x	x	x
Warszawskie	417,1	82,8	82,4	334,3	72,5	52,5	58,1	27,9	123,3
Łódzkie	406,2	151,0	150,6	255,2	55,5	43,8	48,6	25,4	81,9
Kieleckie	457,8	114,4	113,7	343,4	46,5	63,9	54,3	39,1	139,6
Lubelskie	347,5	60,0	59,1	287,5	56,2	58,2	55,2	29,5	88,4
Białostockie	192,8	39,4	38,4	153,4	52,0	41,2	26,9	8,1	25,2
Wileńskie	168,3	29,8	29,5	138,5	71,0	26,0	17,4	6,8	17,3
Nowogródzkie	159,5	13,8	13,8	145,7	62,5	30,0	21,5	7,1	24,6
Poleskie	181,0	18,0	18,0	163,0	43,3	49,0	31,5	11,0	28,2
Wołyńskie	278,9	35,7	34,7	243,2	81,8	62,1	41,6	15,6	42,1
Poznańskie	346,0	118,4	118,2	227,6	80,7	48,8	44,1	16,3	37,7
Pomorskie	303,2	114,0	113,0	189,2	71,1	39,1	34,0	13,4	31,6
Śląskie	189,0	52,0	51,4	137,0	1,9	7,1	10,7	7,1	110,2
Krakowskie	333,7	78,8	77,0	254,9	49,0	59,4	46,5	22,3	77,7
Lwowskie	417,2	96,0	94,0	321,2	72,3	88,8	60,8	28,8	70,5
Stanisławowskie	184,8	37,8	35,5	147,0	26,6	40,3	31,1	22,6	26,4
Tarnopolskie	200,3	35,9	34,3	164,4	39,2	48,6	30,2	16,5	29,9

TABL. 15. JĘZYK NAUCZANIA W SZKOŁACH POWSZECHNYCH
W ROKU SZKOLNYM 1937/38

Województwa język nauczania ^a	Liczba szkół	Ucz- niowie w tys.	Województwa język nauczania ^a	Liczba szkół	Ucz- niowie w tys.
Polska	28 723	4 851.5	Nowogródzkie	1 322	170.1
Polski ^b	24 047	4 174.5	polski ^b	1 263	161.5
Polski i ruski (ukr.)	3 064	473.4	polski i żyd. lub hebr.	15	1.9
Polski i białoruski	5	0.8	żydowski lub hebrajski	44	6.7
Polski i niemiecki	203	36.5	Poleskie	1 308	194.4
Polski i żydowski lub hebrajski	226	28.5	w tym:		
Polski i litewski	44	2.7	polski	1 256	185.6
Polski i czeski	4	0.2	polski i żyd. lub hebr.	28	4.9
Polski i rosyjski	1	0.6	żydowski lub hebrajski	22	3.7
Polski i francuski	2	0.2	Wołyńskie	2 087	293.9
Ruski (ukraiński)	461	58.8	w tym:		
Niemiecki	394	36.3	polski ^b	1 459	202.8
Żydowski lub hebr.	226	36.4	polski i ruski (ukr.)	520	77.0
Litewski	23	1.1	polski i żyd. lub hebr.	12	1.8
Czeski	18	0.9	ruski (ukraiński)	8	1.2
Rosyjski	5	0.6	niemiecki	27	2.0
M. st. Warszawa	359	137.2	żydowski lub hebrajski	37	7.8
w tym:			czeski	18	0.9
polski	295	131.0	Poznańskie	2 501	355.1
polski i żyd. lub hebr.	58	5.2	w tym:		
Warszawskie	2 294	424.1	polski	2 311	331.0
w tym:			polski i niemiecki	68	16.7
polski ^b	2 251	420.1	niemiecki	119	7.2
polski i niemiecki	17	1.3	Pomorskie	2 078	308.6
polski i żyd. lub hebr.	19	1.9	w tym:		
żydowski lub hebrajski	6	0.6	polski ^b	1 942	289.3
Łódzkie	2 013	418.0	polski i niemiecki	62	13.7
w tym:			niemiecki	72	5.5
polski	1 910	402.0	Śląskie	678	193.4
polski i niemiecki	37	3.4	polski	614	183.1
polski i żyd. lub hebr.	42	5.0	niemiecki	64	10.3
niemiecki	20	6.8	Krakowskie	1 883	338.2
Kieleckie	2 060	462.8	w tym:		
w tym polski	2 057	462.6	polski ^b	1 811	331.2
Lubelskie	2 005	351.7	polski i ruski (ukr.)	58	5.5
w tym:			niemiecki	12	0.9
polski	1 991	349.6	Lwowskie	2 612	424.1
żydowski lub hebrajski	10	1.5	polski ^b	1 151	210.2
Białostockie	1 394	206.9	polski i ruski (ukr.)	1 199	183.9
w tym:			polski i niemiecki	8	0.4
polski ^b	1 317	195.5	polski i hebrajski	6	1.2
polski i żyd. lub hebr.	32	5.3	ruski (ukraiński)	214	27.0
polski i litewski	8	0.5	niemiecki	34	1.4
żydowski lub hebrajski	33	5.5	Stanisławowskie	1 171	189.0
Wileńskie	1 580	180.3	w tym:		
w tym:			polski ^b	282	51.6
polski ^b	1 443	166.4	polski i ruski (ukr.)	705	115.3
polski i żyd. lub hebr.	8	0.7	ruski (ukraiński)	146	19.8
polski i litewski	36	2.3	niemiecki	34	1.8
żydowski lub hebrajski	62	8.2	Tarnopolskie	1 378	203.7
litewski	22	1.0	w tym:		
			polski ^b	894	101.0
			polski i ruski (ukr.)	581	91.7
			ruski (ukraiński)	92	10.8
			niemiecki	7	0.2

a Szkoły prowadzące odrębne komplety nauczania w języku polskim i innym (np. niemieckim) zostały zaliczone do szkół dwujęzycznych. b Ob. uwagę d pod tabl. 6, str. 319, oraz tabl. 16, str. 325.

TABL. 16. SZKOŁY POWSZECHNE Z POLSKIM JĘZYKIEM NAUCZANIA I INNYM JĘZYKIEM JAKO PRZEDMIOTEM W ROKU SZKOLNYM 1937/38

Województwa	Liczba szkół					Uczniowie w tys.				
	Język nauczany jako przedmiot									
	ruski (ukr.)	biało- ruski	nie- miec- ki	li- tow- ski	cze- ski	ruski (ukr.)	biało- ruski	nie- miec- ki	li- tow- ski	cze- ski
Polska	2 123	44	78	112	18	339.1	8.2	8.1	8.6	1.1
Warszawskie	—	—	2	—	—	—	—	0.2	—	—
Białostockie	—	—	4	21	—	—	—	0.6	1.7	—
Wileńskie	—	8	—	90	—	—	1.9	—	6.8	—
Nowogródzkie	—	36	—	1	—	—	6.3	—	0.1	—
Wołyńskie	853	—	33	—	18	121.5	—	3.2	—	1.1
Pomorskie	—	—	15	—	—	—	—	2.8	—	—
Krakowskie	36	—	—	—	—	3.7	—	—	—	—
Lwowskie	324	—	11	—	—	65.6	—	0.5	—	—
Stanisławowskie	250	—	11	—	—	49.3	—	0.7	—	—
Tarnopolskie	660	—	2	—	—	99.0	—	0.1	—	—

TABL. 17. IZBY LEKCYJNE PUBLICZNYCH SZKÓŁ POWSZECHNYCH

Województwa	1925/26			1936/37			1937/38		
	Ogół- lem	W budynkach		Ogół- lem	W budynkach		Ogół- lem	W budynkach	
		wła- snych	wyna- jętych		wła- snych	wyna- jętych		wła- snych	wyna- jętych
Polska	54 203	31 480	22 723	70 168	46 958	23 210	73 039	49 488	23 551
M. st. Warszawa	869	286	583	1 304	884	420	1 333	922	411
Warszawskie	4 558	1 354	3 204	5 887	2 942	2 945	6 091	3 225	2 866
Łódzkie	4 482	1 410	3 072	5 690	2 771	2 919	5 871	3 009	2 862
Kieleckie	4 096	1 319	2 777	5 922	2 856	3 066	6 355	3 125	3 230
Lubelskie	3 887	1 195	2 692	5 103	2 564	2 539	5 247	2 715	2 532
Białostockie	2 057	564	1 493	2 633	1 187	1 446	2 767	1 269	1 498
Wileńskie	1 851	500	1 351	2 508	902	1 606	2 612	1 174	1 438
Nowogródzkie	1 535	415	1 120	2 153	796	1 357	2 226	872	1 354
Poleskie	981	524	457	2 227	1 174	1 053	2 480	1 279	1 201
Wołyńskie	1 919	1 109	810	3 592	2 284	1 308	3 962	2 508	1 454
Poznańskie	5 462	4 703	759	6 049	5 253	796	6 115	5 305	810
Pomorskie	4 286	3 665	621	5 037	4 574	463	5 212	4 736	476
Śląskie	3 031	2 883	148	3 918	3 818	100	4 029	3 960	69
Krakowskie	4 826	3 815	1 011	5 271	4 605	666	5 476	4 770	706
Lwowskie	5 378	4 229	1 149	6 741	5 650	1 091	6 918	5 769	1 149
Stanisławowskie	2 441	1 687	754	2 978	2 235	743	3 085	2 303	782
Tarnopolskie	2 544	1 822	722	3 155	2 463	692	3 260	2 547	713

TABL. 18. UCZNIOWIE PUBLICZNYCH SZKÓŁ POWSZECHNYCH WEDŁUG KLAS W ROKU SZKOLNYM 1937/38

Stopień szkoły	Ogółem	W klasach						
		I	II	III	IV	V	VI	VII
		w tysiącach						
Szkoła: I st. o 1 naucz. ^a	886.7	223.9	192.4	282.6	187.8	—	—	—
I st. o 2 naucz. ^a	762.6	187.9	160.9	239.2	174.6	—	—	—
II st. o 3 naucz. ^b	615.8	134.5	115.3	113.4	108.4	90.0	54.2	—
II st. o 4 naucz. ^b	300.0	64.1	54.7	51.7	49.5	44.8	35.2	—
III st. o 5 naucz.	223.9	43.2	38.2	36.6	36.3	33.9	22.0	13.7
III st. o 6 i więcej	1912.2	320.7	299.5	292.5	295.1	298.9	237.3	168.2

a—b Czas trwania nauki: a—w kl. III—2 lata, w kl. IV—3 lata; b—w kl. VI—2 lata.

TABL. 19. ABSOLWENCI SZKÓŁ POWSZECHNYCH

Szkoły	1922—	1924—	1926—	1927—	1932—	1933—	1934—	1935—	1936—
	1923	1925	1927	1928	1933	1934	1935	1936	1937
	w tysiącach								
Ogółem	188.4	227.4	255.2	254.7	238.0	257.3	278.6	277.8	262.7
w miastach	41.9	50.9	61.4	62.6	65.1	78.6	89.7	97.6	103.2
na wsi	146.5	176.5	193.8	192.1	172.9	178.7	188.9	180.2	159.5
Szkoły publiczne	184.5	222.5	248.7	246.7	229.5	246.5	267.1	264.7	249.9
w miastach	39.2	47.4	57.0	57.3	58.6	69.9	80.4	87.0	92.7
w tym 7-klasowe	28.2	37.7	48.1	50.0	55.3	67.9	77.9	84.9	90.7
na wsi	145.3	175.1	191.7	189.4	170.9	176.6	186.7	177.7	157.2
1 i 2-klasowe					98.7	104.6	106.6	97.3	73.7
3 i 4-klasowe					34.9	32.4	33.0	29.8	29.0
5 i więcej klasowe					37.3	39.6	47.1	50.6	54.5
Szkoły prywatne	3.9	4.9	6.5	8.0	8.5	10.8	11.5	13.1	12.8

TABL. 20. SZKOŁY ŚREDNIE OGÓLNOKSZTAŁCĄCE WEDŁUG PRAW

Typy szkół	Liczba szkół				Uczniowie w tysiącach				
								1938/39	
	1935—	1936—	1937—	1938—	1935—	1936—	1937—	Ogółem	w tym dziewcz.
Właściciele szkół Prawa	1936	1937	1938	1939	1936	1937	1938		
Gimnazja państwowe	753	756	769	784	144.8	158.4	181.3	197.5	86.6
prywatne:	303	307	307	310	79.1	85.1	94.0	100.7	33.0
samorządowe z prawami gimn. państwowych ^a	44	43	41	45	7.9	8.7	9.6	10.6	5.0
bez praw	37	37	37	39	7.6	8.2	9.3	10.1	4.7
inne	7	6	4	6	0.3	0.5	0.3	0.5	0.3
z prawami gimn. państwowych ^a	406	406	421	429	57.8	64.6	77.7	86.2	48.8
bez praw	290	295	329	355	46.3	51.6	65.6	77.0	45.3
inne	116	111	92	74	11.5	13.0	12.1	9.2	3.5
Licea ^b państwowe	682	682	691	668	36.3	42.2	40.1	36.7	14.9
prywatne:	281	287	297	290	19.8	22.8	22.6	20.5	6.0
samorządowe z prawami liceów państwowych ^a	39	38	34	33	1.9	2.0	1.7	1.5	0.6
bez praw	36	36	34	30	1.8	1.9	1.7	1.5	0.6
inne	3	2	—	3	0.1	0.1	—	0.0	0.0
z prawami liceów państwowych ^a	362	357	360	345	14.6	17.4	15.8	14.7	8.3
bez praw	288	300	306	254	12.7	15.3	13.9	11.9	7.0
inne	74	57	54	91	1.9	2.1	1.9	2.8	1.3
Korpusy kadetów	3	2	2	2	1.0	0.9	1.0	1.0	x

a W latach szkolnych 1935/36 — 1937/38 prawa pełne i niepełne. b Włączoną klasę VII i VIII szkoły średniej dawnego ustroju.

TABL. 21. KOEDUKACJA W SZKOŁACH ŚREDNICH OGÓLNO-KSZTAŁCĄCYCH W ROKU SZKOLNYM 1937/38

Typy szkół Właściciele szkół	Liczba szkół				Uczniowie w tysiącach			
	Ogółem	męskich	żeńskich	koedukacyjnych	Ogółem	w szkołach		
						męskich	żeńskich	koedukacyjnych
Gimnazja państwowe	769	234	236	299	181,3	65,3	50,8	65,2
prywatne: samorząd.	307	135	49	123	94,0	43,1	15,8	35,1
inne	41	7	8	26	9,6	2,6	2,6	4,4
Licea ^a państwowe	421	92	179	150	77,7	19,6	32,4	25,7
prywatne: samorząd.	691	225	210	256	40,1	16,5	11,0	12,6
inne	297	136	47	114	22,6	11,9	3,7	7,0
	34	7	9	18	1,7	0,5	0,5	0,7
	360	82	154	124	15,8	4,1	6,8	4,9

^a Włączono klasę VIII szkoły średniej dawnego ustroju.

TABL. 22. KANDYDACI I NOWOPRZYJĘCI DO PIERWSZEJ KLASY GIMNAZJÓW OGÓLNOKSZTAŁCĄCYCH

Właściciele gimnazjów	Kandydaci					Nowoprzyjęci ^a				
	1934-1935	1935-1936	1936-1937	1937/38		1934-1935	1935-1936	1936-1937	1937/38	
				Ogółem	w tym dziewczęta				Ogółem	w tym dziewczęta
	w tysiącach									
Ogółem	44,0	56,4	62,5	72,5	30,8	35,3	42,2	46,1	53,6	23,6
Państwowe	26,0	33,1	35,6	41,8	14,6	19,5	22,5	23,6	25,8	8,5
Prywatne:										
samorządowe	2,5	3,2	3,6	4,1	1,9	2,0	2,5	2,7	3,0	1,5
inne	15,5	20,1	23,3	26,6	14,3	13,8	17,2	19,8	24,8	13,6

^a Bez przeniesień z jednego gimnazjum do drugiego; nowoprzyjęci na początku roku szkolnego.

TABL. 23. UCZNIOWIE SZKÓŁ ŚREDNICH OGÓLNOKSZTAŁCĄCYCH WEDŁUG KLAS

Typy szkół Klasy	1922-1923	1928-1929	1932-1933	1936-1937	1937/38			
					Ogółem	w szkołach		
						państwowych	samorząd.	innych
	w tysiącach							
Gimnazja ^a	113,7	112,6	103,2	158,4	181,3	94,0	9,6	77,7
Klasa I	35,8	25,1	26,6	51,2	58,2	28,7	3,3	26,2
II	33,2	32,2	30,7	43,6	49,0	25,9	2,6	20,5
III	25,3	28,8	23,3	37,3	41,4	22,0	2,1	17,3
IV	19,4	26,5	22,6	26,3	32,7	17,4	1,6	13,7
Licea ^b	24,1	41,0	40,2	42,2	40,1	22,6	1,7	15,8
Klasa I	14,3	22,0	20,8	24,5	18,5	11,0	0,8	6,7
II	9,8	19,0	19,4	17,7	21,6	11,6	0,9	9,1

^a - ^b Włączono klasy dawnego ustroju: ^a - III - VI, ^b - VII i VIII.

TABL. 24. ŚWIADECTWA UKOŃCZENIA GIMNAZJÓW OGÓLNOKSZTAŁCĄCYCH W ROKU SZKOLNYM 1936/37

Płeć	Ogółem	Gimnazja			Eksterni
		państwowe	prywatne		
			samorząd.	inne	
Ogółem	22 022	12 799	1 020	8 096	107
Chłopcy	12 191	8 619	460	3 025	87
Dziewczęta	9 831	4 180	560	5 071	20

TABL. 25. ŚWIADECTWA DOJRZAŁOŚCI SZKÓŁ ŚREDNICH
OGÓLNOKSZTAŁCĄCYCH DAWNEGO USTROJU

Wyszczególnienie	1922- -1923	1926- -1927	1928- -1929	1932- -1933	1934- -1935	1936/37		
						Ogół- -tem	męż- -czyźni	ko- -biety
Ogółem	8 054	12 947	14 835	15 844	13 730	15 165	9 336	5 829
Abiturienti szkół: państwowych	4 996	7 268	7 731	7 654	7 354	7 909	5 790	2 119
prywatnych:								
samorządowych	106	521	636	811	626	635	326	309
innych	2 952	4 941	5 389	6 119	4 840	5 471	2 343	3 128
Eksterni		217	1 079	1 260	910	1 150	877	273

TABL. 26. SZKOŁY KSZTAŁCENIA NAUCZYCIELI

Typy szkół	Liczba szkół			Uczniowie w tysiącach		
	1922/23	1928/29	1937/38	1922/23	1928/29	1937/38
Seminaria nauczycielskie	174	209	x	26,1	36,8	x
państwowe	112	119	x	18,3	21,2	x
prywatne: samorządowe	4	90	x	0,5	15,6	x
inne	58		x	7,3		x
Licea pedagogiczne	x	x	38	x	x	1,7
Pedagogia	x	3	11	x	0,2	1,1
Seminaria dla wychow. przedszk.	16	16	19	0,6	0,8	1,7
państwowe	8	8	8	0,3	0,4	0,9
prywatne	8	8	11	0,3	0,4	0,8
Seminaria naucz. gospodarstwa		7	6		0,4	0,3
państwowe		3	2			0,2
prywatne		4	4			0,1

TABL. 27. ŚWIADECTWA UKOŃCZENIA SZKÓŁ KSZTAŁCENIA NAUCZYCIELI

Typy szkół	1928- -1929	1932- -1933	1934- -1935	1936/37		
				Ogół- -tem	mężczy- -źni	kobiety
Seminaria nauczycielskie	5 480	5 232	4 184	754	470	284
w tym eksterni	215	293	66			
Pedagogia	3	155	161	187	74	113
Seminaria dla wychow. przedszk.	236	254	297	380	x	380
w tym eksterni		6	51		x	
Seminaria naucz. gospodarstwa	87	174	115	93	x	93

TABL. 28. SZKOŁY I KURSY ZAWODOWE

Właściciele szkół Kierunek wykształcenia	Liczba szkół			Uczniowie w tysiącach				
	1928- -1929	1932- -1933	1937- -1938	1928- -1929	1932- -1933	1937/38		
						Ogół- -tem	męż- -czyźni	ko- -biety
Ogółem	720 ^a	747	764	67,0 ^a	68,8	106,4	55,6	50,8
Szkoły	477	474	510	56,3	56,2	91,0	48,3	42,7
Kursy	243	273	254	10,7	12,6	15,4	7,3	8,1
Państwowe	94	117	125	20,9	21,8	32,0	20,9	11,1
Prywatne: samorządowe	28	33	27	5,6	5,4	7,1	3,2	3,9
inne	598	597	612	40,5	41,6	67,3	31,5	35,8
Zakłady posiad. wydziały ^b :								
Rolnicze		22	17	1,9	1,7	1,8	1,6	0,2
Przemysłowe i rzemieśl.		396	393	33,5	32,9	48,2	27,2	21,0
Handlowe i administr.		263	261	24,2	24,4	43,6	20,5	23,1
Komunikacyjne		42	47	4,3	4,7	5,7	5,6	0,1
Miernicze i melioracyjne		12	7	0,8	1,0	0,6	0,6	0,0
Gospodarstwa domowe- go i usług osobistych		63	99	2,3	2,8	5,1	0,1	5,0
Służby zdrowia		14	11		1,3	1,4	x	1,4

^a Bez szkół służby zdrowia. ^b Zakład posiadający 2 lub więcej wydziałów wymienionych w tablicy, liczony jest parokrotnie.

TABL. 29. WYDZIAŁY I UCZNIOWIE SZKÓL I KURSÓW ZAWODOWYCH WEDŁUG KIERUNKU WYKSZTAŁCENIA

Właściciele szkół Koedukacja Kierunek wykształcenia	1928-1929	1936-1937	1937/38						
			Ogół- tem	Wydziały o czasie trwania nauki				Kur- sy	
				2-letnim i dłuższym		rocznym			
				o poziomie					
niz- szym	gimna- zjalnym	liceal- nym	I	II					
Liczba wydziałów									
Ogółem	1 093 ^d	1 216	1 320	138	453	104	114	25	486
W szkołach:									
państwowych		342	360	35	160	57	19	7	82
prywatnych:									
samorządowych		61	63	2	41	3	10	3	4
innych		813	897	101	252	44	85	15	400
męskich		359	366	75	174	48	7	—	62
żeńskich		529	534	62	143	27	78	10	214
koedukacyjnych		328	420	1	136	29	29	15	210
Rolnictwo	29	30	20	—	11	7	—	—	2
Przemysł i rzemiosło	660	676	723	133	258	30	20	1	281
w tym: metal. i mechan.	125	156	167	28	82	17	2	1	37
włókienniczy	57	59	70	2	20	—	3	—	45
drzewny	78	54	52	31	17	—	—	—	4
odzieżowy	300	326	351	61	99	1	13	—	177
budowlany	25	30	32	8	11	10	—	—	3
Handel i administracja	292	304	352	—	150	38	31	15	118
Komunikacja	41	42	60	1	18	9	—	—	32
Miernictwo i meliorac.	14	10	10	—	3	4	—	—	3
Gospodarstwo domowe i usługi osobiste	57	141	143	4	8	9	63	9	50
Służba zdrowia		13	12	—	5	7	—	—	—
Uczniowie w tysiącach									
Ogółem	67,0 ^d	90,8	106,4	10,2	62,6	8,4	4,8	1,1	19,3
Chłopcy		47,5	55,6	5,2	35,0	5,1	1,1	0,4	8,8
Dziewczęta		43,3	50,8	5,0	27,6	3,3	3,7	0,7	10,5
W szkołach:									
państwowych	20,9	28,7	32,0	2,4	21,5	4,4	0,7	0,4	2,6
prywatnych:									
samorządowych	5,6	6,2	7,1	0,1	5,7	0,4	0,7	0,1	0,1
innych	40,5	55,9	67,3	7,7	35,4	3,6	3,4	0,6	16,6
męskich		31,6	34,9	5,2	23,0	3,4	0,3	—	3,0
żeńskich		28,7	30,9	5,0	15,5	1,9	2,8	0,2	5,5
koedukacyjnych		30,5	40,6	0,0	24,1	3,1	1,7	0,9	10,8
Rolnictwo	1,9	2,0	1,8	—	1,2	0,5	—	—	0,1
Przemysł i rzemiosło	33,5	43,1	48,2	10,0	26,8	2,1	0,8	0,1	8,4
w tym: metal. i mechan.	11,5	16,0	19,2	3,0	12,1	1,5	0,1	0,1	2,4
włókienniczy	1,6	2,4	2,7	0,0	1,4	—	0,1	—	1,2
drzewny	2,4	2,2	2,4	1,4	0,9	—	—	—	0,1
odzieżowy	11,3	17,6	19,2	5,0	9,6	0,1	0,6	—	3,9
budowlany	3,0	1,9	1,8	0,4	0,8	0,4	—	—	0,2
Handel i administracja	24,2	34,7	43,6	—	29,9	3,8	1,9	0,8	7,2
Komunikacja	4,3	4,3	5,7	0,0	3,3	0,7	—	—	1,7
Miernictwo i meliorac.	0,8	0,6	0,6	—	0,2	0,2	—	—	0,2
Gospodarstwo domowe i usługi osobiste	2,3	4,7	5,1	0,2	0,5	0,4	2,1	0,2	1,7
Służba zdrowia		1,4	1,4	—	0,7	0,7	—	—	—

^d Bez szkół służby zdrowia.

U w a g a. Ob. uwagę pod tabl. 31, str. 330.

ABL. 30. KANDYDACI I NOWOPRZYJĘCI DO KLAS POCZĄTKOWYCH SZKÓL ZAWODOWYCH

Płeć Poziom nauki Kierunek wykształcenia	Kandydaci ^a				Nowoprzyjęci ^a			
	Ogółem		w tym szkoły państw.		Ogółem		w tym szkoły państw.	
	1936-1937	1937-1938	1936-1937	1937-1938	1936-1937	1937-1938	1936-1937	1937-1938
	w tysiącach							
Ogółem	50.3	60.8	19.2	24.0	34.9	40.4	10.8	12.2
Chłopcy	26.9	33.8	12.8	16.5	17.4	19.9	7.3	8.0
Dziewczęta	23.4	27.0	6.4	7.5	17.5	20.5	3.5	4.2
Wydziały 2 i więcej letnie:								
poziom: niższy	4.3	5.9	1.2	1.2	3.7	4.7	1.0	0.9
gimnazjalny	37.5	41.5	15.3	17.4	23.9	25.1	7.7	7.6
licealny	3.3	6.9	1.5	4.2	2.5	4.8	1.0	2.6
Wydziały roczne: I	4.1	5.3	0.7	0.8	3.9	4.7	0.8	0.7
II	1.1	1.2	0.5	0.4	0.9	1.1	0.3	0.4
Rolnictwo	1.1	1.1	1.0	1.0	0.9	0.7	0.7	0.6
Przemysł i rzemiosło	22.7	28.9	10.0	13.1	15.1	17.2	5.8	6.5
Handel i administracja	19.8	23.4	4.5	6.1	14.4	17.6	2.5	3.3
Komunikacja	2.8	3.1	2.5	2.7	1.2	1.2	0.9	0.9
Miernictwo i melioracja	0.2	0.2	0.2	0.2	0.1	0.2	0.1	0.2
Gosp. dom. i usl. osob.	2.6	3.1	0.5	0.6	2.5	2.9	0.5	0.5
Służba zdrowia	1.1	1.0	0.5	0.3	0.7	0.6	0.3	0.2

^a Bez przeniesień z jednej szkoły do drugiej; nowoprzyjęci na początku roku szkolnego.

U w a g a. Ob. uwagę pod tabl. 31.

TABL. 31. ABSOLWENCI SZKÓŁ I KURSÓW ZAWODOWYCH

Właściciele szkół Poziom nauki Kierunek wykształcenia	1928-1929	1932-1933	1935-1936	1936/37		
				Ogółem	mężczyźni	ko- biety
Ogółem	13 302 ^a	22 306	24 511	34 509	17 273	17 236
Szkoły:						
państwowe	3 897	5 345	6 355	8 430	3 815	4 615
prywatne: samorządowe	1 118	1 630	1 664	1 687	607	1 080
inne	8 287	15 331	16 492	24 392	12 851	11 541
Wydziały 2 i więcej letnie:						
poziom: niższy			1 184	1 446	869	577
gimnazjalny			9 221	10 565	5 582	4 983
licealny			1 515	1 630	896	734
Wydziały roczne: I			2 096	2 855	654	2 201
II			531	648	246	402
Kursy	2 731	8 532	9 964	17 365	9 026	8 339
Rolnictwo	255	483	550	323	281	42
Przemysł i rzemiosło	7 186 ^b	9 471	11 275	15 974	8 636	7 338
Handel i administracja	4 891	7 281	7 449	10 181	4 409	5 772
Komunikacja	848	2 606	2 952	3 942	3 758	184
Miernictwo i melioracja	122	368	240	156	143	13
Gosp. dom. i usługi osob.	^c	1 565	1 502	3 467	46	3 421
Służba zdrowia		532	543	466	—	466

^a Bez szkół służby zdrowia. ^b Łącznie z gospodarstwem domowym i usługami osobistymi. ^c Podano łącznie z przemysłem i rzemiosłem.

U w a g a. Poziom wydziałów określono na podstawie wymaganego cenzusu od nowowstępujących. W grupie wydziałów 2 i więcej letnich: poziom niższy — wymagany cenzus 4-5 klas szkoły powszechnej, poziom gimnazjalny — 6-7 klas szkoły powszechnej, poziom licealny — gimnazjum ogólnokształcące (6 kl. szkoły średniej ogólnokształcące dawnego ustroju). W grupie wydziałów rocznych: poziom I — wymagany cenzus ukończenia szkoły powszechnej bez względu na stopień organizacyjny, poziom II — co najmniej gimnazjum ogólnokształcące (6 klas szkoły średniej ogólnokształcące dawnego ustroju). Kursy nie określają na ogół warunków wymaganego wykształcenia.